

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๕
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันอังคาร ที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๒๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษารุ่นแรกของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นวาระที่สองในวันนี้. ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า วิชาความรู้ หรือศิลปวิทยาการต่าง ๆ นั้น เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการสร้างความเจริญ. แต่นอกจากวิชาความรู้แล้ว บุคคลยังจำเป็นต้องมีวินัยที่ดีด้วยอีกอย่างหนึ่ง เป็นพื้นฐานรองรับวิชาการ เพราะถ้าขาดวินัยเป็นพื้นฐาน ถึงมีวิชาอยู่ ก็อาจไม่นำมาใช้ หรือนำไปใช้ไม่ถูกทาง อย่างไม่ได้ประโยชน์ บัณฑิตผู้มีวิชาความรู้ที่สร้างเสริมขึ้นดีแล้ว จึงควรอย่างยิ่งที่จะปลูกฝังบำรุงวินัยในตนเองให้งอกงามขึ้น ควบคู่เท่าเทียมกับวิชาการ เพื่อช่วยให้สามารถนำพาตนเองและชาติบ้านเมืองไปสู่ความวัฒนาผาสุกอันแท้จริงได้อย่างแน่นอน

วันนี้ จะขอพูดถึงวินัยให้ท่านทั้งหลายนำไปพิจารณาสักข้อหนึ่ง เป็นข้อแรก สำหรับปฏิบัติงานให้ได้ผลคือไม่ว่าจะทำงานใดสิ่งใด ต้องตั้งใจกระทำให้จริงให้จนสำเร็จ ด้วยความรับผิดชอบ ด้วยความจริงใจ บริสุทธิ์ใจ และมุ่งถึงผลอันเป็นประโยชน์แท้จริงอันพึงประสงค์ของงานนั้นสิ่งนั้นเป็นสำคัญ ไม่พออนุบัติ ไม่ย่อหย่อนท้อถอย ไม่มีกลอุบายแอบแฝง ไม่เพ่งเล็งผลประโยชน์อย่างอื่นที่มีใช้จุดหมายโดยตรงของงาน เชื่อว่า ถ้าท่านได้นำไปคิดพิจารณาให้รอบคอบแล้ว และถือวินัยข้อนี้ได้สม่ำเสมอโดยเคร่งครัด จะช่วยให้งานที่ท่านทำสำเร็จลุล่วงได้ตลอดโดยไม่ชักช้า และบรรลุผลสมบูรณ์ตรงตามจุดประสงค์ ซึ่งย่อมจะยังความเจริญก้าวหน้าของกิจการที่ท่านให้บังเกิดขึ้นได้ทันการณ์ ทันเวลา อย่างแน่นอน

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีกำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญาอันเข้มแข็งสมบูรณ์ และให้ประสบความสำเร็จพร้อมทั้งความเจริญรุ่งเรืองทุกประการในชีวิต. ขอให้ผู้ที่มาร่วมประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๕
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๒๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษารุ่นแรกของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นวาระที่สาม. ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

เมื่อวันก่อน ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า วิชาความรู้ หรือศิลปวิทยาการต่าง ๆ นั้น เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการสร้างความเจริญ. แต่นอกจากวิชาความรู้แล้ว บุคคลยังจำเป็นจะต้องมีวินัยที่ดีด้วยอีกอย่างหนึ่ง เป็นพื้นฐานรองรับวิชาความรู้ มิฉะนั้น ถึงแม้มีวิชาอยู่ก็อาจไม่นำมาใช้ หรือนำไปใช้ไม่ถูกทางไม่ได้ประโยชน์. จึงได้กล่าวถึงวินัยข้อหนึ่งเพื่อให้พิจารณา สำหรับช่วยในการปฏิบัติงานให้ได้ผล คือการตั้งใจให้แน่วแน่ที่จะทำงานทุกอย่างให้จริงจนสำเร็จ ด้วยความรับผิดชอบ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ และมุ่งถึงผลอันเป็นประโยชน์แท้จริงอันพึงประสงค์ของงานนั้นเป็นสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้งานที่ทำสำเร็จลุล่วงได้โดยไม่ชักช้า และได้ผลสมบูรณ์พร้อมตรงตามวัตถุประสงค์

วันนี้ จะพูดถึงวินัยให้อีกข้อหนึ่ง เป็นข้อที่สอง เป็นการเสริมวินัยข้อแรกให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กล่าวคือเมื่อได้รับมอบหมายหน้าที่การงานใดมา จะต้องศึกษาขอบเขตความมุ่งหมายของงานนั้น ตลอดจนความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องถึงสิ่งอื่น ๆ ให้เข้าใจแจ่มแจ้งทั่วถึงตามจริงเสียก่อนทุกกรณี เพื่อที่จะได้สามารถวางรูปงาน วางขั้นตอน การปฏิบัติงาน และสามารถนำหลักวิชา พร้อมทั้งความรู้ความชำนาญของตน มาใช้ได้โดยถูกต้อง พอเหมาะพอดี. หากเป็นการปฏิบัติร่วมกับผู้อื่น ก็ควรจักได้ใช้ ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้ร่วมงานอยู่เสมอ โดยถือว่าการใช้ความคิดเห็นและเหตุผลร่วมกันนั้น เป็นเหตุสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความกระฉับกระชวย ทั้งในวิถีทางทั้งในวิธีการที่จะปฏิบัติงาน ซึ่งย่อมเป็นทางนำไปสู่ผลสำเร็จอันสมบูรณ์. ผู้ปรารถนาความสำเร็จและความเจริญ จึงควรจักได้พยายามฝึกฝนปฏิบัติงานปฏิบัติตนให้ได้ดังกล่าวนี้อย่างแท้จริง.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีกำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญาอันเข้มแข็งสมบูรณ์ และให้ประสบความสำเร็จพร้อมทั้งความเจริญรุ่งเรืองทุกประการในชีวิต. ขอให้ผู้ที่มาร่วมประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๕
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันศุกร์ ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๒๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษารุ่นแรกของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นวาระที่สี่ ในโอกาสนี้. ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

เมื่อวันก่อน ๆ ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้ถึงเรื่องวิชาการกับวินัย ว่าเป็นปัจจัยสำคัญคู่กันในการสร้างความเจริญ คือวิชาความรู้เป็นปัจจัยสำหรับใช้ทำงาน วินัยเป็นรากฐานรองรับความรู้และประคับประคองส่งเสริมให้ใช้ความรู้ไปในทางที่ถูกต้อง เป็นประโยชน์แท้จริงแต่ฝ่ายเดียว. และได้กล่าวถึงวินัยในการปฏิบัติงานไว้สองข้อ. ข้อแรก ให้ตั้งใจทำงานให้จริง ให้จนสำเร็จ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ มุ่งถึงผลอันเป็นประโยชน์แท้จริงของงานเป็นสำคัญ. ข้อสอง ให้ศึกษาขอบเขตความมุ่งหมายของงาน ตลอดถึงความเกี่ยวเนื่องถึงสิ่งอื่น ๆ ให้แจ่มแจ้งทั่วถึง เพื่อสามารถวางรูปงาน วางขั้นตอนการปฏิบัติงาน และนำวิชาการไปใช้ได้โดยถูกต้อง ได้ประโยชน์ที่สุด

วันนี้ จะเพิ่มเติมวินัยสำคัญให้อีกข้อหนึ่ง คือทุกคนควรจะได้ทำความเข้าใจให้กระจ่าง ว่างานของตนที่ทำนั้น เป็นเพียงงานส่วนหนึ่งที่อยู่ในส่วนรวม และงานทุกสิ่ง ทุกสาขา ย่อมสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน เป็นปัจจัยเกื้อกูลส่งเสริมกันและกันอยู่. แต่ละคนจึงจำเป็นต้องรู้จักประสานประโยชน์กับบุคคลอื่นฝ่ายอื่นทุกฝ่ายทุกหน้าที่อย่างเฉลียวฉลาด พอเหมาะพอสม ด้วยความเป็นมิตร ด้วยความเข้าใจเห็นใจกัน ด้วยความเมตตาปรองดองกัน. งานทุก ๆ ส่วนจึงจะดำเนินก้าวหน้าไปพร้อมเสมอกัน และทำความเจริญให้เกิดขึ้นแก่บ้านเมือง ส่วนรวม และบุคคลได้. จึงขอให้บัณฑิตนำเอาเรื่องวินัยที่กล่าวไว้ ทั้งนี้ ไปพิจารณาด้วยความคิดไตร่ตรองที่เที่ยงตรง ปราศจากอคติ. จักได้เห็นแจ้งจริง และสามารถนำไปประพฤติปฏิบัติให้สำเร็จประโยชน์อันพึงประสงค์ในชีวิตได้ต่อไป.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีกำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญาอันเข้มแข็งสมบูรณ์ และให้ประสบความสำเร็จพร้อมทั้งความเจริญรุ่งเรืองทุกประการในชีวิต. ขอให้ผู้ที่มาร่วมประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์ดีจงทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๕
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันเสาร์ ที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษารุ่นแรกของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นวาระที่ห้า. ขอแสดงความชื่นชมกับบรรดาบัณฑิต ผู้ได้รับเกียรติและความสำเร็จในครั้งนี้อย่างทุกคน

เมื่อวันก่อน ๆ ข้าพเจ้าได้พบกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้ถึงเรื่องวิชาการกับวินัย ว่าเป็นปัจจัยสำคัญคู่กันในการสร้างความเจริญ คือวิชาความรู้เป็นปัจจัยสำหรับใช้ทำงาน วินัยเป็นรากฐานรองรับความรู้ และประคับประคองส่งเสริมให้ใช้ความรู้ไปในทางที่ถูกต้อง เป็นประโยชน์แท้จริงแต่ฝ่ายเดียว. นอกจากนี้ ได้กล่าวถึงวินัยในการปฏิบัติงานไว้สามข้อ ข้อแรก ให้ตั้งใจทำงานให้จริง ให้จนสำเร็จ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ มุ่งถึงผลอันเป็นประโยชน์แท้จริงของงานเป็นสำคัญ ข้อสอง ให้ศึกษาขอบเขตความมุ่งหมายของงาน ตลอดถึงความเกี่ยวเนื่องถึงสิ่งอื่น ๆ ให้แจ่มแจ้งทั่วถึง เพื่อสามารถวางรูปงาน วางขั้นตอนการปฏิบัติงาน และนำวิชาการไปใช้ได้โดยถูกต้อง ข้อสาม ให้ทำความคิดเห็นให้กระจ่าง ว่างานของแต่ละคนที่ทำนั้นเป็นเพียงงานส่วนหนึ่งที่อยู่ในส่วนรวม และงานทุกสิ่งทุกสาขาย่อมเกี่ยวเนื่องเป็นปัจจัยเกื้อกูลกันและกันอยู่. ทุกคน ทุกฝ่าย จำเป็นจะต้องรู้จักประสานประโยชน์กันอย่างเฉลียวฉลาดและเหมาะสม งานทุก ๆ สาขาจึงจะก้าวหน้าไปพร้อมเสมอกัน และสร้างความเจริญมั่นคงให้เกิดขึ้นได้.

วันนี้ จะขอตั้งข้อสังเกตในลักษณะของวินัยให้เป็นเครื่องเตือนใจว่า วินัยนั้น เมื่อนำมาฝึกหัดปฏิบัติจะเป็นดั่งข้อบังคับที่ควบคุมบุคคลให้ประพฤติปฏิบัติเป็นระเบียบ จึงอาจทำให้เกิดความอึดอัดลำบากใจ เพราะต้องฝืนกระทำ. แต่เมื่อปฏิบัติไปให้ชิน จนรู้สึกว่าเป็นไปโดยอัตโนมัติแล้ว ก็จะสำเร็จผล ทำให้เป็นคนมีระเบียบและเป็นระเบียบ คือ คิดก็เป็นระเบียบ ทำก็เป็นระเบียบ ตามลำดับขั้นตอน ตามกาลเทศะ ตามความพอเหมาะพอควร หายสับสน หายลังเล และหายขัดแย้ง ทั้งในความคิด ทั้งในการทำงาน สามารถนำวิชาความรู้และความชำนาญทุก ๆ ประการไปใช้ได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว สำเร็จผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย ช่วยให้เกิดประโยชน์สมบูรณ์บริบูรณ์ตามจุดหมาย ทั้งจะเกื้อกูลรักษาผู้มีวินัยให้เจริญสวัสดิ์ทุกเมื่อ

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีกำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญาอันเข้มแข็งสมบูรณ์ และให้ประสบความสำเร็จ พร้อมทั้งความเจริญรุ่งเรืองทุกประการในชีวิต. ขอให้ผู้ที่มาร่วมประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันอังคาร ที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดลในวันนี้ และได้ทราบว่ามหาวิทยาลัยดำเนินกิจการทุก ๆ ด้านให้เจริญก้าวหน้าไปได้ไม่หยุดยั้ง ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตผู้ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษาทุกคน

ตามรายงานของนายกสภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดลมีหลักสูตรและโครงการวิจัยปฏิบัติในสาขาวิชาต่าง ๆ เป็นอันมาก แสดงว่าผู้ที่สำเร็จหลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยแล้ว จะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถดีพอสมควร ทั้งทางด้านวิชาการและทางด้านการปฏิบัติ พร้อมและเหมาะที่จะออกไปปฏิบัติงานในแนวทางของแต่ละคน อย่างไรก็ตาม บัณฑิตทั้งหลายก็ไม่ควรจะลืมนึกว่า การออกไปทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ นั้น ต่างกับการศึกษาในมหาวิทยาลัยมาก ประการสำคัญ ก็คือแต่ละคนจะต้องลงมือทำงานด้วยตนเอง ด้วยความรู้ความสามารถของตนเอง โดยไม่มีครูบาอาจารย์คอยติดตามแนะนำช่วยเหลือ นอกจากนี้ ยังจะต้องทำงานร่วมมือกับผู้อื่นฝ่ายอื่น ให้ประสานสัมพันธ์กันโดยสอดคล้องด้วย จึงเกิดความจำเป็นอย่างยิ่งขึ้นที่จะต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมให้แก่ตัวอีกมาก ด้วยความกระตือรือร้นชวนขวยอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งต้องรู้จักสมาคมผูกมิตรกับผู้อื่นฝ่ายอื่น ตลอดถึงบุคคลทั่วไปอย่างกว้างขวางด้วย จึงจะช่วยให้ทำงานได้สะดวกราบรื่น และสามารถนำเอาวิชาความรู้มาใช้ปฏิบัติงานได้เต็มที่ ให้สำเร็จผลดีได้ตามที่มุ่งประสงค์ ขอให้ท่านทั้งหลายตั้งใจพยายามค้นคว้าศึกษาและฝึกฝนปฏิบัติตน ให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มพูนยิ่ง ๆ ขึ้นต่อไป ทั้งทางลึกคือทางด้านวิชาการ และทางกว้างคือทางด้านประสบการณ์และมนุษยสัมพันธ์ เพื่อจักได้ประสบความสำเร็จในการทำงาน และการสร้างความเจริญมั่นคง พร้อมทั้งเกียรติยศชื่อเสียงให้แก่ตนเองได้พร้อมสมตามความมุ่งหวังทุกสิ่ง

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่และทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ ประสบแต่ความผาสุกและความเจริญสวัสดิ์ดังทุกเมื่อทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๒๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในโอกาสนี้ และได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีทุก ๆ ด้าน

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกระดับทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

การมีภูมิรู้สูงถือว่าเป็นประโยชน์เชิดชูบุคคลอย่างสำคัญอย่างหนึ่ง อย่างเช่นที่ท่านทั้งหลายได้รับเกียรติเป็นบัณฑิตในคราวนี้เป็นต้น แต่เชื่อว่าทุกคนคงจะไม่พอใจปรารถนาเพียงเท่านี้ คงจะปรารถนาความเจริญก้าวหน้าและถาวรยืนยาวยิ่งขึ้นต่อไปในภายหน้าด้วย ท่านจะช่วยตัวเองให้สมปรารถนาได้อย่างไร มีทางปฏิบัติที่ใครจะแนะนำอยู่สองประการ ประการแรก ท่านต้องไม่ทอดทิ้งหรือหยุดยั้งการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ หากแต่จะต้องเอาใจใส่ ขวนขวาย และพยายามศึกษาค้นคว้า ให้มีความรู้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้นและแม่นยำชัดเจนยิ่งขึ้น ประการที่สอง ท่านจะต้องนำวิทยาการนั้นออกปฏิบัติงานให้ได้ผล ทั้งในส่วนเป็นประโยชน์ของตน ทั้งในส่วนที่เป็นประโยชน์ของประเทศชาติ ทั้งนี้โดยยึดหลักประจำตัวประจำใจว่า ถ้าบัณฑิตพยายามรักษาความรู้ของตนให้มั่นคง เพิ่มพูนความรู้ของตนให้พัฒนาก้าวหน้า พร้อมกับพยายามใช้ความรู้นั้นเพื่อประโยชน์สร้างสรรค์อยู่เสมอแล้ว วิชาความรู้ก็จะเชิดชูตัวของบัณฑิตมิให้ตกต่ำลงได้ ยิ่งพยายามเรียนรู้และใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์กว้างขวางยิ่งขึ้นเพียงใด ก็ยิ่งเชิดชูตนให้ยิ่งสูงขึ้นและถาวรมั่นคงยิ่งขึ้นเพียงนั้น จึงใคร่ขอให้ทุก ๆ คนตั้งใจให้แน่วแน่ ที่จะรักษาภูมิรู้ของตนไว้ให้ดี และพยายามนำมาใช้ประโยชน์ให้ได้จริง จักได้สามารถทำตนให้เป็นคนที่มีค่าและมีประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองได้ สมตามที่ตั้งใจปรารถนา

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จทุก ๆ ประการในชีวิต และมีความสุขความสวัสดิ์ ความเจริญมั่นคงในกาลทุกเมื่อ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันศุกร์ ที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๒๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ได้รับเกียรติ ได้รับรางวัล และได้รับความสำเร็จในการศึกษาทุกคน

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า การศึกษาสำเร็จเป็นบัณฑิตได้ย่อมเป็นเกียรติแก่บุคคลอย่างสำคัญประการหนึ่ง แต่บัณฑิตควรจะปรารถนาประโยชน์และความเจริญก้าวหน้าที่สูงและยั่งยืนกว่านั้น ซึ่งแต่ละคนย่อมจะสร้างและเสริมให้แก่ตนเองได้ ด้วยการศึกษาค้นคว้าวิทยาการของตนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นประการหนึ่ง พร้อมกับนำเอาวิทยาการนั้นออกปฏิบัติทำให้บังเกิดประโยชน์แก่ตนแก่ส่วนรวมอีกประการหนึ่ง

วันนี้ จะพูดถึงแนวทางศึกษาอันพึงประสงค์สำหรับท่าน ในฐานะที่ท่านทั้งหลายได้ศึกษาวิทยาการขั้นปริญญามาแล้ว ย่อมเรียกได้ว่าเป็นนักวิชาการ ซึ่งโดยปรกติจะทำตัวให้หยุดนิ่งล่าหลังไม่ได้ ดังนั้น การศึกษาที่สำคัญและจำเป็นเป็นอันดับแรกของท่านจึงต้องเป็นการศึกษาทางแนวลึก อันได้แก่การศึกษาค้นคว้าวิชาเฉพาะของท่าน ให้ลึกซึ้ง จัดเจน แน่นหนา และก้าวหน้าอยู่เสมอ พร้อมกันนั้น ในฐานะผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะต้องใช้วิชาการในการปฏิบัติงานและแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นฝ่ายอื่นอยู่โดยตลอด ก็จำเป็นที่จะต้องมีความรู้ด้านกว้างอย่างเพียงพอด้วย จึงจำเป็นต้องศึกษาทางแนวกว้างอีกทางหนึ่งคู่กันไป การศึกษาตามแนวกว้างนี้ ย่อมครอบคลุมถึงวิทยาการทั่วไปทุก ๆ สาขา ตลอดจนความรู้และประสบการณ์อันเกี่ยวกับสภาพความเป็นไปของบ้านเมือง ของสังคม และของประชาชนทุกแง่มุม เพื่อให้มีความรู้ด้านกว้างอย่างเพียงพอ สำหรับช่วยตัวให้สามารถเข้าใจปัญหาต่าง ๆ อย่างถูกถ้วน และสามารถคิดหาวิธีและแนวทางที่จะนำวิชาการของท่านมาประสานกับวิชาการอื่น ๆ ได้โดยสอดคล้องและถูกต้องเหมาะสม ในวาระสำคัญก่อนที่ท่านทั้งหลายจะออกไปเริ่มต้นชีวิตการงานนี้ จึงใคร่ขอฝากข้อแนะนำทั้งนี้ไว้ให้นำไปพิจารณาปฏิบัติ ให้บังเกิดประโยชน์อันพึงประสงค์ทั้งแก่ตน ทั้งแก่ชาติบ้านเมืองอย่างแท้จริงต่อไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญยั่งยืนในหน้าที่การงานและขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์สืบทุกกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันเสาร์ ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๒๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับทุกคนที่ได้รับเกียรติและสำเร็จในการศึกษา

เมื่อวันก่อน ได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้ว่า ภูมิรู้เป็นประโยชน์เชิดชูบุคคลอย่างสำคัญประการหนึ่ง แต่ทั้งนี้บุคคลจะต้องรู้จักรักษาและเพิ่มพูนความรู้ของตน พร้อมทั้งรู้จักใช้ความรู้ของตนให้บังเกิดประโยชน์ให้ได้ อย่างแท้จริงด้วย นอกจากนั้น ยังได้แนะนำว่าการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ตนนั้น จำเป็นต้องกระทำทั้งทางลึก และทางกว้าง ให้ประกอบพร้อมกัน จึงจะนำไปปฏิบัติงานให้สำเร็จผลที่พึงประสงค์ได้

วันนี้ จะพูดถึงการนำความรู้ไปปฏิบัติงาน ซึ่งมีหลักการสำคัญที่ใคร่จะแนะนำสองประการ ประการแรก ในฐานะที่เป็นนักวิชาการ จะต้องมีความบริสุทธิ์ใจและซื่อตรงต่อวิชาการของตน หมายความว่าแต่ละคนจะต้องพยายามควบคุมความคิดจิตใจให้มั่นคงหนักแน่นและรอบคอบสุขุม ไม่ให้หัมกง่าย ไม่ให้เลินเล่อ ไม่ให้หลอกตัวเอง ไม่ให้ทุจริต แล้วใช้วิชาการอย่างผิด ๆ และสะเพร่า เพราะการกระทำดังนั้นเป็นการทำลายวิชาการและทำลายเกียรติภูมิของตนโดยแท้จริง ทั้งยังอาจเป็นเหตุก่อให้เกิดผลเสียหายใหญ่หลวงขึ้นได้อย่างคาดไม่ถึง ประการที่สอง จะต้องเข้าใจให้ถูกต้องว่า การมีความบริสุทธิ์ใจและซื่อตรงต่อวิชาการนั้น หาใช่การยึดตำราหรือยึดทฤษฎีจนเหนียวแน่นอย่างที่เรียกว่า ต้องเอาหัวชนฝา ไม่ หลีกวิชาทั้งหลายจำเป็นต้องใช้ด้วยวิจรรย์ญาณ ให้ถูกเหตุ ถูกผล ให้ถูกสัดส่วน ให้พอเหมาะพอดี และให้ประสานสอดคล้องกับวิชาการอื่น ๆ โดยคล่องตัว ผู้ฉลาดใช้ หลีกวิชา จึงต้องคำนึงถึงผลเลิศตามวัตถุประสงค์ และประโยชน์อันยั่งยืนไพบุลย์เป็นสำคัญ และต้องพยายาม พิจารณาใคร่ครวญอย่างละเอียดรอบคอบ ก่อนที่จะใช้วิชาการของตัวทุกครั้ง หวังว่าท่านทั้งหลายจะได้นำ ข้อแนะนำนี้ไปขบคิดให้เป็นประโยชน์เป็นความเจริญต่อไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบแต่ความสำเร็จทุกประการในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองและมั่นคง ในหน้าที่การงาน ขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์โดยทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๖
ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน
วันอังคาร ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๒๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน และที่ได้ทราบรายงานว่ากิจการต่าง ๆ ดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี ทั้งยังมีความคิดที่จะขยายงานทุกด้านให้มีขอบเขตกว้างขวางออกไปด้วย. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันที่เปิดสอนสรรพวิทยาการที่นิยมศึกษาค้นคว้ากันทั่วโลกและที่วิญญูชน ไม่ว่าชาติภาษาใด จากถิ่นฐานใด มีสิทธิ์สมัครเข้ามาอาศัยเล่าเรียนร่วมกันได้ มีเป้าหมายที่จะฝึกอบรมผู้เข้ามาอาศัยศึกษานั้น ให้ได้เรียนรู้อย่างเหมาะสมเพียงพอ ทั้งวิทยาการ ประสบการณ์ และคุณธรรมของการอยู่ร่วมกัน สำหรับนำไปปฏิบัติบริหารกิจการทั้งปวงอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพ และประสานสอดคล้อง ให้เกิดความเจริญมั่นคง และความผาสุกสงบแก่คนในชาติและในโลก. ท่านทั้งหลายได้เข้ามาอยู่มาเรียนในมหาวิทยาลัย จนครบจบหลักสูตรควรจะได้เรียนรู้แจ้งชัดแล้วถึงจุดหมาย หน้าที่ และความรับผิดชอบของตนเองในอนาคต. ขอให้แต่ละคนตั้งใจพยายามประพฤติปฏิบัติ ให้สมควรแก่ภูมิปัญญาและการศึกษาที่ได้รับอบรมมา. จะทำสิ่งใดการใด ควรจะได้คำนึงถึงประโยชน์ส่วนใหญ่ที่ยั่งยืนเป็นสำคัญ และยึดถือความปรองดองเป็นปีกแผ่นของบ้านเมืองของมนุษยชาติเป็นหลัก. ใช้สติคือความระลึกรู้ ควบคุมประคับประคองความคิดอ่านให้เที่ยงตรงยุติธรรม ใช้ปัญญาคือความฉลาด รู้แจ้งแจ่มแจ้งในเหตุในผล เป็นเครื่องวินิจฉัยตัดสินใจในทุกอย่างทุกกรณี ไม่ให้มือคตเข้าครอบงำ. เชื่อว่าจะสามารถพาตัวให้บรรลุความสำเร็จและความเจริญมั่นคงในชีวิตดั่งมุ่งหวังได้เป็นแน่นอน.

ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนประสบความสุขและความรุ่งเรืองก้าวหน้าทุก ๆ ประการ และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๒๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ณ โอกาสนี้ และได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีทุก ๆ ด้าน. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

ทุกคนที่เรียนสำเร็จแล้ว คงจะมีความหวังตั้งใจที่จะทำงานให้เป็นแก่นสาร เพื่อพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญ. การจะพัฒนาทุกสิ่งทุกอย่างให้เจริญขึ้นนั้น จะต้องสร้างและเสริมขึ้นจากพื้นฐานเดิมที่มีอยู่ก่อน. ถ้าพื้นฐานไม่แน่นหนาหรือบกพร่องคลอนแคลนแล้ว ก็ยากยิ่งที่จะเสริมสร้างขึ้นไปให้มั่นคงได้. ท่านทั้งหลายจึงควรจะเข้าใจให้แจ่มชัดว่า นอกจากจะมุ่งสร้างความเจริญแล้ว ยังจะต้องพยายามรักษาพื้นฐานให้สมบูรณ์มั่นคงพร้อม ๆ กันไปด้วย. การรักษาพื้นฐานนั้น ภาระส่วนสำคัญก็คือการปฏิบัติบริหารงานประจำไม่ให้เกิดบกพร่อง ซึ่งบางทีอาจเห็นกันว่าเป็นงานที่น่าเบื่อหน่าย เพราะไม่น่าสนใจเหมือนทำงานพิเศษหรืองานจรที่มีเข้ามาใหม่ ๆ. ท่านจึงจะต้องอุทิศหะอดทนให้มาก เพื่อที่จะประคับประคองรักษาพื้นฐานคือมาตรฐานและคุณภาพงานประจำไว้ให้ได้โดยสมบูรณ์ พร้อมทั้งรักษาเจตนาความมุ่งหมายและฉันทะความพอใจในงานที่ทำ ให้มั่นคงอยู่ได้โดยตลอด. เมื่อมีพื้นฐานแน่นหนาบริบูรณ์พร้อมแล้ว ก็ตั้งต้นพัฒนางานต่อไป ให้เป็นการทำไป พิจารณาไปและปรับปรุงไป ไม่ควรกระทำด้วยอาการเร่งรีบตามความกระหาย ที่จะสร้างของใหม่ สิ่งใหม่ เพื่อความแปลกใหม่ เพราะความจริงสิ่งใดที่ใหม่แท้ ๆ นั้นไม่มี. สิ่งใหม่ทั้งปวงย่อมสืบเนื่องมาจากสิ่งเก่า และต่อไป ย่อมจะต้องกลายเป็นสิ่งเก่าในเมื่อมีวิวัฒนาการคืบหน้าไปอีกลำดับหนึ่ง. ขอให้ระลึกให้ได้ว่าการพัฒนาปรับปรุงงานทุกอย่างควรจะได้กระทำด้วยความมีสติรู้เท่าทัน ด้วยความเฉลียวฉลาด และรอบคอบสุขุม. ผลที่บังเกิดขึ้นจึงจะแน่นอน มีหลักเกณฑ์และเป็นประโยชน์แท้ ซึ่งจะเกื้อกูลให้สรรพกิจการงาน บุคคล และชาติบ้านเมือง เจริญก้าวหน้าได้.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสุขความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในตำแหน่งหน้าที่สมตามที่ตั้งใจปรารถนาจงทุกประการทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันอังคาร ที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๒๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ณ โอกาสนี้. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ

วันนี้ท่านทั้งหลายได้รับปริญญาบัตรเป็นเครื่องรับรองความสำเร็จของการศึกษา. ความสำเร็จนั้นนอกจากจะมีความหมายสำคัญสำหรับแต่ละคนแล้ว ยังมีความหมายสำคัญสำหรับชาติบ้านเมืองด้วย กล่าวคือ ชาติบ้านเมืองย่อมจะได้บุคคลผู้มีความรู้และความสามารถทางปฏิบัติระดับสูงหลายสาขา มาเป็นกำลังสร้างความเจริญมั่นคงในด้านต่าง ๆ การนำวิชาการและวิธีการ ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ มาใช้ปฏิบัติงานให้ได้ผลแน่นอนโดยสมบูรณ์แท้จริงนั้น มีหลักการใหญ่อยู่ว่า จะต้องพิจารณาประเภท ลักษณะ และความสำคัญของงานที่จะทำ พร้อมทั้งจุดหมายและประโยชน์ที่พึงประสงค์ ให้เห็นแน่ชัดโดยละเอียดก่อน เพื่อให้ทราบว่าจะควรจะใช้วิชาการระดับสูงเพียงใด ละเอียดเฉพาะเพียงใด หรือจะต้องประกอบกับวิชาสาขาอื่นให้สอดคล้องกันอย่างไรบ้าง จึงจะช่วยให้สามารถเลือกสรรหลักวิชาและวิธีการที่ถูกต้อง มาใช้ให้พอเหมาะพอดีแก่งานที่ทำ และอำนวยความสะดวกที่ต้องการได้อย่างคุ้มค่า ท่านทั้งหลายส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่จะได้ร่วมกันใช้วิชาและความสามารถทางปฏิบัติ สร้างสรรค์ความเจริญด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนางานของบ้านเมืองเป็นส่วนรวมให้ดียิ่งขึ้น จึงควรอย่างยิ่งที่จะฝึกหัดตนให้รู้จักคิดรู้จักสังเกตในเรื่องความถูกต้องพอเหมาะพอดีตามที่กล่าว จักได้มีทางนำเอาความรู้ความสามารถที่มีอยู่ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการณ์ทุกอย่าง และบรรลุผลสมบูรณ์ตามต้องการ ซึ่งในที่สุดก็จะทำให้ชาติบ้านเมืองของเราเจริญขึ้นได้จริง และก้าวหน้าต่อไปได้อย่างมั่นคง

ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์โดยทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพุธ ที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๒๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาอีกครั้งหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ.

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความว่า การนำวิชาการไปใช้ปฏิบัติงานให้ได้ผลแน่นอน มีหลักการสำคัญอยู่ว่าจะต้องทราบลักษณะและจุดประสงค์ของงานอย่างละเอียดแจ่มแจ้งก่อน จึงจะสามารถเลือกสรรวิชาการและวิธีการที่ถูกต้องพอเหมาะพอดีไปใช้ได้ และการใช้วิชาการและวิธีการอย่างถูกต้องเหมาะสมแก่งานที่ทำ แก่ประโยชน์ที่ต้องการ จะช่วยเกื้อกูลให้งานสำเร็จประโยชน์อย่างคุ้มค่า

วันนี้ ใครจะกล่าวเสริมว่า ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษานั้น เป็นผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษาบรรมมาพร้อมถ้วน ทั้งด้านวิชาการ ทั้งด้านปฏิบัติ. จึงมีคุณสมบัติเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับงานพัฒนาบ้านเมืองในปัจจุบัน ซึ่งต้องการนักปฏิบัติงานผู้มีหลักวิชาดีด้วย. ต่อไปนี้ จึงอยากจะขอให้ทุกคนตั้งใจทำงานให้จริงจัง ๆ เพื่อตนเองและเพื่อบ้านเมือง วิธีทำงานที่ดีนั้น เบื้องต้นจะต้องพิจารณาให้เห็นจุดหมายให้ได้โดยแจ่มแจ้งก่อน เพื่อให้เกิดความมั่นใจและพึงใจที่จะทำ ต่อไป ก็ต้องกำหนดวิธีและขั้นตอนการปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักวิชา ให้เหมาะสมแก่ความสามารถของผู้ปฏิบัติ ให้เหมาะแก่เวลาและความประสงค์ที่ตั้งไว้ แล้วจึงลงมือปฏิบัติให้ได้ตามกำหนดนั้น ด้วยความหมั่นขยันโดยสม่ำเสมอ จนกว่าจะสำเร็จ. ขณะปฏิบัติก็ต้องเอาใจใส่จดจ่อไม่วางมือละทิ้งเสียกลางคัน พร้อมกันนั้น ก็ต้องคอยระมัดระวังและพิจารณาตรวจตราโดยละเอียดรอบคอบ เพื่อมิให้เกิดข้อบกพร่องเสียหาย งานที่กระทำโดยอาศัยหลักวิชาที่ดีที่ถูกต้อง ด้วยความตั้งใจและพอใจ ด้วยความอุตสาหะ และด้วยวิธีการอันแยบคายพิถีพิถันดังนี้ ย่อมจะบรรลุผลอันเลิศที่พึงประสงค์ในที่สุด. จึงขอฝากวิธีทำงานตามที่กล่าว ให้ไปพิจารณาปฏิบัติเพื่อความเจริญมั่นคงของแต่ละคนในวันข้างหน้าต่อไป

ขออวยพรให้ประสบแต่ความสุขความสำเร็จในชีวิต มีความมั่นคงก้าวหน้าในการทำงานจงทุกเมื่อทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา อีกครั้งหนึ่ง เป็นวาระที่สาม ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ.

เมื่อวันก่อน ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า การจะนำวิชาความรู้ไปใช้ปฏิบัติงาน มีหลักการสำคัญอยู่ว่าจะต้องพิจารณาใช้ให้ถูกต้องพอเหมาะพอดีกับลักษณะและประโยชน์ของงาน จึงจะได้ผลที่สมบูรณ์และแน่นอน. และได้พูดถึงวิธีทำงานที่ดีว่า เบื้องต้นจะต้องศึกษาพิจารณางานให้เห็นจุดหมายโดยแจ่มแจ้งก่อน ให้เกิดความมั่นใจและพึงใจที่จะทำ แล้วกำหนดวิธีและขั้นตอนปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักวิชาและเหมาะสมกับความสามารถในการปฏิบัติ. เมื่อลงมือทำแล้ว ต้องเอาใจใส่และระมัดระวังปฏิบัติให้ได้ตามหลักวิชาและวิธีการที่กำหนดไว้จนแล้วเสร็จ. งานจึงจะสำเร็จผลสมบูรณ์ตามเป้าหมาย.

วันนี้ จะกล่าวเพิ่มเติมกับท่านทั้งหลายว่า การทำงานให้ได้ยั่งยืนและมั่นคงก้าวหน้า ไม่เลิกราทอดเลยกลางคันนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับผู้มีหน้าที่สร้างสรรค์ความเจริญ. ข้อนี้ขึ้นอยู่กับการรักษาเจตนา รักษาความตั้งใจ พอใจ และผูกใจในงาน ยิ่งกว่าอื่น เพราะความแน่วแน่และพอใจในงานนั้น ย่อมทำให้เกิดความพากเพียรและอดทน ที่จะกระทำงานให้ต่อเนื่องกันไปได้โดยตลอด. เมื่อหมั่นทำอยู่เสมอ ก็เกิดความชำนาญและความซื่อของคลองแคล้ว ช่วยให้ทำงานได้โดยสะดวก ด้วยความเบิกบานเบาใจ เหมือนกับนักกีฬาที่หมั่นฝึกซ้อม ยิ่งฝึกก็ยิ่งได้ทั้งกำลังและความเก่งกาจเพิ่มขึ้น. สิ่งที่ทำยาก ก็ค่อย ๆ กลายเป็นง่าย จะทำอะไรก็ทำได้รวดเร็วและเหนียวแน่นจนสำเร็จ. นอกจากนี้ ผู้ปฏิบัติงานจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติสำคัญอีกอย่างน้อยสองประการ คือความสุจริตประการหนึ่ง ความเฉลียวฉลาดในการขบคิดพิจารณาอีกประการหนึ่ง จึงจะเกื้อกูลให้ทำงานได้ผลสมบูรณ์ตามปรารถนา. บัณฑิตกำลังจะออกไปทำการงานสร้างตนสร้างชาติ ขอให้พยายามรักษาเจตนา ความพอใจ ความอดสาหะอดทน ความสุจริต และความฉลาดคิดพิจารณาไว้ให้มั่นคงจงทั่วกัน.

ขออวยพรให้ประสบแต่ความสุขความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในการงานสมดังปรารถนาทุกประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันอังคาร ที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๒๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในครั้งนี้ และที่ได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีทุกด้าน. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ

วิทยาการทุกสาขาทุกระดับมีความสำคัญมากสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงาน โบราณท่านเปรียบกับอาวุธอันคมกล้า ซึ่งมีคุณอนันต์ แต่ก็อาจมีโทษมหันต์ถ้านำไปใช้ไม่ถูกต้อง บัณฑิตเป็นผู้ที่จะต้องใช้วิชาการปฏิบัติงานในระดับสำคัญต่อไป ควรจะได้ศึกษาเรื่องการใช้วิทยาการให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งและแน่ชัดว่าจะใช้วิทยาการให้เป็นคุณอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างไร. คนที่จะใช้วิชาได้ดีนั้น ประการแรก จะต้องรู้วิชาเป็นอย่างดี คือรู้อย่างแจ่มแจ้ง ชำนิชำนาญ และทั่วถึงตลอดหมด ทั้งในหลักใหญ่ ทั้งในรายละเอียด รวมทั้งในส่วนที่จะต้องประสานกับวิชาอื่น ๆ เพื่อให้เกื้อกูลส่งเสริมกันและกันด้วย. ประการที่สอง จะต้องรู้จักพิจารณาเลือกทำงานที่เป็นงานสร้างสรรค์ มีใช้งานมีผลข้างลบ หรือที่ปราศจากคุณค่า ปราศจากประโยชน์อันพึงประสงค์. ประการที่สาม ไม่ว่าจะทำงานฝ่ายใดสาขาใด จะต้องเรียนรู้ลักษณะงานให้ทราบอย่างถ่องแท้ โดยเฉพาะในจุดประสงค์ ขอบเขต และแนวทางที่จะปฏิบัติ. ประการที่สี่ จะต้องมีความตั้งใจที่แน่วแน่ และมีความอดุสาหะ พรักพร้อมอยู่เสมอ ที่จะปฏิบัติงานนั้นให้จนสำเร็จประโยชน์ตามที่มุ่งหมาย. เมื่อบุคคลมีหลักการประกอบพร้อมกันครบทั้ง ๔ ประการ ดังนี้แล้ว จึงจะแน่ใจได้ว่าจะสามารถใช้วิทยาการได้อย่างถูกต้อง พอเหมาะพอดีกับเป้าหมายที่ต้องการ และจะสามารถทำให้งานที่ปฏิบัติบรรลุผลสมบูรณ์บริบูรณ์พร้อมทุกส่วนได้. จึงใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายผู้มีความรู้พร้อมอยู่ ได้พยายามเรียนรู้หลักการใช้วิทยาการตามที่กล่าวแล้วให้ละเอียดรอบคอบ เพื่อจักได้สามารถปฏิบัติภาระหน้าที่ในการสร้างความสำเร็จและความเจริญวัฒนา ให้แก่ตนเองแก่บ้านเมืองอย่างแท้จริงได้ต่อไป.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความเจริญสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพุธ ที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๒๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นวาระที่สองในวันนี้. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบรรดาบัณฑิต ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า วิทยาการต่าง ๆ นั้นมีคุณอนันต์สำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงาน แต่ก็อาจมีโทษมหันต์เมื่อนำไปใช้ไม่ถูกทาง ผู้มีความรู้สูงจึงจำเป็นต้องมีหลักการที่ถูกต้องในการใช้วิชาการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ อันได้แก่ ต้องเรียนรู้วิชาการให้แจ่มแจ้งแน่นนอนและชำนาญ ต้องรู้จักพิจารณาเลือกทำงานที่เป็นงานสร้างสรรค์ ต้องเรียนรู้และเข้าใจงานที่จะทำให้ทราบตลอดทั้งกระบวนการ และต้องมีความตั้งใจที่แน่วแน่และมีความอดสาหะพร้อมที่จะทำงานให้จนสำเร็จ.

วันนี้ จะพูดเสริมกับท่านทั้งหลายว่า งานทั้งหลายที่ท่านจะออกไปปฏิบัตินั้น ไม่มีงานใดที่จะสำเร็จสมบูรณ์ได้ในตัวเอง หากแต่มีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงถึงงานอื่น ๆ และมีประโยชน์ประสานสอดคล้องกับงานอื่น ๆ อีกหลาย ๆ อย่าง ทั้งนี้เพราะงานทั้งปวงนั้น ย่อมประกอบกันเป็นงานส่วนรวมของบ้านเมืองซึ่งต้องเจริญพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน ให้ทันเทียมกัน. ถ้างานส่วนหนึ่งส่วนใดหยุดชะงัก ก็จะทำให้รวนเรล่าช้าไปทั้งกระบวนการ. ดังนี้เมื่อท่านจะออกไปปฏิบัติงาน ควรจะได้เตรียมตัวเตรียมใจให้พร้อม ในอันที่จะทำงานของตนให้ประสานกับงานอื่นและประสานกับฝ่ายอื่นบุคคลอื่น จะปฏิบัติตัวปฏิบัติงานอย่างคับแคบมิได้เป็นอันขาด. ท่านจะต้องทำตัวทำใจให้กว้างขวาง หนักแน่น และเที่ยงตรง ยึดถือเหตุผล ความถูกต้อง ความพอเหมาะพอควร และประโยชน์ส่วนรวมร่วมกันเป็นเป้าหมาย. ต้องพยายามขจัดความเห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนน้อยให้ได้ อย่าปล่อยให้เข้ามาครอบงำความคิดจิตใจของตนเป็นอันขาด. แล้วท่านจะสามารถปฏิบัติภารกิจทุกอย่างได้ด้วยความสะดวกสบายและประสบความสำเร็จตามที่ปรารถนาได้ไม่ยากนัก.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบแต่ความสุขความเจริญในชีวิตอนาคต มีความเจริญก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงานยิ่ง ๆ ขึ้นไป.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๖
ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๒๖

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อีกครั้งหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ามหาวิทยาลัยสามารถดำเนินงานทุก ๆ ด้านให้ก้าวหน้ามาได้ด้วยดี ก่อให้เกิดประโยชน์สร้างสรรค์แก่ท้องถิ่นและบ้านเมืองโดยส่วนรวมเป็นอันมาก ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ

วันนี้ อยากรจะพูดกับท่านทั้งหลายถึงกิจที่คนเราจะพึงกระทำในชีวิตนี้ ถ้าคิดอย่างง่าย ๆ ว่าแต่ละคนเป็นมนุษย์คนหนึ่ง เป็นชีวิตชีวิตหนึ่งเหมือน ๆ กัน กิจที่จะต้องทำก็ไม่มีอะไรมาก และไม่มีอะไรพิสดาร แต่ละชีวิตจะมีกิจปฏิบัติอย่างง่าย ๆ เป็นทำนองเดียวกัน ตามสภาวะที่เป็นมนุษย์ คือปฏิบัติกิจเพื่อทรงชีวิตไว้ แต่โดยความจริง คนเราแต่ละคนมิได้เป็นเพียงหน่วยชีวิตหน่วยหนึ่ง ๆ ซึ่งเหมือนกันหมดดังกล่าวนั้น ต่างคนต่างก็มีจิตใจ มีลักษณะนิสัยและมีโอกาสต่างกันอยู่มากบ้างน้อยบ้าง เช่น บางคนมีความเฉลียวฉลาด มีโอกาสได้เล่าเรียนดีกว่าสูงกว่าคนอื่น จึงทำให้มีฐานะ มีคุณสมบัติในตนเองแตกต่างเหลื่อมล้ำกันไป ดังเช่นท่านทั้งหลายก็ได้มาเป็นบัณฑิต เป็นผู้มีความรู้ ความคิด วิทยาการต่าง ๆ ดังนี้ คนทุกคนจึงจะมีกิจเสมอเหมือนกันหมดไม่ได้ ผู้ใดมีโชคมีโอกาสดี มีคุณความรู้ความสามารถเป็นพิเศษขึ้นมาเพียงใด ก็ควรจะต้องมีกิจหรือหน้าที่มากขึ้น สูงขึ้น และต้องกระทำการงานให้ดีขึ้น ให้ละเอียดประณีตขึ้น ให้เกิดประโยชน์สร้างสรรค์ยิ่งขึ้นเพียงนั้น จึงขอให้ทุกคนในที่นี้พิจารณาใคร่ครวญให้แนบแนใจว่า ในฐานะที่เป็นผู้มีโอกาสเรียนรู้วิทยาการระดับสูง มีความฉลาดสามารถพร้อมเช่นนี้ สมควรและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมุ่งมั่นใช้วิชาความสามารถที่ศึกษาได้มาทำการงานสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ อย่างเต็มที่ ทั้งต้องล็งจาวระวางที่จะปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบด้วยความหนักแน่นรอบคอบ และด้วยความสุจริตแน่วแน่ด้วย มิฉะนั้นท่านอาจใช้วิชาความสามารถอันสูงของตนเองไปก่อความเสียหายใหญ่หลวงขึ้นก็ได้

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนประสบความสำเร็จราบรื่นทั้งในการครองชีวิต ทั้งในการประกอบกิจการงาน มีความสมบูรณ์พร้อมด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญา ในอันที่จะร่วมกันพัฒนางานของตนของชาติให้ได้ผลก้าวหน้าอย่างแท้จริงต่อไป ขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ มีความสุขความสวัสดิ์จงทุกเมื่อทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยศิลปากร
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศิลปากร
วันอังคาร ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศิลปากรในครั้งนี้ และได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีทุกด้าน. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

วิชาการต่าง ๆ ที่ท่านทั้งหลายได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นวิชาการที่มีคุณค่าสำคัญมาก เป็นรากฐานของการปฏิบัติงานทุกอย่าง ที่จะเกื้อกูลส่งเสริมให้บ้านเมืองเจริญวัฒนายิ่งขึ้นไป. แต่ความเจริญนั้นจะเกิดขึ้นได้ด้วยอาศัยเหตุปัจจัยประกอบพร้อมกันหลายอย่าง. นอกจากวิทยาการที่ดีแล้ว อย่างหนึ่ง จะต้องอาศัยผู้ปฏิบัติที่เป็นคนดี คือคนที่สะอาดสุจริต ที่มีปัญญา ความฉลาดรู้ในเหตุในผล และในความเจริญความเสื่อม. อีกอย่างหนึ่ง จะต้องอาศัยความขยันหมั่นปฏิบัติ ด้วยความเอาใจใส่ และความเพ่งพินิจ ไม่ประกอบกิจการงานด้วยความประมาทหละหลวม. และโดยประการสำคัญ จะต้องอาศัยความพอเหมาะ พอควร พอดีในการปฏิบัติงานทั้งปวงด้วย คือถ้าเป็นงานใหญ่ งานสำคัญ ก็ต้องทุ่มเททำให้จริง ให้ดี ให้มาก ให้จนสำเร็จ ถ้าไม่ใช่งานสำคัญอะไรนัก ก็ไม่ต้องทำให้เป็นการใหญ่ การยาก เพราะจะทำให้สิ้นเปลืองเสียแรงเสียเวลาไปเปล่าโดยใช่เหตุ.

เหตุปัจจัยที่กล่าวแล้วนี้ ย่อมประกอบพร้อมขึ้นได้ในตัวบัณฑิต ด้วยการศึกษาและฝึกฝนอบรมตนเองด้วยตนเอง. จึงขอฝากให้แต่ละคนและทุกคนตั้งใจพยายามใช้วิชาความรู้ ทำงานและทำตัวให้ดี ไม่ให้มีบกพร่อง. ความเจริญวัฒนาที่ทุกคนปรารถนาปรารถนา ก็จะบังเกิดขึ้นให้ได้ชื่นชมกันสมเจตนา.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่สมบูรณ์บริบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญา สามารถปฏิบัติหน้าที่การงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจักได้ประสบความสำเร็จและความเจริญในชีวิต. และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์สืบไป.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอีกวาระหนึ่ง และมีความพอใจที่ได้ทราบว่ามหาวิทยาลัยได้พยายามดำเนินงานทุก ๆ ด้านให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปฏิบัติงานพัฒนาของมหาวิทยาลัยและนักศึกษานั้น ช่วยให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง น่าภูมิใจ. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

บัณฑิตทั้งหลายเป็นที่หวังของทุกคนในชาติ ว่าจะเป็นคนสำคัญผู้จะสร้างสรรค์ความสำเร็จและความเจริญให้แก่กิจการด้านต่าง ๆ ของบ้านเมืองต่อไป. การสร้างความสำเร็จในกิจการงานทุกอย่างทุกระดับ รวมทั้งความสำเร็จในชีวิตของแต่ละคนด้วยนั้น ต้องอาศัยปัจจัยประกอบกันอย่างน้อยถึงสามส่วน ส่วนที่หนึ่งคือความรู้และความชำนาญทางวิชาการ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐาน หรือเป็นเครื่องใช้สำหรับการปฏิบัติงานแท้ ๆ ส่วนที่สองคือความตั้งใจจริง ความเพ่งพินิจ ความละเอียดรอบคอบ และความอุตสาหะพยายามในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นเครื่องอุปการะส่งเสริมให้ทำการงานโดยไม่ผิดพลาดบกพร่อง และสำเร็จลุล่วงได้โดยตลอด ส่วนที่สาม ได้แก่ความมีปัญญา คือความรู้ชัดและเฉลียวฉลาด ที่จะหยุดคิดพิจารณาสิ่งที่จะทำค่าที่จะพูดทุกอย่างให้เป็นไปโดยถูกต้องเที่ยงตรงตามกระบวนการของเหตุผล ซึ่งจะช่วยให้ดำเนินชีวิตและการงานไปแต่ในทางที่เจริญเป็นประโยชน์ จนบรรลุความสำเร็จที่สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์

องค์ประกอบแห่งความสำเร็จนี้จะเกิดพร้อมได้ด้วยความประพฤติปฏิบัติของบัณฑิตแต่ละคน ข้าพเจ้าจึงขอมอบหมายให้ทุกคนนำไปคิดอ่านไตร่ตรองและปฏิบัติอบรมให้สมบูรณ์ขึ้น ความสำเร็จและความเจริญมั่นคงของกิจการงานทุกสาขาของบ้านเมืองจักได้บังเกิดเพิ่มพูนขึ้นสมประสงค์ของทุกคนในชาติ ที่ฝากความหวังไว้ในตัวท่าน.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่สมบูรณ์บริบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญา สามารถปฏิบัติหน้าที่การงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจักได้ประสบความสำเร็จและความเจริญในชีวิต และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรกิตติมศักดิ์และพระราชทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในโอกาสนี้ และที่ได้ทราบว่ามีมหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงและขยายงานต่าง ๆ ทั้งด้านบริหาร ทั้งด้านวิชาการ ให้เจริญก้าวหน้า สอดคล้องกับสภาพการณ์บ้านเมือง และประสบผลที่น่าพึงพอใจ. ขอแสดงความชื่นชมกับบรรดาผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกระดับทุกสาขา ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ.

บัณฑิตผู้ผ่านการศึกษามาจากมหาวิทยาลัยมาแล้ว เป็นผู้มีความรู้สูงถึงระดับที่จะทำการงานสร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงให้แก่ตนเองและแก่ส่วนรวมให้สำเร็จได้. แต่การที่จะสร้างความสำเร็จดังนั้นได้มากน้อยสูงต่ำเพียงใดต่อไป ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถและคุณลักษณะพิเศษโดยเฉพาะของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญด้วย. อย่างไรก็ตาม ก็พอที่จะวางหลักเป็นเกณฑ์กลางให้พิจารณากันได้. ประการแรก บุคคลจะต้องมีความสุจริต มีความตั้งใจจริง และความอดสาหัสอดทนเป็นรากฐาน. ประการที่สอง จะต้องมีความรู้ที่ถูกต้อง แม่นยำ ชำนาญ และมีฝีมือหรือความสามารถในการปฏิบัติ เป็นเครื่องมือใช้งาน. ประการที่สาม จะต้องมียศ ความขยันคิด และความสุจริตละเอียดรอบคอบ เป็นเครื่องควบคุมกำกับ ให้ดำเนินงานไปได้โดยถูกต้อง เทียบตรงตามทิศทาง. ประการที่สี่ จะต้องมีความรอบรู้ มีความสามารถประสานงานและประสานประโยชน์ เป็นเครื่องอุดหนุนส่งเสริมให้ทำงานได้คล่องตัวและก้าวหน้า. และประการที่ห้า ซึ่งสำคัญที่สุด จะต้องมีความฉลาดรู้ในเหตุในผล ในความผิดถูกชั่วดี ในความพอเหมาะพอสม เป็นเครื่องตัดสินใจและสั่งการปฏิบัติงานทั้งระบบให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ. ผู้ใดมีคุณภาพดังกล่าวครบถ้วนและนำมาใช้ให้พร้อมเพรียงสอดคล้องกัน ก็จะประสบความสำเร็จได้สมบูรณ์ตามปรารถนา. จึงอยากจะขอให้ท่านทั้งหลายพยายามทำความเข้าใจให้ชัด แล้วพยายามฝึกฝนเพิ่มพูนคุณสมบัติของตนให้บริบูรณ์ขึ้นด้วยตนเอง.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญา ที่จะปฏิบัติหน้าที่การงานทุกอย่าง อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความสุข ความสำเร็จ และความเจริญมั่นคงในชีวิต. และขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาชุมนุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์โดยทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๒๘

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดลอีกครั้งหนึ่ง และได้ทราบว่ากิจการทุก ๆ ด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และบัณฑิตทั้งหลาย ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นอย่างมากด้วย ที่มอบปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า.

การศึกษาในมหาวิทยาลัยถือว่าการศึกษาค้นคว้า ให้มีความรู้วิชาการด้านใดด้านหนึ่งในระดับสูง สำหรับนำไปปฏิบัติงานสร้างความเจริญมั่นคงให้แก่ตนเองและชาติบ้านเมือง. แต่การจะนำวิชาความรู้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น มิใช่จะทำได้ง่ายนัก. คนที่จะใช้วิชาความรู้ให้เกิดประโยชน์ได้ จำเป็นต้องมีหลักการที่ดีทั้งในการเรียนรู้และในการปฏิบัติประกอบกันหลายอย่าง. ที่สำคัญประการแรก จะต้องเรียนรู้วิชานั้น ๆ ให้แตกฉาน คือรู้อย่างถูกต้องและแจ่มแจ้งทั่วถึงโดยตลอด ทั้งในหลักทฤษฎีและในส่วนละเอียดรวมถึงส่วนที่จะต้องประสานกับวิชาอื่น ๆ ที่จะนำมาใช้แก้ปัญหาส่งเสริมวิชาของตนด้วย. ประการที่สอง จะต้องรู้จักพิจารณาวินิจฉัยงานที่ทำว่าจะมีผลในทางใด และมุ่งกระทำแต่เฉพาะงานที่เป็นการสร้างสรรค์ ไม่ทำงานที่มีผลข้างลบ หรือที่มีได้อำนวยประโยชน์อันพึงประสงค์. ประการที่สาม ก่อนจะทำงานใด ๆ จะต้องศึกษางานนั้นให้ทราบอย่างถ่องแท้ ทั้งในจุดประสงค์ ขอบเขต และแนวทางปฏิบัติ. ประการที่สี่ จะต้องมีความตั้งใจ บริสุทธิ์ใจ และมีความอุตสาหะพากเพียรอยู่เสมอ ที่จะกระทำงานของตนให้จนสำเร็จประโยชน์ตามที่มุ่งหมาย. เมื่อมีหลักการประกอบพร้อมแล้วดังนี้ จึงจะแน่ใจได้ว่าจะสามารถใช้วิทยาการที่มีปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ตรงตามเป้าหมาย และจะบรรลุผลอันพึงประสงค์โดยสมบูรณ์พร้อมทุกส่วน. ขอให้ท่านทั้งหลายผู้มีวิชาความรู้พร้อมอยู่ พยายามดำเนินงานของท่านด้วยหลักการตามที่กล่าวแล้วอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อจักได้สามารถสร้างสรรค์ความเจริญวัฒนาให้แก่ตนเองแก่บ้านเมืองได้สำเร็จสมตามปรารถนา.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความเจริญสวัสดิ์ถึงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๘

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในวาระนี้ และที่ได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีทุกด้าน. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

บัดนี้ท่านทั้งหลายต่างก็ศึกษาสำเร็จ มีความรู้ในวิทยาการระดับสูงหลายสาขา. วิชาการศึกษาทั้งปวงนั้นประกอบด้วยหลักความจริง ถือได้ว่าเป็นของดีในตัวเอง. แต่เมื่อนำมาใช้อาจให้ผลในทางสร้างสรรค์ก็ได้ หรือให้ผลในทางเสื่อมก็ได้ ทำนองเดียวกับยารักษาโรคโดยมาก ซึ่งถ้าใช้ถูก ก็รักษาโรคหาย ถ้าใช้ผิดก็เป็นอันตรายได้ต่าง ๆ จึงต้องเรียกว่ายาอันตราย เพื่อเตือนผู้ใช้ให้ใช้อย่างระมัดระวัง การใช้วิชาการก็เช่นกันจักต้องศึกษาถึงผลที่จะเกิดตามมาอย่างละเอียดรอบคอบและทั่วถึง ว่าจะจะเป็นประโยชน์แก่อะไรก็ตามที่ทำอะไร เพียงใด หรือเป็นโทษบั่นทอนในส่วนตัวใดบ้าง แล้วจึงพิจารณาหยิบยกส่วนที่อำนวยผลดีมาใช้ให้สอดคล้องพอเหมาะพอดีแก่งาน และข้อนี้คงถือได้ว่าเป็นความสามารถในการใช้วิชาการ ยังมีปัจจัยสำคัญอีกข้อหนึ่งที่จะต้องอาศัยเป็นหลัก ได้แก่เจตนาที่ดี ที่บริสุทธิ์ คือผู้ใช้วิชาจะต้องตั้งใจปรารถนาใช้วิชาให้เกิดประโยชน์สร้างสรรค์อย่างจริงใจ ทั้งมีคุณความดีเป็นพื้นฐานแห่งการกระทำความประพฤติทุก ๆ อย่าง เนื่องจากได้ฝึกอบรมความคิดจิตใจของตนมาเป็นอย่างดี ให้นักแน่นมั่นคงในความดี ให้มีความเที่ยงตรงเป็นกลางห่างจากอคติ ให้รู้จักคิดพิจารณาด้วยเหตุผลและความถูกต้องเป็นธรรม จนมีปัญหาสามารถรับรู้เรื่องราวและปัญหาต่าง ๆ ได้โดยกระจ่างแจ่มชัด และสามารถที่จะนำวิชาการมาใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม ให้สำเร็จประโยชน์อันพึงประสงค์ได้. ในโอกาสสำคัญที่จะออกไปเริ่มต้นงานนี้ จึงใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายจดจำนำคำที่กล่าวไปศึกษาพิจารณาเป็นแนวทางใช้วิทยาการของท่านต่อไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญมั่นคงและรุ่งเรืองก้าวหน้าในหน้าที่การงานต่อไป ทั้งขอทุก ๆ ท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันศุกร์ ที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๘

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อีกครั้งหนึ่งในวันนี้ ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้ถึงการใช้วิชาการในการทำงานเป็นใจความว่า วิทยาการทั้งหลายนั้น เมื่อนำไปใช้ อาจมีผลในทางสร้างสรรค์หรือในทางเสื่อมก็ได้ จึงต้องใช้อย่างระมัดระวังเพื่อที่จะให้เกิดประโยชน์สร้างสรรค์แต่เพียงทางเดียว นอกจากนั้น ยังได้กล่าวด้วยว่า การใช้วิชาการจะต้องอาศัยปัจจัยสำคัญสองประการเป็นหลัก ได้แก่ความรู้ที่ถูกต้องทั่วถึง ประกอบด้วยความฉลาดสามารถในวิธีใช้วิชานั้น ๆ ประการหนึ่ง ความมีเจตนาบริสุทธิ์ ประกอบด้วยการกระทำความประพฤติที่สุจริตและถูกต้องของผู้ใช้อีกประการหนึ่ง วันนี้จะพูดกับท่านถึงวิธีทำงานอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป.

การทำงานให้สำเร็จผลแน่นอนและสมบูรณ์ตามเป้าหมายนั้น จะต้องใช้ความรู้ความสามารถพร้อมทั้งคุณสมบัติที่สำคัญ ๆ ในตัวบุคคลหลายประการ เช่น ความตั้งใจที่มั่นคง ความคิดสร้างสรรค์ ความอุตสาหะพยายาม ความรับผิดชอบ ความรอบคอบระมัดระวัง ตลอดจนความสุจริตเป็นธรรม นำมาปฏิบัติงานโดยพร้อมสรรพ และโดยเต็มกำลังอย่างสม่ำเสมอ. การปฏิบัติดังนี้ย่อมจะรู้สึกว่ายาก ว่าหนัก แต่ก็จะเป็นไปเพียงในระยะต้น ๆ. เมื่อได้พยายามปฏิบัติให้เคยชินจนเป็นปรกติแล้ว ก็จะทำให้เกิดความคล่องแคล่วชำนาญ ทำงานได้สะดวกคล่องตัวไม่รู้สึกว่า เป็นภาระหนักกายหนักใจประการใด. งานที่เคยเห็นว่ายากหรือมากมาย ก็จะปฏิบัติได้โดยง่ายและรวดเร็วทุกอย่าง ทั้งได้รับผลสมบูรณ์ที่พึงประสงค์ด้วย. แต่โดยทางตรงข้าม ถ้าปฏิบัติงานอย่างหย่อนยานตามสบาย ผลร้ายจะเกิดตามมา เพราะการประพฤติดังนั้นจะบั่นทอนความรู้ความสามารถทุกอย่างให้ลดถอยลงเป็นลำดับ รวมทั้งความคิดอ่านก็จะสิ้นตัวเสื่อมทรามลงด้วย. งานที่ง่ายก็จะกลายเป็นยาก และที่ยากหน่อยก็จะทำไม่ไหว ลงท้ายจะทำไม่สำเร็จ ต้องเสียงานและเสียคนไปในที่สุด. ดังนั้นจึงใคร่ขอให้แต่ละคนสังวรระวังให้มาก ในการที่จะออกไปปฏิบัติงานสร้างความสำเร็จและความมั่นคงของตนเองและบ้านเมืองต่อไป.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความเข้มแข็งสมบูรณ์พร้อมด้วยกำลังกายกำลังใจ เพื่อสามารถทำการงานให้ประสบความสำเร็จและความรุ่งเรืองก้าวหน้าในชีวิต และขอทุก ๆ ท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในวันนี้ และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุก ๆ ด้านของมหาวิทยาลัยกำลังดำเนินก้าวหน้าไปด้วยดีอย่างน่าพอใจ ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทั้งหลาย ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ

ตามรายงานของอธิการบดี ฟังได้ว่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีความมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่จะวางรากฐานทางปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมให้แก่นักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาทุกคนมีความรู้ทางวิชาการอย่างสูง มีความเข้าใจในตนเองและในสภาวะแวดล้อมอย่างแจ่มแจ้ง มีความคิดวิจฉัย สามารถวิเคราะห์และตัดสินใจ ปัญหาต่าง ๆ ได้โดยถูกต้องตามเหตุผล บัณฑิตของมหาวิทยาลัยนี้จึงจัดเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนเหมาะสมสำหรับปฏิบัติงานที่สำคัญ คือการสร้างสรรคความเจริญมั่นคงให้แก่ชาติบ้านเมือง การทำงานระดับนี้เปรียบได้กับการเดินทางไปสู่เป้าหมายที่อยู่ห่างไกล ซึ่งมีทางแยกไปได้หลาย ๆ ทาง เป็นทางใกล้บ้าง ไกลบ้าง สะดวกราบรื่นบ้าง ขรุขระกันดารบ้าง หรือบางทีก็เป็นทางตัน การจะไปให้ถึงจุดหมาย จึงต้องใช้ความฉลาด สามารถและความรอบคอบระมัดระวังมาก ตั้งแต่เริ่มต้น ตลอดไปจนถึงที่สุด แรกเริ่ม ก็ต้องพิจารณาหาทางที่ถูกและที่เหมาะสมที่สุดเป็นทางเดิน เมื่อไปถึงทางแยกทางร่วม ที่จะเดินไปได้เป็นสองทางสามทาง ก็ต้องใช้ความรู้ความฉลาดตัดสินใจว่าจะเลือกไปทางไหน จึงจะสะดวก ปลอดภัย ไปถึงที่หมาย การเลือกทางเดินนี้บางทีก็ไม่อาจเลือกทางที่ใกล้ที่สุดลัดที่สุดได้เสมอไป เพราะทางที่ใกล้นั้นอาจมีไซ้ทางสะดวกและปลอดภัย จึงจำเป็นต้องเลือกทางที่อ้อมที่ไกลกว่า บางทีเลือกเดินทางหนึ่งแล้ว ต่อมาพิจารณาเห็นว่ามิใช่ทางที่ถูกต้อง จำต้องย้อนกลับมาขึ้นต้นใหม่ จึงจะถูก ก็ต้องทำ มิฉะนั้นจะไปไม่ถึงจุดหมาย เพราะฉะนั้น การที่ท่านทั้งหลายจะออกไปประกอบกิจการงาน สร้างความสำเร็จความเจริญให้แก่ตนเองแก่บ้านเมืองและส่วนรวม จะต้องตั้งใจให้มั่นคงที่จะใช้ความรู้ความสามารถ ความฉลาดตัดสินใจ ความรอบคอบระมัดระวัง พร้อมทั้งความอดสาหะอดทนโดยเต็มกำลังอยู่เสมอ อย่าได้ย่อหย่อนหรือประมาทละเลยในการปฏิบัติตัวปฏิบัติงานเป็นอันขาด จักได้สามารถดำเนินถึงเป้าหมายที่แต่ละคนปรารถนาปรารถนาในที่สุด

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความรุ่งเรืองก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน และขอให้ทุกท่านที่มาชุมนุม ณ ที่นี้ มีความสุขความสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
พระราชทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๗
ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๒๘

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานกิจการด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ว่ามั่นคงก้าวหน้ายิ่งขึ้นเป็นอันมาก ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

ท่านทั้งหลายผ่านการศึกษาระดับสูงมาแล้ว ย่อมมุ่งหวังที่จะได้ทำการทำงานที่สำคัญเป็นแก่นสาร เพื่อสร้างสรรค์ผลงานให้เป็นประโยชน์ เป็นความเจริญมั่นคง แก่ชาติบ้านเมืองและแก่ตนเอง การจะกระทำให้สำเร็จได้ดังนั้นมีหลักว่า ต้องอาศัยปัจจัยประกอบพร้อมกันครบสามส่วน ปัจจัยส่วนแรก ได้แก่ ความรู้ ความสามารถทางวิชาการ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ต้องนำมาใช้ปฏิบัติงาน ปัจจัยส่วนที่สอง ได้แก่ จิตใจที่เข้มแข็ง หนักหนาในเหตุผลความถูกต้อง ในความสุจริตยุติธรรมและในความเที่ยงตรงรับผิดชอบ ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนพื้นฐานที่จะรองรับวิชาความรู้และความคิดอ่านทั้งปวงให้มั่นคง ไม่ให้หวั่นไหวและผันแปรไปในทางเสื่อมเสียหาย ปัจจัยส่วนที่สาม ได้แก่ ความรอบรู้และความคิดอ่านที่กว้างไกลมีหลักเกณฑ์กับทั้งความเฉลียวฉลาดคล่องตัวในการติดต่อประสานงานประโยชน์กับทุกฝ่ายทุกคนที่เข้ามาสัมพันธ์เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนที่จะส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติภารกิจทุกด้านได้โดยราบรื่น รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ปัจจัยทั้งสามส่วนนี้ เมื่อประกอบพร้อมกันได้ครบถ้วน ย่อมบันดาลให้การทำงานทั้งปวงไม่ว่าเล็กใหญ่ง่ายยาก สำเร็จผลที่พึงประสงค์ได้ทุกอย่าง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ก็ได้นำหลักดังกล่าวมาปฏิบัติ ในการดำเนินงานและการสร้างเสริมความเจริญก้าวหน้าอย่างได้ผลตามที่เห็นประจักษ์อยู่ที่นี่ บัณฑิตเป็นผู้มีโชคที่ได้เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นเลิศทั้งทางวิชาการและทางการปฏิบัติบริหารงาน ทุกคนจึงได้รับการศึกษาที่สมบูรณ์แน่นแฟ้นทุกส่วน และย่อมสามารถก้าวเข้าสู่ชีวิตการงานได้ด้วยความมั่นใจ โดยนำหลักการที่ได้ใช้ปฏิบัติเป็นปรกติอยู่แล้วนั้น มาปฏิบัติให้ต่อเนื่องไปให้จนบรรลุความสำเร็จทุก ๆ ประการในชีวิต

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสุข ความเจริญ พร้อมทั้งความก้าวหน้ารุ่งเรืองในตำแหน่งการงาน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๒๘

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี ขอแสดงความชื่นชมกับบรรดาผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา และขอขอบใจจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นพิเศษที่มอบปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า

ผู้มีวิชาความรู้ย่อมตั้งใจปรารถนาจะมีอนาคตที่มั่นคงและรุ่งโรจน์ การทำงานสร้างอนาคตนั้นนอกจากจะต้องใช้วิชาความรู้ที่เจนจัดเป็นหลักแล้ว บุคคลยังจำเป็นต้องอาศัยคุณสมบัติพิเศษอีกหลายด้าน เป็นเรื่องอดทนและส่งเสริมความรู้ของตนอย่างมากด้วย คุณสมบัติที่สำคัญข้อแรก คือจะต้องเป็นคนที่ทำตัวอย่างอย่างมีหลักการ มีเหตุผล มีระเบียบ และมีความสุจริตเป็นธรรมชาติ ข้อสอง ต้องมีความเข้มแข็งอดทน มีความเพียรพยายามอย่างสูงและสม่ำเสมอ ทั้งในการทำงานและการสร้างสมความดี แม้จะมีความเหนื่อยยากหรือมีอุปสรรคขัดขวางมากมายเพียงใด ก็ไม่ย่อท้อถอยหลัง ข้อสาม ต้องสนใจศึกษาค้นคว้าหาวิชาและความรอบรู้ในเรื่องต่าง ๆ ให้ลึกซึ้งและกว้างขวางรอบด้าน ไว้สำหรับใช้เทียบเคียงประกอบการพิจารณาตัดสินปัญหาต่าง ๆ ในการทำงาน ข้อสี่ ซึ่งสำคัญที่สุด ต้องสามารถควบคุมกายใจ คือการกระทำความคิดของตน ให้สงบ หนักแน่น และมั่นคงในความเป็นกลางอยู่เสมอ แม้ในเวลาที่มีเหตุชวนให้วุ่นวายสับสน ความสามารถทำกายทำใจให้สงบ หนักแน่น เป็นกลางไม่มีอคติเจือปนนี้ จะช่วยให้เกิดสติระลึกรู้ถึงเหตุถึงผล ถึงข้อเท็จจริง ถึงความถูกต้องของเรื่องทั้งปวง จึงเป็นอุปการะสำคัญของการคิดพิจารณาปัญหาต่าง ๆ เพราะช่วยให้มองเห็นปัญหาได้กระจ่างแจ่มชัด ช่วยให้สามารถตัดสินชี้ขาดได้โดยถูกต้อง เทียงตรง เป็นธรรม เป็นประโยชน์เสมอไม่มีอับจน ข้อที่พูดนี้ จะถือว่าเป็นทฤษฎีสำหรับนักปฏิบัติงานก็ได้ และถ้าท่านทั้งหลายพิจารณาเห็นว่าน่าจะไปใช้ ก็ขอให้ใช้ตั้งแต่บัดนี้ทีเดียว เชื่อว่าอนาคตที่แจ่มใสจักเป็นของท่านได้สมใจปรารถนาอย่างแน่นอน

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์ทุกเมื่อทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันศุกร์ ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๘

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้ถึงการทำงานสร้างอนาคตที่มั่นคงว่า นอกจากจะต้องอาศัยวิชาความรู้ที่เจนจัดอย่างมากแล้ว ยังต้องอาศัยคุณสมบัติพิเศษอื่น ๆ ประกอบส่งเสริมอีกมาก และได้ยกคุณสมบัติสำคัญอันเป็นเครื่องประกอบส่งเสริมวิชาความรู้ขึ้นกล่าวรวม ๔ ข้อ. วันนี้จะพูดกับท่านถึงการสร้างสรรค์ซึ่งเข้าใจว่าจะเป็นสิ่งสำคัญอีกสิ่งหนึ่ง ที่ผู้มีความรู้สูง ๆ มักปรารถนาถึง.

การสร้างสรรคนั้นมักเข้าใจกันโดยมากว่าเป็นการสร้างชิ้นใหม่ ทำชิ้นใหม่. นักวิชาการก็ดี นักปฏิบัติการก็ดี จึงมุ่งแต่จะสร้างจะทำสิ่งใหม่ของใหม่กัน โดยไม่ค่อยคำนึงถึงความเจริญที่มีอยู่ก่อนแล้ว ว่าแท้จริงคือพื้นฐานสำหรับจะให้สร้างเสริมสิ่งใหม่ต่อขึ้นไปนั่นเอง. เมื่อต่างคนต่างมุ่งจะทำของใหม่ให้เป็นผลงานของตัวเองเป็นสำคัญ ความเจริญที่ควรจะมีจะบังเกิดต่อเนื่องกันอย่างมั่นคงตามลำดับ ก็หยุดชะงัก กลับกลายเป็นความติดขัดล่าช้าและเป็นปัญหายุ่งยากนานาประการ เพราะงานที่ทำใหม่ดำเนินต่อจากงานเก่าไม่ได้ ต้องเริ่มต้นกันใหม่อยู่ตลอดเวลา. ที่ถูกต้องจะเข้าใจว่า การสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าทุกอย่างนั้นต้องเริ่มต้นที่การศึกษาพื้นฐานเดิมก่อน. เมื่อได้ศึกษาทราบชัดถึงส่วนดีส่วนเสียแล้ว จึงรักษาส่วนที่ดีที่มีอยู่แล้วให้คงไว้ แล้วพยายามปรับปรุงสร้างเสริมด้วยหลักวิชาด้วยความคิดพิจารณา อันประกอบด้วยเหตุผลและความสุจริตจริงใจ ให้ค่อยเจริญงอกงามมั่นคงบริบูรณ์ยิ่งขึ้นไป ตามความเหมาะสม ตามกำลังความสามารถ และตามกำลังเศรษฐกิจที่มีอยู่. การงานทุกอย่างทุกอย่างในบ้านเมืองจึงจะเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง ไม่หยุดชะงัก. หากไม่ ความขัดข้องล่าช้าต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จะทำให้ต้องสิ้นเปลืองกำลังงาน กำลังสมอง กำลังเงินทองไปอย่างน่าเสียดายโดยไม่มีโอกาสจะกู้กลับคืนมาได้. โอกาสนี้ จึงใคร่จะขอให้บัณฑิตนำไปคิดวินิจฉัย ให้ได้ประโยชน์สำหรับตัว สำหรับชาติบ้านเมืองต่อไป.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต และขอให้ทุกท่านที่มาพร้อมชุมนุมในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทุกเมื่อทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันเสาร์ ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๘

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

เมื่อวันก่อน ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้ ถึงสิ่งที่มีผู้มีความรู้สูง ๆ มักปรารถนา คือการสร้างอนาคตที่มั่นคงอย่างหนึ่ง กับการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าอีกอย่างหนึ่ง วันนี้ จะพูดกับท่านถึงประโยชน์และความมั่นคงของส่วนรวม

ประโยชน์และความเจริญมั่นคงของส่วนรวมย่อมขึ้นอยู่กับประโยชน์และความเจริญมั่นคงของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ เพราะส่วนรวมนั้นประกอบขึ้นด้วยบุคคลที่รวมกันอยู่เป็นสังคม เป็นชาติบ้านเมือง ดังนี้ ผู้ใดก็ตามที่มุ่งหวังให้ส่วนรวมเจริญมั่นคง จะต้องพยายามสร้างความมั่นคงให้แก่การงาน แก่อาชีพ และแก่ฐานะของตนเองให้ได้เป็นข้อแรกและข้อใหญ่ แต่ในการสร้างประโยชน์สร้างความเจริญให้แก่ตนเองนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องถือหลักปฏิบัติสองข้ออย่างเคร่งครัด ข้อแรก จะต้องมุ่งหมายกระทำแต่เฉพาะกิจการงานที่สุจริต ที่เป็นประโยชน์สร้างสรรค์และที่ถูกต้องเป็นธรรม พร้อมกับจะต้องระมัดระวังควบคุมตนเองอยู่เสมอ มิให้ประพฤติปฏิบัติการสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ดำเนินทวนกระแสความถูกต้องเป็นธรรม และที่เบียดเบียนบ่อนทำลายผู้อื่น อย่างเด็ดขาด ครั้นเมื่อทำดีมีผลแล้ว ข้อต่อไปจะต้องพยายามชวนชวายประสานประโยชน์ของแต่ละคนเข้าด้วยกัน ด้วยความมุ่งดีมุ่งเจริญ และจริงใจต่อกัน โดยไม่เพ่งเล็งถึงประโยชน์เฉพาะตัวตนเกินพอดี หรือจนทำให้เกิดความโลภเห็นแก่ตัวขึ้นมา ปิดบังความสำคัญและประโยชน์ของคนอื่นเสียหาย การปฏิบัติตามหลักการดังนี้ แม้จะยากลำบากอยู่บ้างสำหรับบางคน แต่เมื่อฝึกหัดตั้งตัวตั้งใจให้ประพฤติปฏิบัติมั่นคงเหนียวแน่นอยู่ได้จนเป็นปรกติ ก็จะไม่ประคับประคองส่งเสริมให้สามารถสร้างความเจริญมั่นคงให้แก่ตัวแก่ส่วนรวมได้สำเร็จอย่างงดงามและแน่นอนที่สุด จึงขอให้บัณฑิตทั้งหลายได้นำไปคิดวินิจฉัยให้ได้ประโยชน์สำหรับตัว สำหรับชาติบ้านเมืองต่อไปในวันข้างหน้า

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสุขความสำเร็จในชีวิต และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๒๔

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอีกวาระหนึ่ง และที่ได้ทราบรายงานว่ากิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยเจริญก้าวหน้ามาอีกมากอย่างน่าพอใจ. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

วิชาการต่าง ๆ ที่ท่านทั้งหลายศึกษาจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นวิชาการที่มีคุณค่าสำคัญมาก เพราะเป็นปัจจัยพื้นฐานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานทุกอย่าง ซึ่งจะเกื้อกูลให้บ้านเมืองเจริญพัฒนายิ่งขึ้นไป. แต่ความเจริญนั้นจะเกิดขึ้นได้ ย่อมต้องอาศัยเหตุปัจจัยประกอบกันหลายอย่าง. นอกจากวิทยาการที่ดีแล้วอย่างหนึ่ง จะต้องอาศัยความยุติธรรมเที่ยงตรง และความสะอาดสุจริต ซึ่งต้องเป็นไปพร้อมทั้งในความคิดและการกระทำ. อย่างหนึ่ง จะต้องอาศัยความมีปัญญา คือมีความฉลาดรู้ทั่ว รู้จริง ในเหตุผลและในความเจริญความเสื่อม. อีกอย่างหนึ่ง จะต้องอาศัยความขยันหมั่นปฏิบัติ ด้วยความเอาใจใส่และความเพ่งพินิจ ไม่ประกอบกิจการงานด้วยความประมาทหละหลวม. และโดยประการสำคัญจะต้องอาศัยความสำเร็จสมบูรณ์พอเหมาะพอดี ในการปฏิบัติงานทั้งปวง เช่นเมื่อทำงานใหญ่ ๆ ซึ่งประกอบด้วยส่วนย่อยหลาย ๆ ส่วน หรือมีขั้นตอนปฏิบัติหลายขั้นตอน ก็ต้องถือว่างานทุกชั้นทุกส่วนมีความสำคัญ และต้องพยายามทำงานแต่ละส่วนแต่ละชั้นตอนนั้นให้เสร็จสมบูรณ์ พอเหมาะพอดีเสมอกัน ไม่ละเว้นหรือไม่เน้นหนักในส่วนหนึ่งส่วนใดให้เกินพอดีไป งานที่ทำจึงจะสำเร็จผลสมบูรณ์แท้จริงโดยไม่มีจุดบกพร่อง.

เหตุปัจจัยที่กล่าวแล้วนี้ ย่อมประกอบพร้อมขึ้นได้ในตัวบัณฑิต ด้วยการศึกษาศึกษาและฝึกฝนอบรมตนเองด้วยตนเอง. จึงเป็นหน้าที่ของแต่ละคน ที่จะต้องตั้งใจพยายามฝึกตนให้ดีอย่าให้มีข้อบกพร่อง. ความเจริญก้าวหน้าทีทุกคนปรารถนาปรารถนา ก็จะมีบังเกิดขึ้นให้ได้ชื่นชมสมเจตนา.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่สมบูรณ์บริบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญา สามารถปฏิบัติหน้าที่การงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจักได้ประสบความสำเร็จและความเจริญทุก ๆ ประการในชีวิต.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันศุกร์ ที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่อีกวาระหนึ่ง ทั้งที่ได้ทราบรายงานว่ามหาวิทยาลัยพยายามที่จะดำเนินงานและขยายงานด้านต่าง ๆ ให้เจริญก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุก ๆ คนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

ท่านทั้งหลายผู้ได้ศึกษาจนสำเร็จปริญญาแล้วนี้ ต้องถือว่าเป็นผู้มีความตั้งใจที่มั่นคงแน่วแน่ ทั้งมีความพากเพียรอย่างสูง และมีความคิดพิจารณาที่ละเอียดรอบคอบอยู่ไม่น้อย เพราะวิชาการที่เรียนในระดับนี้มีใช่ง่าย จำเป็นต้องใช้ความสามารถและใช้เวลาอดทนศึกษาเป็นเวลาแรมปี จึงจะสำเร็จได้ครบถ้วนแน่นแฟ้น. ยิ่งกว่านั้น มักจะมีอุปสรรคตลอดจนสิ่งเขี่ยวนต่าง ๆ มากคอยขัดขวางหรือรบกวนให้เสียการอยู่ตลอดเวลา. กว่าที่จะสำเร็จเป็นบัณฑิตได้ แต่ละคนต้องระมัดระวังตั้งตัวตั้งใจ ให้เที่ยงตรงและมั่นคงอยู่กับการเรียนอย่างสุดกำลัง.

ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ทุกคนพยายามรักษาจิตใจที่แน่วแน่ พร้อมกับความเพียรพยายามและความคิดวิวินิจฉัยที่เคยช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการศึกษามาแล้วนี้ ไว้ให้มั่นคง ไว้สำหรับใช้ในการประกอบกิจการงาน พร้อมกับใช้ต่อสู้อุปสรรค ความยากลำบาก รวมทั้งสิ่งชั่วร้ายต่าง ๆ ที่จะต้องผ่านพบ เพราะในการครองชีวิตและการประกอบอาชีพการงานต่อไปนั้น ย่อมมีสิ่งกีดขวางความสำเร็จอยู่มากมายนัก มากยิ่งกว่าในเวลาเรียนหลายเท่า. แต่ละคนต้องอาศัยความจริงใจและความตั้งใจ ต้องใช้ความรู้ ความคิด สติ ปัญญา ความเข้มแข็งอดทน พร้อมทั้งความสามารถทุกอย่างในตัวเอง เป็นพื้นฐานและเครื่องประกอบส่งเสริมการปฏิบัติตัวปฏิบัติตนอย่างเข้มงวดที่สุด รวมทั้งต้องพยายามร่วมแรงร่วมงานกันโดยประสานสอดคล้องทุก ๆ ฝ่ายทั่วกันด้วย จึงจะช่วยให้สามารถสร้างตนสร้างประเทศชาติให้เจริญมั่นคงสมใจนึกได้

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาพร้อมประชุมในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์โดยทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง ขอขอบใจจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ปริญญาศิลปกรรมศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า และขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิตลอดทั้งบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

วิชาการที่บัณฑิตทั้งหลายได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น เป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำคัญยิ่ง เพราะวิชาการเหล่านั้น มีเนื้อหาประกอบด้วยหลักวิชาและทฤษฎีต่าง ๆ เป็นอันมาก ซึ่งล้วนเป็นหลักความจริงที่ได้พิสูจน์และสรุปลงเป็นกฎเกณฑ์ที่จะยึดถือได้แน่นอน ผู้ที่มีหลักวิชาหรือมีทฤษฎีอยู่ จึงอาจนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน ตลอดถึงการประกอบกรณียกิจน้อยใหญ่ทั้งปวงของตน ให้สำเร็จประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง มีปัญหาอยู่แต่ว่าจะนำหลักวิชาทั้งหลายไปใช้ให้สำเร็จประโยชน์ที่ต้องการได้อย่างไร วันนี้ จึงจะแนะนำข้อควรปฏิบัติให้สักสามข้อ ข้อแรก ควรจะได้เรียนรู้และเข้าใจหลักวิชาทุกอย่างอย่างถูกต้องและกระจ่างแจ่มแจ้งโดยตลอด ข้อสอง ควรพยายามนำหลักวิชานั้น ๆ มาพิจารณาเทียบเคียงใช้ในกิจประจำวันของตนเองอยู่ตลอดเวลาให้เป็นนิสัย เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และความชำนาญในการที่จะนำหลักทฤษฎีมาปฏิบัติได้อย่างคล่องตัว ข้อสาม ควรฝึกหัดทำความคิดจิตใจของตนให้มั่นคง เทียบตรงเป็นกลาง มีเหตุมีผล มีความจริงใจและบริสุทธิ์ใจ เพื่อให้มีวิจรรย์ญาณที่ละเอียดรอบคอบและชัดเจนแม่นยำสามารถวินิจฉัยเรื่องราวและปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง เมื่อท่านทั้งหลายฝึกหัดปฏิบัติได้ครบกระบวนการดังนี้ ก็จะสามารถทราบชัดว่าควรนำหลักวิชาข้อใดมาใช้กับงานประเภทใดให้พอเหมาะพอดี ซึ่งย่อมจะเกื้อกูลให้ปฏิบัติหน้าที่การงานทุกอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จพร้อมทั้งความงอกงามไพบูลย์ในชีวิตทุก ๆ ประการ

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จความสุขความสมหวังในสิ่งที่พึงปรารถนา มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์ทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันศุกร์ ที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๒๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประจำปีการศึกษา ๒๕๒๘ อีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้พูดกับบรรดาบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า การจะนำหลักวิชาต่าง ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงานได้นั้น มีข้อควรถือปฏิบัติสามข้อคือ ควรเรียนรู้วิชาทุกอย่างอย่างถูกต้องและกระจ่างแม่นยำ ควรพยายามนำหลักวิชามาใช้ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอทุกโอกาส ให้จนชำนาญ คล่องตัว เป็นนิสัย และควรฝึกหัดทำความคิดจิตใจให้มั่นคงเป็นกลาง เพื่อให้เกิดวิจรรณญาณอันถูกต้องเที่ยงตรง สำหรับวินิจฉัยว่า จะควรนำหลักวิชาข้อใดมาใช้กับงานประเภทใดอย่างไร

วันนี้ จะเพิ่มเติมข้อควรปฏิบัติแก่ท่านทั้งหลายอีกสามข้อ ข้อหนึ่ง จะต้องฝึกฝนตนเองให้เป็นคน ที่ทำงานอย่างมีหลักการ มีระเบียบ มีเหตุผลที่ถูกต้อง ข้อสอง ต้องมีความเพียรพยายามอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในการทำงานและการทำความดี ทั้งมีความเข้มแข็งอดทนอย่างแท้จริง แม้จะต้องเหนื่อยยาก หรือมีอุปสรรคขัดขวางมากมายเพียงใด ก็ต้องไม่ย่อท้อถอยหลัง ข้อสาม ต้องเอาใจใส่ศึกษาค้นคว้าหาวิชาและความรอบรู้ในเรื่องต่าง ๆ ให้ลึกซึ้งและกว้างขวางรอบด้าน ไว้เป็นข้อมูลในการทำงาน เพราะการมีความรอบรู้และประสบการณ์มาก จะช่วยให้มองเห็นปัญหาได้กระจ่างทั่วถึง สามารถตัดสินใจตัดสินใจได้โดยถูกต้องและเป็นประโยชน์เสมอ ไม่มีข้อบกพร่องที่พูดมาทั้งหมดนี้ ถ้าได้ริเริ่มนำไปปฏิบัติในการทำงานส่วนหนึ่งส่วนใดแล้ว ก็จะได้เห็นผลในงานส่วนนั้นทันที และเมื่อได้เห็นผลดีนั้นแล้ว ย่อมจะเกิดกำลังใจและความมั่นใจ ที่จะยึดถือปฏิบัติให้กว้างขวางออกไปในกรณีกิจของตนตลอดทุกส่วน ที่สุดแต่ละคนก็จะได้รับผลสำเร็จ คืออนาคตอันแจ่มใส ทั้งของตนเองและของชาติบ้านเมือง ตามที่มุ่งประสงค์

ขออวยพรให้ผู้สำเร็จการศึกษาประสบแต่ความสุขความสมหวังในชีวิต มีความเจริญรุ่งโรจน์ในหน้าที่การงาน และขอทุก ๆ ท่านที่มาประชุมพร้อมกันในวันนี้ จงมีความสุขสวัสดิ์ทั่วหน้ากัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันเสาร์ ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประจำปีการศึกษา ๒๕๖๘ อีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

สองวันก่อน ข้าพเจ้าได้พบกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า วิชาการที่แต่ละคนได้ศึกษามาเป็นสิ่งที่ มีค่าอย่างยิ่ง เพราะอาจนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานต่อไปได้อย่างกว้างขวาง และได้พูดถึงข้อควร ฝึกหัดปฏิบัติในการนำวิชาการไปใช้ไว้รวมหกข้อ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญ ที่จะช่วยเกื้อกูลให้ประสบความสำเร็จใน การงานทุกข้อ

วันนี้ จะพูดเสริมกับท่านทั้งหลายว่า งานสิ่งใดสาขาใดที่ท่านจะออกไปปฏิบัติมันไม่มีสักสิ่งเดียว ที่จะสำเร็จสมบูรณ์ได้ในตัวเอง หากจะต้องเกี่ยวเนื่องถึงงานอื่น ๆ อีกหลาย ๆ ด้าน ทั้งนี้เพราะงานต่าง ๆ นั้น เมื่อพิจารณาดูแล้วจะเห็นว่า แท้จริง ย่อมเป็นปัจจัยส่งเสริมเกื้อกูลกันอยู่เป็นจำนวนมาก และย่อมประกอบกัน เข้าเป็นงานส่วนรวมอันเดียวกันของบ้านเมืองด้วย ดังนั้น งานแต่ละชิ้นแต่ละส่วน จึงต้องปฏิบัติให้ประสาน สอดคล้องกัน ทั้งให้สำเร็จและให้พัฒนาไปพร้อม ๆ กัน โดยเท่าเทียมกัน เพื่อมิให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหยุดชะงัก และพาให้ส่วนรวมรวมเรล่าเข้าไปทั้งกระบวนการ ท่านทั้งหลายควรจักได้เตรียมตัวเตรียมใจให้พร้อม ที่จะปฏิบัติงาน ประสานกับบุคคลอื่นฝ่ายอื่นอย่างขะมักเขม้นและฉลาดเหมาะสม ในการนี้ ท่านจะต้องทำความเข้าใจ ให้เปิดกว้าง แต่หนักแน่น มีเหตุผล มีวิจรรณญาณ พร้อมกันนั้น ก็ต้องมีความจริงใจ เห็นใจ และเมตตาปรองดองกัน โดยถือประโยชน์ส่วนรวมร่วมกันเป็นวัตถุประสงค์เอก ที่สำคัญอีกข้อหนึ่ง จะต้องพยายามขจัดความต้อร้อน ถือตัว ความเห็นแก่ตัวเห็นแก่ประโยชน์ส่วนน้อยออกให้ได้ ไม่ปล่อยให้เข้ามาครอบงำทำลายความคิดจิตใจที่ตั้งงามของตน แล้วท่านจะสามารถปฏิบัติกิจการงานทุกอย่างได้ด้วยความราบรื่น เบิกบานใจ อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบผล สำเร็จตามที่ปรารถนาปรารถนาทุกสิ่งในที่สุด

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบแต่ความสุขความเจริญในชีวิตอนาคต มีความเจริญก้าวหน้ารุ่งเรือง ในหน้าที่การงานยิ่ง ๆ ขึ้นไป.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ
วันพุธ ที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อีกวาระหนึ่ง. และได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีทุกด้าน. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิพร้อมทั้งบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

บัณฑิตทั้งหลายย่อมมีความหวังตั้งใจ ที่จะได้ออกไปทำการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต. มีข้อแนะนำบางประการที่ใคร่เสนอให้นำไปใช้ปฏิบัติเพื่อความสำเร็จของท่านดังนี้.

ประการแรก ต้องถือว่างานที่ทำทุกอย่างมีความสำคัญ และจำเป็นต้องกระทำให้เสร็จสมบูรณ์อย่างดีที่สุด. ฉะนั้น แต่ละคนจึงต้องตั้งใจทำงานให้จริง ไม่จับจด ต้องมีความรับผิดชอบสูง ต้องมีความเข้มแข็ง และความพากเพียรอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในการปฏิบัติงานและติดตามประเมินผลงาน.

ประการที่สอง ต้องรู้จักปรับความรู้และหลักทฤษฎีให้เข้ากับงานที่ทำ เข้ากับสถานการณ์ และเข้ากับสภาวะที่เกี่ยวข้องแวดล้อม อย่างพอเหมาะพอดี. ดังนั้น จึงต้องพยายามศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ไว้ให้มาก พร้อมกับพยายามสร้างเสริมความคิดวิจารณ์ญาณของตนให้มีกำลังเต็มที่ ด้วยการฝึกทำจิตใจให้มั่นคง เป็นกลาง และหนักแน่นด้วยเหตุผล เพื่อสามารถพิจารณาวินิจฉัยเรื่องราวและปัญหาต่าง ๆ ได้กระจ่างแจ่มแจ้ง และถูกต้องคล่องตัว.

ประการที่สาม ต้องเข้าใจว่าการทำงานทุกอย่างต้องมีการเกี่ยวข้องกับผู้อื่น ส่วนอื่นอย่างใกล้ชิดอยู่เสมอ. จึงต้องรู้จักทำตัวทำใจให้กว้าง ให้ความสำคัญของผู้อื่นและงานของผู้อื่น เท่ากับความสำคัญของตนเองและงานของตน. และสำคัญที่สุดต้องเข้าใจให้ถูกว่า การประสานงานกันนั้น คือการไม่แบ่งฝ่ายแบ่งพวกกัน ไม่แย่งประโยชน์ ไม่แย่งความชอบกัน หากแต่ปรองดองกันทำงานด้วยความจริงใจ เห็นใจ และเข้าใจกัน โดยมุ่งหวังผลสำเร็จร่วมกันเป็นสำคัญกว่าสิ่งอื่น.

ถ้าท่านจะพยายามปฏิบัติตัวปฏิบัติงานให้ได้ตามที่กล่าวนี้ ก็น่าจะประสบความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าได้ไม่ยากนัก.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จความสุขความสวัสดิ์ในชีวิต และมีความเจริญรุ่งโรจน์ในหน้าที่การงาน สมตามปณิธานปรารถนาทุก ๆ สิ่ง.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจาก
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๘
ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันพฤหัสบดี ที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๒๘

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ามหาวิทยาลัยสามารถขยายงานออกไปได้ผลดีมาก. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ.

บัณฑิตทั้งหลายย่อมมีความภูมิใจที่เรียนสำเร็จ และย่อมมีความหวังตั้งใจที่จะได้ทำงานที่เป็นแก่นสาร ให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไปในชีวิต. ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง ที่จะช่วยให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสำเร็จราบรื่น ได้แก่ความรู้จักรับผิดชอบ. วันนี้ จึงอยากจะพูดถึงเรื่อง ความรับผิดชอบ ให้ได้ฟังกัน.

เมื่อกล่าวถึงความรับผิดชอบ ความรู้สึกของคนทั่วไปในทุกวันนี้จะนึกไปถึงการที่จะต้องถูกปรับโทษหรือถูกลงโทษ เมื่อกระทำผิด และนึกถึงการได้รับความชอบหรือได้รับรางวัล เมื่อทำถูก. ท่านควรจะทำ ความเข้าใจเสียให้ตรงว่า รับผิดชอบ ไม่ใช่รับโทษ และ รับผิดชอบ ก็ไม่ใช่รับรางวัลเสมอไป. การรู้จักรับผิดชอบ คือ การยอมรับรู้ว่าสิ่งที่ตนทำมีข้อใดส่วนใดผิดพลาดเสียหาย และเสียหายไปเพราะเหตุใด. ข้อนี้ มีประโยชน์ ทำให้รู้จักพิจารณาการกระทำของตนพร้อมทั้งข้อบกพร่องของตนอย่างจริงจัง เป็นทางที่ช่วยให้สามารถคิดหาวิธีปฏิบัติแก้ไขการกระทำและความผิดพลาดต่าง ๆ ให้ถูกต้องสมบูรณ์ได้. ส่วนการรู้จักรับผิดชอบนั้น คือรู้ว่าสิ่งที่ตนทำ มีส่วนใด ที่ใด ถูกต้องแล้ว คือถูกต้องตามความมุ่งหมาย ตามหลักวิชา ตามวิธีการ ตามสถานการณ์แล้ว. ข้อนี้ มีประโยชน์ทำให้ทราบชัดว่า ตนจะทำงานให้ดี ให้สำเร็จสมบูรณ์ได้อย่างไร จักได้ถือเป็นแนวทางที่จะปฏิบัติและพัฒนางานที่ทำให้เจริญก้าวหน้าต่อไป. เมื่อเข้าใจความหมายของคำว่า รับผิดชอบ ตามนัยดังกล่าวแล้ว ท่านจะสำนึกตระหนักได้ทันที ว่าความรับผิดชอบนี้เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งสำหรับผู้ปฏิบัติงาน และจำเป็นแท้ที่ทุกคนจะต้องมี. จึงใคร่ขอให้แต่ละคนตั้งใจศึกษาทำความเข้าใจ และสั่งวรระวังในคุณสมบัติข้อนี้ให้มากที่สุด.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่และทุก ๆ ท่านที่มาประชุมชุมนุมอยู่ในพิธีนี้ มีความสุขสวัสดิ์ พร้อมทั้งความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้าในชีวิตและหน้าที่การงานทุก ๆ ประการ.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา
จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๘
ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๒๘

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่าการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยลุล่วงไปได้ด้วยดีตามวัตถุประสงค์. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ.

บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว ถือได้ว่ามีหน้าที่และความรับผิดชอบสำหรับตัวอยู่ทุกคน ที่จะต้องนำวิชาความรู้ตลอดจนความฉลาดสามารถที่มี ไปใช้ปฏิบัติงานให้เป็นประโยชน์สร้างสรรค์แก่ตนเองและแก่ส่วนรวม. ผู้ที่จะสามารถปฏิบัติงาน ปฏิบัติหน้าที่ ให้ได้ผลสมบูรณ์ดังกล่าว จำเป็นต้องมีแม่บทที่ดีสำหรับยึดถือในการทำงาน. แม่บทข้อแรก คือการมีความรู้ความเข้าใจอันแจ่มแจ้งในงาน เช่นเข้าใจถึงลักษณะของงาน ขอบเขตความมุ่งหมายของงาน และผลที่จะพึงเกิดพึงได้จากงานนั้น ๆ ทุกแง่มุม. ข้อสอง คือการมีความตั้งใจ สุจริตใจ ที่จะทำงานจนเต็มกำลังความรู้ความสามารถด้วยความเอาใจใส่ เข้มแข็ง เสมอต้นเสมอปลาย ให้งานสำเร็จผลครบถ้วนตามเป้าหมาย. ข้อสาม คือการมีความเพ่งพินิจในงาน ตรวจตราวิเคราะห์วิจารณ์การปฏิบัติดำเนินงานอย่างรอบคอบอยู่ตลอดเวลา. เมื่อพบอุปสรรคและปัญหา ก็ใช้เหตุผล หลักวิชาและความฉลาดรอบรู้ เป็นเครื่องวินิจฉัยตัดสิน แล้วแก้ไขคลี่คลายให้ลุล่วงไปโดยไม่ชักช้า. ข้อสี่ คือความฉลาดสามารถในการที่จะทำงาน ให้พอเหมาะพอดีกับความรู้ความสามารถ พอดีกับสถานการณ์ สถานเศรษฐกิจ พอดีกับบุคคลที่แวดล้อมเกี่ยวข้องด้วยทุก ๆ ฝ่าย ซึ่งเป็นแม่บทที่สำคัญมาก เพราะหากขาดไป อาจทำให้ต้องสิ้นเปลืองกำลังงาน กำลังทุนรอน กำลังความคิดสติปัญญาไปเปล่า ๆ โดยไม่ได้รับผลที่พึงประสงค์. จึงใคร่ขอให้บัณฑิตผู้มุ่งหมายความสำเร็จในชีวิต ได้นำเอาแม่บทของการทำงานนี้ไปพิจารณา และนำไปใช้ให้สำเร็จประโยชน์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวมต่อไป.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จ สุข ความเจริญ พร้อมทั้งความก้าวหน้ารุ่งเรืองในตำแหน่งการงาน มีความพร้อมในอันที่จะร่วมกันพัฒนางานของตนของชาติให้ได้ผลก้าวหน้าอย่างแท้จริง และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรและอนุปริญญาบัตร
แก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยศิลปากร
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศิลปากร
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศิลปากรในวันนี้ ขอขอบใจมหาวิทยาลัยที่มอบปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขามานุษยวิทยา แก่ข้าพเจ้าและขอแสดงความชื่นชมกับบรรดาผู้ทรงคุณวุฒิพร้อมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

บัดนี้บัณฑิตทั้งหลายต่างมีวิถีสถานะเทียบพร้อม ที่จะออกไปปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้ตามศักดิ์และสิทธิ์ของแต่ละคน. การปฏิบัติงานทั้งปวงนั้น กล่าวโดยหลักการย่อมอาศัยปัจจัยพื้นฐานประกอบกันสองอย่าง อย่างหนึ่งได้แก่ความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติ อีกอย่างหนึ่งได้แก่ระเบียบแบบแผนและวิธีการปฏิบัติที่กำหนดไว้สำหรับงานนั้น ๆ. เมื่อใดปัจจัยสองส่วนนี้ประกอบพร้อมกันเข้า เมื่อนั้นงานจะดำเนินไปได้ แต่เมื่อพิจารณาให้ลึกลงไป จะเห็นว่างานที่อาศัยปัจจัยหลักเพียงสองข้อเท่านั้น ยังไม่อาจอำนวยผลที่สมบูรณ์ได้เต็มที่ เพราะตัวผู้ปฏิบัติซึ่งมีความรู้ความสามารถพร้อมแล้วนั้น บางทีก็ยังมีขาดกำลังและคุณภาพทางด้านจิตใจอยู่ เช่น ใจยังไม่พร้อมจะทำงานหรือไม่ศรัทธา ไม่เข้าใจซึ่งถึงประโยชน์ของงานที่จะทำ เป็นต้น จึงทำให้งานบกพร่องเสียหายไปด้วยประการต่าง ๆ. สรุปได้ว่า ไม่ว่าจะการปฏิบัติงานประเภทใด สาขาใด ใหญ่หรือเล็ก จำเป็นจะต้องอาศัยปัจจัยสำคัญอีกส่วนหนึ่ง ได้แก่กำลังและคุณภาพด้านจิตใจของตัวผู้ปฏิบัติ เป็นเครื่องประกอบส่งเสริม. ท่านทั้งหลายจะต้องทำการงานต่อไปอีกมากมายตลอดชีวิต จะต้องมึสติระลึกรู้และพิจารณาความคิดจิตใจตนเอง ด้วยความฉลาดรู้เท่าทัน ให้เห็นแจ้งว่าตัวท่านเองจะต้องเร่งรัดฝึกหัดและอบรมบำรุงความคิดจิตใจ ให้มีกำลังและคุณภาพพร้อมสำหรับงานอยู่เสมอ จึงจะสามารถทำงานได้ดีและราบรื่น จนบรรลุความสำเร็จที่ตนเองพอใจ และผู้อื่นจะยอมรับได้อย่างแท้จริง

ขออวยพรให้บัณฑิตที่รับปริญญาในวันนี้ ประสบความสุข ความสมหวัง ความเจริญรุ่งเรือง ทั้งในการครองชีวิตและในกิจการงาน ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์โดยทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๒๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอีกวาระหนึ่ง และมีความพอใจ ที่ได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี โดยได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากทุก ๆ ฝ่ายอย่างพร้อมเพรียง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

บัณฑิตทุกคน เมื่อสำเร็จจากมหาวิทยาลัย ควรจะมีความพร้อมอยู่พอสมควรในการที่จะออกไปประกอบกิจการงานในหน้าที่ต่าง ๆ ตามหลักวิชาของตน เพราะมหาวิทยาลัยได้ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการที่ดีให้ไปแล้ว ส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญ แต่นอกเหนือจากนั้น ยังมีวิชาความรู้และสิ่งอื่น ๆ อีกมากมาย ที่แต่ละคนจำเป็นต้องขวนขวายศึกษาและอบรมต่อไปให้เกิดมีขึ้นในตนเอง เพื่อประกอบเกื้อกูลให้มีกำลังปัญญาและความสามารถเต็มที่ สำหรับใช้ปฏิบัติบริหารงาน ให้ประสบความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าอย่างแท้จริง. ดังนั้นจึงถือว่า แม้ทุกคนจะออกไปประกอบอาชีพการงานแล้ว ก็ยังมีหน้าที่ที่จะต้องศึกษาเพิ่มเติมอีก เพราะวิทยาการในโลกมีมากมาย ทั้งยังคลี่คลายพัฒนาต่อเนื่องกันไม่ขาดสาย. ที่สำคัญที่สุด ก็คือวิทยาการทั้งหลายนั้น มีส่วนที่สัมพันธ์และประกอบส่งเสริมกันทั่วทุกสาขา. ผู้มีวิชาอย่างหนึ่ง จำเป็นต้องทราบถึงวิชาอย่างอื่นด้วย. จึงขอให้ท่านทั้งหลายทราบตระหนักในข้อนี้ แล้วพยายามตั้งใจใช้เวลาและโอกาสที่มีอยู่ สร้างเสริมเพิ่มพูนความรู้ทั้งด้านลึกและด้านกว้าง คือทั้งวิชาเฉพาะสาขา และวิชาทั่วไป ให้ได้ประโยชน์สูงสุด ไม่ปล่อยให้ล่องลอยไปอย่างไร้ค่า และการถือปฏิบัติให้ได้เคร่งครัดครบถ้วนดังนี้ จักช่วยให้ท่านประสบความสำเร็จในการงาน เป็นบุคคลที่มีคุณประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่และทุกคนที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ มีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังความคิด เพียบพร้อมสมบูรณ์ เพื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่การงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้มีความสุข ความเจริญ มั่นคงในชีวิตพร้อมทุกประการ.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรกิตติมศักดิ์และพระราชทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันเสาร์ ที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุก ๆ ด้านของมหาวิทยาลัยเจริญก้าวหน้าด้วยความมั่นคง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทั้งหลายที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

ผู้ที่มุ่งหวังความดีและความเจริญมั่นคงในชีวิต จะต้องไม่ละเลยการศึกษา. ความรู้ที่จะศึกษามีอยู่สามส่วน คือความรู้วิชาการ ความรู้ปฏิบัติการ และความรู้คิดอ่านตามเหตุผลความเป็นจริง ซึ่งแต่ละคนควรเรียนรู้ให้ครบ เพื่อสามารถนำไปใช้ประกอบกิจการงานและแก้ปัญหาทั้งปวงได้อย่างมีประสิทธิภาพ. อีกประการหนึ่ง จะต้องมีความจริงใจและบริสุทธิ์ใจ ไม่ว่าจะในการทำงาน ในผู้ร่วมงาน หรือในการรักษาระเบียบแบบแผน ความดีงาม ความถูกต้องทุกอย่าง เพราะความจริงใจนี้เป็นปัจจัยสำคัญยิ่ง ในการผดุงและสร้างเสริมความมีสมานฉันท์ ความประสานสามัคคี และความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของส่วนรวม. ประการที่สาม จำเป็นต้องสำรวจดูความบกพร่องของตนเองอยู่เสมอ แล้วพยายามปฏิบัติแก้ไขเสียโดยเร็ว ไม่ปล่อยให้เจริญเติบโตทำความเสื่อมเสียแก่การกระทำและความคิด. ประการที่สี่ ต้องฝึกฝนให้มีความสงบหนักแน่น ทั้งในกาย ในใจ ในคำพูด เพราะความสงบหนักแน่นเป็นเครื่องผ่อนปรนระงับความรุนแรง ความขัดแย้ง ความไม่เข้าใจในกันและกันได้ทุกกรณี. โดยเฉพาะความสงบหนักแน่นในจิตใจนั้น ทำให้เกิดความยั้งคิดพิจารณาตามเหตุตามผล จึงช่วยให้สามารถขบคิดวินิจฉัยเรื่องราว ปัญหา และกระทำได้อย่างถูกต้อง พอเหมาะพอดี มีประสิทธิผล.

หลักปฏิบัติที่กล่าว เป็นข้อที่ท่านทั้งหลายพึงรับไว้ศึกษาพิจารณาให้เห็นกระจ่างและนำไปใช้เป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติ เพื่อนำพาตนให้บรรลุถึงความเจริญมั่นคง ที่มุ่งหมาย

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จ พร้อมทั้งความก้าวหน้ารุ่งเรืองในชีวิต สมประสงค์ทุก ๆ ประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๓๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดลอีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา และขอขอบใจมหาวิทยาลัยที่ให้ปริญญาเกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า

ตามที่มหาวิทยาลัยเปิดสอนวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงมากมายหลายสาขาหลายหลักสูตร พร้อมทั้งส่งเสริมการค้นคว้าวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้เน้นการวิจัยในลักษณะสหวิชา เพื่อให้การวิจัยครบวงจรนั้น เป็นสิ่งที่น่านิยมนับถืออย่างยิ่ง นอกจากจะส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบยิ่งขั้นยิ่งสนับสนุนให้นักวิชาการได้เล็งเห็นความสำคัญของความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องของวิชาการทั้งปวงโดยตระหนักด้วย

สำหรับบัณฑิตทั้งหลาย ข้าพเจ้ามีข้อแนะนำสำคัญที่จะฝากแก่ท่านว่า ภูมิความรู้และปริญญาเป็นประโยชน์เชิดชูตัวท่านมาก อย่างน้อยก็ช่วยให้ได้ทำงานที่ดี มีคนยกย่อง แต่ทั้งนี้ ท่านจะต้องรู้จักรักษาและพัฒนาความรู้นั้นให้ก้าวหน้าและเพิ่มพูนขึ้นตลอดเวลา พร้อมกับต้องรู้จักนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง การใช้วิชาความรู้ให้ถูกต้องเป็นประโยชน์ มีหลักสำคัญพึงยึดถือดังนี้ ประการแรก ในฐานะผู้มีวิชาการและวิชาชีพระดับสูง จะต้องซื่อตรงบริสุทธิ์ใจต่อวิชาการและวิชาชีพระดับสูง จะต้องซื่อตรงบริสุทธิ์ใจต่อวิชาชีพและวิชาชีพของตน หมายความว่าแต่ละคนจะต้องพยายามควบคุมความคิดจิตใจให้มั่นคง หนักแน่น และรอบคอบในหลักการ ไม่ให้มักง่าย ไม่ให้ประมาทเลินเล่อ แล้วนำวิชาการซึ่งเป็นของสูง ไปใช้อย่างผิดพลาด เพราะการกระทำดั่งนั้นเป็นการทำลายวิชาและทำลายเกียรติภูมิของตนโดยตรง ทั้งยังอาจก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงมากมายขึ้นได้อย่างคาดไม่ถึง ประการที่สอง จะต้องเข้าใจให้ถูกว่า การซื่อตรงบริสุทธิ์ใจต่อวิชาการนั้นมิได้หมายถึงการยึดตำราหรือยึดทฤษฎีจนเหนียวแน่นอย่างเอาหัวชนฝา หากมุ่งหมายให้ทุกคนตระหนักว่า วิชาทั้งหลายจำเป็นต้องประยุกต์ใช้ด้วยวิจารณญาณ ให้ถูกเหตุถูกผล ให้ถูกสัดส่วน และให้ประสานสอดคล้องกับวิชาการอื่น ๆ อย่างพอเหมาะพอดี ผู้ฉลาดย่อมจะต้องคำนึงถึงผลอันพึงประสงค์ตามเป้าหมาย และพยายามพิจารณาใคร่ครวญอย่างละเอียดรอบคอบก่อนที่จะนำมาใช้เสมอทุกครั้ง จึงหวังว่าท่านทั้งหลายจะได้นำข้อแนะนำนี้ไปขบคิดให้เป็นประโยชน์เป็นความเจริญแก่ตนเองแก่ผู้อื่นต่อไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบแต่ความสำเร็จทุกประการในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองและมั่นคงในหน้าที่การงาน ขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาพร้อมประชุมในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิโดยทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจาก
วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันอังคาร ที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๓๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในโอกาสนี้ และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุก ๆ ด้านของวิทยาลัย รวมทั้งที่ริเริ่มขึ้นใหม่ บรรลุผลที่น่าพึงใจทุกอย่าง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ

เป็นที่รับรองกันทั่วไปในเวลานี้ ว่าผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมแก่งานต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง เพราะมีวิทยฐานะสูงและมีความสามารถเต็มตัวในทางลงมือปฏิบัติ. บัณฑิตทั้งหลายจึงน่าจะภูมิใจในตนเอง พร้อมทั้งมีความสำนึกในหน้าที่ของตนด้วย ที่จะต้องช่วยกันทำงาน ใช้ความรู้ ความคิด และความสามารถที่มีอยู่ สร้างสรรค์ประโยชน์และความเจริญมั่นคงให้แก่บ้านเมือง โดยเต็มกำลัง.

ความเจริญของบ้านเมืองนั้น แท้จริงเกิดจากความเจริญของบุคคลแต่ละคนประกอบกันขึ้น. เพราะฉะนั้น ผู้มีความรู้ความสามารถทั้งหลายควรจะได้ถือเป็นภาระรับผิดชอบสำคัญ ที่จะต้องตั้งใจพยายามทำงานของตน ๆ ให้ประสบผลสำเร็จและเจริญก้าวหน้า ความเจริญของแต่ละคนจักได้ประกอบเกื้อกูลกัน ส่งให้บ้านเมืองมีความเจริญมั่นคงขึ้นด้วย. วันนี้ จึงใคร่แนะนำหลักการปฏิบัติงานแก่ทุก ๆ คน. เบื้องต้นเมื่อจะทำงานสิ่งใด ไม่ว่าใหญ่หรือเล็ก ขอให้พิจารณาจุดมุ่งหมายและประโยชน์ของงานนั้นให้เห็นชัด จนเกิดความมั่นใจและพอใจที่จะกระทำ. เมื่อมั่นใจแล้ว จึงกำหนดขั้นตอนการทำงานให้เหมาะแก่การปฏิบัติ และลงมือปฏิบัติให้ได้ครบถ้วนตามขั้นตอนนั้น ๆ โดยสม่ำเสมอ จนกว่าจะสำเร็จ. ขณะที่ปฏิบัติก็เอาใจใส่ตลอด ไม่วางมือให้ล่าช้าเสียหาย ทั้งพยายามใช้ความพินิจพิจารณาปรับปรุงการปฏิบัติให้เหมาะสมและก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้บรรลุผลที่สมบูรณ์. ท่านทั้งหลายทำได้แบบนี้ ก็จะได้ชื่อว่าเป็นนักปฏิบัติงานที่ดี ที่กระทำการงานทุกอย่างด้วยหลักวิชา ด้วยความสามารถ ด้วยความพากเพียรเอาใจใส่ และด้วยวิธีการอันแยบคาย ซึ่งจะช่วยให้ประสบความสำเร็จ ความเจริญทุกสิ่งได้ตามประสงค์

ขออวยพรให้บัณฑิตที่สำเร็จใหม่ มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งในกาย ในใจ และในสติปัญญา สามารถสร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงให้แก่ตนแก่ชาติบ้านเมืองได้เต็มศรัทธาและความสามารถ ทั้งให้มีความเจริญก้าวหน้า พร้อมทั้งความสุขสวัสดิ์ทุกประการจงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจาก
วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพุธ ที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๓๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาอีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้กล่าวในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า บัณฑิตของสถาบันการศึกษานี้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมแก่งานต่าง ๆ อย่างยิ่ง จึงได้ขอให้ทุกคนตั้งใจพยายามทำงานสร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงให้แก่ตนและบ้านเมือง พร้อมกันนั้นก็ได้นำหลักการปฏิบัติงานให้ด้วย. วันนี้ จะกล่าวเสริมให้เข้าใจว่า การทำงานทุกอย่างคือการพัฒนาตัวเอง

เรามักได้ยินคำกล่าวอ้างของคนบางคนว่า ไม่พอใจทำงานอย่างนั้นอย่างนี้ เพราะเป็นงานที่ไม่ตรงกับวุฒิ หรือต่ำต้อยด้อยกว่าวิถีสถานะของตน ทั้ง ๆ ที่บางทีก็กำลังว่างงานอยู่. การประพืดอย่างนี้เรียกว่าเลือกงานหรือไม่สู้งาน ซึ่งเป็นการถ่วงตัวเองไว้ไม่ให้ดีขึ้นได้ ไม่ให้ก้าวหน้าต่อไปได้. จึงอยากเตือนบัณฑิตทุก ๆ คน ว่าอย่าทำตัวเป็นคนเลือกงาน. เมื่อมีโอกาสและมีงานให้ทำ ก็ควรเต็มใจทำ โดยไม่จำเป็นต้องตั้งข้อแม้หรือเงื่อนไขอันใดไว้ให้เป็นเครื่องกีดขวาง. ขอให้คิดกันเสียใหม่ว่า คนที่ทำงานได้จริง ๆ นั้น ไม่ว่าจะจับงานสิ่งใด ย่อมทำได้เสมอ. ถ้ายิ่งมีความเอาใจใส่ มีความขยัน มีความสังเกตจดจำดี ก็ยิ่งจะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในงานที่ทำสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำงานแต่ละครั้งแต่ละวัน จะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ส่งเสริมให้มีความสามารถชัดเจน มีความเจริญก้าวหน้าสมวิถีสถานะ หรือเจริญขึ้นเกินกว่าที่คาดหวังไว้มากมายก็ได้. จึงกล่าวได้เต็มปากว่า การทำงานด้วยความรู้ความสามารถ ด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่ศึกษานั้น เป็นการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพสูงขึ้นโดยแท้ และบุคคลที่มีคุณภาพอันพัฒนาแล้ว ย่อมสามารถจะพัฒนางานส่วนรวมของชาติให้เจริญก้าวหน้าได้ดังประสงค์

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาตนเองและพัฒนางาน มีความเจริญมั่นคง และก้าวหน้ารุ่งเรืองในชีวิต และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมในงานนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจาก
วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๓๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาอีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา

ที่แล้วมา ข้าพเจ้าได้พูดในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า บัณฑิตจากวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะแก่การปฏิบัติงานอย่างยิ่ง แต่ละคนจึงควรจะได้พยายามทำงานของตน ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ และให้ประสานส่งเสริมกันเป็นความเจริญมั่นคงของส่วนรวม นอกจากนี้ ยังได้พูดถึงวิถีทำงาน และได้อธิบายให้เห็นว่าการทำงานเป็นการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพสูงขึ้น วันนี้ จะย้ำและขยายความ เรื่องการทำงานจากที่พูดแล้ว.

เป็นไปได้ยากยิ่ง ที่ทุกคนจะมีโอกาสได้ทำงานตรงกับวิชาที่เรียนมา หรือพอดีกับคุณสมบัติที่มีอยู่ บางคนอาจต้องทำงานต่ำกว่าระดับวิทยฐานะ บางคนอาจต้องทำงานคนละแนวทางกับที่ศึกษา จะเป็นอย่างไรก็ดีตาม ก็ควรยินดีและเต็มใจทำ เพราะแต่ละคนมีพื้นฐานการศึกษาเพียงพออยู่แล้ว ที่จะคิดหาแนวทางปฏิบัติงานทั้งนั้น ให้ดีได้. ข้อสำคัญจึงอยู่ที่ว่า จะต้องตั้งใจทำงานให้จริง ด้วยความคิด ด้วยความพยายาม ด้วยความพอเหมาะพอดี และด้วยความรู้จักสังเกตศึกษา เพื่อให้สามารถทำงานได้เสร็จสมบูรณ์ทุกสิ่ง พร้อมทั้งได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มพูนขึ้นเป็นลำดับด้วย. ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับเพิ่มขึ้นนั้น ถือว่าเป็นหลักวิชา อันแน่นหนาแม่นยำที่เกิดขึ้นจากการทำงาน และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ปฏิบัติงานก้าวหน้ายิ่งขึ้นได้ไม่มีจำกัด ถึงหากต่อไป จะมีโอกาสได้ทำงานตามแนววิชาการที่เรียนมา ประสบการณ์นั้นก็จะเป็นประโยชน์ส่งเสริมให้เป็นผู้มีความสามารถ มีความชำนาญจัดเจนเป็นพิเศษ ซึ่งจะช่วยให้ประสบความสำเร็จความเจริญก้าวหน้าในการงานสูงขึ้น จึงขอให้บัณฑิตได้นำสิ่งที่พูดทั้งหมดนี้ ไปพิจารณาให้เห็นชัด และนำไปปฏิบัติให้เป็นประโยชน์สำหรับตัวต่อไป

ขออวยพรให้ประสบความสุขความสำเร็จในชีวิต พร้อมทั้งความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงานสมตามที่มีมุ่งหมายไว้ทุกประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๓๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ทราบรายงานถึงผลงานความก้าวหน้าในกิจการด้านต่าง ๆ ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา ขอขอบใจมหาวิทยาลัยที่มอบปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า

การศึกษาในมหาวิทยาลัยมีจุดมุ่งหมายจะฝึกอบรมบุคคลให้มีความรู้ความคิดกว้างขวางเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยเรื่องราวปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยเหตุผลและความถูกต้อง พร้อมกันนั้น ก็ให้มีความถนัดชัดเจนในวิชาการด้านใดด้านหนึ่ง ถึงขนาดที่จะนำไปใช้ประกอบการงานเป็นอาชีพ หรือใช้เป็นรากฐานสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไปในระดับสูง เป็นนักวิชาการโดยตรง ดังนี้ ผู้ที่ได้รับการศึกษาอบรมสำเร็จครบถ้วนตามหลักสูตร จึงนับว่ามีพื้นฐานที่ดีสำหรับการสร้างความมั่นคงและเจริญก้าวหน้าในชีวิต ข้อสำคัญที่ควรหยิบยกขึ้นพิจารณานั้น อยู่ที่ว่าทำอะไรแต่ละคนจึงจะประกอบภารกิจของตนให้ประสบผลสำเร็จและความเจริญที่แท้จริงได้ มีแนวปฏิบัติที่ใครจะแนะนำแก่ท่านทั้งหลายดังนี้ ข้อแรก ให้ระลึกถึงเกียรติภูมิของบัณฑิตไว้เสมอ เพื่อป้องกันมิให้ประพฤติดีหรือประพฤติทวนหลักวิชา หลักการ เหตุผล และความชอบธรรม ข้อสอง ให้ตั้งเป้าหมายในการทำงานในชีวิต ไว้ในทางที่สุจริตและดีงาม แล้วมุ่งดำเนินไปสู่เป้าหมายนั้นอย่างเที่ยงตรง ข้อสาม มีความพากเพียรพยายามไม่ขาดสายทั้งในการสร้างสรรค์งาน และการปฏิบัติปรับปรุงตนเองให้มีความรอบรู้ ความชัดเจนชำนาญ เพื่อให้เกิดวิวัฒนาการก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้น ข้อสี่ ไม่ทำตัวทำใจให้คับแคบ หากให้กว้างขวางหนักแน่น ประกอบด้วยเมตตาและไมตรี เพื่อสามารถผูกสัมพันธ์ และร่วมงาน ร่วมคิดอ่านกับผู้อื่นได้อย่างคล่องแคล่ว เพียงเท่านั้น ก็เชื่อว่าจะช่วยให้แต่ละคนปฏิบัติหน้าที่การงานได้โดยราบรื่น และประสบผลสำเร็จที่พึงประสงค์อย่างงดงาม

ขออวยพรให้บัณฑิตมีความเข้มแข็งสมบูรณ์พร้อม ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังความคิด สามารถประกอบกรณียกิจทั้งปวงให้บรรลุผลเลิศ และบังเกิดความเจริญมั่นคงแก่ตนแก่ชาติบ้านเมืองได้ตั้งเจตนาทุก ๆ ประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันศุกร์ ที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๓๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ

เมื่อวาน ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า ผู้สำเร็จหลักสูตรการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแล้ว ย่อมมีความรู้ความคิดกว้างขวางเพียงพอ ที่จะพิจารณาวินิจฉัยเรื่องราวปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยเหตุผลและความถูกต้อง ทั้งมีความถนัดจัดเจนในวิชาการ สามารถจะนำไปใช้ประกอบการทำงานเป็นอาชีพและเป็นรากฐานสำหรับการศึกษาวิจัยในระดับสูงต่อไปได้ นอกจากนั้น ยังได้ให้แนวทางปฏิบัติงานเพื่อความสำเร็จและความเจริญมั่นคงไว้ ๔ ประการ วันนี้ จะเน้นในสาระสำคัญของสิ่งที่ได้พูดแล้วให้ชัดเจนขึ้น

การทำงานใด ๆ ไม่ว่าจะใหญ่หรือเล็ก ควรอย่างยิ่งที่จะตั้งเป้าหมาย ขอบเขต และหลักการไว้ให้แน่นอน เพราะจะช่วยให้สามารถปฏิบัติมุ่งเข้าสู่ผลสำเร็จได้โดยตรง และถูกต้องพอเหมาะพอดี เป็นการป้องกันและขจัดความล่าช้า ความสิ้นเปลือง ความเสียเปล่าทุกอย่างได้สิ้นเชิง และเมื่อปฏิบัติดำเนินงานสู่เป้าหมายนั้น ผู้มีการศึกษาต้องไม่ละทิ้งหลักวิชา ไม่ละทิ้งความคิดพิจารณาตามเหตุผลและความชอบธรรมถูกต้อง เพราะการละเลยต่อสิ่งเหล่านั้น จะทำให้ปฏิบัติผิดพลาด ไม่ได้ผล หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ ยิ่งถ้าเป็นการจงใจปฏิบัติทวนหลักการ หลักวิชา และหลักความชอบธรรม ด้วยอคติอย่างหนึ่งอย่างใด ก็จะมีผลเป็นการทำลายเกียรติภูมิของตน พร้อมทั้งทำลายประโยชน์และความเจริญมั่นคงของส่วนรวม ไปทันที บัณฑิตจะออกไปทำงานสร้างสรรค์ความดีความเจริญให้แก่ตนแก่ชาติบ้านเมือง ขอให้ระมัดระวังความประพฤติปฏิบัติของตนให้มาก อย่ายอมให้ความประมาทลุ่มหลงเข้าครอบงำความคิดจิตใจได้ ก็จะสามารถตั้งอยู่ในความเป็นบัณฑิตอย่างเหนียวแน่น และสามารถบำเพ็ญประโยชน์ช่วยตัวช่วยส่วนรวมให้เจริญก้าวหน้าได้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป.

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสุข ความสำเร็จ และความรุ่งเรืองในชีวิต ครบถ้วนทุกประการตามที่มุ่งหวัง.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันเสาร์ ที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๓๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตและนิสิตทุกคน ที่ได้รับความสำเร็จและรางวัลในการศึกษา

สองวันก่อน ข้าพเจ้าได้พบกับบัณฑิตในพิธีประชุมนี้ เป็นใจความว่า ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย เป็นผู้มีความรู้ ความคิด และความสามารถชัดเจนในวิทยาการแน่นอนเพียงพอ ที่จะใช้ประกอบกิจการงานเป็นอาชีพ และใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาวิจัยในระดับสูงต่อไปได้ นอกจากนั้น ยังได้แนะนำแนวทางปฏิบัติงานเพื่อความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าให้ ๔ ข้อ วันนี้ จะเน้นในสาระสำคัญของสิ่งที่ได้พูดแล้ว เพิ่มเติมจากวันวาน

หลักการสำคัญประการหนึ่งที่จะส่งเสริมให้ปฏิบัติงานสำเร็จและเจริญก้าวหน้าได้แท้จริง คือการไม่ทำตัว ทำความคิดให้คับแคบ หากให้มีเมตตาและไมตรี ยินดีประสานสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ร่วมงานอย่างจริงจัง พร้อมกันนั้น ก็เปิดตาเปิดใจให้กว้างขวาง เพื่อศึกษาสังเกตการกระทำและความคิดอ่านของผู้เข้ามาสัมพันธ์เกี่ยวข้อง ด้วยใจที่เป็นกลาง และด้วยความคิดพิจารณาที่ฉลาดรอบคอบ ที่กำหนดให้ทำดั่งนี้ก็เพราะเห็นว่า วิทยาการ ทั้งปวงนั้นมีความเกี่ยวเนื่องและประกอบส่งเสริมกันอยู่เป็นอันมาก จึงจำเป็นที่ผู้ทำงานในระดับสูง จะต้องศึกษา ในวิทยาการของกันและกันให้เข้าใจ และให้มีความรอบรู้ที่กว้างขวาง เพื่อจักได้มีการทำงานให้ประสานกัน โดยสอดคล้อง ทั้งให้ประโยชน์ของงานที่ทำ ประกอบเกื้อกูลกันขึ้นเป็นประโยชน์อันยั่งยืนของชาติบ้านเมือง

อีกประการหนึ่ง ใคร่ขอให้บัณฑิตพยายามนำข้อแนะนำที่ให้ไว้ทุกข้อ ไปปฏิบัติให้ครบ เป็นวินัยประจำตัว ในเบื้องต้นอาจเห็นว่าทำได้ยาก แต่ต่อไปเมื่อได้พากเพียรกระทำให้ได้ จนเป็นปรกติวิสัยแล้วก็จะรู้สึกว่าการ ทำงานง่าย และจะอำนวยความสะดวกตอบแทนให้อย่างงดงาม

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต พร้อมทุกประการ ตามที่มุ่งปรารถนา.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๓๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และได้ทราบรายงาน ว่ากิจการทุกด้านดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีอย่างน่าพอใจ. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ. ขอขอบใจมหาวิทยาลัย ที่มอบปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาดนตรีแก่ข้าพเจ้า.

บัณฑิตทั้งหลายสำเร็จการศึกษา ได้รับปริญญาเครื่องแสดงวิทยฐานะความสามารถแล้ว กำลังก้าวออกไปสู่ชีวิตการทำงาน. อยากจะให้คิดเห็นและเข้าใจกันให้ชัดว่า เมื่อกำลังเรียนอยู่นั้น ทุกคนมีวิชาการเป็นที่หมาย แต่ต่อไปนี้จะมิกับผลสำเร็จของงานเป็นจุดประสงค์ ส่วนวิชาการทั้งหลายถือว่าเป็นปัจจัยหรืออุปกรณ์ที่สร้างสมไว้สำหรับใช้ปฏิบัติงาน จึงใคร่ขอให้แต่ละคนตั้งใจลงที่สถานะปัจจุบันของตน ที่จะต้องพยายามนำเอาวิชาการพร้อมทั้งความสามารถที่มีอยู่ ขึ้นมาใช้ปฏิบัติงานให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ. ในเรื่องนี้มีข้อปฏิบัติที่ควรพิจารณาอยู่สามข้อ ข้อแรก เมื่อจะใช้วิชาการ จำเป็นต้องเลือกสรรเฉพาะแต่ส่วนที่ถูกต้องตรงกับงานที่ทำ มิใช่นำมาใช้พร้อมกันทั้งหมด หรือนำมาใช้ด้วยอาการที่เรียกว่าเถรตรง เพราะการทำงานดังนั้นจะทำให้ความคิดเกิดสับสน ตึงเครียด และลังเลสงสัย จนทำงานไม่ได้ หรือทำได้ไม่สำเร็จ เนื่องจากตกเป็นทาสของวิชา. ข้อสอง เพื่อให้แน่ใจว่าควรจะนำวิชาการส่วนใดมาใช้กับงานใด อย่างไร จำเป็นอย่างยิ่งที่จะหยุดคิดพิจารณาก่อนทุกครั้ง ให้จันแน่ใจว่างานนั้น ๆ มีเป้าหมาย ขอบเขต และลักษณะพื้นฐานเป็นอย่างไร ก็จะช่วยให้มองเห็นและตัดสินใจได้ว่าควรจะเลือกสรรวิชาส่วนไหนบ้างมาใช้เป็นปัจจัยปฏิบัติ ข้อที่สำคัญที่สุดจะต้องพยายามและระมัดระวังใช้วิชาการที่เลือกสรรมาแล้วนั้น ให้พอเหมาะพอดี ด้วยเหตุผลไหวพริบ ด้วยความเฉลียวฉลาดอะลุ่มอล่วย เพื่อให้งานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น คล่องตัว และบรรลุผลที่สมบูรณ์ทันการณ์ทันเวลา. จึงขอให้ท่านทั้งหลายผู้มีวิชาความรู้พร้อมอยู่ ตั้งใจปฏิบัติงานปฏิบัติหน้าที่ของท่านตามแนวทางที่กล่าว เพื่อจักได้สามารถใช้พลังความรู้ และความคิด สร้างสรรค์ความเจริญวัฒนาให้แก่บ้านเมืองโดยส่วนรวมได้สำเร็จตามปรารถนา.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความสมบูรณ์พร้อมด้วยกำลังกายกำลังใจ ด้วยปัญญาความฉลาดคิดพิจารณาและด้วยความเพียรพยายามอันไม่ขาดสาย ทั้งมีความรุ่งเรืองสวัสดิ์ในการทำงานและการดำรงชีวิตตลอดไป.

พระบรมราชาวาท
พิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๙
ณ หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันพฤหัสบดี ที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๓๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และได้ทราบรายงาน ว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้าไปอีกเป็นอันมาก ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ

การศึกษาในมหาวิทยาลัยช่วยให้บุคคลมีภูมิความรู้สมบูรณ์ขึ้น ทั้งด้านลึกคือด้านวิชาการ ทั้งด้านกว้างคือความรอบรู้อันได้มาจากประสบการณ์และการสมาคมเกี่ยวข้องกับผู้อื่น นอกจากนั้น ยังช่วยให้รู้จักคิดพิจารณาและวินิจฉัยเรื่องราวปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง รวมความว่าผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญา นั้นเป็นผู้มีพลังแห่งความรู้ความสามารถอยู่ในระดับสูง เหมาะจะทำงานสำคัญ ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมและบ้านเมือง ดังนั้น จึงสมควรอย่างยิ่งที่แต่ละคนจะต้องพยายามนำความรู้ความสามารถที่มีอยู่ ออกมาใช้สร้างสรรค์ประโยชน์ให้ได้อย่างแท้จริง ด้วยความบริสุทธิ์ใจและด้วยหลักการที่ดี

ข้าพเจ้าขอเสนอหลักการที่เห็นว่าสำคัญสำหรับท่านไว้สี่ข้อ ข้อแรก ก่อนจะทำกาไร ให้พยายามคิดพิจารณาถึงคุณ ถึงโทษ ถึงผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์และมีใช่ประโยชน์ ให้เห็นชัดเจนก่อนทุกครั้ง ข้อสอง เมื่อเห็นชัดแล้ว ให้มุ่งทำแต่ส่วนที่เป็นประโยชน์สร้างสรรค์ให้สำเร็จสมบูรณ์ คือให้ได้ทั้งประโยชน์ตนทั้งประโยชน์ส่วนรวม ข้อสาม แม้ได้ตั้งใจพยายามทำแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์แล้วก็ตาม ก็ยังต้องระมัดระวังปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนอยู่เสมอ เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายขึ้นได้จากการปฏิบัติผิดพลาด ข้อสี่ การสร้างสรรค์ประโยชน์ดังกล่าว จำเป็นต้องปฏิบัติให้ต่อเนื่องและหนักแน่นยิ่ง ๆ ขึ้น ด้วยความอุตสาหะอดทน เพราะการปฏิบัติดังนั้นเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างความสามารถและความเชี่ยวชาญในงานให้เพิ่มพูนขึ้น ทั้งจะสามารถป้องกันความชั่ว และความเสื่อมเสียทั้งปวงได้โดยสิ้นเชิงด้วย จึงขอให้บัณฑิตพิจารณาใคร่ครวญดูให้เห็นชัด เพื่อนำไปถือปฏิบัติในการสร้างงานสร้างตัวให้บรรลุผลตามที่ตั้งใจ

ขออวยพรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา ให้ประสบความสำเร็จ ความสุขความสมหวัง พร้อมทั้งความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตด้วยกันทุกคน ขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
พระราชทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๙
ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
วันจันทร์ ที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๓๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์อีกครั้งหนึ่ง และได้ทราบว่าการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้าเป็นอันมาก ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และบัณฑิตทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ

ท่านทั้งหลายได้ฟังรายงานกิจการของมหาวิทยาลัยแล้ว คงจะทราบชัดว่ามีการปรับปรุงและพัฒนาตามความเหมาะสมมาเป็นลำดับ เพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและประโยชน์นานาอันพึงประสงค์แก่มหาวิทยาลัย แก่การศึกษา นักศึกษา ตลอดจนประเทศชาติโดยส่วนรวม การปฏิบัติตัวปฏิบัติงานของบุคคลก็เช่นเดียวกัน จำเป็นต้องปรับปรุงให้ก้าวหน้าพอเหมาะพอดีอยู่ตลอดเวลา มิฉะนั้นจะไม่สามารถทำงานและทำตัวให้สูงขึ้นได้ วันนี้จึงอยากพูดกับบัณฑิตใหม่ถึงเรื่องการปรับปรุงเพื่อความก้าวหน้า ว่าการที่แต่ละคนจะออกไปปฏิบัติพัฒนางาน ให้ประสบความสำเร็จอย่างสูงสมกับวิทยฐานะนั้น ควรจะอาศัยสิ่งใดเป็นปัจจัยประกอบก็เอื้อหนุน ข้าพเจ้าเห็นว่า มีปัจจัยหลักที่ควรอาศัยอยู่สามข้อ ข้อแรก ได้แก่ความรู้ความสามารถด้านวิชาการ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนมีอยู่แน่นอนหาพอสมควรแล้วขณะนี้ และจำเป็นต้องนำมาใช้ในการปฏิบัติงานทุกอย่างตลอดเวลา เพื่อให้ได้ผลงานที่ถูกต้องสมบูรณ์ตามหลักวิชา ข้อที่สอง ได้แก่จิตใจที่มีพลังเข้มแข็งและก้าวหน้า ทั้งหนักแน่นมั่นคงในเหตุผล ความถูกต้อง ในความรับผิดชอบ และในความสุจริต ปัจจัยข้อนี้คือพื้นฐานอันแน่นอนหา ที่จะรองรับวิชาความรู้ และความคิดอ่านทั้งสิ้นไว้ให้มั่นคงและเที่ยงตรงถาวร ข้อที่สาม ได้แก่ประสบการณ์และความรู้รอบตัว ที่ช่วยให้บุคคลมีทัศนะและความคิดอ่านอันกว้างไกล เฉลียวฉลาดทันเหตุการณ์ ทั้งคล่องแคล่วประณีตระมัดระวังในการติดต่อประสานประโยชน์กับทุกฝ่ายทุกคน จัดเป็นปัจจัยส่วนที่จะส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติกิจรอบด้านได้โดยราบรื่น รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ปัจจัยทั้งสามนี้ เมื่อประกอบพร้อมกันครบ ย่อมบันดาลให้การปฏิบัติงานสัมฤทธิ์ผลที่พึงประสงค์ได้ทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นงานเล็กใหญ่ง่ายยากเพียงใด ผู้ที่ปรารถนาปรารถนาความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ควรจะศึกษาพิจารณาให้เห็นชัด เพื่อนำมาเป็นหลักอาศัยในการพัฒนางานพัฒนาตนเองต่อไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จ ความเจริญ พร้อมทั้งความรุ่งเรืองก้าวหน้าในชีวิต และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา
ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา

วันจันทร์ ที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตร ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุก ๆ ด้านของมหาวิทยาลัยกำลังดำเนินก้าวหน้าอย่างน่าพอใจ. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตใหม่ผู้ได้รับเกียรติและความสำเร็จทุกคน ทั้งขอขอบใจ มหาวิทยาลัยที่ให้ปริญญาแพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า

บัณฑิตทั้งหลายได้รับการศึกษาอบรมมาเป็นอย่างดีแล้ว ทั้งส่วนวิชาการส่วนปฏิบัติการ และส่วนประสานสัมพันธ์กับบุคคลและท้องถิ่น. เชื่อว่าทุกคนมีความรู้ความสามารถพร้อม และมีความต้องการที่จะทำงานใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่นั้นให้ได้ประโยชน์อย่างเต็มที่ เพื่อสร้างความสำเร็จความเจริญให้แก่ตนเองและแก่งานของตน. อันการทำงานนั้นกล่าวโดยสรุป ขึ้นอยู่กับความสามารถสองอย่างเป็นสิ่งสำคัญ คือความสามารถในการใช้วิชาการปฏิบัติงานอย่างหนึ่ง กับความสามารถในการสัมพันธ์ติดต่อและประสานกับผู้อื่น ไม่ว่าจะในวงงานเดียวกันหรือต่างวงงานกัน อีกอย่างหนึ่ง. ทั้งสองประการนี้จะต้องมี และดำเนินควบคู่กันไป ทั้งจำเป็นที่จะต้องนำมาใช้ด้วยจิตใจที่สงบมั่นคงและแจ่มใสสุจริต ด้วยความรู้ความคิดที่เป็นอิสระกว้างขวาง เป็นกลางปราศจากอคติ และเที่ยงตรงในหลักเหตุผลที่ถูกต้อง. จึงจะมีปัญญาความกระฉ่างแจ่มแจ้งเกิดขึ้น เป็นปัจจัยสำคัญช่วยให้มองเห็นถึงวิธีและกระบวนการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนได้โดยตลอด อันจะยังผลให้สามารถทำงานทุกอย่างให้บรรลุประโยชน์ที่พึงประสงค์ได้ครบถ้วนแท้จริงในที่สุด. บัณฑิตควรจะฝึกอบรมความสามารถดังที่กล่าวให้เกิดขึ้นพร้อม เพื่อความสำเร็จและความเจริญของตนเองในวันข้างหน้า.

ขออวยพรให้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนสมบูรณ์ด้วยความคิด วิทยาการ และกำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญา เพื่อสามารถปฏิบัติบริหารงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งให้ประสบความสุขสวัสดิ์และความรุ่งเรืองก้าวหน้าในชีวิตทุก ๆ ประการ.

พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และสถาบันเทคโนโลยีจอมเกล้าธนบุรี
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันอาทิตย์ ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๓๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าอีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา ทั้งขอขอบใจสถาบันเป็นอย่างมาก ที่มอบปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาเทคโนโลยีชีวภาพ แก่ข้าพเจ้า.

ตามรายงานของนายกสภาสถาบัน สรุปได้ชัดเจนว่ากิจการของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าทั้งสามแห่ง ดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีที่น่าพอใจ. ผลงานวิจัย การสร้างและพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ รวมทั้งการนำทรัพยากรที่มีค่าน้อยมาผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้เกิดเป็นผลผลิตที่มีค่าสูง เหล่านี้สามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์สอดคล้องกับสภาวะและเศรษฐกิจของบ้านเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ. ทำให้เห็นว่า การให้การศึกษอบรมของสถาบันมีคุณภาพได้มาตรฐาน นักศึกษามีความรู้แน่นหนา มีความสามารถในเชิงปฏิบัติสูง รู้จักปฏิบัติงานอย่างมีระบบ มีขั้นตอน ด้วยหลักวิชาและความรับผิดชอบ. บัดนี้ นักศึกษาของสถาบันสำเร็จเป็นบัณฑิตแล้วอีกรุ่นหนึ่ง เป็นที่คาดหวังว่าจะออกไปเป็นกำลังปฏิบัติงานสำคัญ ๆ ของบ้านเมืองได้มาก. จึงขอให้แต่ละคนตั้งใจให้เตรียมตัวให้พร้อม ที่จะนำเอาความรู้ ความคิด ความฉลาดสามารถไปใช้ปฏิบัติพัฒนางานของตน ๆ ให้มีประสิทธิภาพผลและก้าวหน้า พร้อมกันนั้น ก็ให้พยายามศึกษาค้นคว้าและฝึกฝนตนเองให้ยิ่งชัดเจนคล่องแคล่วขึ้น ทั้งในทางวิชาการและในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ว่าหน้าที่เฉพาะตัวหรือหน้าที่ร่วมกับผู้อื่น เพื่อจักสามารถสร้างสรรค์ผลงานและความสำเร็จความเจริญมั่นคงให้แก่ตนแก่ชาติบ้านเมืองได้พร้อมทุกประการ.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ กับทั้งผู้มาร่วมประชุมในพิธีทุกคน ประสบความสุขความสวัสดิ์ และความก้าวหน้ารุ่งเรืองในชีวิตจงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอีกวาระหนึ่ง และได้ทราบว่าการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีทุก ๆ ด้าน ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัย ที่ได้มอบปริญญาคุณวุฒิตดบัณฑิตศึกษาศาสตร์ สาขาการพัฒนารัฐบาล แก่ข้าพเจ้าในโอกาสนี้ด้วย.

บัณฑิตที่สำเร็จใหม่ เมื่อได้เข้าทำงาน อาจรู้สึกไม่มั่นใจว่าจะสามารถปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จได้ตามที่คาดหวัง. ความจริง ข้อนี้ไม่น่าจะมีสิ่งใดควรวิตกกังวล เพราะการทำงานกับการเล่าเรียนนั้นมิได้แตกต่างกันมากนัก. การเรียนก็เป็นงานอย่างหนึ่งคืองานสร้างสมความรู้ความคิดให้เพิ่มพูนและพัฒนาองกงามขึ้นในตนเอง จัดเป็นกิจขั้นต้น ที่แต่ละคนทำเพื่อประโยชน์เฉพาะตัว. ส่วนการทำงานนั้นเป็นกิจขั้นต่อไป ได้แก่การนำวิชาความรู้และความคิดที่มีอยู่ ไปประกอบกิจการงานเป็นอาชีพ ให้สำเร็จประโยชน์ที่กว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งแก่ตนเองแก่ส่วนรวม. บัณฑิตทั้งหลายได้พากันเพียรศึกษาจนได้รับปริญญา น่าจะทราบดีว่าตนเองต้องปฏิบัติฝึกฝนมากมายเพียงใด ต้องใช้ความอดุสาหะความรับผิดชอบ ความคิดวินิจฉัย และคุณสมบัติอื่น ๆ ประกอบพร้อมกันเพียงไหน จึงจะเล่าเรียนได้สำเร็จและก้าวหน้า. ท่านก้าวหน้าในการเล่าเรียนได้อย่างไร ก็จักก้าวหน้าในการทำงานได้โดยทำนองเดียวกัน. ข้อสำคัญอยู่ที่ว่า การทำงานนั้นยิ่งใหญ่และยืนยาวกว่าการเรียนที่ผ่านมาแล้วมาก. ท่านจะต้องตั้งใจให้มั่นคงแน่วแน่ยิ่งขึ้น ต้องมีความอดุสาหะพยายามมากขึ้นและต่อเนื่องไม่ขาดสาย ต้องมีความคิดอ่านที่กว้างไกล ประกอบด้วยความคิดวินิจฉัยที่ยิ่งละเอียดรอบคอบและเฉลียวฉลาด ทั้งต้องประสานความเข้าใจประสานประโยชน์กับผู้อื่นให้ยิ่งกว้างขวางและทั่วถึง จึงจะปฏิบัติบริหารงานให้เจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์ได้. ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ทุกคนคิดพิจารณาสิ่งที่ได้พูดนี้ให้ชัดเจน และนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในกิจการงานต่อไป.

ขออวยพรให้บัณฑิตที่รับปริญญาในวันนี้ ประสบความสุข ความสำเร็จ ความเจริญรุ่งเรือง ทั้งในการครองชีวิตทั้งในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาพร้อมประชุมในพิธีนี้มีความสุขสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันเสาร์ ที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๓๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่อีกครั้งหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ามหาวิทยาลัยสามารถดำเนินงานทุกด้านให้ก้าวหน้ามาด้วยดี ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่น และบ้านเมืองโดยส่วนรวมเป็นอันมาก. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติ และความสำเร็จ ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยที่มอบปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า.

บัณฑิตทั้งหลายได้ฟังรายงานกิจการของมหาวิทยาลัยแล้ว คงจะทราบแน่ชัดว่า มหาวิทยาลัยนั้นมีการ ทบทวนวิเคราะห์ปัญหาข้อขัดข้อง และปรับปรุงการดำเนินงานให้เจริญก้าวหน้าโดยเหมาะสมอยู่เสมอ เพื่อ ให้เกิดประโยชน์อันพึงประสงค์แก่มหาวิทยาลัย แก่นักศึกษา ตลอดจนท้องถิ่นและประเทศชาติโดยส่วนรวม. การปฏิบัติตัวของบัณฑิตทั้งหลายก็เป็นเช่นเดียวกัน คือ จะต้องสำรวจและปรับปรุงตัวเองอยู่ตลอดเวลา ให้มี ความรู้ ความสามารถ ความคิดอ่านที่ก้าวหน้าทันสมัย ทั้งต้องสั่งวรระวังที่จะใช้วิชาและความคิดนั้นอย่าง รอบคอบ. ทางที่ดี แต่ละคนควรตั้งเจตนาให้มั่นคง ที่จะอบรมบำรุงกำลังกายกำลังใจให้สมบูรณ์ไว้เป็นรากฐาน สำหรับการปฏิบัติงาน. พยายามใช้หลักวิชา ความสุจริต และความฉลาดรอบคอบ ในการพิจารณาวินิจฉัย ปัญหาและกรณีต่าง ๆ ให้เป็นไปโดยถูกต้อง. พยายามนำความรู้ความคิดของแต่ละคนที่มีอยู่มาเชื่อมโยงประสาน กันให้สอดคล้องพร้อมเพรียง แล้วนำออกใช้ด้วยเหตุผลและวิจรรย์ญาณให้ได้ผลสมบูรณ์แท้จริง ทั้งในการแก้ไข จุดที่บกพร่อง และการส่งเสริมจุดที่ดีให้ยิ่งดีขึ้น. ถ้าผู้มีความรู้พร้อมกันปฏิบัติงานโดยลักษณะเช่นนี้ เชื่อว่า ปัญหาและความขัดข้องทั้งปวงจะค่อยคลี่คลายไป ทุกสิ่งทุกอย่างจะดีขึ้นเป็นลำดับ ประเทศชาติก็จะเจริญมั่นคง ต่อไปได้โดยสวัสดิ.

ขออวยพรให้บัณฑิตที่ได้รับปริญญาในวันนี้ ประสบความสำเร็จและความรุ่งเรืองก้าวหน้าในงาน ที่จะปฏิบัติต่อไป.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดลอีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยความมั่นคง ขอแสดงความชื่นชมกับทุกคนที่ได้รับเกียรติพร้อมทั้งความสำเร็จในการศึกษา และขอขอบใจมหาวิทยาลัยที่ให้ปริญญาเกียรตินิยมแก่ข้าพเจ้า ทั้งขอขอบใจที่บัณฑิตทั้งหลายและคณะมหาวิทยาลัยมหิดลได้ให้พรเป็นพิเศษในโอกาสรัชมังคลาภิเษกนี้

พิธีรับปริญญาบัตรมีความหมายสำคัญมากแก่บัณฑิตทั้งหลาย เพราะเป็นการประกาศรับรองวิทยฐานะของแต่ละคนให้ปรากฏ ว่าเป็นผู้มีความรู้ ความคิด ความสามารถ พอเพียงที่จะยกย่องไว้วางใจ ให้ประกอบ การงานอันเป็นประโยชน์สร้างสรรค์ที่สำคัญ ๆ ได้ ดังนี้ บัณฑิตจึงมีหน้าที่ผูกพันและความรับผิดชอบเกิดขึ้น ที่จะต้องประพฤติปฏิบัติตนและปฏิบัติงานให้สมควรแก่วิทยฐานะ ทั้งให้ตรงตามลัทธิคุณธรรมที่กล่าวไว้ในปฏิญาณแล้วนั้นด้วย หมายความว่าแต่ละคนจะต้องสร้างความสำเร็จให้แก่ตนเองให้สมบูรณ์ ทั้งด้านงานอาชีพ ทั้งด้านเกียรติคุณความดี และด้านบำเพ็ญประโยชน์แก่อุปถัมภ์และชาติบ้านเมือง การสร้างความสำเร็จดังกล่าว จำต้องอาศัยปัจจัย ประกอบพร้อมกันอย่างน้อยสามส่วน ส่วนแรก ได้แก่ความรู้ความสามารถทางวิชาการ ซึ่งเป็นปัจจัยหลัก สำหรับนำมาใช้ปฏิบัติงาน ส่วนที่สอง ได้แก่จิตใจที่มีสุขภาพสมบูรณ์ และมีความเข้มแข็งหนักแน่นในเหตุผล ใน ความสุจริตถูกต้อง ในหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนพื้นฐาน ที่จะรองรับวิชาความรู้และความคิดอ่าน ทั้งปวงไว้ให้มั่นคง มิให้หวั่นไหวและผันแปรไปในทางเสื่อมเสียหาย ส่วนที่สาม ได้แก่ความรอบรู้ และความคิด อ่านที่กว้างไกลมีหลักเกณฑ์ กับทั้งความเฉลียวฉลาดคล่องตัวในการติดต่อประสานงานประสานประโยชน์กับ ทุก ๆ ฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนที่จะส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติภารกิจทุกด้านได้โดยราบรื่น รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ปัจจัยทั้งสามส่วนนี้ เมื่อประกอบพร้อมกันได้ครบถ้วน ย่อมบันดาลให้การทำงานทั้งปวง ไม่ว่าจะเล็กใหญ่ง่ายยาก สำเร็จผลที่พึงประสงค์ได้ทุกอย่าง จึงใคร่ขอให้บัณฑิตผู้มีปัญญา และมีความปรารถนาอันสูงส่งได้นำเอาเรื่อง การสร้างสรรค์ความสำเร็จที่กล่าว ไปคิดพิจารณาให้เห็นกระจ่าง และในโอกาสนี้ ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จ ความสำเร็จ พร้อมทั้งความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต ตามที่มุ่งประสงค์ไว้ทุก ๆ ประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ
วันพุธ ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๓๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในโอกาสนี้ และได้ทราบรายงานว่ามหาวิทยาลัยประสบผลสำเร็จอันน่าพอใจ ในการปรับปรุงและขยายงานต่าง ๆ ทั้งด้านบริหาร ทั้งด้านวิชาการ. ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกระดับทุกสาขา ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ.

บัณฑิตผู้ได้ผ่านการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยแล้ว ย่อมมุ่งหวังจะใช้วิชาความรู้ของตนประกอบการทำงาน สร้างความเจริญและความสำเร็จในชีวิต. การจะสร้างความสำเร็จได้มากน้อยเพียงใดนั้น เห็นว่าน่าจะขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ และคุณสมบัติอื่น ๆ อีกหลายอย่างในแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ. ผู้ที่จะสร้างความสำเร็จในการทำงาน และชีวิตได้แน่นอนนั้น ควรมีคุณสมบัติประกอบพร้อมกันอย่างน้อย ๕ ประการ. ประการแรก ควรจะต้องมีความสุจริต ความมีใจจริง ความตั้งใจจริง ความอุตสาหะอดทน และความเมตตาเสียสละ เป็นพื้นฐานด้านจิตใจ. ประการที่สอง ควรจะต้องมีวิชาความรู้ที่ถูกต้อง แม่นยำ ชำนาญพร้อมทั้งมีฝีมือหรือความสามารถในเชิงปฏิบัติ เป็นเครื่องมือสำหรับประกอบการ. ประการที่สาม ควรจะต้องมีสติ ความยั้งคิด และพิจารณาณญาณอันถี่ถ้วนรอบคอบ เป็นเครื่องควบคุมกำกับให้ดำเนินงานไปได้โดยถูกต้อง เทียบตรงตามทิศทาง. ประการที่สี่ จะต้องมีความรอบรู้ มีความสามารถประสานงานและประสานประโยชน์กับผู้อื่นอย่างกว้างขวาง เป็นเครื่องส่งเสริมให้ทำงานได้คล่องตัวและก้าวหน้า. และประการที่ห้า ซึ่งสำคัญที่สุด จะต้องมีความฉลาดรู้ในเหตุในผล ในความผิดถูกชั่วดี ในความพอเหมาะพอสม เป็นเครื่องตัดสินใจและสั่งการปฏิบัติงานทั้งหมดให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ. จึงใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายพยายามทำความเข้าใจในคุณสมบัติดังกล่าวให้เห็นชัด แล้วพยายามฝึกฝนให้เพิ่มพูนบริบูรณ์ขึ้นในตนเอง พร้อมกับนำมาประกอบส่งเสริมกันให้ครบทุกประการ. เชื่อว่าจะช่วยให้ประสบความสำเร็จในชีวิตได้สมประสงค์.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญา ที่จะปฏิบัติหน้าที่การงานทุกอย่างอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความสุขความเจริญมั่นคงในชีวิต และขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาชุมนุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุก สวัสดิ์โดยทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๓๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในวาระนี้ และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาเป็นอย่างดี ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมทั้งบัณฑิตทุกระดับทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา ขอขอบใจทุกคนที่ตั้งใจให้พรในโอกาสรัชมังคลาภิเษก และขอบใจสภามหาวิทยาลัย ที่มอบปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ให้อีกปริญญาหนึ่ง

บัณฑิตผู้ได้รับความสำเร็จอย่างสำคัญในด้านการศึกษามาแล้ว ย่อมมุ่งหมายที่จะใช้ความรู้ประกอบการงานเพื่อความสำเร็จที่สูงขึ้นไป คือการสร้างความสำเร็จมั่นคงในชีวิตและฐานะหน้าที่ ความสำเร็จดังนี้ถึงหากจะเป็นที่พึงปรารถนาอย่างยิ่ง แต่ก็มีสิ่งที่จะทุกคนจะได้มาโดยง่าย เพราะการสร้างอนาคตที่รุ่งเรืองและมั่นคงนั้น นอกจากต้องมีความรู้ดีแล้ว บุคคลยังต้องอาศัยคุณสมบัติพิเศษในตนเองอีกหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความฉลาดสามารถในการปฏิบัติงานปฏิบัติตัว

วันนี้ จึงใคร่เสนอข้อปฏิบัติที่เห็นว่าสำคัญ ให้พิจารณาศึกษา ข้อแรก ท่านจะต้องทำงานทุกอย่างอย่างมีหลักการ มีระเบียบ มีเหตุผล และมีความพอเหมาะพอดี ข้อสอง จะต้องมีความอดุสาหะพากเพียรอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในการทำงานและการทำความดี แม้ต้องเหนื่อยยาก หรือมีอุปสรรคขัดขวางอย่างไร ก็จะต้องไม่ย่อท้อถอยหลัง ข้อสาม จะต้องเอาใจใส่ศึกษาวิชาการ พร้อมกับแสวงหาความรู้ในเรื่องต่าง ๆ โดยรอบด้านให้ก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา ไว้สำหรับใช้ประกอบการ และเทียบเคียงพิจารณาตัดสินปัญหาต่าง ๆ ข้อสี่ ซึ่งสำคัญที่สุด จะต้องควบคุมความคิดจิตใจให้สงบ หนักแน่น และให้มั่นคงแน่วแน่ในเหตุผลในความเป็นกลางอยู่เป็นปกติ แม้ในเวลาที่มีเหตุชวนให้วุ่นวายสับสน ก็สามารถควบคุมไว้ได้ ความคิดจิตใจที่สงบหนักแน่นและเป็นกลางห่างจากอคตินี้ จะช่วยให้มีสติความระลึกถึงเหตุ ถึงผล ถึงข้อเท็จจริง ถึงความถูกต้องของเรื่องทั้งปวง และช่วยให้มองเห็นปัญหาได้กระจ่างแจ่มชัด สามารถวินิจฉัยชี้ขาดได้ถูกต้องเที่ยงตรง เป็นประโยชน์เสมอไม่มีอับจน

จึงใคร่ขอให้บัณฑิตนำข้อปฏิบัติเหล่านี้ไปฝึกหัดปฏิบัติให้ครบ เชื่อว่าจะเกื้อกูลให้แต่ละคนสามารถประกอบการงานเป็นแก่นสาร เป็นประโยชน์ และประสบความสำเร็จอย่างสูงได้

ขออวยพรให้ทุก ๆ คนมีความสุขสมหวัง พร้อมทั้งความเจริญรุ่งโรจน์ในชีวิตทุกประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันศุกร์ ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๓๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงกิตติคุณ พร้อมทั้งผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับ ที่ได้รับเกียรติและความสมประสงค์ในสิ่งที่มุ่งหมายไว้

เมื่อวันวาน ได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า บัณฑิตผู้ได้รับความสำเร็จอย่างงดงามในการศึกษาแล้ว ย่อมมุ่งหมายที่จะทำงานสร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงให้แก่ชีวิตต่อไป และได้พูดว่าในการสร้างความเจริญมั่นคงดังนั้น นอกจากต้องมีวิชาความรู้ดีแล้ว ยังต้องอาศัยคุณสมบัติในตัวบัณฑิตอีกหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความฉลาดสามารถในการปฏิบัติงาน จึงได้เสนอแนะข้อปฏิบัติที่เห็นว่าสำคัญ ไว้ให้ศึกษาพิจารณารวมสี่ข้อ แต่นอกจากความเจริญมั่นคงของตนเองแล้ว เชื่อว่าท่านทั้งหลายคงมุ่งหมายที่จะสร้างความเจริญมั่นคงให้แก่ส่วนรวมและบ้านเมืองด้วย วันนี้จึงจะชี้แจงถึงเรื่องนั้น

ความเจริญมั่นคงของส่วนรวมนั้นต้องอาศัยความเจริญมั่นคงของแต่ละบุคคลเป็นพื้นฐานสำคัญ ถ้าบุคคลอันเป็นองค์ประกอบของส่วนรวม ไม่มีความเจริญและมั่นคง ส่วนรวมจะเจริญและมั่นคงได้ยากยิ่ง ดังนั้นแต่ละคนจึงควรจะมุ่งสร้างความมั่นคงให้แก่ฐานะ และสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่การงานของตนเป็นข้อแรก และข้อใหญ่ และในการนั้น จำเป็นจะต้องถือหลักปฏิบัติสำคัญอย่างเคร่งครัดสองข้อ ข้อแรก จะต้องมุ่งกระทำแต่เฉพาะกิจการงานที่สุจริต ที่เป็นประโยชน์ ที่เป็นการสร้างสรรค์ กับจะต้องไม่ประพฤติปฏิบัติการสิ่งใดที่ทวนกระแสความถูกต้องเป็นธรรม และบ่อนทำลายผู้อื่นโดยเด็ดขาด ครั้นเมื่อทำดีมีผลแล้ว ข้อต่อไป จะต้องมุ่งประสานประโยชน์และความเจริญก้าวหน้าของแต่ละคนเข้าด้วยกัน ด้วยความมุ่งดีและเมตตาปรองดองโดยไม่เพ่งถึงประโยชน์เฉพาะตัวเกินไป จนปิดบังมิให้เห็นความสำคัญของผู้อื่น เมื่อตั้งตัวตั้งใจให้มั่นคงเหนียวแน่นอยู่ในหลักการดังนี้ได้ ก็เป็นอันหวังได้แน่นอนว่าจะสามารถสร้างหลักฐานความเจริญให้แก่ตัว พร้อมทั้งเสริมสร้างความมั่นคงก้าวหน้าให้เกิดแก่ส่วนรวมได้ด้วย จึงขอให้แต่ละคนนำข้อปฏิบัตินี้ไปคิดวินิจฉัย ให้ได้ประโยชน์สำหรับตัว สำหรับส่วนรวม และชาติบ้านเมืองต่อไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความรุ่งเรืองก้าวหน้าในกิจการงานสมประสงค์ และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความเจริญสวัสดิ์ถึงทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันเสาร์ ที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๓๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาและผู้ที่ได้รับรางวัลทุก ๆ คน

สองวันก่อน ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า เมื่อบัณฑิตประสบผลสำเร็จอันงดงามในการศึกษาแล้ว ย่อมมุ่งหมายจะใช้ความรู้ความสามารถสร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงให้แก่ตนและส่วนรวมต่อไป จึงได้เสนอแนะข้อปฏิบัติในการสร้างความเจริญทั้งนั้นให้พิจารณาหลายประการ ซึ่งท่านทั้งหลายจะติดตามศึกษาได้ด้วยตนเอง

การสร้างความเจริญมั่นคงให้แก่ตนเอง แก่ส่วนรวม หรือแก่บ้านเมืองก็ตาม ที่จริงเป็นสิ่งเดียวกันที่เรียกว่าการพัฒนา หรือการปฏิบัติปรับปรุงให้ดีขึ้นเจริญขึ้น วันนี้ข้าพเจ้าจึงจะขอพูดถึงวิธีการพัฒนาให้ท่านเข้าใจ การจะพัฒนาสิ่งใดให้เจริญขึ้นนั้น จะต้องสร้างและเสริมขึ้นจากพื้นฐานเดิมที่มีอยู่ก่อน ถ้าพื้นฐานดี ก็พัฒนาได้ผล แต่ถ้าพื้นฐานไม่แน่นอนหรือบกพร่อง ก็ยากที่จะเสริมสร้างขึ้นไปให้มั่นคงได้ ท่านทั้งหลายจึงควรจะคิดพิจารณาให้เห็นจริง ว่าการพัฒนานั้น นอกจากจะมุ่งสร้างความเจริญต่าง ๆ ให้เพิ่มพูนขึ้นแล้ว ยังจะต้องพยายามรักษาพื้นฐานเดิมให้สมบูรณ์มั่นคงพร้อม ๆ กันไปด้วย ภาระสำคัญในการรักษาพื้นฐานนั้น ก็คือการปฏิบัติบริหารงานประจำไม่ให้เกิดบกพร่อง ซึ่งบางทีบางคนอาจเห็นว่าเป็นงานที่น่าเบื่อหน่าย ชวนให้ทอดธุระละเลยเป็นอย่างยิ่ง ท่านจึงจะต้องใช้ความอดุสาหะอดทนอย่างเต็มที่ ในการที่จะระคับระคองรักษามาตรฐานและคุณภาพของงานประจำไว้ให้ได้โดยสมบูรณ์ พร้อมทั้งรักษาเจตนาความมุ่งหมาย และฉันทะความพอใจในงานที่ทำให้คงอยู่โดยตลอด เมื่อรักษาพื้นฐานไว้ได้แน่นอนบริบูรณ์พร้อมแล้ว จึงตั้งต้นพัฒนางานต่อไปด้วยกระบวนการที่ถูกต้องตามหลักวิชา เหตุผล และความเหมาะสม ไม่ควรอย่างยิ่งที่จะกระทำด้วยความกระหาย หรือด้วยความเร่งรีบที่จะสร้างของใหม่ สิ่งใหม่ เพื่อความแปลกใหม่ และความพอใจ เพราะความจริงสิ่งทีใหม่แท้ ๆ นั้นไม่มี สิ่งใหม่ทั้งปวงย่อมสืบเนื่องมาจากสิ่งเก่า และต่อไปย่อมจะต้องกลายเป็นสิ่งเก่า ในเมื่อมีวิวัฒนาการสืบหน้าไปอีกลำดับหนึ่ง ขอให้ระลึกให้ได้ว่าการพัฒนาปรับปรุงงานทุกอย่างควรจะได้กระทำด้วยความมีสติรู้เท่าทัน ด้วยความเฉลียวฉลาด และความรอบคอบสุขุม ผลของการพัฒนาที่บังเกิดขึ้น จึงจะแน่นอน มีหลักเกณฑ์ และเป็นประโยชน์แก่ซึ่งจะเกื้อกูลให้สรรพกิจการงาน บุคคล และชาติบ้านเมืองเจริญก้าวหน้าได้

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสุขความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในตำแหน่งหน้าที่สมตามที่ตั้งใจปรารถนาจงทุกประการทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ประจำปีการศึกษา ๒๕๓๐
ณ หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันพุธ ที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๓๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ามหาวิทยาลัยกำลังขยายการศึกษาหลายสาขาวิชาอยู่อย่างเร่งรีบ เพื่อให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สมบูรณ์. ขอขอบใจสภามหาวิทยาลัยที่ให้ปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้าถึงสองปริญญา และขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิพร้อมทั้งบัณฑิตทุกสาขาทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ.

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับสูงแล้ว ย่อมปรารถนาที่จะได้ทำงานที่มีความสำคัญเป็นแก่นสาร เพื่อสร้างความเจริญมั่นคงให้แก่ตนเองและส่วนรวมต่อไป. การทำงานให้ได้ผลดีนั้น แต่ละคนจะต้องมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริง ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อวิชาชีพของตน. ยิ่งเป็นงานระดับสูงที่เกี่ยวข้องกับความเจริญมั่นคงของชาติบ้านเมืองด้วยแล้ว ยิ่งต้องมีภาระรับผิดชอบเพิ่มขึ้นอีกหลายส่วน ทั้งมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยหลักวิชา ความสามารถ และหลักการปฏิบัติงานที่ถูกต้องเป็นเครื่องประกอบส่งเสริมอย่างครบครันด้วย. หากไม่จะไม่อาจปฏิบัติงานให้บรรลุผลที่พึงประสงค์โดยสมบูรณ์และราบรื่นได้. โอกาสนี้ จึงใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายร่วมกันพิจารณาหลักปฏิบัติงานที่เห็นว่าสำคัญรวมสี่ข้อ ดังนี้. ข้อแรก เมื่อจะลงมือทำการสิ่งใดให้พยายามคิดพิจารณาด้วยความรู้ ด้วยหลักวิชา ด้วยเหตุผล และความฉลาดของตนให้เห็นถึงสาระและประโยชน์อันแท้จริงของการนั้นโดยกระจ่างแจ่มชัด จักได้ทราบว่ากำลังกำลังทำอะไรอยู่ เพื่อประโยชน์อันใด. ข้อสอง เมื่อลงมือทำแล้วให้ตั้งใจทำให้จริง ให้ถูก ให้ตรง และให้สำเร็จโดยตลอด. ข้อสาม ตลอดเวลาที่ทำงาน ต้องพยายามควบคุมทั้งกายทั้งความคิดจิตใจให้สงบตั้งมั่น และหนักแน่นแน่นอน โดยใช้ความสำรวมรอบคอบควบคุมไว้ทุกขณะ ไม่ปล่อยให้ความคิดความอ่านหวั่นไหวและฟุ้งซ่านไปกับปัญหา อุปสรรค ตลอดจนความพอใจและไม่พอใจต่าง ๆ. ข้อสี่ ต้องพยายามศึกษาผู้ที่เกี่ยวข้องกับตนด้วยความสุจริตใจและจริงใจ โดยปราศจากอคติ ให้จนรู้จักชัดเพื่อจักสามารถร่วมงานและประสานประโยชน์กันได้ด้วยดี. หลักการปฏิบัติสี่ข้อนี้ ถ้าได้นำไปปฏิบัติให้ครบถ้วนพอเหมาะพอดี เชื่อว่าจะช่วยให้ประสบความสำเร็จอย่างสูงในกิจการงาน และช่วยให้มีความเจริญก้าวหน้าพร้อมทั้งความผาสุกราบรื่นในชีวิตอย่างสมบูรณ์.

ขออวยพรให้บัณฑิตทั้งหลายถึงพร้อมด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญา สามารถปฏิบัติตัวปฏิบัติงานให้บรรลุประโยชน์ที่มุ่งหมายได้ทุก ๆ ประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา
จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปีการศึกษา ๒๕๓๐
ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
วันเสาร์ ที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๓๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อีกวาระหนึ่ง และมีความพอใจ ที่ได้ทราบรายงานว่ากิจการต่างๆ ของมหาวิทยาลัยเจริญก้าวหน้ามาอีกเป็นอันมาก ทั้งด้านการจัดการศึกษา ด้านการวิจัย ด้านความร่วมมือกับต่างประเทศ และด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา ทั้งขอขอบใจเป็นอันมาก ที่พร้อมใจกันยกย่องข้าพเจ้า

ทุกวันนี้วิทยาการทุกสาขาเจริญก้าวหน้าไปไกล นำไปใช้ประกอบการให้เกิดประโยชน์ได้กว้างขวาง แต่ขณะเดียวกัน ปัญหาต่างๆ ก็กำลังขยายตัวซับซ้อนมากขึ้นด้วย เพราะเหตุนี้ การที่บุคคลจะปฏิบัติภาระการงานได้ให้สำเร็จผลอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องใช้ทั้งวิชาความรู้และความสุขุมรอบคอบประกอบกันเป็นพิเศษทุกเรื่องไป ในส่วนวิชาความรู้ พอที่จะกล่าวได้ว่าบัณฑิตทั้งหลายมีความรู้ ความคิด และทฤษฎีอยู่พร้อม แต่ในส่วนความสุ่มรอบคอบนั้น อาจบกพร่องไปบ้างเพราะยังขาดประสบการณ์ เป็นเหตุให้ปฏิบัติงานได้ไม่สมบูรณ์ตามที่ต้องการ โอกาสนี้ จึงใคร่ขอกล่าวถึงการใช้วิชาความรู้ควบคู่กับความสุขุมรอบคอบให้เข้าใจ กล่าวคือ ไม่ว่าจะทำหน้าที่การงานใดๆ ก็ตาม นอกจากจะต้องใช้หลักวิชาเป็นเครื่องวินิจฉัยและปฏิบัติโดยเคร่งครัดแล้ว ยังจะต้องเข้าไปฟังพินิจดูงานที่ทำโดยละเอียดด้วย การฟังพินิจนั้นก็คือการศึกษา วิเคราะห์ วิเคราะห์ ด้วยความคิดจิตใจที่ตั้งมั่นเป็นกลาง ปราศจากอคติ ให้มองเห็นชัดเจนถึงเนื้อหา ขอบเขตความมุ่งหมาย ตลอดจนภูมิหน้าภูมิหลัง และองค์ประกอบต่างๆ โดยรอบด้าน ถ้าทุกคนตั้งใจพากเพียรกระทำตามนัยที่กล่าวนี้ อย่างต่อเนื่อง โดยไม่ย่อท้อ ในที่สุด ก็จะเกิดปัญญา คือความรู้ความเห็นที่กระจ่างในการทำงาน พร้อมทั้งแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม ที่จะใช้ปฏิบัติหรือดำเนินการต่อไป ให้บรรลุผลที่พึงประสงค์โดยสมบูรณ์บริบูรณ์

ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนมีกำลังกายกำลังใจที่เข้มแข็งมั่นคง มีวิจรรณญาณกระจ่างแจ่มใสและละเอียดรอบคอบ สามารถนำความคิดวิทยาการที่ได้ศึกษามาแล้วไปประกอบการงานให้เกิดประโยชน์ดังต้องการ และขอให้ประสบความสำเร็จในสิ่งๆ ที่พึงปรารถนาทุกๆ สิ่ง.

พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๓๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุก ๆ ด้านของมหาวิทยาลัยเจริญก้าวหน้ามาด้วยดี เป็นที่น่าพอใจ ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา ทั้งขอขอบใจ มหาวิทยาลัย ที่ให้ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า.

บัณฑิตทั้งหลายย่อมมีความหวังตั้งใจอยู่ ที่จะได้นำความรู้ความสามารถของตนออกใช้ประกอบการงาน ตามแนวทางที่ได้ศึกษาเตรียมมา. การทำงานนั้นผิดกับการเรียนอยู่มาก เพราะจะต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างจริงจัง ทั้งต่อตัวเองและผู้อื่นตลอดถึงวิชาชีพของตน. ยิ่งเป็นงานระดับสูง ที่เกี่ยวข้องกับ ความเจริญมั่นคงของชาติบ้านเมืองด้วยแล้ว ก็ย่อมมีภาระรับผิดชอบพร้อมทั้งปัญหาและอุปสรรคเพิ่มขึ้น. จำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถ และอาศัยหลักการปฏิบัติงานที่ดีและมั่นคงเป็นเครื่องช่วยให้สำเร็จ ความสำเร็จไม่อาจปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการโดยราบรื่นได้. โอกาสนี้จึงใคร่นำหลักการงานมาให้พิจารณา รวมสี่ข้อ สำหรับแต่ละคนจักได้ตั้งไว้เป็นแม่บทปฏิบัติประจำตัว. ข้อแรก ไม่ว่าจะทำการสิ่งใด ให้ตั้งใจทำให้จริง ให้ตรง ให้ตลอด. ข้อที่สอง ให้พยายามคิดพิจารณาด้วยความรู้ความฉลาดของตน ให้เห็นถึงสาระและประโยชน์ อันแท้จริงของงานที่ทำ โดยกระฉ่างแจ่มชัด จักได้ทราบที่กำลังกำลังทำสิ่งใดอยู่ เพื่อประโยชน์อันใด. ข้อที่สาม เมื่อทำงานอย่างหนึ่งอยู่ ต้องพยายามละวางสิ่งอื่น ๆ ที่มีใช้สาระและเป้าหมายไว้ก่อน แล้วตั้งหน้ากระทำงาน ของตนให้ต่อเนื่อง จนสำเร็จเรียบร้อย โดยไม่ย่อท้อ. ข้อสำคัญที่สุด ตลอดเวลาที่ทำงานจะต้องพยายามควบคุม ภายใจให้อยู่ในความสงบ ความหนักแน่น มั่นคง และความมีสติรอบคอบ ไม่ปล่อยให้ความคิดจิตใจหวั่นไหวและ ฟุ้งซ่าน. หลักสี่ประการนี้ เชื่อว่าถ้าผู้ใดนำไปปฏิบัติให้เป็นวินัยสำหรับตัวแล้ว จะช่วยให้สามารถปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ผิดพลาด บกพร่อง และจะบันดาลให้ประสบความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้า พร้อมทั้งความราบรื่นในการทำงานและในชีวิตอย่างสมบูรณ์

ขออวยพรให้ท่านทั้งหลายประสบความสุขสิริสวัสดิ์ ถึงพร้อมด้วยกำลังกาย กำลังใจ และปัญญา สามารถ ปฏิบัติตัวปฏิบัติงานให้บังเกิดประโยชน์ตามที่มุ่งหมายได้ทุกประการ.

พระบรมราชาวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันอังคาร ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๓๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าอีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ. ขอขอบใจสถาบันเป็นอันมาก ที่มอบปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ถึงสองปริญญาแก่ข้าพเจ้า พร้อมทั้งอวยพรให้เป็นพิเศษในโอกาสรัชมังคลาภิเษก.

ตามรายงานของนายกสภาสถาบัน กิจการของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าทั้งสามแห่งเจริญก้าวหน้ามาอีกด้วยดีทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อนำผลมาใช้ในการสร้างและพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการ พอเหมาะพอควรแก่ฐานะเศรษฐกิจและภาวะของบ้านเมือง. ทั้งหมดนี้นับว่าเป็นผลงานที่น่าภาคภูมิใจ และควรจะทำให้ทุกฝ่ายเห็นชัดว่างานที่มีคุณภาพนั้น ต้องมีการเตรียมการและปฏิบัติการเป็นอย่างดี กล่าวคือ ต้องมีการวางแผนงานที่รอบคอบ ท่วงถึง และแน่นอน ต้องปฏิบัติการอย่างมีระบบ มีระเบียบ มีขั้นตอนถูกต้องตามหลักวิชา ร่วมมือกันปฏิบัติรับผิดชอบทุกฝ่าย รวมทั้งพยายามติดตามผลการปฏิบัติทุกระยะ ตั้งแต่ต้นไปจนสำเร็จด้วย. ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันทั้งสามนี้ได้ผ่านการศึกษาและปฏิบัติงานที่ถูกต้องมีหลักเกณฑ์มาแล้ว หวังว่าจะตั้งใจนำหลักวิชาสติปัญญา ความรอบรู้ที่ได้รับอบรมฝึกฝนเป็นอย่างดีนั้น ไปปฏิบัติพัฒนางานของตน ๆ ด้วยความอุตสาหะ เข้มแข็งโดยต่อเนื่อง พร้อมกับพยายามศึกษาวิจัยงานด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีให้กว้างขวางเพื่อให้คนไทยสามารถออกแบบและผลิตสิ่งต่าง ๆ ที่มีคุณภาพได้มากขึ้น. ก็จะช่วยให้ฐานะของประเทศและความเป็นอยู่ของคนทั้งชาติมั่นคงดีขึ้น.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมพร้อมกันอยู่ ณ ที่นี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
พระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๓๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอีกวาระหนึ่ง และได้ทราบว่าการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีทุกด้าน. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัย ที่มอบปริญญาทันตแพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้าในโอกาสนี้ด้วย.

น่าจะกล่าวได้ว่ามหาวิทยาลัยขอนแก่นมีจุดหมายสำคัญประการหนึ่ง ที่จะวางแนวทางปฏิบัติพัฒนางานทุก ๆ ด้าน ให้เป็นแบบอย่างแก่นักศึกษา สำหรับนักศึกษาจะนำไปใช้ปฏิบัติงาน สร้างความเจริญมั่นคงแก่ตนเองต่อไปในอนาคต. ดังนั้นจึงพยายามสอนความรู้ที่ดีให้ได้อย่างถูกถ้วน พยายามฝึกหัดด้านการปฏิบัติให้มีความชำนาญรอบตัว สนับสนุนให้มีส่วนร่วมร่วมงานกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เพื่อให้นักศึกษาแต่ละสาขาวิชา และแต่ละคน สามารถทำงานได้อย่างมีคุณภาพและได้ผล.

ปัญหาที่อยู่ว่าบัณฑิตจะทราบได้อย่างไร ว่าตนเองจะสามารถทำงานให้มีคุณภาพและได้ผล. ตอบว่าเมื่อใดท่านรู้สึกแน่ใจว่ามีความตั้งใจดี มีหลักวิชาดี มีแผนงานดี มีสติสมบุรณ์มั่นคง มีเหตุผลที่ถูกต้อง และมีความคิดพิจารณาที่ละเอียดรอบคอบพร้อมมูลในตัวแล้ว เมื่อนั้นท่านจะสามารถทำงานได้ อย่างมีคุณภาพและได้ผล. แม้ผลจะยังไม่ปรากฏให้เห็นได้ในปัจจุบันทันที แต่ก็เชื่อมั่นได้ว่างานที่ท่านจะทำสำเร็จลุล่วงและได้รับผลอันสมบุรณ์ดีได้ต่อไป. จึงขอให้ทุกคนนำถ้อยคำของข้าพเจ้าไปคิดพิจารณาให้เห็นชัด และให้เป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่การงานของท่านในวันหน้า.

ข้าพเจ้าขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนสามารถประกอบกิจการต่าง ๆ ให้สัมฤทธิ์ผลอันพึงประสงค์ทุกอย่าง และให้ประสบความสำเร็จ และความมั่นคงรุ่งเรืองในชีวิตทุก ๆ ประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ณ ศาลาอ่างแก้ว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันอังคาร ที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๒

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุก ๆ ด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินมาด้วยความมั่นคงและก้าวหน้าตลอดเวลา ๒๕ ปี ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองโดยส่วนรวมเป็นอันมาก ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัย ที่มอบปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาเกษตร แก่ข้าพเจ้า.

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาแล้ว ถือว่ามีความรับผิดชอบอย่างยิ่งอยู่ ที่จะต้องใช้วิชาความรู้ปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์. ความรู้ที่ใช้ได้ผลนั้น ต้องเป็นความรู้ที่ถูกต้อง แน่นหนา แม่นยำ ชำนาญ นำมาใช้งานได้ทันที. และนอกจากความรู้ด้านลึก คือวิชาเฉพาะสาขาที่ศึกษามาโดยตรงจากมหาวิทยาลัยแล้ว ความรู้ด้านกว้าง คือ วิชาการอย่างอื่น ๆ ทั่วไป ย่อมเป็นปัจจัยประกอบส่งเสริมอีกส่วนหนึ่งด้วย เพราะเหตุว่าวิชาการทั้งปวงมีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอยู่ไม่มากก็น้อย. ถ้าขาดความรู้ด้านกว้าง จะทำให้บุคคลมีความรู้ความคิดคับแคบ ทำการงานได้ไม่คล่องตัว. บัณฑิตจึงจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ให้ก้าวหน้าทันการณ์ทันงานอยู่ตลอดเวลา. อีกประการหนึ่ง การใช้วิชาความรู้นั้นก็สำคัญ ต้องปฏิบัติให้ถูกหลักจึงจะเกิดประโยชน์ที่พึงประสงค์. ประการแรก ผู้มีวิชา ต้องใช้วิชาของตนด้วยความจริงใจและเที่ยงตรง หมายถึงจริงใจเที่ยงตรงต่องาน ต่อเหตุผล ความถูกต้อง และต่อหลักวิชา ไม่บิดเบือนใช้หลักวิชาเพื่อหาประโยชน์ที่มีใช้เป้าหมายของกิจที่กระทำ. ประการต่อไป ต้องปฏิบัติภาระทั้งปวงด้วยความอดทนและเพ่งพินิจให้งานบังเกิดผลและก้าวหน้าต่อไปโดยไม่ชักช้า จนบรรลุจุดหมาย. ประการที่สำคัญ ต้องพยายามใช้ความคิด ความเฉลียวฉลาด ปรับปรุงตัวปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพเสมอ พร้อมทั้งพยายามประสานงานประสานประโยชน์กับทุกคนและทุกฝ่ายที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องด้วย โดยสอดคล้องทั่วถึง. งานจึงจะสัมฤทธิ์ผลเป็นประโยชน์ที่พึงประสงค์ คือ เป็นประโยชน์แก่งาน แก่ตัวผู้ปฏิบัติ และแก่ส่วนรวมพร้อมทุกคน. จึงขอให้บัณฑิตนำสิ่งที่พูดนี้ ไปพิจารณาให้เข้าใจเพื่อใช้เป็นแนวทางต่อไป.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความเข้มแข็งสมบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญา สามารถปฏิบัติหน้าที่การงานทั้งปวงให้บรรลุผลสำเร็จ ทั้งขอให้มีความสุข ความเจริญมั่นคงและความก้าวหน้ารุ่งเรืองในชีวิตพร้อมทุกประการ.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๓๒

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดลอีกวาระหนึ่ง และได้ทราบ รายงานว่ากิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยความเจริญมั่นคง ขอแสดงความชื่นชมกับทุกคน ที่ได้รับเกียรติพร้อมทั้งความสำเร็จในการศึกษา

ตามรายงานของนายกสภามหาวิทยาลัย ฟังได้ว่า มหาวิทยาลัยมหิดลวางแนวทางฝึกฝนนักศึกษาไว้ เป็นอย่างดี ทั้งในด้านการศึกษาวิจัย และด้านปฏิบัติการจริง ในรูปของการให้บริการแก่สังคม เพื่อให้บัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมหิดลทุกคนมีความรู้ความสามารถครบถ้วนเพียงพอ ที่จะนำไปใช้ประกอบการงาน สร้างความ สำเร็จและความเจริญก้าวหน้าให้แก่ตนเอง แก่งาน และแก่ส่วนรวมได้โดยสมบูรณ์

ปัจจัยสำคัญที่จะเกื้อกูลและส่งเสริมให้บุคคลประสบความสำเร็จพร้อมทั้งความเจริญมั่นคงในชีวิตได้ แน่นอนนั้น ยังมีอีกส่วนหนึ่ง คือความสามารถในการวินิจฉัยตัดสินปัญหา การวินิจฉัยตัดสินปัญหามีหลายระดับ อย่างหยาบที่สุด ได้แก่วินิจฉัยตัดสินตามความพอใจ ไม่อาศัยเหตุผลและหลักเกณฑ์ อีกอย่างหนึ่ง วินิจฉัย ตัดสินตามประสบการณ์ที่เคยชิน และทำตาม ๆ กัน ซึ่งเหนือขึ้นมากว่าอย่างแรก แต่ยงถือว่าถูกต้องที่เดียวไม่ได้ เพราะขาดการพิจารณาสอบสวนที่แน่ชัด อย่างที่สาม ได้แก่การวินิจฉัยตัดสินโดยอาศัยการพิจารณาวิเคราะห์ ปัญหาอย่างถี่ถ้วน ให้ประจักษ์ความจริงทุกแง่มุม ทั้งสอบสวนเทียบเคียงจนเห็นชัดว่าถูกหรือผิด ควรหรือไม่ ควรอย่างไร เพียงใด ตามหลักวิชา หลักเหตุผล และหลักจริยธรรม ซึ่งนับเป็นการตัดสินวินิจฉัยที่ละเอียด รอบคอบ ประกอบด้วยหลักเกณฑ์อันสมบูรณ์ สามารถนำไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาทั้งปวงในชีวิตได้อย่าง กว้างขวางและมีประสิทธิภาพ

จึงใคร่ขอให้บัณฑิตทั้งหลายผู้มีปัญญาและความปรารถนาอันสูง ได้นำเรื่องการวินิจฉัยปัญหาที่กล่าวนี้ ไปคิดพิจารณาให้เห็นชัด เพื่อประโยชน์ของตนเอง และในโอกาสนี้ ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จ สุข ความสมหวัง พร้อมทั้งความก้าวหน้ารุ่งเรืองในอนาคต สมตามที่มีมุ่งหมายไว้ทุก ๆ ประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๓๒

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในวาระนี้ และได้ทราบรายงานว่ากิจการทั้งปวงของมหาวิทยาลัยเจริญก้าวหน้ามาด้วยความมั่นคง เป็นที่น่าพอใจ ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและได้รับความสำเร็จในการศึกษา ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยที่มอบปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า

วันนี้อธิการบดีได้กล่าวเน้นอย่างหนักแน่นและชัดเจน ว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมุ่งหมายจะสร้างบัณฑิตที่เพียบพร้อมด้วยสติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ ให้เป็นผู้สร้างสรรค์ประโยชน์และความเจริญแก่สังคม ข้อที่กล่าวมีความหมายสำคัญลึกซึ้ง ซึ่งบัณฑิตทุกคนควรจะต้องศึกษาทบทวนให้เข้าใจชัด พร้อมทั้งรับมายึดถือเป็นหลักการประจำตัวอย่างเหนียวแน่น ท่านทั้งหลาย ส่วนใหญ่คงจะได้มีตำแหน่งที่เป็นนักวิชาการ หรือเป็นผู้ใช้วิชาการปฏิบัติงาน แต่ละคนจำเป็นต้องรักษาความรู้ความสามารถทางวิชาการของตนไว้ให้มั่นคง พร้อมทั้งพัฒนาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ด้วยความกระตือรือร้น ด้วยความพากเพียรขวนขวาย และด้วยสายตาอันแหลมคมกว้างไกล จักได้สามารถใช้วิชาความรู้สร้างสรรค์ประโยชน์และความเจริญให้แก่ส่วนรวมได้แท้จริง

ความรู้ที่ใช้ปฏิบัติงานนั้น นอกจากความรู้ทางวิชาการที่กล่าวแล้ว ยังมีความรู้สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่เป็นของคู่กัน ได้แก่ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ ซึ่งอธิบายได้ว่า ในชีวิตของคนเราแต่ละคนต้องผ่านพบเรื่องราวและเหตุการณ์หลายหลากมากมายมาตั้งแต่เกิด หลายเรื่องหลายสิ่งเป็นปัญหา ที่ต้องนำมาขบคิดหาเหตุผล ความกระจ่างจริง เพื่อยุติแก้ไข ประสบการณ์ในการพิจารณาแก้ปัญหาเหล่านี้ ย่อมสั่งสมเพิ่มพูนขึ้นเป็นความรู้ ความฉลาดอันกว้างขวางลึกซึ้ง ซึ่งถ้ารู้จักนำมาปรับใช้ควบคู่กับความรู้ทางวิชาการ ให้ถูกถ่วงพอดีเหมาะพอดีด้วยความเพ่งพินิจโดยละเอียดรอบคอบแล้ว จะยังประโยชน์แก่การปฏิบัติงานอย่างวิเศษสุด

หวังว่าบัณฑิตจะได้นำเรื่องการพัฒนาความรู้ที่พูดวันนี้ ไปพิจารณาให้ถี่ถ้วนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้แนวทางปฏิบัติสำหรับแต่ละคนต่อไป ขออวยพรให้ประสบความสุข ความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตสมปรารถนาทุกประการ.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันศุกร์ ที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๓๒

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงกิตติคุณและผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

เมื่อวาน ได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า บัณฑิตมีหน้าที่ทำงานสร้างสรรค์ความเจริญด้านต่าง ๆ ให้แก่สังคม ในฐานะนักวิชาการหรือผู้ประกอบการที่ใช้หลักวิชา ดังนั้น แต่ละคนจึงต้องรักษาความรู้ความสามารถด้านวิชาการของตนเองไว้ให้ได้ตลอด พร้อมทั้งพัฒนาให้องกงามก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป วันนี้ขอพูดกับท่านทั้งหลายถึงหลักการและแนวทางในการใช้หลักวิชา ให้บรรลุประโยชน์ที่พึงประสงค์อย่างถูกถ้วนแท้จริง

ประการแรก ในฐานะผู้มีวิชาการและวิชาชีพระดับสูง ท่านจะต้องซื่อตรงบริสุทธิ์ใจต่อวิชาการและวิชาชีพของท่าน หมายความว่าแต่ละคนจะต้องพยายามควบคุมความคิดจิตใจให้มั่นคง หนักแน่น และรอบคอบในการใช้หลักวิชา ไม่นำวิชาการซึ่งเป็นของสูงไปใช้ด้วยความประมาทมักง่าย เพราะการกระทำดังนั้นเป็นการทำลายวิชาการและทำลายเกียรติภูมิของตนโดยตรง ทั้งยังอาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้มากมายอีกด้วย ประการที่สอง จะต้องเข้าใจให้ถูกว่าการซื่อตรงบริสุทธิ์ใจต่อวิชาการนั้น มิได้หมายถึงการยึดติดในตำราหรือในทฤษฎีจนเหนียวแน่น หากมุ่งหมายให้สำเหนียกตระหนัก ว่าหลักวิชาทั้งหลายจำเป็นต้องประยุกต์ใช้ด้วยวิจารณญาณ ให้ถูกเหตุถูกผล ให้ถูกลัดถูกส่วน และให้ประสานสอดคล้องกับวิชาการด้านอื่น ๆ อย่างพอเหมาะพอดี ประการสำคัญ ผู้ตั้งใจปรารถนาจะใช้วิชาให้เกิดประโยชน์สร้างสรรค์อย่างแท้จริงนั้น จะต้องตั้งอยู่ในคุณความดี ให้คุณความดีเป็นพื้นฐานรองรับความประพฤติปฏิบัติทุกอย่างอยู่ตลอดเวลา เชื่อว่าถ้าบัณฑิตยึดถือกฎเกณฑ์ทั้งสามประการที่กล่าวนี้โดยครบถ้วนสม่ำเสมอ จะสามารถนำวิชาการมาใช้ให้สำเร็จประโยชน์อันสมบูรณ์ได้ตามประสงค์

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความเจริญมั่นคงในหน้าที่การงาน และความสำเร็จราบรื่นในชีวิตทุกประการ ทั้งขอให้ทุกท่านที่ประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์ทั่วหน้ากัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันเสาร์ ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๓๒

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษา และผู้ที่ได้รับรางวัลทุก ๆ คน

สองวันที่แล้ว ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า บัณฑิตส่วนใหญ่จะต้องประกอบการทำงานโดยใช้หลักวิชา จึงจำเป็นต้องรักษาความรู้ความสามารถทางวิชาการในตนเองไว้ให้ได้ตลอด ทั้งต้องพัฒนาให้งอกงามก้าวหน้าต่อไปโดยไม่หยุดยั้ง นอกจากนั้น ยังได้กล่าวถึงการใช้วิชาการ ว่าจะต้องใช้ด้วยความสุจริตบริสุทธิ์ใจและความสุซุรอบคอบ เพื่อประโยชน์สร้างสรรค์อย่างแท้จริง จึงจะบังเกิดผลที่พึงประสงค์ให้ได้สมบูรณ์ วันนี้ จะพูดกับท่านถึงหลักสำคัญในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ต่อไปข้างหน้าเมื่อเข้ารับหน้าที่งานแล้ว บัณฑิตจะต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นมากมาย แต่ละคนจึงควรทราบให้แน่ชัด ว่าคนที่ร่วมงานกันในหน่วยงานทั้งหลายนั้น อาจแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่มใหญ่ ๆ คือกลุ่มที่มีความรู้ในเชิงทฤษฎีสูง กับกลุ่มที่มีความชัดเจนชำนาญ เพราะมีประสบการณ์ในทางปฏิบัติมาก เมื่อมาทำงานร่วมกัน ทั้งสองฝ่ายควรเล็งเห็นความสำคัญในกันและกัน และยอมรับว่าความรู้ความสามารถที่แต่ละคนมี เป็นสิ่งที่มีคุณค่า ความเข้าใจซึ่งกันและกันนี้ จะทำให้แต่ละคนยกย่องให้เกียรติกัน และยินดีที่จะเรียนรู้จากกันและกัน เพื่อพัฒนาความสามารถของตนในการทำงานให้สูงขึ้น เมื่อผู้ทำงานมีสมรรถนะสมบูรณ์ และปฏิบัติร่วมกันด้วยความเข้าใจอันดี ก็จะเกื้อกูลให้การทำงานทุกอย่างดำเนินไปได้โดยราบรื่น มีประสิทธิภาพ และบรรลุผลอันพึงประสงค์ทุกส่วน จึงขอให้บัณฑิตพยายามปฏิบัติฝึกฝนในเรื่องการปรับตัวปรับความคิดให้สอดคล้องกับผู้ร่วมงาน ตามที่กล่าวนี้ ให้ได้สำเร็จ

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่เข้มแข็งสมบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังใจ กำลังความคิดสติปัญญา สามารถประสานงานประสานประโยชน์กับทุกฝ่ายทุกคนได้เป็นอย่างดี ทั้งให้มีความสุขและความเจริญสวัสดิ์พร้อมทุกเมื่อจงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อีกครั้งหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยความเจริญมั่นคง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

วิชาการต่าง ๆ ที่ท่านทั้งหลายได้ศึกษาสำเร็จมา เป็นสิ่งที่มีคุณค่า สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานสร้างสรรค์ความเจริญทั้งปวงได้เป็นอย่างดี. ในการสร้างสรรค์ความเจริญนั้น นอกจากจะต้องอาศัยวิทยาการที่ดีแล้ว บุคคลยังจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยอื่น ๆ เกื้อหนุนด้วย อีกหลายอย่าง. อย่างหนึ่ง จะต้องอาศัยความเป็นคนดี คือความเป็นคนที่สะอาดสุจริตในการกระทำและความคิด ทั้งมีปัญญา ความฉลาดรู้ในเหตุ ในผล ในความเจริญ ความเสื่อม. อีกครั้งหนึ่ง จะต้องอาศัยความขยันหมั่นปฏิบัติด้วยความเอาใจใส่ ความเพ่งพินิจ และความละเอียดรอบคอบ ไม่ประะกอบกิจการงานโดยประมาทหละหลวม. ประการสำคัญ จะต้องอาศัยการปฏิบัติที่ถูกต้องและพอเหมาะพอดีในงานทั้งปวง เพราะงานทุกอย่างย่อมมีแนวทาง ขั้นตอน และกระบวนการที่แน่นอนสำหรับปฏิบัติอยู่. ผู้ปฏิบัติจำเป็นจะต้องเพ่งพิจารณาให้เห็น และปฏิบัติให้ถูก ให้ตรง ให้พอเหมาะ จึงจะทำให้งานสำเร็จผลสมบูรณ์ได้. ถ้าปฏิบัติไม่ตรง ไม่พอเหมาะ ก็ยากที่งานจะบรรลุถึงเป้าหมาย ชำร่วยอาจก่อให้เกิดผลเสียหายได้ เช่น ถ้าทำเรื่องธรรมดาให้เป็นเรื่องใหญ่เรื่องยากเกินกว่าเหตุ ก็จะทำให้เกิดความสับสนซับซ้อนและปัญหายุ่งยากหยาบหยาบขึ้น ทำให้ผู้ปฏิบัติต้องเคร่งเครียดและสับสน จนแก้ปัญหาไม่ตก เป็นเหตุให้งานที่ทำยึดเยื้อ ล่าช้า และเสียผล เปลืองแรง เปลืองเวลา เปลืองงบประมาณไป ไม่คุ้มค่า.

ปัจจัยเกื้อกูลความเจริญก้าวหน้าที่กำลังกล่าวแล้วนี้ จะเกิดขึ้นในตัวบัณฑิตได้ทางเดียว โดยการศึกษาปฏิบัติ และฝึกหัดอบรมตนเองด้วยตนเอง. จึงขอฝากให้แต่ละคน และทุกคน ตั้งใจพยายามทำตัว ทำงาน และใช้วิชาความรู้อย่างฉลาดมีหลักเกณฑ์ อย่าปล่อยตัวปล่อยใจให้ประมาทพร่อง. ความเจริญวัฒนาที่ต่างคนปรารถนาปรารถนาก็จะบังเกิดขึ้น ให้ได้ชื่นชมสมประสงค์.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่เข้มแข็งสมบูรณ์ด้วยกำลังกายใจ และความคิดวิทยาการ เพื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่ทุกอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งให้ประสบความสำเร็จ ความเจริญ และความสุขสวัสดิ์ทุกประการในชีวิต.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ประจำปีการศึกษา ๒๕๓๑
ณ ห้องประชุมใหญ่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๓๒

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อีกรวาระหนึ่ง และได้รับทราบรายงานความเจริญก้าวหน้าของกิจการด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขยายและเพิ่มสาขาวิชาการใหม่ขึ้น เพื่อสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพออกไปปฏิบัติงานสนองนโยบายการพัฒนาประเทศและความต้องการของสังคม.

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิพร้อมทั้งบัณฑิตทุกสาขา ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ.

พิธีรับปริญญาบัตรนี้มีความหมายสำคัญมากสำหรับบัณฑิตทั้งหลาย เพราะเป็นการประกาศรับรองวิทยฐานะของแต่ละคนให้ปรากฏแก่มหาชน ว่าเป็นผู้มีความรู้ ความฉลาด และความสามารถพร้อม ควรจะยกย่องไว้วางใจให้ประกอบกิจการที่สำคัญของบ้านเมืองได้. ดังนี้ บัณฑิตจึงมีหน้าที่ผูกพันและความรับผิดชอบเกิดขึ้น ที่จะต้องประพฤติปฏิบัติตนและปฏิบัติงานให้สมควรแก่วิทยฐานะ ทั้งให้ตรงตามลัทธิคุณธรรมที่กล่าวปฏิญาณ. หมายความว่าแต่ละคนจะต้องสร้างความสำเร็จให้แก่ตนเองให้สมบูรณ์ ทั้งด้านงานอาชีพ ทั้งด้านเกียรติคุณความดี และด้านการบำเพ็ญประโยชน์แก่ส่วนรวมและชาติบ้านเมือง. การสร้างความสำเร็จดังกล่าว จำต้องอาศัยปัจจัยประกอบพร้อมกันอย่างน้อยสามส่วน. ส่วนแรก ได้แก่ความรู้ความสามารถทางวิชาการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับนำมาใช้ปฏิบัติงาน. ส่วนที่สอง ได้แก่จิตใจที่สุขภาพสมบูรณ์ และมีความเข้มแข็งหนักแน่นในเหตุผลในความสุจริตถูกต้อง ในหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นพื้นฐาน ที่จะรองรับวิชาความรู้และความคิดอ่าน ทั้งปวงไว้ให้มั่นคง มิให้หวั่นไหวและผันแปรไปในทางที่เสื่อมเสียหาย. ส่วนที่สาม ได้แก่ความรู้รอบรู้และความคิดอ่านที่กว้างไกลมีหลักเกณฑ์กับทั้งความเฉลียวฉลาดคล่องตัวในการติดต่อประสานงานประสานประโยชน์กับทุก ๆ ฝ่าย ซึ่งจะส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติภารกิจทุกด้านให้ลุล่วงได้โดยราบรื่นและมีประสิทธิภาพ. ปัจจัยทั้งสามส่วนนี้ เมื่อประกอบพร้อมกันเข้าครบถ้วนย่อมบันดาลให้กิจการทั้งปวงสำเร็จผลที่พึงประสงค์ได้ทุกอย่าง. จึงใคร่ขอให้บัณฑิตผู้มีปัญญาและความปรารถนาอันสูง ได้นำเอาเรื่องการสร้างสรรค์ความสำเร็จที่กล่าว ไปพิจารณาให้เห็นชัด. และในโอกาสนี้ ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสุข ความสำเร็จ พร้อมทั้งความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตตามที่มุ่งหมายไว้ทุก ๆ ประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพุธ ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๓๒

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า อีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

รายงานของนายกสภาสถาบัน สรุปได้ชัดเจนว่ากิจการของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าทั้งสามแห่ง ดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี ได้รับความนิยมนยกย่องและสนับสนุนอย่างกว้างขวาง จากวงการศึกษา วิชาการ และอุตสาหกรรม ทั้งในและนอกประเทศ. ผลงานวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของสถาบัน สามารถนำมาใช้สร้างสรรคสิ่งประดิษฐ์และเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูงหลายอย่าง ซึ่งจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การพัฒนาความเจริญด้านต่าง ๆ ของบ้านเมืองได้เป็นอย่างดี และเหมาะสมแก่ฐานะเศรษฐกิจ. ทำให้เห็นว่าการศึกษอบรมในสถาบันมีคุณภาพได้มาตรฐาน นักศึกษามีความรู้แน่นหนา มีสติปัญญาความคิดอ่าน มีความสามารถในเชิงปฏิบัติสูง ถูกต้องด้วยหลักวิชาและระบบงาน. บัดนี้ นักศึกษาของสถาบันสำเร็จเป็นบัณฑิตแล้ว อีกรุ่นหนึ่ง เป็นที่คาดหวังว่าจะออกไปเป็นกำลังปฏิบัติงานในหน่วยงานสำคัญต่าง ๆ ของบ้านเมือง. จึงขอให้แต่ละคนตั้งใจให้ดี และเตรียมตัวให้พร้อม ที่จะนำเอาความรู้ ความคิด ความฉลาดสามารถ ไปใช้ปฏิบัติพัฒนา งานของตน ๆ ให้บรรลุประสิทธิผลและก้าวหน้า. พร้อมกันนั้น ก็ให้พยายามศึกษาค้นคว้า และปฏิบัติฝึกฝน ให้ยิ่งชัดเจนคล่องแคล่วขึ้น ทั้งในทางวิชาการและในการปฏิบัติบริหารงาน ไม่ว่าจะเป็งานในหน้าที่เฉพาะตัว หรืองานที่จะต้องปฏิบัติให้ประสานสอดคล้องกับผู้อื่น เพื่อจักสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้เป็นเลิศ ให้บังเกิดความสำเร็จและความเจริญมั่นคงแก่ตน แก่ชาติบ้านเมือง ได้พร้อมถ้วนตามที่มุ่งปรารถนา.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ กับทั้งผู้มาร่วมประชุมในพิธีทุกคน มีความสุข ความสวัสดิ์ และความก้าวหน้า รุ่งเรืองในชีวิตจงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันพุธ ที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๓

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุก ๆ ด้านดำเนินมาด้วยดีอย่างน่าพอใจ. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

วิทยาการแต่ละสาขา ที่บัณฑิตทั้งหลายศึกษาสำเร็จมานั้น มีคุณค่ามาก เพราะหากได้นำออกมาใช้ด้วยความฉลาดไตร่ตรอง ให้ถูกต้องตามหลักการและจุดหมายแล้ว อาจยังประโยชน์อันพึงประสงค์แก่ตนและบ้านเมืองได้ไม่มีจำกัด. จึงเป็นการสมควรยิ่ง ที่แต่ละคนจะพยายามปฏิบัติฝึกฝน ให้สามารถใช้วิทยาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ. ปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมให้เกิดความสามารถดังนั้น ได้แก่ความสุจริต หนักแน่น และเป็นระเบียบในการกระทำความประพฤติ อย่างหนึ่ง ในความคิดจิตใจ อีกอย่างหนึ่ง ความสุจริต หนักแน่น และเป็นระเบียบทั้งสองอย่างนี้ ต่างอาศัยกันและประกอบเกื้อกูลกันอยู่ตลอดเวลา. จำเป็นจะต้องอบรมบำรุงให้เจริญมั่นคงขึ้นด้วยกัน. เมื่อจัดระเบียบในการกระทำและในความคิดได้พร้อมแล้ว ปัญญา หรือความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจนถ่องแท้ ตรงเป้าหมาย ตรงความจริง ก็จะเกิดขึ้น จะพิจารณาเรื่องราวหรือปัญหาใด ๆ ก็สามารถเข้าถึงแก่นแท้ของเรื่องนั้นปัญหาานั้นได้ทันที โดยปราศจากความลังเลสับสน ช่วยให้สามารถใช้วิทยาการสร้างสรรค์งานต่าง ๆ ได้ถูกต้อง พอเหมาะพอดี ไม่มีติดขัด และสัมฤทธิ์ผลที่มุ่งหมายสมบูรณ์บริบูรณ์ทุกส่วน. ในโอกาสสำคัญที่ท่านทั้งหลายจะออกไปประกอบการงาน ตามแนวทางที่ได้ศึกษาสำเร็จมานี้ จึงใคร่ขอฝากเรื่องการฝึกฝนความสุจริต หนักแน่น และเป็นระเบียบในกายในใจนี้ ให้ไปพิจารณาปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อไป.

ขออวยพรให้ประสบความสุขความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในการงาน และขอทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์ทั่วหน้ากัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๓๓

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดลอีกรวาระหนึ่ง และได้ทราบวาทกิจกรทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยความมั่นคง. ขอแสดงความชื่นชมกับทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

การศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยคือการศึกษาคนคว่ำ เพื่อสร้างเสริมและสะสมความรู้ ความชัดเจนในด้านวิชาการอย่างสูง และด้านการใช้ความคิดวิจารณ์ตามเหตุผล หลักวิชา ความถูกต้อง. ผู้มีปัญญาซึ่งได้ผ่านการศึกษาระดับนี้ จัดว่าเป็นบุคคลที่ทรงคุณค่า ผู้จะเป็นกำลังสร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงทุกด้านของประเทศอย่างสำคัญต่อไป. เหตุนี้ บัณฑิตทั้งหลายจึงมีหน้าที่รับผิดชอบเกิดขึ้น ที่จะต้องนำความรู้ ความคิด และความสามารถชัดเจนของตนออกปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมและบ้านเมือง. การทำงานให้สำเร็จผลอันพึงประสงค์ได้ด้วยดีนั้น เบื้องต้น แต่ละคนจะต้องมีปณิธานที่เที่ยงตรง ในอันที่จะทำงานทำหน้าที่ด้วยความอุตสาหะพยายามและความหนักแน่นอดทน ให้บรรลุผลสำเร็จ. เมื่อจะเริ่มงานสิ่งใด ก็ให้พยายามคิดพิจารณาให้จนเห็นจุดหมาย เห็นสาระ และประโยชน์ที่แท้ของงานนั้นอย่างแจ่มแจ้ง แล้วจึงลงมือกระทำด้วยความตั้งใจ มั่นใจ และด้วยความรับผิดชอบอย่างสูง ให้งานดำเนินลุล่วงตลอดไปอย่างต่อเนื่อง โดยมีให้บกพร่องเสียหาย. ข้อสำคัญ ตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน ต้องพยายามควบคุมกายใจและความคิด ให้สงบตั้งมั่น และหนักแน่น อย่าให้คลายจากความเพียร และอย่าให้หวั่นไหวฟุ้งซ่านไปกับความพอใจไม่พอใจ หรืออุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ. นอกจากนั้นยังจะต้องมีความสุจริตใจและจริงใจต่อผู้เกี่ยวข้องร่วมงานทุกฝ่ายทุกคน พร้อมทั้งประพฤติปฏิบัติต่อกันและกันอย่างเหมาะสม ด้วยความเมตตาอารีและความไม่มีอคติ เพื่อให้สามารถร่วมงานประสานประโยชน์กันได้ อย่างสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ. ข้อปฏิบัติที่นำมาฝากเวลานี้ ใครจะขอให้บัณฑิตพิจารณานำไปปฏิบัติด้วยความใคร่ครวญ ให้ครบถ้วนและพอเหมาะพอดี เพราะเชื่อว่าจะช่วยให้แต่ละคนประสบความสำเร็จอันน่าพอใจในการทำงาน ทั้งจะเกื้อกูลให้มีความเจริญก้าวหน้าและความผาสุกราบรื่นในชีวิต พร้อมสมบูรณ์ในวันหน้า.

ขออวยพรให้บัณฑิตทั้งหลายมีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญาที่กล้าแข็งทุกเมื่อ เพื่อสามารถปฏิบัติกิจการงานให้บรรลุผลเลิศ บังเกิดประโยชน์ตามที่มุ่งหมายทุก ๆ ประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๓๓

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในวาระนี้ และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยเจริญก้าวหน้ามาด้วยความมั่นคง เป็นที่น่าพอใจ ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและได้รับความสำเร็จในการศึกษาทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยที่มอบครูประจำสถาบันแก่ข้าพเจ้า

ป็นอธิการบดีได้กล่าวเน้นถึงจุดหมายในการสร้างบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอย่างชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง ข้อที่กล่าวมีความสำคัญมาก เพราะเป็นแม่บทใหญ่ ที่จะใช้เป็นเครื่องวัดคุณภาพของบัณฑิต พร้อมทั้งผลสำเร็จในการให้การศึกษาของมหาวิทยาลัย ได้เป็นอย่างดี

ความเป็นบัณฑิต นอกจากจะหมายถึงรู้ได้ที่ความรู้และความฉลาดสามารถของบุคคล ในการใช้วิทยาการให้เกิดประโยชน์แล้ว ยังสังเกตทราบได้ที่การกระทำ คำพูด และความคิด อีกทางหนึ่ง บัณฑิตนั้น เมื่อจะทำจะพูด หรือจะคิด ย่อมพยายามทำให้ดี พูดให้ดี คิดให้ดีเสมอ ทำให้ดี หมายถึงทำด้วยความตั้งใจและจริงใจ ให้เป็นการสร้างสรรค์แท้ ไม่ว่าการเล็กรการใหญ่ ก็พยายามทำอย่างดีที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและประโยชน์ของการที่ทำงานนั้นโดยครบถ้วน ไม่ทำโดยเพทุบาย หรือมีเจตนาไม่บริสุทธิ์แอบแฝง การพูดให้ดี หมายถึงการกล่าววาจาชอบให้เกิดประโยชน์ เช่นกล่าวในสิ่งที่จะก่อให้เกิดความรู้ ความฉลาด ความเจริญ ความดี ความสามัคคี ประองตอง ไม่กล่าวในสิ่งที่ไม่รู้จริง ที่ก่อให้เกิดความสับสน หรือทำลายความดีงาม ความเจริญมั่นคง การคิดให้ดีนั้น หมายถึงการคิดด้วยความมีสติตั้งมั่น เป็นกลาง ไม่ถูกเหนี่ยวนำด้วยอคติ หากอาศัยความถูกต้อง ด้วยหลักวิชาเหตุผลความเป็นจริง และศีลธรรมจริยธรรม เป็นพื้นฐานเครื่องวินิจฉัย เพื่อให้ความคิดนั้นปราศจากพิษภัย เป็นคุณประโยชน์แท้จริง

บัณฑิตทั้งหลายจะทำ จะพูด จะคิดสิ่งใด ขอให้ทำ ให้พูด ให้คิดอย่างมีหลักการและความสำรวมระวัง เพราะเชื่อว่าถ้าสามารถฝึกหัดปฏิบัติให้เคยชินเป็นนิสัย จะช่วยให้สมัครสมานเข้ากันได้เป็นอย่างดี ร่วมงานประสานประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจะส่งเสริมให้แต่ละคนประสบความสำเร็จรุ่งโรจน์ในหน้าที่การงานได้เป็นแน่นอน

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนมีความสุขสวัสดิ์ และความเจริญก้าวหน้ารุ่งเรืองในชีวิต ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาประชุมกันในพิธีนี้ ถึงพร้อมด้วยความวัฒนาผาสุกทุกประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันศุกร์ ที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๓๓

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงกิตติคุณ ผู้ได้รับรางวัลงานวิจัยดีเด่น และผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้พูดในที่ประชุมถึงความเป็นบัณฑิต ว่าความเป็นบัณฑิตนั้นย่อมแสดงให้เห็นได้ในการกระทำ วาจา และความคิด. จึงได้แนะนำให้แต่ละคนฝึกอบรมการกระทำ คำพูด ความคิด ให้สุจริต และเป็นไปในทางสร้างสรรค์ วันนี้ จะได้พูดกับท่านถึงการแก้ปัญหาในการทำงาน.

ในการปฏิบัติงานนั้น ย่อมมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นได้เสมอ. เมื่อปัญหาเกิดขึ้น ต้องรีบแก้ไข อย่าทิ้งไว้ให้พอกพูนลุกลามจนแก้ยาก. ขอให้ทุกคนระลึกว่าปัญหาทุกอย่างมีทางที่จะแก้ไขได้. ถ้าแก้คนเดียวไม่ได้ ก็ช่วยกันคิดช่วยกันแก้หลาย ๆ คน หลาย ๆ ทาง ด้วยความร่วมมือปรองดองกัน. ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น จักได้ไม่กลายเป็นอุปสรรคขัดขวาง และบั่นทอนทำลายความเจริญและความสำเร็จของการทำงาน. ตัวการที่จะทำให้แก้ปัญหาไม่ออก ทั้งทำให้ปัญหายุ่งยากยิ่งขึ้นนั้น คือจิตใจและความคิดที่ถูกอคติครอบงำ. คนเรา เมื่อมีอคติแล้ว มักมองไม่เห็นความจริง หรือถึงจะเห็น ก็ไม่ยอมรับ. และเมื่อไม่เห็นหรือไม่ยอมรับความจริงแล้ว ก็ทำให้ไม่ทราบต้นเหตุของปัญหา และแก้ปัญหาไม่ออก ยิ่งไปกว่านั้น ยังจะถูกอคติซ้ำเติมให้เข้าใจผิด แล้วก่อปัญหาให้ใหญ่โตซับซ้อนไม่สิ้นสุด. วิธีแก้ปัญหานั้น ก่อนอื่นจำเป็นต้องทำให้มั่นคงเป็นกลางให้ได้ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ปัญหา และพิจารณาหาเหตุให้ทราบแจ่มชัด. การเห็นเหตุของปัญหาอย่างถูกต้องชัดเจน จะช่วยให้คิดเห็นทางแก้ไข และทราบว่า การแก้ปัญหานั้น ๆ ควรจะกระทำโดยวิธีใด จะกระทำได้โดยลำพังตนเอง หรือต้องอาศัยความร่วมมือช่วยเหลือจากผู้อื่น ฝ่ายใด อย่างไรบ้าง. จึงขอให้บัณฑิตนำวิธีแก้ปัญหาในการทำงานตามที่กล่าวนี้ ไปคิดพิจารณา ดูให้ได้ประโยชน์ สำหรับการสร้างงานสร้างอนาคตอันเจริญมั่นคงของท่านในวันข้างหน้า.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต และมีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน ตามปณิธานปรารถนา ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความสุขสวัสดิ์ทุกเมื่อจงทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันเสาร์ ที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๓๓

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษา และผู้ที่ได้รับรางวัลและทุนการศึกษาทุก ๆ คน

สองวันก่อน ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความสำคัญสองประการ ประการแรก พูดถึงความเป็นบัณฑิต ว่าความเป็นบัณฑิตย่อมแสดงให้เห็นในการกระทำ คำพูด และความคิด บัณฑิตจึงควรฝึกหัดระมัดระวังการทำ การพูด การคิด ให้สุจริตและสร้างสรรค์ ประการที่สอง ได้พูดถึงการแก้ปัญหาในการทำงานว่าการทำจิตใจให้มั่นคงและเป็นอิสระจากอคติ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างเอกของการแก้ปัญหา วันนี้จะพูดกับท่านทั้งหลายถึงการทำให้บรรลุผลและเจริญมั่นคง

การที่บุคคลจะกระทำการใดสิ่งใดให้สำเร็จผลอันพึงประสงค์ได้สมบูรณ์แน่นอน จะต้องมีความกายภาพในตนเองเป็นกำลังส่งเสริม ศักยภาพอันเป็นกำลังอย่างหนึ่งที่หนึ่ง ได้แก่ความเชื่อมั่นว่างานของตนนั้นมีประโยชน์ มีคุณค่าจริง อย่างที่สอง ได้แก่ความมีวินัยที่ดีและมั่นคง ที่จะควบคุมบังคับปกครองตน ให้ปฏิบัติภารกิจทุกอย่างด้วยความเข้มแข็งและสุจริต อย่างที่สาม ได้แก่ความมีสติและความละเอียดรอบคอบ ที่จะป้องกันตนเองมิให้ประมาทเลินเล่อ และจะดูแลการงานมิให้ผิดพลาดเสียหาย อย่างที่สี่ ได้แก่ความมีใจตั้งมั่นและแน่วแน่ที่จะปฏิบัติงานให้เที่ยงตรงสม่ำเสมอโดยไม่ขาดสาย ให้จนสำเร็จ อย่างที่ห้า ได้แก่ความรอบรู้และความเฉลียวฉลาดในเหตุในผล ที่จะนำมาใช้พิจารณาวินิจฉัยในการประกอบกิจการให้บรรลุผลเลิศ กำลังดังกล่าวต่างเป็นปัจจัยอาศัยและส่งเสริมซึ่งกันและกัน จะอำนวยผลสมบูรณ์ได้ ต้องประกอบกันพร้อมทั้ง ๕ ประการ ถ้าอย่างหนึ่งอย่างใดบกพร่องไป จะพาให้อย่างอื่นเสื่อมถอยตามกันไปหมด เพราะฉะนั้น เมื่อบัณฑิตจะศึกษาและเสริมสร้างกำลังภายในตนเองขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกระทำให้ครบ ให้พร้อม แล้วแต่ละคนจะเป็นผู้สามารถจากกล้า และจะประสบความสำเร็จพร้อมทั้งความเจริญมั่นคงในภารกิจทุกด้าน

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จความสุขความเจริญในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์ทุกเมื่อจงทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๓๓

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในโอกาสนี้ และ
ได้ทราบว่าการทุกด้านของสถาบันดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และบัณฑิต
ทุกคน ที่ได้รับเกียรติ ได้รับรางวัล และได้รับความสำเร็จในการศึกษา.

วันนี้ อธิการบดีรายงานถึงภารกิจหลักข้อหนึ่งของสถาบัน ให้ทราบชัดเจนว่า สถาบันมุ่งสร้างเสริม
คุณภาพบัณฑิต ให้เป็นผู้จัดเจนด้วยวิชาการ เชี่ยวชาญเชิงปฏิบัติ และสามารถปรับปรุงตนเอง ให้ก้าวหน้า
วิวัฒนาการของเทคโนโลยี. ดังนี้ บัณฑิตจะทำตัวให้เฉื่อยช้าล่าช้าหลังไม่ได้ แต่หากจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้า เพิ่มพูน
ความรู้ความสามารถของตนอยู่ตลอดเวลา. การศึกษาค้นคว้าที่สำคัญและจำเป็นอย่างแรก คือการศึกษาทางแนวลึก
อันได้แก่การฝึกฝนค้นคว้าวิชาเฉพาะของแต่ละคน ให้เชี่ยวชาญแตกฉานลึกซึ้ง และพัฒนาก้าวหน้า. พร้อมกันนั้น
ในฐานะนักปฏิบัติ ซึ่งจะต้องทำงานและแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นฝ่ายอื่นอยู่เป็นประจำ ทุกคนจำเป็นต้องศึกษา
ทางแนวกว้างควบคู่กันไปด้วย. การศึกษาตามแนวกว้างนี้ หมายถึงการศึกษาให้รู้ ให้ทราบ ถึงวิทยาการสาขาอื่น ๆ
ตลอดจนความรู้รอบตัวเกี่ยวกับสภาวะและวิวัฒนาการของบ้านเมืองและสังคมในทุกแง่มุม เพื่อช่วยให้มองเห็น
ให้เข้าใจปัญหาต่าง ๆ อย่างชัดเจนถุกถ้วน และสามารถนำวิชาการด้านของตน ประสานเข้ากับวิชาการด้านอื่น ๆ
ได้โดยสอดคล้อง ถูกต้อง และเหมาะสม. ในวาระสำคัญ ก่อนที่ท่านทั้งหลายจะออกไปเริ่มต้นชีวิตการงานนี้
ใคร่ขอฝากข้อแนะนำตามที่กล่าว ให้นำไปคิดพิจารณาและปฏิบัติ ให้บังเกิดประโยชน์อันพึงประสงค์ ทั้งแก่ตน
ทั้งแก่ชาติบ้านเมืองโดยส่วนรวมต่อไป.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญยั่งยืนในหน้าที่การงาน
และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันศุกร์ ที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๓๓

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลอีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติ ได้รับรางวัล และได้รับความสำเร็จในการศึกษา.

เมื่อวันวาน ได้พบกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า บัณฑิตของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลได้ชื่อว่า เป็นทั้งนักวิชาการและนักปฏิบัติที่สามารถ จึงจำเป็นต้องปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ด้วยการศึกษาค้นคว้า เพิ่มพูนความรู้ทั้งทางลึกและทางกว้าง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานสร้างสรรค์ความสำเร็จความเจริญของตนและส่วนรวม ได้ดังประสงค์.

วันนี้ ใครจะแนะนำหลักการสำคัญในการนำความรู้ความสามารถ ไปใช้ปฏิบัติงานให้ได้ผล ลักสองข้อ. ข้อแรก ในฐานะที่เป็นนักวิชาการ บัณฑิตควรรักษาความบริสุทธิ์ใจ และความซื่อตรงต่อหลักวิชาของตนไว้ อย่างเหนียวแน่นสม่ำเสมอ ซึ่งหมายความว่าแต่ละคนจะต้องควบคุมความคิดจิตใจให้มั่นคงหนักแน่น มิให้ประมาท มก่ง่าย ใช้วิชาการอย่างผิด ๆ จนเกิดความเสียหาย ทำลายเกียรติและวิชาของตน หากแต่ต้องระวังตั้งใจใช้หลักวิชาให้ถูกถ้วน และเป็นประโยชน์สร้างสรรค์. ข้อที่สอง บัณฑิตจะต้องเข้าใจอย่างแท้จริง ว่าความบริสุทธิ์ใจ และซื่อตรงต่อหลักวิชานั้น หาใช่การยึดติดอยู่กับตำราหรือทฤษฎีอย่างเหนียวแน่นไม่ เพราะหลักวิชาและทฤษฎีทั้งหลายนั้น จำเป็นจะต้องนำมาใช้ด้วยความเพ่งพินิจ และความคิดพิจารณาที่ละเอียดรอบคอบ ให้ถูกหลักการ ถูกเหตุผล ถูกสัดส่วน เพื่อให้ประสานกับวิชาการอื่น ๆ ได้โดยสอดคล้อง คล่องตัว พอเหมาะพอดี. นักปฏิบัติ ผู้ฉลาดใช้หลักวิชา จึงคำนึงถึงผลเลิศตามวัตถุประสงค์ กับทั้งประโยชน์อันยั่งยืนไปไพบูรณ์ของการที่ทำการเป็นสำคัญ และเมื่อจะลงมือทำงาน ย่อมพยายามเพ่งพิจารณา มิให้การใช้วิชาความสามารถของตนผิดเป้าหมายไร้ผล. หวังว่าท่านทั้งหลายจะนำหลักการนี้ ไปขบคิดให้ได้ประโยชน์ เพื่อการสร้างสรรค์เสริมความสุขความเจริญให้แก่ตน แก่ส่วนรวมในวันข้างหน้า

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จทุกประการในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองและมั่นคงในหน้าที่การงาน. ขอทุก ๆ ท่านที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ จงมีความสุขสวัสดิ์ทุกเมื่อทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันเสาร์ ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๓๓

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลอีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และบัณฑิตทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติ ได้รับรางวัล และได้รับความสำเร็จในการศึกษา.

เมื่อวันก่อน ข้าพเจ้าได้พูดในที่ประชุมนี้ ว่าบัณฑิตของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลได้ชื่อว่าเป็นทั้งนักวิชาการและนักปฏิบัติที่สามารถ จึงควรต้องปรับปรุงตัวให้พัฒนาก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา ด้วยการเอาใจใส่ศึกษาค้นคว้า ทั้งทางลึกและทางกว้าง พร้อมกันนั้น ควรจะต้องใช้วิชาความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจและความฉลาดรอบคอบ เพื่อสร้างสรรค์ประโยชน์ตน ประโยชน์ส่วนรวม ให้สำเร็จผล.

การสร้างสรรค์ประโยชน์ดังกล่าวจะสำเร็จผลมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการกระทำ ความประพฤติปฏิบัติ และความคิดเห็นของแต่ละคน. ถ้าคิดได้ดีได้ถูก ประพฤติปฏิบัติได้ดีได้ถูก ก็มีความสำเร็จสูง. ถ้าเป็นตรงกันข้าม ก็ยากที่จะประสบความสำเร็จสมหวังได้. การคิดการปฏิบัติให้ถูกให้ดีนั้น ก็คือการคิดและปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักการ หลักวิชา หลักเหตุผล และหลักสุจริตธรรม. ผู้มุ่งหมายจะสร้างสรรค์ประโยชน์และความเจริญ จึงควรพยายามปฏิบัติฝึกฝนตนเองให้มีความคิดจิตใจที่เที่ยงตรงและมั่นคงเป็นกลาง เป็นอิสระจากอคติ ซึ่งมีหลักฝึกหัดที่สำคัญประกอบส่งเสริมกันอยู่สองข้อ. ข้อแรก ให้หัดพูดหัดทำหัดคิดด้วยสติรู้ตัวอยู่เสมอ เพื่อหยุดยั้งและป้องกันความประมาทพลาดผิดและอคติต่าง ๆ มิให้เกิดขึ้น. ข้อสอง ให้หัดใช้ปัญญาความฉลาดรู้ เป็นเครื่องวิเคราะห์และวินิจฉัยเรื่องราวปัญหาต่างๆ ทุกอย่าง ที่จะต้องขบคิดแก้ไข เพื่อช่วยให้เห็นเหตุเห็นสาระได้ชัดและวินิจฉัยเรื่องราว “ปัญหาต่าง ๆ ทุกอย่างที่จะต้องขบคิดแก้ไข เพื่อช่วยให้เห็นเหตุเห็นสาระได้ชัดและวินิจฉัย” ได้ถูกต้องเที่ยงตรง ว่าข้อที่เท็จ ที่จริง ที่ถูก ที่ผิด ที่เป็นประโยชน์ ที่มีประโยชน์ อยู่ตรงไหน. สติ และปัญญาที่ได้ฝึกฝนใช้จนคล่องแคล่วเคยชินแล้ว จะรวมเข้าเป็นสติปัญญา ที่จะส่งเสริมให้บุคคลสามารถคิดอ่าน และประพฤติปฏิบัติ ได้ถูก ได้ดี ให้เกิดประโยชน์แก่ตนแก่ส่วนรวม ได้สมบูรณ์พร้อมทุกส่วน.

ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนมีกำลังกายใจที่เข้มแข็งมั่นคง พร้อมทั้งจะปฏิบัติภารกิจช่วยตนและช่วยชาติบ้านเมืองได้เต็มแรง ทั้งให้มีความสุข มีความสัมฤทธิ์ผลในสิ่งที่ปรารถนาตามทำนองคลองธรรมทุกประการ และทุกเมื่อ ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาร่วมในพิธีนี้ ประสบความสุขสวัสดิ์สืบไป.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๓๓

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และได้ทราบรายงาน ว่ากิจการของมหาวิทยาลัยทุกด้านดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีอย่างน่าพอใจ. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ. ขอขอบใจมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มอบปริญญา วิทยาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ บัณฑิตศึกษาศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่ข้าพเจ้า.

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว บัณฑิตส่วนใหญ่คงจะได้ทำงานที่ต้องใช้วิชาการเป็นหลักตลอดไป. ตัวท่าน กับวิชาการจึงแยกจากกันไม่ได้ หมายความว่าแต่ละคนจะต้องติดตามศึกษาวิชาการที่พัฒนาก้าวหน้าอยู่เสมอ อย่างใกล้ชิด. ทางที่ดีที่สุดในการศึกษาเพิ่มเติม ก็คือการตั้งกฎหรือวินัยให้แก่ตนเอง ว่าจะต้องปฏิบัติศึกษา อย่างสม่ำเสมอเป็นกิจวัตร จนเคยชินเป็นนิสัย เพื่อให้รู้สึกว่าการศึกษานั้นมิได้เป็นภาระ หากแต่เป็นสิ่งที่น่าสนใจ กระทำได้สะดวกสบาย ด้วยความสนุกเพลิดเพลินและพึงพอใจ. การศึกษาที่ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องครบถ้วน จะส่งเสริมให้ภูมิรู้และความสามารถสูงขึ้น ให้ความคิดอ่านกว้างขวาง ลึกซึ้ง ซึ่งจะใช้เป็นเครื่องตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ต่าง ๆ ได้ ไม่จนปัญญา ทั้งสามารถเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น ได้ชัดเจน ทำให้ร่วมงานประสานประโยชน์กับทุกคน ทุกฝ่าย ได้อย่างราบรื่น. อีกประการหนึ่ง ในการปฏิบัติงานนั้น มีสิ่งสำคัญที่จะต้องกระทำอย่างสม่ำเสมออยู่อย่างหนึ่ง คือการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องราว ปัญหา ตลอดจนบุคคลต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย. การพิจารณาจำเป็นต้องกระทำอย่างละเอียดรอบคอบทุกแง่มุม ด้วยหลักวิชาและความรอบรู้ที่ถูกต้อง ด้วยเหตุผลที่ครบถ้วนและหนักแน่น และสำคัญที่สุด ด้วยความคิดจิตใจที่สุจริต ตั้งมั่น เป็นกลาง ไม่ถูกอคติเหนี่ยวนำ จึงจะช่วยให้เข้าใจปัญหาทุกด้าน และบุคคลทุกคน ได้กระจ่างแจ่มแจ้ง ทั้งในแง่ดีแง่เสีย และสามารถนำข้อมูลตามที่เป็นจริง มาเทียบเคียงและ วินิจฉัยการปฏิบัติทุกสิ่งได้โดยไม่ผิดพลาด. บัณฑิตผู้ปรารถนาความเจริญมั่นคงในชีวิตและการงาน จึงควรจักได้ พยายามศึกษาเพิ่มพูนความรู้ และฝึกอบรมความคิดพิจารณา ให้สมบูรณ์บริบูรณ์ตามที่กล่าวแล้วทั้งสองประการ.

ขออวยพรให้ทุกคนมีความสุข ความสำเร็จ ความรุ่งเรืองในชีวิตสมความปรารถนา และขอให้ทุกท่าน ที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความเจริญสวัสดิ์ทุกเมื่อจงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ประจำปีการศึกษา ๒๕๓๒
ณ หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันพฤหัสบดี ที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๓๓

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในวาระนี้ และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยเจริญมั่นคงเป็นที่น่าพอใจ. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิพร้อมทั้งบัณฑิตทุกสาขา ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ ทั้งขอขอบใจที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มอบครุฑปริญญารัฐศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ กับธรรมจักรทองคำอันเป็นสัญลักษณ์ของสถาบันแก่ข้าพเจ้า.

การศึกษาในมหาวิทยาลัย กล่าวตามหลัก เป็นการศึกษาเพื่อสร้างเสริมความเจริญงอกงามของบุคคลในทางวิชาการส่วนหนึ่ง ในทางความคิดอ่านอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งเมื่อประกอบกันแล้ว จะทำให้บุคคลมีความสามารถสูง คือสามารถจะปฏิบัติงานสำคัญ ๆ ของส่วนรวมให้สำเร็จได้. วิชากับความคิดนี้เป็นปัจจัยคู่กันสำหรับใช้ทำงาน ความรู้วิชาการเป็นศักยภาพพื้นฐานในตัวบุคคล ความคิดอ่านเป็นตัวชักนำเอาวิชาการออกมาใช้. ถ้าคิดดี คิดเป็น ก็ใช้วิชาได้ผลเป็นการสร้างสรรค์ ถ้าคิดไม่ถูก ไม่เป็น ก็ใช้วิชาผิด ๆ พลาด ๆ ก่อเกิดผลเป็นความเสียหาย. บัณฑิตจึงต้องมีหลักในการคิด.

หลักสำคัญนั้นอยู่ที่ว่า เมื่อคิดเรื่องใดสิ่งใด ต้องทำใจให้มั่นคงเป็นกลาง มีเหตุมีผล มีความจริงใจ และสุจริตเที่ยงตรง เพื่อความคิดจักได้กระจ่าง แน่วแน่ เห็นถึงจุดหมายและประโยชน์ที่แท้ของภารกิจของตนอย่างถูกต้องครบถ้วน แล้วสามารถสรรหาหลักวิชาส่วนที่เหมาะสมที่ถูก มาใช้ปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ. ดังนั้น ไม่ว่าท่านทั้งหลายจะกระทำหน้าที่การงานใด จะวินิจฉัยปัญหาใด เมื่อใด ขอให้ใช้ความคิดพิจารณาอย่างรอบคอบและหนักแน่นจนรู้ชัด จงทุกเรื่องทุกคราวไป. การใช้ความคิดอย่างมีหลักนี้ ถ้าหากเพียรฝึกให้ต่อเนื่อง และจริงจัง จนเกิดเป็นนิสัยแล้ว จะทำให้แต่ละคนสามารถจำแนกความดีความชั่ว ความจริงความเท็จ ตลอดจนสิ่งที่เป็นประโยชน์มิใช่ประโยชน์ ได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว เป็นอุปการะให้สามารถใช้วิชาการประกอบกิจการงานทุกสิ่งอัน ให้บรรลุความสำเร็จก้าวหน้าได้โดยสวัสดิ์และมั่นคง.

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสุขสมบูรณ์และความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตสมปรารถนา และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกร่มเย็นในกายใจตลอดทุกเมื่อจงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๓๓

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีเป็นที่น่าพอใจ. ขอแสดงความชื่นชมกับท่านผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

ข้าพเจ้าเคยพูดอยู่บ่อย ๆ ว่าใครก็ตาม แม้แต่ผู้มีความรู้ความสามารถสูง ไม่อาจทำการงานสร้างความเจริญความสำเร็จให้สมบูรณ์ได้โดยลำพังตนเอง หากต้องอาศัยความร่วมมือสนับสนุนจากผู้อื่นฝ่ายอื่นอย่างพร้อมปรักและถูกต้องพอเหมาะด้วย. ดังนั้น ในการที่ท่านทั้งหลายจะออกไปประกอบกิจการงานให้สำเร็จ ประโยชน์อันเป็นแก่นสาร เพื่อความเจริญของตน ของงาน ของบ้านเมือง ต่อไปในวันข้างหน้า จึงควรศึกษาพิจารณาเรื่องการทำงานประสานประโยชน์ระหว่างกันและกันนี้ ให้ทราบถึงเป้าหมายและความสำคัญโดยแจ่มชัด แล้วถือปฏิบัติให้แน่วแน่และเที่ยงตรงต่อไปในการทำงาน.

บัณฑิตแห่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นผู้โชคดี ที่ได้รับการศึกษาฝึกหัดมาให้มีความรู้และคุณสมบัติครบถ้วนทั้งด้านวิชาการ ทั้งด้านปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เรียกได้ว่าแต่ละคนมีประสบการณ์ที่ดี ที่กว้างขวางเป็นพื้นฐานอยู่. ขอให้ตั้งใจและพยายามพัฒนาความรู้ความสามารถของตนจากพื้นฐานที่มีอยู่นี้ ให้งอกงามและเข้มแข็งมั่นคงยิ่งขึ้นไป อย่าได้ท้อถอยหรือหยุดยั้ง. ทุกคนจะสามารถเพิ่มพูนศักยภาพในตนเองให้บังเกิดสมบูรณ์ขึ้นทุกส่วน และสามารถใช้ความรู้ ความชัดเจนชำนาญกับทั้งความเฉลียวฉลาดคล่องตัวในการร่วมงานประสานประโยชน์ส่งเสริมกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพเต็มเปี่ยม.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสุข ความสำเร็จ และความเจริญมั่นคงในชีวิต สมบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังความคิด ที่จะสร้างสรรค์ความรุ่งเรืองก้าวหน้าและความดีงาม ให้บังเกิดยั่งยืนในแผ่นดินสืบไป ขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์โดยทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ครั้งที่ ๒๕
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๓๔

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรแก่บัณฑิตของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยทุกด้านเจริญก้าวหน้ามาด้วยดี เป็นที่น่าพอใจ. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

ก่อนที่บัณฑิตจะเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย ต่างก็ได้รับการศึกษา มีวิชาความรู้และประสบการณ์มาระดับหนึ่งแล้ว. เมื่อมาได้รับการศึกษาเพิ่มเติมอีก ย่อมมีความรู้ความสามารถกว้างขวางและชัดเจนขึ้น. ดังนี้แต่ละคนควรจะมีควมรับผิดชอบที่จะต้องทำการงานสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ ให้แก่ตนและส่วนรวมให้ได้มาก และมีประสิทธิภาพสูงขึ้น สมกับภูมิรู้.

การที่บุคคลจะนำวิชาความรู้ความสามารถของตนมาปฏิบัติ ให้สำเร็จผลที่เป็นประโยชน์สร้างสรรค์อย่างแท้จริงได้ จำเป็นต้องอาศัยความเห็นความเข้าใจที่กระจ่างแจ่มแจ้ง อันเรียกว่า ปัญญา เป็นเครื่องชี้ชัดตัดสิน. ปัญญา ความเห็นความเข้าใจชัดนี้ จะเกิดได้ก็เฉพาะเมื่อมีการฝึกฝนที่ถูกและสมควร ซึ่งหมายถึงฝึกการกระทำ ความประพฤติทั้งปวงให้อยู่ในระเบียบที่สุจริตดีงาม ฝึกความคิดจิตใจให้หนักแน่นและมั่นคงในความเป็นกลาง จะพิจารณาวินิจฉัยเรื่องใดกรณีใด ก็อาศัยเหตุผล ความถูกต้อง เหมาะสมเป็นหลัก ให้จนประจักษ์ในความจริง ไม่ปล่อยทิ้งไว้เป็นปัญหา. จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งสำหรับบัณฑิต ที่จะพยายามฝึกกายฝึกใจให้เที่ยงตรง ดำรงอยู่ในระเบียบและระบบที่ถูกต้อง เพื่อสร้างเสริมปัญญาให้พัฒนาเพิ่มพูนยิ่ง ๆ ขึ้น. ทุกคนก็จะสามารถใช้ความรู้ความคิดปฏิบัติงาน และนำพาตนให้ก้าวถึงความเจริญความสำเร็จอันสมบูรณ์ในชีวิตได้สมประสงค์.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ และทุกท่านที่ประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีกำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญา ที่จะเอาชนะปัญหาและอุปสรรค ทั้งมีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในชีวิตตลอดทุกเมื่อจงทั่วหน้ากัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๓๔

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และได้ทราบรายงานว่ามหาวิทยาลัยสามารถบริหารงานทุกด้าน ให้พัฒนาก้าวหน้ามาด้วยความมั่นคง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ.

บัณฑิตทั้งหลายได้ฟังรายงานกิจการของมหาวิทยาลัยแล้ว คงจะทราบชัดว่ามหาวิทยาลัยนั้นมีภาระอันสำคัญอยู่ ที่จะต้องทบทวนวิเคราะห์นโยบายและวิธีการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สามารถแก้ไขปรับปรุงให้พัฒนาก้าวหน้า และอำนวยความสะดวกแก่มหาวิทยาลัยเอง แก่บัณฑิตนักศึกษา แก่ท้องถิ่น ตลอดจนประชาชาติ โดยส่วนรวม ได้ยิ่ง ๆ ขึ้น. บัณฑิตแต่ละคนก็เช่นกัน ชอบที่จะถือเป็นวินัยและหน้าที่สำคัญประจำตัว ที่จะต้องเอาใจใส่สำรวจและปรับปรุงตนเองอยู่เป็นนิตย์ เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และความคิดอ่านที่สมบูรณ์ทันการณ์ทันสมัย ทั้งต้องระมัดระวังตั้งใจที่จะใช้วิชาและความคิดนั้นอย่างรอบคอบ. ทางที่ดี ไม่ว่าจะบัณฑิตจะประกอบกิจการงานสิ่งใดอยู่ ณ ที่ใด อันดับแรก ควรตั้งเจตนาของตนไว้ให้มั่นคง ที่จะอบรมบำรุงกำลังกาย กำลังใจให้เข้มแข็ง ไว้เป็นพลังและพื้นฐานอันหนักแน่นสำหรับการปฏิบัติบริหารงาน. อันดับต่อไป ควรพยายามใช้หลักวิชา ความสุจริต และความฉลาดรอบคอบ เป็นเครื่องพิจารณาวินิจฉัยปัญหาและกรณีต่าง ๆ เพื่อให้งานทุกสิ่งทุกส่วน สำเร็จลุล่วง ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม. ข้อสำคัญ เมื่อทำงานร่วมกัน ควรพยายามนำความรู้ ความคิดของแต่ละคนที่มีอยู่มาเชื่อมโยงประสานกันให้สอดคล้องและพร้อมเพรียง แล้วนำออกปฏิบัติด้วยเหตุผลและวิจรรณญาณ ให้บรรลุผลที่สมบูรณ์แท้จริง ทั้งในการแก้ไขจุดบกพร่อง และการส่งเสริมจุดเด่นให้ยิ่งดีเด่นขึ้น. ถ้าผู้ที่มีความรู้ดีมีความสามารถสูง คิดเห็นและปฏิบัติได้ดังที่กล่าวนี้กันทั่วหน้า เชื่อว่าปัญหาและความขัดข้องต่าง ๆ ในบ้านเมืองจะค่อยคลี่คลายไป ทุกสิ่งทุกอย่างจะดีขึ้นเป็นลำดับ ประเทศชาติก็จะเจริญมั่นคงต่อไปได้โดยสวัสดิ์.

ขออวยพรให้บัณฑิตที่ได้รับปริญญาในวันนี้ ประสบความสุข ความสำเร็จ และความรุ่งเรืองก้าวหน้าในการงานที่จะปฏิบัติต่อไป.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๔

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในวาระนี้ และมีความพอใจ ที่ได้ทราบว่ากิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยความมั่นคง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยที่ให้ปริญญาทันตแพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า.

การให้การศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้นมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การแนะนำฝึกฝนให้นิสิตได้เรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ให้ทราบชัด โดยการศึกษาค้นคิด และการวิเคราะห์วิจารณ์ด้วยเหตุผลความถูกต้อง แล้วสรุปลงเป็นหลักวิชาที่สามารถจะนำไปอ้างอิง กับทั้งนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ได้. และเมื่อแต่ละคนได้ศึกษาค้นคว้า พร้อมกับปฏิบัติทดสอบครบถ้วนตามหลักสูตรแล้ว มหาวิทยาลัยก็จะให้ปริญญาบัตรรับรองวิทยฐานะเป็นบัณฑิตระดับต่าง ๆ ในสาขาวิชาที่สมัครศึกษา. ดังนี้ จึงถือได้ว่าบัณฑิตแห่งมหาวิทยาลัยทั้งปวงนั้น นอกจากจะมีวิชาความรู้ที่หนักแน่นก้าวหน้าแล้ว ย่อมมีความสามารถที่จะใช้หลักวิชาและวิจรรณญาณในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ให้สัมฤทธิ์ผลที่พึงประสงค์ อีกส่วนหนึ่งด้วย.

ท่านทั้งหลายได้รับปริญญาเป็นบัณฑิตทั่วกันแล้ว. ต่อไปเบื้องหน้า ไม่ว่าท่านจะอยู่ที่ใด มีหน้าที่การงานอย่างไร อย่าได้ละทิ้งหลักวิชา กับทั้งคุณสมบัติทั้งปวงที่ได้รับจากการอบรมศึกษาในมหาวิทยาลัย. ขอให้ทุกคน ขวนขวายศึกษาค้นคว้าต่อไปให้กว้างขวางลึกซึ้ง พร้อมทั้งตั้งใจพยายามนำความรู้ ความคิด วิจรรณญาณที่มั่นคงในเหตุผลและความถูกต้องไปปฏิบัติบริหารงานในหน้าที่ให้พัฒนาก้าวหน้า. เชื่อว่าความตั้งใจพยายามกระทำดังนั้นจะช่วยส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จและความเจริญ ทั้งในกิจการงานและการครองชีวิตทั้งจะได้ชื่อว่าเป็นผู้สามารถรักษาความเป็นบัณฑิตไว้ได้โดยสมบูรณ์แท้จริง.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนประสบความสำเร็จและความก้าวหน้ารุ่งเรืองสมปรารถนา ทั้งสามารถบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติได้อย่างเต็มภาคภูมิ.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๓๔

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดลอีกครั้งหนึ่ง และได้ทราบว่าการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยความมั่นคง ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัย ที่ให้ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา แก่ข้าพเจ้า

บัณฑิตแต่ละคนถือได้ว่าเป็นนักวิชาการ นักวิชาการนั้นควรต้องสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ โดยเบ็ดเสร็จ และทราบได้แน่ชัดว่าสรรพสิ่งทั้งหลายดำรงอยู่ พร้อมกับเจริญยั่งยืนไปได้ เพราะมีความสมดุลในตัวเอง อย่างชีวิตมนุษย์เรา นี้ ดำรงอยู่ได้เพราะมีออกซิเจน ไฮโดรเจน และคาร์บอน อันเป็นส่วนประกอบสำคัญของชีวิต ได้สัดส่วนกัน เมื่อใด ส่วนประกอบอันเป็นแก่นแกนของชีวิต ส่วนใดส่วนหนึ่งบกพร่องขาดหายไป ไม่อาจแก้ไขให้คงคืนสมดุลได้ เมื่อนั้น ชีวิตก็เสื่อมโทรมแตกดับ ธรรมชาติอื่น ๆ ตลอดจนสิ่งที่มีมนุษย์ปรุงแต่งสรรค์สร้างขึ้น เช่น เครื่องจักร โรงงาน อาคาร บ้านเรือน แม้กระทั่งเศรษฐกิจ กฎหมาย และทฤษฎีต่าง ๆ ก็เหมือนกัน ล้วนต้องมีส่วนประกอบที่สมดุลทั้งสิ้น

เมื่อบัณฑิตทั้งหลายทราบแน่ชัดในความจริงเรื่องความสมดุลของสรรพสิ่งทั้งปวงดังกล่าวแล้ว ควรอย่างยิ่งที่จะต้องพยายามใช้ความรู้ ความคิด วิชยาการ พร้อมทั้งความฉลาดสามารถทุกอย่างในตัวเองรักษาสมดุลของสิ่งต่าง ๆ ไว้ให้ได้มั่นคงแท้จริง เชื่อว่าถ้าทุกคนทุกฝ่ายถือปฏิบัติได้ครบถ้วนทั่วกัน จะทำให้ความเสื่อมโทรมสูญเสีย ตลอดจนอุปสรรคและปัญหาสารพัดที่รุมเร้าอยู่ในทุกวันนี้ ทุเลาเบาบางและคลี่คลายไปด้วยดีได้ในอนาคตอันไม่ไกลเกินไปนัก

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความเจริญสวัสดิ์ทั่วหน้ากัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๓๔

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นและได้ทราบรายงานว่า กิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้าไปด้วยดีทุกด้าน ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

บัดนี้ บัณฑิตได้ศึกษาสำเร็จตามหลักสูตร และได้รับปริญญาบัตรเครื่องรับรองความรู้ความสามารถ ในวิชาการต่าง ๆ ทัวหน้ากันแล้ว ต่อไปคงจะมีโอกาสได้นำวิชาความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติกิจการงาน และการดำเนินชีวิตตามทางที่มุ่งประสงค์ให้ประสบความสำเร็จ ความสุข และความเจริญมั่นคง ณ โอกาสสำคัญ ที่พบกันก่อนจะออกไปเริ่มต้นชีวิตการงานนี้ ข้าพเจ้าใคร่จะแสดงความคิด ผากแก่ท่านไว้สักข้อหนึ่ง

เมื่อเวลาศึกษาอยู่นั้น วิชาการย่อมมีความสำคัญเป็นเอก เพราะเป็นทั้งตัวงาน ทั้งจุดมุ่งหมายของทุกคน แต่เมื่อออกไปประกอบอาชีพการงานแล้วจุดหมายสำคัญจะไปอยู่ทำงานกับผลสำเร็จของงาน วิชาการนั้นต้องถือเป็นปัจจัยหรืออุปกรณ์สำหรับจะใช้ปฏิบัติ แต่ละคนจึงควรจะเข้าใจให้ชัดว่าการที่ได้อุตสาหกรรมศึกษาวิชาความรู้ต่าง ๆ มาเป็นอันมาก ทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตร แท้จริงคือการสะสมรวบรวมอุปกรณ์ และความชำนาญชำนาญในการใช้อุปกรณ์นานาชนิดนั้น ๆ ไว้ สำหรับนำออกใช้ปฏิบัติงานเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วนั่นเอง แต่โดยเหตุที่งานแต่ละอย่าง ๆ ไม่เหมือนกัน เมื่อนำหลักวิชาออกใช้ จึงจำเป็นจะต้องเลือกสรรก่อน คือ ต้องพิจารณาหยิบยกมาเฉพาะเรื่องเฉพาะส่วนที่เหมาะสมตรงกับงานมาใช้ ยิ่งไปกว่านั้น ยังจะต้องระวังใช้ให้ถูกกับเรื่อง กับโอกาส กับสถานการณ์ และประโยชน์อันพึงประสงค์ของกิจการที่ทำด้วย มิใช่จะยึดติดกับหลักทฤษฎีสถานเดียว จะทำให้งานไม่สำเร็จผลสมบูรณ์ หวังว่าท่านทั้งหลายจะได้หยิบยกเอาความคิดนี้ไปคิดวินิจฉัยต่อไป ให้เป็นประโยชน์แก่การงานและชีวิตของตน

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในการงาน มีความเจริญก้าวหน้าและความรุ่งเรืองในชีวิต ทั้งมีความสุขความสวัสดิ์ตลอดกาลทุกเมื่อ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ ๒๖
ณ ศาลาอ่างแก้ว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันศุกร์ ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๓๕

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ามหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงขยายงาน ทั้งด้านบริหารและวิชาการ ให้เจริญก้าวหน้าได้ด้วยดีเป็นที่น่าพอใจ. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกระดับ ทุกสาขา ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ.

ทุกวันนี้มีคติอย่างหนึ่งซึ่งมักถือกันอยู่ทั่วไป ว่าการจะดำเนินกิจการงานใด ๆ ให้เจริญรุดหน้านั้น จะต้องอาศัยความคิดริเริ่มและความคิดอิสระเป็นแรงผลักดันอย่างสำคัญ. ข้าพเจ้าจึงใคร่จะนำเรื่องนี้มาปรารภกับท่าน.

ความคิดริเริ่มนั้น ฟังดูเผิน ๆ ดูเหมือนจะผุดเกิดขึ้นมาตัวเอง. แต่ที่จริงความคิดชนิดนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าปราศจากพื้นฐาน หมายความว่า ก่อนที่ความคิดริเริ่มในเรื่องหนึ่งเรื่องใดจะเกิดขึ้น บุคคลจะต้องมีความรู้ที่ชัดเจนและกว้างขวางในเรื่องนั้น ๆ เป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ทั้งยังต้องมีความคิดพิจารณาที่ดีมีระบบ มีหลักเกณฑ์ และเหตุผล พร้อมอยู่ด้วย. เมื่อได้นำความรู้กับความคิดพิจารณานั้นมาประสานกันเข้าอย่างถูกถ่วง พอเหมาะพอดี จึงจะสามารถสร้างความคิดใหม่ที่พร้อมมูลด้วยสาระและหลักการ อันเรียกว่าความคิดริเริ่ม ขึ้นมาได้ สำหรับใช้แก้กugelการปฏิบัติบริหารงาน. ส่วนความคิดอิสระนั้น ท่านทั้งหลายก็อย่าเข้าใจเอาง่าย ๆ ว่าเป็นความคิดที่เต็มเปี่ยมไปด้วยอิสระภาพเสรีภาพอันไม่มีขีดจำกัด หรือว่าเป็นความคิดที่แปลกประหลาด ไม่มีของใครเหมือน. ความคิดอิสระที่แท้ ควรจะหมายถึงความคิดอันเป็นอิสระจากความเห็นแก่ตัวและอคติทุก ๆ อย่าง เป็นความคิดที่กระฉ่างแจ่มใสพร้อมมูลด้วยเหตุผลอันถูกต้อง และมีเป้าหมายอันเที่ยงตรง ที่มุ่งให้สำเร็จผลเป็นประโยชน์ ยั่งยืน ทั้งแก่ตนแก่ส่วนรวม. ท่านทั้งหลายกำลังจะออกไปประกอบกิจการงานสร้างอนาคตที่มั่นคงแจ่มใสให้แก่ตนแก่บ้านเมือง ควรจะได้ศึกษาเรื่องความคิดริเริ่มและความคิดอิสระนี้ให้ทราบแน่ชัด จักได้สามารถหยิบยกมาใช้ได้ไม่ผิดพลาด.

ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนประสบความสำเร็จ พร้อมทั้งความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตทุก ๆ ประการ และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์ถึงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๓๕

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดลอีกครั้งหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุก ๆ ด้านของมหาวิทยาลัยเจริญก้าวหน้ามาอย่างมั่นคง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และบัณฑิตทั้งหลาย ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยที่มอบปริญญา ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์แก่ข้าพเจ้า.

ผู้มุ่งหวังความดีและความเจริญมั่นคงในชีวิต จะต้องไม่ละเลยการศึกษา. ความรู้ที่จะศึกษามีอยู่สามส่วน คือความรู้วิชาการ ความรู้ปฏิบัติการ และความรู้คิดอ่านตามเหตุผลความเป็นจริง ซึ่งแต่ละคนควรเรียนรู้ให้ครบ เพื่อสามารถนำไปใช้ประกอบกิจการงาน และแก้ปัญหาที่บังเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ. อีกประการหนึ่ง จะต้องมีความจริงใจและบริสุทธิ์ใจไม่ว่าในการทำงาน ในผู้ร่วมงาน หรือในการรักษาระเบียบแบบแผนความดีงาม ความถูกต้องทุกอย่าง เพราะความจริงใจนี้เป็นปัจจัยสำคัญในการผดุงและสร้างเสริมความมีสมานฉันท์ ความประสานสามัคคี และความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของส่วนรวม. ประการที่สาม จำเป็นต้องสำรวจความบกพร่องของตนเองอยู่เสมอแล้วพยายามปฏิบัติแก้ไขเสียโดยเร็ว ไม่ปล่อยให้เจริญเติบโต ทำความเสื่อมเสียแก่ การกระทำและความคิด. ประการที่สี่ ต้องฝึกฝนให้มีความสงบหนักแน่นทั้งในกาย ในใจ ในคำพูด เพราะความสงบหนักแน่นเป็นเครื่องผ่อนปรนระงับความรุนแรง ความขัดแย้ง ความไม่เข้าใจในกันและกันได้ทุกกรณี. โดยเฉพาะความสงบหนักแน่นในจิตใจนั้น ทำให้เกิดความยั้งคิดพิจารณาตามเหตุตามผล จึงช่วยให้สามารถ ขบคิดวินิจฉัยเรื่องราว ปัญหาและกระทำ ได้ถูกต้องพอเหมาะพอดี มีประสิทธิผล.

หลักปฏิบัติที่กล่าว เป็นข้อที่ท่านทั้งหลายพึงรับไว้ศึกษาพิจารณาให้เห็นกระจ่าง และนำไปใช้เป็นแนวทางความประพฤติปฏิบัติ เพื่อนำพาดนให้บรรลุถึงความเจริญมั่นคงที่มุ่งหมาย.

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสุข ความสำเร็จ พร้อมทั้งความก้าวหน้ารุ่งเรืองในชีวิต สมประสงค์ ทุก ๆ ประการ.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๓๕

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง และมีความพอใจที่ได้ทราบว่าการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้าด้วยความมั่นคง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

ตามที่อธิการบดีรายงานว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีแผนการพัฒนาคุณธรรมตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัยระยะที่ ๗ และได้ดำเนินงานเร่งรัดด้านนี้เป็นพิเศษ เพิ่มเติมจากความพยายามที่จะสร้างชุมชนวิชาการที่สมบูรณ์แบบนั้น นับเป็นการเหมาะสม และเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง.

หลักของคุณธรรมคือการคิดด้วยจิตใจที่เป็นกลาง. ก่อนที่บัณฑิตจะพูดจะทำสิ่งไร จำเป็นต้องหยุดคิดเสียก่อน เพื่อรวบรวมสติให้ตั้งมั่นไม่โอนเอนและให้จิตสว่างแจ่มใส ซึ่งแรก ๆ หัด อาจต้องใช้เวลาบ้าง และอาจรู้สึกว่าการทำได้ยาก. แต่เมื่อปฏิบัติฝึกฝนจนคุ้นเคยชำนาญแล้วก็ตั้งสติคิดอ่านได้คล่องแคล่วรวดเร็วขึ้น. จะแสดงความรู้ความคิดเรื่องใด แก่ใคร ผู้ฟังก็เข้าใจได้ง่าย ได้ชัด ไม่ผิดหลักวิชา ซึ่งเท่ากับได้ปฏิบัติถูกต้องตรงตามคุณธรรมของนักวิชาการอย่างครบถ้วน. ดังนี้ หากทุกคนปฏิบัติได้สำเร็จ จะทำให้สามารถเผยแพร่วิชาการทั้งหลายที่ร่ำเรียนมา ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกัน ทั้งจะเอื้ออำนวยให้กิจการทั้งปวงที่ทำ ลุล่วงไปได้โดยราบรื่น และถูกต้อง. จึงใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายคิดใคร่ครวญให้เห็นจริงพร้อมทั้งให้พยายามระมัดระวังตั้งใจที่จะไม่นำเอาวิชาการมาใช้เป็นอุบายโต้เถียงเอาชนะกันแต่อย่างเดียว เพราะการกระทำดังนั้นจะกลับเป็นเหตุก่อให้เกิดความไม่เข้าใจและขัดแย้งกันในสังคม.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนประสบความสำเร็จและความก้าวหน้ารุ่งเรืองสมปรารถนา ทั้งสามารถบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติได้อย่างเต็มภาคภูมิ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันศุกร์ ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๓๕

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ได้รับเกียรติพิเศษ และผู้ที่สำเร็จการศึกษาในปีนี้ทุกคน.

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า หลักของคุณธรรมคือการคิดด้วยจิตใจที่เป็นกลาง. ก่อนจะพูดจะทำสิ่งไร จำเป็นต้องหยุดคิดเสียก่อน เพื่อรวบรวมสติให้ตั้งมั่น และให้จิตสว่างแจ่มใส ซึ่งเมื่อฝึกหัดจนคุ้นเคยชำนาญแล้ว จะกระทำได้คล่องแคล่ว ช่วยให้สามารถแสดงความรู้ความคิดในเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย ได้ชัด ไม่ผิดทั้งหลักวิชาทั้งหลักคุณธรรม. และถ้าทุกคนปฏิบัติได้ จะทำให้สามารถเผยแพร่วิชาการที่เรียนมาได้อย่างสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ ทั้งจะเอื้ออำนวยให้กิจการทั้งปวงที่ทำ ลุล่วงไปได้โดยราบรื่นและถูกต้อง. วันนี้ จะพูดกับท่านถึงเรื่องการสร้างสรรค์และเพิ่มพูนความดีความเจริญให้แก่ตน แก่บ้านเมือง.

ความเจริญนั้นจะเกิดขึ้นได้ด้วยอาศัยปัจจัยสำคัญประกอบพร้อมกัน ๔ อย่าง. อย่างที่หนึ่ง ต้องมีคนดี มีปัญญา มีความรับผิดชอบ เป็นผู้ประกอบการ. อย่างที่สอง ต้องมีวิทยาการที่ดีเป็นเครื่องใช้ประกอบการ. อย่างที่สาม ผู้ประกอบการต้องมีความวิริยะอุตสาหะ และความเพ่งพินิจอย่างละเอียดรอบคอบในการทำงาน. อย่างที่สี่ ต้องรู้จักทำงานให้พอเหมาะ พอดี และพอควรแก่งานและแก่ประโยชน์ที่พึงประสงค์. ปัจจัยแห่งความเจริญดังกล่าวนี้ จะประกอบพร้อมกันขึ้นมิได้ หากบุคคลไม่พยายามศึกษาอบรมตนเองด้วยตนเอง อยู่เป็นนิตย์. บัณฑิตแต่ละคนจึงควรอย่างยิ่ง ที่จะได้ตั้งใจฝึกฝนตนเองให้มีปัญญาความสามารถพร้อม ทั้งพยายามใช้ศิลปวิทยาการที่มีอยู่ ประกอบกิจการงานด้วยความเพ่งพินิจ ด้วยความฉลาดรอบคอบให้พอดี พอเหมาะแก่งานแต่ละชิ้นแต่ละอย่าง. ความเจริญวัฒนาของงาน ของตัวเองและของประเทศชาติจะเกิดขึ้น ตามที่ตั้งใจปรารถนา.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่เข้มแข็งสมบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญา สามารถปฏิบัติหน้าที่ การงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อความสำเร็จและความเจริญ ทั้งขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาชุมนุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์โดยทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันเสาร์ ที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๕

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษา และผู้ที่ได้รับรางวัลและทุนการศึกษาทุกคน.

เมื่อวานนี้ ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า หลักของคุณธรรมคือการคิดด้วยจิตใจที่เป็นกลาง. ก่อนจะทำอะไรก็ตาม จำเป็นต้องหยุดคิดเสียก่อน เพื่อรวบรวมสติให้ตั้งมั่น และให้จิตสว่างแจ่มใส ซึ่งเมื่อฝึกหัดจนคุ้นเคยชำนาญแล้ว จะช่วยให้สามารถแสดงความรู้ความคิดในเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย ได้ชัด ไม่ผิดทั้งหลักวิชาทั้งหลักคุณธรรม. และถ้าทุกคนปฏิบัติได้ จะทำให้สามารถเผยแพร่วิชาการที่เรียนมาได้อย่างสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ ทั้งจะเอื้ออำนวยให้กิจการทั้งปวงที่ทำ ลุล่วงไปได้โดยราบรื่นและถูกต้อง. เมื่อวานนี้ ได้พูดถึงการสร้างเสริมความเจริญของกิจการต่าง ๆ ว่าจะสำเร็จดังประสงค์ได้ ถ้ามีคนดีเป็นผู้ประกอบการ มีวิทยาการดีเป็นเครื่องใช้ประกอบการ มีความอุตสาหะวิริยะ และความละเอียดรอบคอบ เป็นพื้นฐานในตัว ผู้ปฏิบัติ และมีการรู้จักทำงานให้พอเหมาะพอดีแก่ประโยชน์ที่ประสงค์ เป็นหลักปฏิบัติการ. วันนี้ จะพูดกับท่านถึงปัจจัยอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นอุปการสำคัญในการปฏิบัติงานสร้างเสริมความเจริญก้าวหน้าคือ ความจริงใจ.

ความจริงใจต่อผู้อื่นเป็นคุณธรรมสำคัญมากสำหรับผู้ที่ต้องการความสำเร็จและความเจริญ เพราะช่วยให้สามารถจัดปัดเป่าปัญหาได้มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาอันเกิดจากความกินแหนงแคลงใจและเอารัดเอาเปรียบกัน. นอกจากนั้น ยังทำให้ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจ และความร่วมมือสนับสนุนจากทุกคนทุกฝ่าย ที่เชื่อมั่นในเหตุผลและความดี. ผู้มีความจริงใจจะทำการสิ่งใด ก็มักสำเร็จได้โดยราบรื่น.

ความจริงใจอย่างสำคัญยังมีอีกส่วนหนึ่ง ได้แก่ความจริงใจต่อตนเอง เช่นเมื่อได้ตั้งใจจะประพฤติปฏิบัติ ในความดีอย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว จะต้องติดตามรักษาความตั้งใจที่จะกระทำดั่งนั้นให้ได้ตลอดไป. คนที่รักษาความจริงใจต่อตนเองไว้ได้มั่นคง จะไม่เป็นคนสลับปลับ หากแต่เป็นคนที่หนักแน่นเที่ยงตรง ทำอะไรตามกฎเกณฑ์ ตามระเบียบ ตามเหตุผลและความถูกต้องเป็นธรรม จึงเป็นผู้สามารถสร้างสรรค์และสร้างสมความดีความเจริญให้แก่องค์การเพิ่มพูนยิ่ง ๆ ขึ้นได้ ไม่มีวันถอยหลัง.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีกำลังกาย กำลังใจ กำลังสติปัญญาอันกล้าแข็งสมบูรณ์ และให้ประสบความสำเร็จพร้อมทั้งความเจริญรุ่งเรืองเรื่องทุกประการในชีวิตสมปรารถนา.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๓๕

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาอย่างน่าพอใจ. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

วิชาการต่างสาขาที่บัณฑิตศึกษาจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นี้ เป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำคัญมาก ด้วยจะเป็นปัจจัยพื้นฐานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานต่าง ๆ ซึ่งจะเกื้อกูลให้บ้านเมืองเจริญวัฒนายิ่งขึ้นไป. แต่ความเจริญนั้นที่จะเกิดขึ้นได้ จำต้องอาศัยปัจจัยอื่น ๆ ประกอบกันอีกหลายอย่าง. นอกจากวิทยาการที่ดีแล้ว อย่างหนึ่งจะต้องอาศัยความถูกต้องเที่ยงตรงและความสะอาดสุจริต ซึ่งต้องเป็นไปพร้อม ทั้งในความคิดและการกระทำ. อย่างหนึ่ง จะต้องอาศัยความมีปัญญา คือความฉลาดรู้ทั่ว รู้จริง ในเหตุในผลและในความเจริญความเสื่อม. อีกอย่างหนึ่ง จะต้องอาศัยความขยันหมั่นปฏิบัติ ด้วยความเอาใจใส่และความเพ่งพินิจ ไม่ประกอบกิจการงานด้วยความประมาทหละหลวม. และโดยประการสำคัญ จะต้องอาศัยความสำเร็จสมบูรณ์ ความพอเหมาะพอดีในการปฏิบัติงานทั้งปวงด้วย เช่น เมื่อทำงานใหญ่ ๆ ซึ่งประกอบด้วยส่วนย่อยหลาย ๆ ส่วน หรือมีขั้นตอนปฏิบัติหลายขั้นตอน จะต้องถือว่างานทุกชั้นทุกส่วนมีความสำคัญ และต้องพยายามกระทำงานแต่ละส่วนแต่ละขั้นตอนนั้นให้เสร็จสมบูรณ์ พอเหมาะพอดีเสมอกัน ไม่ละเว้นหรือไม่เน้นหนักในส่วนหนึ่งส่วนใดให้เกินพอดีไปงานที่ทำจึงจะสำเร็จผลสมบูรณ์แท้จริงโดยไม่มีจุดบกพร่อง.

ปัจจัยที่กล่าวแล้วนี้ ย่อมประกอบพร้อมขึ้นได้ในตัวบัณฑิต ด้วยการศึกษาและฝึกฝนอบรมตนเองด้วยตนเองโดยสม่ำเสมอ. จึงเป็นหน้าที่ของแต่ละคน ที่จะต้องตั้งใจพยายามฝึกตนให้ดี อย่าให้มีข้อบกพร่อง. ความเจริญก้าวหน้าทีทุกคนปรารถนารารถนา ก็จะมีเกิดขึ้นให้ได้ชื่นชมสมเจตนา.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่เป็นผู้เข้มแข็งสมบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญา สามารถปฏิบัติหน้าที่การทำงานให้สัมฤทธิ์ผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจักนำพาให้ประสบความสำเร็จและความเจริญทุก ๆ ประการในชีวิต.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ประจำปีการศึกษา ๒๕๓๔
ณ หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันพฤหัสบดี ที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๓๔

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อีกครั้งหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาได้โดยราบรื่นเป็นที่น่าพอใจ. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน ที่ได้รับเกียรติพร้อมทั้งความสัมฤทธิ์ผลในการศึกษา.

บัณฑิตผู้ผ่านการศึกษาระดับสูงมาแล้ว ย่อมมุ่งหวังจะได้ทำการทำงานที่สำคัญเป็นแก่นสาร เพื่อสร้างสรรค์ผลงานให้เป็นประโยชน์ เป็นความเจริญมั่นคงแก่ชาติบ้านเมืองและตนเองต่อไป. เรื่องการทำงานนี้ อยากจะให้ทุกคนสังเกตให้เห็นว่า คนทำงานส่วนใหญ่แบ่งออกได้เป็น ๒ พวก. พวกหนึ่งทำงานด้วยความรวดเร็ว ฉับไว ด้วยความกล้า ไม่คิดล้งเล่งล้วยให้เกิดเป็นข้อติดขัด เหตุเพราะมีความตื่นตัวตื่นใจ และมั่นใจในตนเอง เป็นเครื่องผลักดัน. แต่มักจะมีข้อเสียที่ขาดความละเอียดรอบคอบและสติยั้งคิด ทำให้งานได้ผลไม่สมบูรณ์ หรือบกพร่องเสียหายได้. อีกพวกหนึ่งทำงานด้วยความเฉื่อยช้า ขาดความกล้า ความมั่นใจ เพราะเหตุมีความละเอียดรอบคอบและระมัดระวังตัวเกินไป พาให้รีรอ ไม่ลงมือทำ จนเสียเวลา เสียการเสีงาน และเสียประโยชน์ที่จะพึงได้ไปมาก. การทำงานของบุคคลทั้งสองพวกนี้ ท่านทั้งหลายควรอย่างยิ่งที่จะนำมาเทียบเคียงวินิจฉัย โดยละเอียด ด้วยเหตุผลหลักวิชา และด้วยความไม่มีอคติยึดถืออย่างผิด ๆ ให้เห็นแน่ชัด ทั้งในส่วนเสียและส่วนดี แล้วกลั่นกรองเอาส่วนที่เสียออก เหลือแต่ส่วนที่เป็นแก่นสารและเป็นประโยชน์ไว้ นำมาตั้งเป็นหลักปฏิบัติขึ้นใหม่ ว่า ในการจะทำงานใดสิ่งใด จำเป็นต้องรักษาแรงผลักดันที่ได้กล่าวแล้วนั้น ให้คงอยู่เสมอ แล้วนำเอาความ สุขุมรอบคอบความมีสติ กับทั้งเหตุผลและหลักวิชาอันถูกแท้ มาประกอบเข้าด้วยกันให้พร้อมจึงจะส่งเสริมให้สามารถกระทำการงานทุกอย่างได้ถูกถ้วน พอเหมาะพอดี และได้ผลสมบูรณ์เต็มเปี่ยม.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความสุข ความสวัสดิ์ และความก้าวหน้ารุ่งเรืองทุกประการ ตามที่มุ่งใจปรารถนาจงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๕

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอีกวาระหนึ่ง และทราบรายงานว่ามหาวิทยาลัยมีโครงการที่จะขยายบทบาทให้พัฒนาไปสู่ความเป็นสากลมากขึ้น. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

ขณะนี้ ดูเหมือนจะมีความคิดเห็นอย่างหนึ่งเกิดขึ้นว่า ความไม่ปรกติหลายอย่างเกิดขึ้นในบ้านเมืองของเรา ทำให้กิจการงานต่าง ๆ ไม่อาจดำเนินไปได้อย่างคล่องตัว. ความคิดเช่นนี้จะมีมูลความจริงอยู่มากน้อยเพียงใดก็ตาม ย่อมทำให้คนบางคนเกิดความไม่มั่นใจ ซึ่งหากปล่อยไว้ นานเข้าจะเป็นผลเสียแก่ประเทศชาติ และประชาชนทั่วกันหมด.

ความจริงคนไทยเป็นคนที่ฉลาดสามารถ. โดยเฉพาะผู้ได้รับการศึกษาดี เช่นท่านทั้งหลาย ย่อมมีความรู้และหลักวิชาแน่นหนา มีความคิดอ่านกว้างไกล มีกำลังกาย กำลังใจเข้มแข็งสมบูรณ์มีเจตนาแรงกล้าที่จะสร้างสรรค์ และมีความเฉลียวฉลาดที่จะใช้เหตุผลวินิจฉัยแก้ไขปัญหาได้ดีพอตัว น่าจะร่วมกันปฏิบัติแก้ไขสภาพการณ์ไม่ปรกตินั้น คือ เมื่อความรู้ความคิดมีอยู่ ควรจะนำมาเชื่อมโยงกันเข้าพร้อมเพรียง ประสมประสานปรับปรุงความรู้ความคิดนั้นด้วยความเพ่งพินิจ และวิจารณ์ญาณที่ละเอียดรอบคอบ แล้วนำออกใช้ให้ได้ผล. เห็นจุดใดบกพร่องก็พยายามแก้ไขปรับเปลี่ยนที่จุดนั้น เห็นจุดใดดีอยู่ ก็พยายามส่งเสริมให้มั่นคงยิ่งขึ้น ถ้าทุกฝ่ายทุกคนพร้อมกันปฏิบัติงานของชาติโดยทำนองนี้ ทุกสิ่งทุกอย่างจะดีขึ้นเป็นลำดับ และเชื่อได้แน่นอนว่าจะเอาชนะอุปสรรคปัญหา ความไม่ปรกติทั้งปวงได้ ทั้งจะสามารถจรรโลงรักษาและนำพาประเทศไทยให้ก้าวหน้าไปสู่ความเจริญเป็นอิสระได้โดยสวัสดิ.

ขออวยพรให้บัณฑิตที่ได้รับปริญญาในวันนี้ ประสบความสุขความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรืองใน การงานที่จะพึงปฏิบัติต่อไป จงทั่วหน้ากัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ณ ศาลาอ่างแก้ว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๓๖

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ามหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงขยายงานทุกด้าน ให้ก้าวหน้าสอดคล้องกับสภาวการณ์บ้านเมือง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกระดับ ทุกสาขา ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ.

บัณฑิตทั้งหลายได้ผ่านการศึกษาบรมมาครบถ้วนตามหลักสูตร สมความตั้งใจแล้ว ถือว่ามีความรู้ความสามารถพร้อม ที่จะนำไปปฏิบัติงานและสร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงให้แก่ตน แก่ส่วนรวม ให้สำเร็จได้. การสร้างความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าในชีวิต มีแนวปฏิบัติที่ใครจะแนะนำดังนี้. ข้อแรก ให้ระลึกถึงเกียรติภูมิของบัณฑิตไว้เสมอ เพื่อป้องกันมิให้ประทุพติผิด คือประทุพติทวนหลักวิชา หลักการ เหตุผล และความถูกต้องชอบธรรม. ข้อสอง ให้ตั้งเป้าหมายในการทำงาน ในชีวิต ไว้แต่ในทางที่สุจริตดีงาม และเป็นประโยชน์ยั่งยืน แล้วมุ่งดำเนินสู่เป้าหมายนั้นอย่างเที่ยงตรงจริงใจ. ข้อสาม มีความเพียรพยายามกล้าแข็งไม่ขาดสาย ทั้งในการสร้างสรรค์งาน และการปฏิบัติปรับปรุงตน เพื่อให้มีความรอบรู้ความชัดเจนชำนาญ และวิวัฒนาการก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้น. ข้อสี่ ไม่ทำตัวทำใจให้คับแคบ หากให้กว้างขวางหนักแน่น สมบูรณ์ด้วยเมตตาและไมตรี เพื่อสามารถผูกสัมพันธ์ ร่วมงาน ร่วมคิดอ่านกับผู้อื่นได้อย่างสอดคล้องคล่องตัว. เพียงเท่านี้ก็เชื่อว่าจะช่วยให้แต่ละคนดำรงตนอยู่ และปฏิบัติหน้าที่การงานทั้งปวงได้โดยราบรื่น ทั้งสามารถบรรลุถึงความสำเร็จที่พึงประสงค์ทุกประการได้อย่างงดงาม.

ข้าพเจ้าขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความเข้มแข็งสมบูรณ์ พร้อมด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญาสามารถประกอบกรณียกิจทั้งปวงให้บรรลุผลเลิศได้ทุกอย่าง และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมในงานนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์ตลอดทุกเมื่อทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๖

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดลอีกครั้งหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีเป็นที่น่าพอใจ. ขอขอบใจที่มหาวิทยาลัยให้ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษาแก่ข้าพเจ้า และขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ.

วันนี้ ใครจะพูดกับท่านทั้งหลายถึงภาระที่คนเราจะพึงกระทำในชีวิต. ถ้าคิดว่าแต่ละคนเป็นมนุษย์คนหนึ่งเหมือน ๆ กัน ภาระที่จะต้องทำในชีวิตนี้ ก็ไม่น่าจะมีอะไรพิเศษพิสดารมาก. แต่โดยความเป็นจริงมนุษย์เรามีได้เป็นเพียงหน่วยชีวิตหน่วยหนึ่ง ๆ ซึ่งเหมือนกันหมดดังกล่าว. หากต่างคนต่างก็มีจิตใจ มีลักษณะนิสัย มีความฉลาดสามารถ และมีโอกาสต่างกันอยู่ มากบ้างน้อยบ้าง ทำให้มีสถานะและคุณสมบัติในตนเองแตกต่างเหลื่อมล้ำกันไป. เพราะเหตุนี้ คนทุกคนจึงจะมีภาระเสมอเหมือนกันหมดมิได้. ผู้ใดมีโชคมีโอกาสดี มีความรู้ความสามารถเป็นพิเศษขึ้นมาเพียงใด ก็ควรจะมีภาระหรือหน้าที่ ซึ่งต้องกระทำให้เกิดประโยชน์สร้างสรรค์มากขึ้นสูงขึ้นเพียงนั้น. จึงขอให้ทุกคนในที่นี้พิจารณาใคร่ครวญให้เห็นแก่แน่ใจว่า ในฐานะที่เป็นผู้มีโอกาสได้เรียนรู้วิทยาการระดับสูง มีความฉลาดสามารถพร้อมเช่นนี้แล้ว สมควรและจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมุ่งมั่นใช้วิชาความสามารถที่ศึกษาได้มา ทำการงานสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ ให้ได้ผลเต็มที่ ทั้งต้องระวังสังวรอยู่ตลอดเวลา ว่าการสร้างสรรค์ประโยชน์นั้นจะต้องทำเพื่อผู้อื่นและส่วนรวม นอกเหนือจากตนเองด้วยเสมอ เพราะประโยชน์ที่แท้จริงในโลกมีคู่กันเป็นสองประการ คือ ประโยชน์ส่วนตัวกับประโยชน์ส่วนรวม. คนที่มุ่งทำแต่เฉพาะประโยชน์ส่วนตัว จัดว่าเป็นคนไม่สามรถแท้ ซึ่งใคร ๆ ก็ตาม จะไม่สรรเสริญ. ถ้าบัณฑิตทั้งหลายพยายามร่วมกันทำตัว ทำงาน ให้ถูกต้อง พอเหมาะพอดี ให้ได้ประโยชน์ตรงตามที่กล่าว ผลดีซึ่งทุกคนมุ่งประสงค์ คือความรุ่งเรืองก้าวหน้าและความสุขสมบูรณ์ ก็จะไม่บังเกิดขึ้นแก่ชาติบ้านเมืองของเราได้มากมายเกินคาดคิด.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนประสบความสำเร็จราบรื่น ทั้งในการครองชีวิตและการประกอบกิจการงาน และขอให้ทุกท่านที่มาพร้อมประชุมในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทุกเมื่อทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๓๖

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีกราวหนึ่ง และได้ทราบว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีทุก ๆ ด้าน. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัย ที่ได้มอบปริญญาคุณวุฒิตัดทอนแก่ข้าพเจ้าและพระราชินีในโอกาสนี้ด้วย.

บัณฑิตทั้งหลาย แม้จะสำเร็จปริญญาชั้นสูงแล้ว เมื่อได้เข้าทำงาน อาจยังรู้สึกไม่มั่นใจว่าจะสามารถปฏิบัติงานให้ประสพผลสมบูรณ์ตามที่คาดหวังได้หรือไม่. ความจริง ข้อนี้มิใช่เรื่องที่จะต้องวิตกกังวลให้มากมายไป เพราะการทำงานกับการเล่าเรียนนั้นไม่ได้แตกต่างกันมากนัก. การเรียนก็เป็นงานอย่างหนึ่ง คืองานสร้างสมความรู้ความคิดให้เพิ่มพูนและพัฒนาองกงามขึ้นในตนเองจัดเป็นกิจขั้นต้นที่แต่ละคนต้องทำเพื่อประโยชน์เฉพาะตัว. ส่วนการทำงานนั้น เป็นการนำวิชาความรู้และความคิดที่มีอยู่ ไปประกอบการให้สำเร็จประโยชน์ที่กว้างขวางยิ่งขึ้น. ท่านทั้งปวงต่างได้พากเพียรศึกษาจนได้รับปริญญาแล้ว ย่อมทราบได้ดีว่าตนเองต้องปฏิบัติฝึกฝนมามากมายเพียงใด ทั้งต้องใช้ความอดุสาหะรับผิดชอบ ความคิดวินิจฉัยและคุณสมบัติอื่นๆ ประกอบพร้อมกันเพียงไหน จึงช่วยให้เล่าเรียนสำเร็จและก้าวหน้ามาได้. ท่านก้าวหน้าในการเล่าเรียนได้อย่างไร ก็จะทำให้ก้าวหน้าในการทำงานได้โดยลักษณะเดียวกัน. ข้อสำคัญอยู่ที่ว่า การทำงานนั้นยิ่งใหญ่และยืนยาวกว่าการเล่าเรียนมาก. จำเป็นจะต้องตั้งใจให้มั่นคงแน่วแน่ยิ่งขึ้น ต้องมีความอดุสาหะพยายามมากขึ้นอย่างต่อเนื่องไม่ขาดสายพร้อมกันนั้น ก็ต้องมีความคิดอ่านที่กว้างไกล ประกอบด้วยความคิดวินิจฉัยที่ยิ่งละเอียดรอบคอบและเฉลียวฉลาด ทั้งต้องประสานความเข้าใจประสานประโยชน์กับผู้อื่นให้ยิ่งกว้างขวางและทั่วถึง จึงจะปฏิบัติบริหารงานให้เจริญก้าวหน้าและประสพความสำเร็จที่สมบูรณ์ได้. ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ทุกคนคิดพิจารณาสิ่งที่ได้พูดนี้ให้เข้าใจชัดเจน แล้วนำไปประพฤติปฏิบัติให้เป็นประโยชน์ ในการที่จะทำงานสร้างอนาคตให้รุ่งเรืองสดใสต่อไป.

ขออวยพรให้บัณฑิตที่รับปริญญาในวันนี้ ประสพความสุข ความสำเร็จ ความเจริญมั่นคง ทั้งในการครองชีวิตและหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาพร้อมประชุมในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันศุกร์ ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๓๖

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ได้รับเกียรติพิเศษ และผู้ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษาในปีนี้ทุกคน.

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า การสร้างความสำเร็จในการศึกษากับการทำงาน มีลักษณะไม่แตกต่างกันเท่าใดนัก เพียงแต่การทำงานนั้นเป็นภาระที่ยิ่งใหญ่และยืนยาวกว่า. ผู้หวังความสำเร็จในการทำงานจำเป็นต้องมีความตั้งใจแน่วแน่หนักแน่น มีความเพียรสูง และมีความคิดอ่านที่กว้างไกลเฉลียวฉลาดยิ่งขึ้น จึงจะปฏิบัติบริหารงานให้ประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์ตามคาดหวังได้.

วันนี้ ใครจะกล่าวเพิ่มเติมแก่ท่านทั้งหลายว่า ในปัจจุบัน แม้วิทยาการทุกสาขาจะเจริญก้าวหน้าไปไกล และนำไปใช้ประกอบการให้เกิดประโยชน์ได้กว้างขวางก็ตาม แต่ปัญหาด้านต่าง ๆ ก็กำลังขยายตัวซับซ้อนมากขึ้น. เพราะเหตุนี้ การจะปฏิบัติภาระการงานให้สำเร็จผลได้อย่างมีประสิทธิภาพแท้จริง จึงจำเป็นต้องใช้ทั้งวิชาความรู้และความฉลาดรอบคอบประกอบกันเป็นพิเศษทุกเรื่องไป. โอกาสนี้ จึงใคร่พูดถึงการใช้วิชาความรู้ควบคู่กับความฉลาดรอบคอบให้เข้าใจ กล่าวคือ ไม่ว่าท่านจะออกไปปฏิบัติหน้าที่การงานใด ๆ นอกจากจะต้องใช้หลักวิชาเป็นเครื่องวินิจฉัยและปฏิบัติโดยเคร่งครัดแล้ว ยังจะต้องเข้าไปฟังพินิจดูงานที่ทำโดยละเอียดรอบด้าน ให้จนเห็นชัดเจนถึงเนื้อหาขอบเขต ความมุ่งหมาย ตลอดจนภูมิหน้าภูมิหลัง และองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างถี่ถ้วนด้วย. การฟังพินิจนี้ ถ้ากระทำด้วยความคิดจิตใจที่ตั้งมั่นและปราศจากอคติแล้ว ก็จะช่วยให้เกิดปัญญา คือความรู้ ความเห็นที่กระจ่างในงาน พร้อมทั้งแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม สำหรับจะใช้ปฏิบัติหรือดำเนินการให้บรรลุผลอันสมบูรณ์บริบูรณ์ตามเป้าประสงค์.

ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนมีกำลังกายกำลังใจที่เข้มแข็งมั่นคง มีวิจาร์ณญาณแจ่มใสและละเอียดรอบคอบ สามารถนำความคิดวิทยาการที่ศึกษามาแล้ว ไปประกอบการงานให้สัมฤทธิ์สุภผลได้ตามต้องการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันเสาร์ ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๓๖

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ได้รับรางวัล และบัณฑิตที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษาทุกคน.

สองวันก่อน ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้ ถึงแนวทางการทำงานให้บรรลุถึงผลสำเร็จตามที่แต่ละคนมุ่งหมาย. วันนี้ ยังอยากจะพูดกับท่านทั้งหลายถึงเรื่องการทำงาน ในแง่มุมอื่นอีก.

การปฏิบัติงานทั้งปวงนั้น กล่าวโดยหลักการ ต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐานประกอบกันสองอย่าง. อย่างหนึ่งได้แก่ความรู้ความสามารถโดยเบ็ดเสร็จของผู้ปฏิบัติ. อีกอย่างหนึ่ง ได้แก่ระเบียบแบบแผนและวิธีการ ที่กำหนดไว้ให้ใช้ในการปฏิบัติงานนั้น ๆ. เมื่อใดปัจจัยทั้งสองประกอบพร้อมกัน เมื่อนั้นงานก็ดำเนินไปได้. แต่โดยความจริงที่ปรากฏ งานที่อาศัยเฉพาะปัจจัยสองประการนั้น ไม่แน่ว่าจะสำเร็จผลดีได้เสมอไป อาจไม่สำเร็จผลสมบูรณ์ดังต้องการ หรือไม่สำเร็จผลเลยก็เป็นได้ ทั้งนี้เพราะงานทุกอย่างมีบุคคล ซึ่งมีชีวิตจิตใจ มีความนึกคิด เป็นผู้กระทำ. ถ้าผู้ทำมีจิตใจไม่พร้อมจะทำงาน เช่น ไม่ศรัทธาในงาน ไม่สนใจผูกพันกับงาน ผลงานที่ทำก็ย่อมบกพร่องไม่คงที่. ต่อเมื่อผู้ปฏิบัติมีศรัทธา เข้าใจซึ่งถึงประโยชน์ของงาน พร้อมใจและพอใจที่จะขวนขวายปฏิบัติงานโดยเต็มกำลังความสามารถ งานจึงจะดำเนินไปได้โดยราบรื่น และบรรลุผลตามที่มุ่งหมาย. เห็นได้ว่าการปฏิบัติงานทั้งใหญ่น้อย ทุกประเภท ทุกสาขา จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยส่วนความรู้สึคนึกคิด เข้าประกอบเกื้อกูลด้วยเสมอ. ท่านทั้งหลายจะต้องทำการงานต่อไปอีกมากมายตลอดชีวิต ขอให้พยายามขัดเกลานิรันดร์จิตใจให้เข้มแข็ง สุจริตเที่ยงตรง มีศรัทธาและคุณสมบัติของนักปฏิบัติงานพร้อมสมบูรณ์แล้วท่านจะสามารถปฏิบัติภาระหน้าที่ทุกอย่าง ให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างดีเลิศสมความประสงค์.

ขออวยพรให้บัณฑิตที่รับปริญญาในวันนี้ ประสบความสุข ความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรือง ทั้งในการครองชีวิตและในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ มีความสุขสวัสดิ์จงทุกเมื่อทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๓๖

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในวันนี้ และได้ทราบว่ามีมหาวิทยาลัยดำเนินกิจการทุก ๆ ด้านให้เจริญก้าวหน้าได้ไม่หยุดยั้ง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิต ผู้ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษาทุกคน.

ตามรายงานของนายกสภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีหลักสูตรและโครงการวิจัยในภาควิชาต่าง ๆ เป็นอันมาก. แสดงว่าผู้ที่สำเร็จหลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยโดยสมบูรณ์ จะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถดีพอตัว ทั้งทางด้านวิชาการและทางด้านการปฏิบัติ พร้อมและเหมาะที่จะออกไปปฏิบัติงานในแนวทางของแต่ละคน. อย่างไรก็ตาม บัณฑิตทั้งหลายก็ไม่ควรจะลืมว่า การออกไปทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ นั้น ต่างกับการศึกษาในมหาวิทยาลัย. ประการสำคัญก็คือแต่ละคนจะต้องลงมือทำงานเอง. ด้วยความรู้ความสามารถของตน โดยไม่มีครูบาอาจารย์คอยติดตามไปเป็นที่ปรึกษาช่วยเหลือ. นอกจากนั้น ยังจะต้องสัมพันธ์ร่วมมือกับผู้อื่นฝ่ายอื่น ให้ประสานสอดคล้องกันด้วย. จึงเกิดความจำเป็นอย่างยิ่งขึ้น ที่จะต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมให้แก่ตน ด้วยความกระตือรือร้นชวนขวยอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งต้องรู้จักสมาคมผูกมิตรกับผู้ร่วมงาน ตลอดถึงบุคคลทั่วไปอย่างกว้างขวาง จึงจะช่วยให้ทำงานได้สะดวกราบรื่น และสามารถนำเอาวิชาความรู้ออกไปใช้ปฏิบัติงานได้เต็มที่ ให้สำเร็จผลตามที่มุ่งประสงค์. ขอให้แต่ละคนตั้งใจพยายามค้นคว้าศึกษาและฝึกฝนปฏิบัติตน ให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มพูนยิ่ง ๆ ขึ้น ทั้งทางลึก คือทางด้านวิชาการ และทางกว้าง คือทางด้านประสบการณ์และมนุษยสัมพันธ์ เพื่อจักได้บรรลุถึงความสำเร็จในการทำงานตลอดจนการสร้างชื่อเกียรติคุณและความเจริญมั่นคงถาวรทุกสิ่งตามความมุ่งหมาย.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่และทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ ประสบแต่ความผาสุกและความเจริญ สวัสดิจงทุกเมื่อทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา
จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๓๖

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อีกวาระหนึ่ง และมีความพอใจ ที่ได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยในรอบปีที่ผ่านมาแล้วมีความเจริญก้าวหน้าทุกด้าน.

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตใหม่ทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้มอบปริญญาคุณวุฒิต่างกันดีแก่ข้าพเจ้าอีกปริญญาหนึ่ง.

บัณฑิตทั้งหลายได้สำเร็จการศึกษามาด้วยความตั้งใจแล้ว ต่อไป ก็ถึงคราวที่จะต้องทำงานสร้างตัว และสร้างความสำเร็จมั่นคงให้แก่สังคมส่วนรวม. การปฏิบัติงานของผู้มีการศึกษาสูงระดับนี้ถือว่ามีผลสร้างสรรค์อย่างสำคัญแก่ประเทศชาติ แต่ถ้าปฏิบัติโดยขาดความระมัดระวัง อาจก่อให้เกิดผลในทางบั่นทอนก็ได้. ทุกคนจึงเกิดมีหน้าที่บังคับขึ้นมาที่จะต้องล่งจรรจงสร้างงานแต่ในทางสร้างสรรค์ จะประมาทละเลยให้เกิดผลในทางเสียหายมิได้. ในเรื่องนี้ ขอให้แต่ละคนถือเป็นกฎหรือเป็นระเบียบสำหรับตนเองว่า การปฏิบัติงานไม่ว่าด้านใดสาขาใด จะเป็นงานใหญ่หรือเล็กก็ตาม จะต้องนำเอาหลักวิชาภาคทฤษฎีและปฏิบัติ มาประยุกต์ใช้อย่างฉลาดแยบคายเสมอทุกครั้ง หมายความว่า ต้องนำเอาหลักวิชามาประกอบเข้ากับความคิดพิจารณาตามเหตุตามผล และความพอเหมาะพอดี เพื่อให้การปฏิบัติมีประสิทธิภาพ และให้งานที่ปฏิบัติได้ผลสมบูรณ์เต็มเปี่ยม. อีกประการหนึ่ง การใช้วิชาการ รวมทั้งการแสดงความรู้ความคิดทุกอย่างนั้น จะต้องมุ่งถึงประโยชน์ คือ ความถูกต้องดีงาม ความเจริญมั่นคง และความสำเร็จตามเป้าหมาย เป็นหลัก. ไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะใช้วิชาความรู้เพื่อเหตุอื่น ๆ เช่น เพื่ออวดอ้างหรือเอาชนะกันเป็นต้น เพราะการทำเช่นนั้นเป็นการทำลายวิชาการและประโยชน์ของงานโดยตรง ทั้งเป็นเหตุก่อให้เกิดความขัดแย้งแตกแยกในหมู่คณะ และทำให้งานหยุดชะงักล้มเหลวด้วย. ดังนั้น บัณฑิตชอบที่จะตั้งใจตั้งใจให้มั่น เริ่มงานให้ถูกให้ตรงตั้งแต่เริ่มแรก แล้วความสำเร็จและความเจริญอันเป็นประโยชน์ที่มุ่งหมาย จะบังเกิดขึ้นได้ไม่ยากเย็นและเนิ่นนานนัก.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสุข ความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตทุก ๆ ประการ ทั้งขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาร่วมชุมนุม ณ ที่นี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๓๖

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอีกวาระหนึ่ง และได้ทราบว่าการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีทุก ๆ ด้าน. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

การศึกษาในมหาวิทยาลัย ที่มุ่งเน้นให้บุคคลมีความรู้ความสามารถด้านวิชาการเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบกิจการในชีวิตนั้น ถือว่าเป็นการศึกษาในระบบ. ผู้ศึกษาจะได้รับความรู้ถ่ายทอดจากครูบาอาจารย์ และจากการศึกษาค้นคว้าทางตำรับตำราเป็นหลัก. ต่อเมื่อได้ออกไปทำงาน ได้ประสบเหตุการณ์และปัญหาต่าง ๆ ให้ต้องขบคิดมากมายแล้ว จึงเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถ่องแท้ในสิ่งทั้งปวง ที่เรียกว่าประสบการณ์ในชีวิตเพิ่มขึ้น. ประสบการณ์ในชีวิตนี้เป็นบ่อเกิดแห่งความรู้และความฉลาดจัดเจนที่มีค่า ซึ่งถ้าได้รู้จักนำมาใช้ด้วยความรู้เท่าถึงเหตุผล และด้วยความรอบคอบระมัดระวังแล้ว จะยังประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคมอย่างวิเศษสุด.

ดังนั้น การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาภายหลังสำเร็จจากมหาวิทยาลัย จึงมีความสำคัญยิ่งยวดในการเสริมผู้ผ่านการศึกษาในระบบมาแล้ว ให้มีปัญญาและความสามารถ ที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแท้จริงของชีวิต พร้อมทั้งดำรงตนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและเจริญมั่นคงได้. บัณฑิตทุกคน ผู้จะได้มีส่วนสร้างประสบการณ์ชีวิตร่วมกันต่อไปในวันข้างหน้า ควรจะได้ทราบตระหนักในหลักความจริงข้อนี้ แล้วตั้งในพยายามใช้ปัญญาความสามารถจากประสบการณ์ ควบคู่กับความรู้ความสามารถทางวิชาการที่มีอยู่ ประคับประคองรักษาสิ่งดี สิ่งเจริญ และสถานภาพของบ้านเมืองไว้พร้อมกับคิดอ่านปรับปรุงแก้ไขให้วิวัฒนาการไปตามวิถีทางที่ถูกต้อง เพื่อประเทศชาติของเราจักได้มีความเจริญมั่นคง และดำเนินก้าวหน้าไปในโลกได้ด้วยความปลอดภัยเป็นอิสระ.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสุข ความสำเร็จ ความก้าวหน้ารุ่งเรืองในชีวิตและหน้าที่การงาน ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาชุมนุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ ๒๔ ประจำปีการศึกษา ๒๕๓๕ - ๒๕๓๖
ณ ศาลาอ่างแก้ว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันจันทร์ ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๓๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยทุก ๆ ด้านดำเนินก้าวหน้ามาได้ด้วยดี เป็นที่น่าพอใจ ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

ก่อนที่บัณฑิตจะออกไปประกอบภาระงาน สร้างฐานะความเจริญให้แก่ชีวิตใคร่จะขอให้คิดพิจารณาให้เห็นถึงความจริงข้อหนึ่ง ว่าความเจริญและความเสื่อมของบ้านเมืองนั้น ขึ้นอยู่กับผลงานการกระทำอันเป็นส่วนรวมของคนทั้งชาติ ซึ่งต่างมีหน้าที่แบ่งปันกันทำตามความรู้ความสามารถ ตามโอกาสและความถนัดของแต่ละบุคคล. ดังนั้น ถ้าบุคคลยังเห็นว่ามีชาติมีประเทศเป็นที่พึ่งที่อาศัย ก็จะต้องรับผิดชอบร่วมกันในการทำงานส่วนรวมของชาติให้ดี เพื่อธำรงรักษาประเทศชาติไว้. ผู้ใดมีความสามารถฉลาดเฉลียวในทางใด จะต้องพยายามทำหน้าที่ให้ได้ผลงอกงามไพบูรณ์ในทางนั้น โดยเต็มความสามารถ เพื่อประสานประโยชน์ทุกส่วนเข้าด้วยกัน ให้เป็นความเจริญมั่นคงของบ้านเมือง. ความรับผิดชอบดังนี้สำคัญมาก เพราะเป็นข้อชี้ขาดในความเจริญและความเสื่อมแห่งอดีตปัจจุบันและอนาคต. ยิ่งมีความสามารถทางสมอง และมีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนอย่างกว้างขวางจนสำเร็จปริญญา ยิ่งจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบมากขึ้นและสูงขึ้น. เพราะฉะนั้น ต่อไปนี้ บัณฑิตจะต้องสำนึกตระหนักอยู่เสมอ ว่าตนเองมีความรับผิดชอบอย่างยิ่ง ที่จะต้องปฏิบัติงานของตัว ร่วมงานกับผู้อื่น และประสานประโยชน์กับทุกฝ่ายให้ได้ผลสมบูรณ์ทุกส่วน เพื่อนำพาประเทศชาติของเราให้ก้าวไปถึงความวัฒนาสถาพรอันเป็นจุดประสงค์.

ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนประสบความสำเร็จและความเจริญในชีวิต สามารถทำตัวให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและสังคมได้โดยสมบูรณ์ และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมร่วมกันในพิธีนี้ มีความสุขสวัสดิ์ทั่วหน้ากัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๓๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล และได้ทราบรายงานว่า กิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี. ขอขอบใจที่มหาวิทยาลัยให้ปริญญาวิศวกรรมศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า และขอแสดงความชื่นชมด้วยกับทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

มหาวิทยาลัยมหิดลนี้ เป็นมหาวิทยาลัยที่สอนวิชาการด้านแพทยศาสตร์แท้ ๆ มาแต่เดิม. ต่อมาได้ปรับปรุงขยายวิชาการที่สอนให้กว้างขวางออกไปมากมายหลายแขนง จนบัดนี้มีพร้อมทั้งด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์. วิวัฒนาการอันได้เป็นมานี้ นับเป็นผลสำเร็จของมหาวิทยาลัยมหิดล ที่เพียรพยายามจะขยายการศึกษาชั้นอุดมให้สมบูรณ์จนเต็มรูปแบบ ซึ่งจะเป็นผลดีถึงการพัฒนาประเทศเป็นส่วนรวมด้วย.

บัณฑิตทั้งหลายเป็นผู้มีความรู้ความสามารถพร้อมอยู่ หากไม่นำออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติแล้ว ก็จะเป็นน่าเสียดายอย่างมาก. ทุกคนจึงควรจะได้ถือเป็นที่ที่จะต้องรับผิดชอบในสถานภาพและความมั่นคงของส่วนรวมเป็นพิเศษ ด้วยการใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่โดยเต็มภาคภูมิ เพื่อส่งเสริมปรับปรุงการปฏิบัติงานพัฒนาสังคมและบ้านเมือง ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นในทุก ๆ ด้าน. ในการนี้ท่านทั้งหลาย นอกจากจะอาศัยความรู้ความสามารถทางวิชาการตามแนวที่ได้ฝึกฝนกันมาแล้ว ยังจะต้องรู้ในพื้นฐานและหลักวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง รวมทั้งมีความเข้าใจอันกระจ่างอย่างเพียงพอในสถานะความเป็นจริงของท้องถิ่นสังคม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีความเป็นอยู่ของคนไทยด้วย จึงจะสามารถนำวิชาการที่มีอยู่ไปใช้ปฏิบัติงาน ให้ประสานกับวิชาการด้านอื่น บุคคลอื่น และสถานะความเป็นจริงได้โดยสอดคล้องและสัมฤทธิ์ผลที่เป็นประโยชน์แท้. บัณฑิตใหม่ทุกคนจึงควรจะได้ตั้งใจพิจารณาตามนัยที่กล่าวนี้ให้ทราบชัด จักได้เป็นหลักเป็นกำลังในการอุ้มชูประคับประคองการปฏิบัติงานพัฒนา ให้ก้าวไปสู่ทิศทางและสภาพที่พึงประสงค์ คือ ความผาสุก ความมั่นคง และความก้าวหน้าของทุกคนในชาติ.

ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนประสบความสุข และความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญมั่นคงในหน้าที่การงาน ทั้งสามารถบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมและบ้านเมืองได้ ตั้งตั้งใจทุกประการ.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันอังคาร ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๓๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ทราบจากรายงานว่า กิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยความมั่นคง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยที่ให้ปริญญาวิทยาศาสตร ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า.

ท่านทั้งหลายต่างศึกษาสำเร็จ ได้รับปริญญาเป็นบัณฑิตแล้ว ย่อมจะมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จครั้งนี้ อยู่ทั่วกัน. จึงอยากจะฝากข้อคิดไว้ในโอกาสนี้ว่า บัณฑิตจะมีแต่ชื่อเป็นเกียรติยศเพียงอย่างเดียว ย่อมไม่สมควร จะต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติต่าง ๆ ให้สมกับฐานะของบัณฑิตด้วย. คุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่งของบัณฑิต คือ ความรู้ ความสามารถทางวิชาการ. บัณฑิตนั้นจะต้องเป็นผู้มีความรู้ที่หนักแน่นด้วยวิทยาการ ทั้งด้านลึก และด้านกว้าง โดยมีทฤษฎีและเหตุผลข้อพิสูจน์เป็นเครื่องรองรับ พร้อมกันนั้นก็ต้องมีความคิดความสามารถที่จะ นำหลักวิชาการไปปรับใช้ในสถานการณ์จริงให้ได้โดยถูกต้องพอเหมาะพอดีด้วย. อีกประการหนึ่ง ในการนำความรู้ไปใช้นั้น บัณฑิตควรจะต้องมุ่งหมายและพยายามใช้เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมให้ยิ่งไปกว่าของตนเอง. เมื่อมีความรู้จริง และนำไปใช้งานได้ผลเป็นประโยชน์จริงจึงจะนับว่าเป็นบัณฑิตแท้. ขอให้ทุกคน ไม่ว่าจะออกไปทำหน้าที่การทำงานในตำแหน่งใด อยู่ ณ ที่ใด ควรจะได้ตั้งใจชวนขวนขวายศึกษาค้นคว้าให้ยิ่งกว้างขวางลึกซึ้ง และพยายามนำเอาความรู้ ความคิด ความสามารถที่มีอยู่ไปใช้ปฏิบัติบริหารงานในหน้าที่ ให้สัมฤทธิ์ผลเป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม. ถ้าทำได้ดังนี้ความเป็นบัณฑิตในตัวของแต่ละคนก็จะสมบูรณ์ และจะเป็นเกียรติเชิดชูตนอย่างแท้จริง.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุก ๆ ท่าน ที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความสวัสดิ์ถึงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพุธ ที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๓๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงกิตติคุณ และบัณฑิตทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

เมื่อวันวานข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้ว่า บัณฑิตจะต้องมีความรู้ที่หนักแน่นในหลักวิชา และมีความคิดความสามารถที่จะนำความรู้ไปปรับใช้ในสถานการณ์จริงให้บังเกิดผลเป็นประโยชน์ได้ ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม. วันนี้ จะพบกับท่านทั้งหลาย ถึงเรื่องการปฏิบัติตนให้เหมาะสม ซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญอีกอย่างหนึ่งของบัณฑิต.

บัณฑิตนอกจากจะเป็นผู้มีความรู้ที่ถูกต้องทั่วถึงในวิทยาการ มีความฉลาดที่จะใช้ความคิดวิทยาการของตนให้เป็นผลแล้ว ยังจะต้องปฏิบัติให้เหมาะสมกับฐานะของตนอีกด้วย. การปฏิบัติตนให้เหมาะสมนี้เป็นสิ่งละเอียดอ่อน ไม่มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นเครื่องวัด และไม่มีการขบขันบังคับใด ๆ กำหนดไว้ให้บุคคลปฏิบัติตามได้โดยเด็ดขาด หากแต่กำหนดได้ด้วยคุณธรรม ซึ่งมีอยู่ในจิตสำนึกของแต่ละคนเอง. ผู้ที่มีจิตสำนึกในคุณธรรม สามารถหักห้ามความคิดที่ไม่ถูกต้อง สามารถยับยั้งคำพูดที่ไม่สมควร และสามารถควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติแต่ในทางที่ดีได้ จึงได้รับการยกย่องนับถือว่าเป็นบัณฑิตอย่างแท้จริง. บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย มีโอกาสดีและมีวิถีสถาณะสูงกว่าผู้คนอีกจำนวนหนึ่ง เพราะได้เล่าเรียนศิลปวิทยาการ และได้รับการอบรมฝึกฝนในระเบียบแบบแผนต่าง ๆ มากมากกว่า. ในสายตาและความคิดของคนทั่วไป ย่อมคิดเห็นว่าบัณฑิตทั้งหลายได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกในคุณธรรมมาแล้วเป็นอย่างดี เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติงาม. เมื่อสังคมเชื่อถือว่าเป็นผู้มีคุณธรรม ความประพฤติดังนี้ ก็ควรที่แต่ละคนจะได้ฝึกฝนอบรมคุณธรรมในตนเองให้งอกงามขึ้น ให้ควบคู่และเท่าเทียมกับวิชาความรู้ จักได้สามารถประพฤติตนปฏิบัติงานได้อย่างบัณฑิตแท้ และบรรลุถึงความดีความเจริญในชีวิตได้ครบถ้วนทุกประการ.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคน และทุกท่านที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ ประสบความสุขสวัสดิ์ในชีวิต และมีความเจริญรุ่งโรจน์ในหน้าที่การงาน สมตามปณิธานปรารถนาทั่วหน้ากัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๓๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษา ผู้ได้รับรางวัลและทุนการศึกษาทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จอันน่าภาคภูมิใจ.

เมื่อสองวันก่อน ข้าพเจ้าได้พบกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแล้ว ได้รับเกียรติยกย่องว่าเป็นบัณฑิต ซึ่งหมายถึงผู้มีวิชาความรู้สูง มีความฉลาดสามารถในการใช้วิชาการ และมีคุณธรรมพร้อมสมบูรณ์ในตน. วันนี้จะพบกับท่านถึงคุณสมบัตินี้ข้อหนึ่งของบัณฑิต คือความเป็นผู้มีเหตุผลที่ถูกต้อง.

การประกอบกิจการงานร่วมกับผู้อื่นนั้น ที่จะให้เป็นไปโดยราบรื่นเรียบร้อยทั้งหมด ย่อมเป็นไปได้ยาก เพราะคนจำนวนมากย่อมมีความคิดที่แตกต่างกันไป ตามพื้นฐานภูมิรู้และภูมิธรรมของแต่ละคน. ปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ในการทำงาน ก็อาจเกิดขึ้นได้เสมอ. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ทุกคนชอบที่จะทำความคิดความเห็นให้สอดคล้องกันร่วมกันพิจารณาหาทางแก้ไขด้วยเหตุและผลตามเป็นจริงบนพื้นฐานอันเดียวกัน ก็ให้เห็นแนวทางปฏิบัติแก้ไขได้อย่างเที่ยงตรง ถูกต้อง และเหมาะสม. หากต่างคนต่างคิดต่างคนต่างอ้างเหตุผลที่อาศัยพื้นฐานแตกต่างกัน ก็อาจเกิดถกเถียงโต้แย้งกัน โดยไม่มีข้อยุติ. ปัญหาต่าง ๆ ก็ไม่มีทางออกและได้รับการปฏิบัติแก้ไขเป็นผลให้งานที่ทำติดขัดล่าช้า หรือไม่สามารถจะดำเนินการต่อไปได้สำเร็จ. เหตุและผลนี้จึงเป็นประโยชน์โดยตรงในการพิจารณาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นสิ่งที่จะส่งเสริมความสามารถของบุคคลให้สูงขึ้น คือสามารถทำงานที่ยาก ที่มีความสำคัญสูงได้. บัณฑิตจึงควรจะได้ฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้มีเหตุและผลในทุกเรื่องทุกกรณีโดยเคร่งครัด ด้วยการหัดคิดให้เป็นระเบียบขั้นตอน ฝึกจับประเด็นของเรื่องต่าง ๆ ให้ได้โดยถูกต้อง และรู้จักลำดับเหตุและผลที่ต่อเนื่องกันให้ได้แน่ชัด ทั้งรู้จักใช้ถ้อยคำสื่อความหมายได้ถูกต้องตามลำดับ และรวบรัดชัดเจน ครั้นลงมือปฏิบัติ ต้องปฏิบัติให้จริงให้ต่อเนื่องเป็นกระบวนการตามแนวทางที่กำหนดไว้ ให้งานทุกอย่างก้าวหน้าไปจนบรรลุเป้าหมายโดยสมบูรณ์. ถ้าทุกคนทำได้ดังนี้ ก็จะช่วยให้สิ่งที่คิด กิจที่ทำ คำที่พูด สัมฤทธิ์ผลที่เป็นประโยชน์แท้จริงทั้งแก่ตนเองและชาติบ้านเมือง.

ขออวยพรให้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน มีความสุขสวัสดิ์และความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมกันในพิธีนี้ ถึงพร้อมด้วยความวัฒนาผาสุกทุกประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วันพุธ ที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๓๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในวันนี้ และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุก ๆ ด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

การสร้างความสำเร็จมั่นคงให้แก่ตนเอง แก่ส่วนรวม หรือแก่ชาติบ้านเมืองก็ตาม ที่จริงเป็นสิ่งเดียวกันที่เรียกว่าการพัฒนา หรือการปฏิบัติปรับปรุงให้ดีขึ้นให้เจริญขึ้น. ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาประเทศจึงมีโครงการต่าง ๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาวอยู่มากมายหลายประเภท เพื่อปฏิบัติแก้ไขปัญหาในทุก ๆ ส่วนของบ้านเมือง. ยกตัวอย่างเช่น นักเรียนในชนบทห่างไกลขาดแคลนอาหารที่จะบริโภค จึงได้มีโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันสำหรับเด็กยากจนในโรงเรียนในท้องถิ่นทุรกันดารขึ้น. โครงการนี้มิใช่เป็นเพียงการนำอาหารไปป้อนให้เด็กเฉพาะครั้งเฉพาะคราวเท่านั้น แต่จะสนับสนุนนักเรียนเหล่านั้นให้สามารถทำการเกษตรอย่างได้ผล เพื่อที่จะได้มีอาหารมาบริโภคอย่างยั่งยืน. ในการปลูกพืชผักสวนครัว จะต้องจัดหาพันธุ์พืช และปรับปรุงดินให้เหมาะสมแก่การเพาะปลูก รวมทั้งจัดหาแหล่งน้ำอย่างเพียงพอ ซึ่งการนี้จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากนักวิชาการต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย. นักเรียนเองก็ต้องมีส่วนร่วมในโครงการ ทั้งในการเพาะปลูก การบำรุงรักษา และการนำผลผลิตมาประกอบอาหารที่มีแต่คุณค่าเหมาะสมตามหลักโภชนาการ. การปฏิบัติการเกษตรตามโครงการนี้ แม้เพียงการปลูกพืชผักสวนครัวอย่างเดียว จะต้องอาศัยปัจจัยมากมายหลายอย่าง จึงจะสำเร็จผลที่ดีได้. บัณฑิตผู้จะได้ออกไปปฏิบัติงานพัฒนาบ้านเมืองต่อไป จึงควรพิจารณาให้เห็นถ่องแท้ ว่าการปฏิบัติใด ๆ ก็ตาม จะต้องหวังผลสำเร็จที่เป็นประโยชน์อันยั่งยืน และงานทุกอย่างที่ทำ มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวิชาการด้านอื่น ๆ บุคคลอื่น ๆ ซึ่งต่างส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันอยู่อย่างแนบแน่น เมื่อปฏิบัติงานอันใดกับผู้ใด จะต้องพยายามร่วมกันคิดพิจารณาและปรึกษาให้เข้าใจกัน พร้อมกับระมัดระวังปฏิบัติการให้ส่งเสริมเกื้อกูลกันให้ตลอด. งานที่ทำจึงจะบรรลุผลเลิศ และเกิดประโยชน์ตามมุ่งหมาย.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในตำแหน่งหน้าที่สมตามที่ตั้งใจปรารถนาจงทุกเมื่อทุกประการ.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๓๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จอันน่าภาคภูมิใจ.

เมื่อวานนี้ ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้ว่า งานพัฒนาตามโครงการต่าง ๆ นั้น ก็เพื่อปฏิบัติแก้ไขปัญหาในทุก ๆ ส่วนของประเทศให้ดีขึ้น และได้ยกตัวอย่างปัญหาการขาดแคลนอาหารของนักเรียนในชนบทห่างไกล ซึ่งต้องแก้ไขด้วยโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันสำหรับเด็กยากจนในโรงเรียนในท้องถิ่นทุรกันดาร เพื่อช่วยเหลือนักเรียนเหล่านั้นให้สามารถช่วยตัวเอง ให้มีอาหารบริโภคอย่างเพียงพอ.

วันนี้ ใครจะกล่าวเพิ่มเติมแก่ท่านทั้งหลายอีกว่า การปฏิบัติงานพัฒนา หรือการกระทำทุกสิ่งอัน ย่อมจะมีผลต่อเนื่องออกไปอีกหลายอย่างได้. เช่น การที่นักเรียนปฏิบัติตามโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน นอกจากจะได้ผลโดยตรง คือให้อิ่มท้อง ก็จะทำให้เด็ก ๆ เจริญเติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกายและสติปัญญา สามารถศึกษาเล่าเรียน และสร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงให้แก่ตนเองและประเทศชาติต่อไปได้. ผลดีอีกประการหนึ่งของโครงการนี้ ที่หลายคนอาจมองไม่เห็น ก็คือเป็นการฝึกฝนให้เด็กนักเรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งด้านการเกษตร การชลประทาน และโภชนาการ รวมทั้งให้รู้จักพึ่งตนเอง รู้จักทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในภายภาคหน้า. นอกจากนี้ ครูและผู้ปกครองก็จะเกิดความรู้ ความคิด ที่จะนำไปปรับใช้ให้บังเกิดผลดีแก่การประกอบอาชีพของตน และเมื่อผู้อื่นได้เห็น ก็จะนำไปปฏิบัติตาม. ผลจากการปฏิบัติตามตัวอย่าง ก็จะมีก่อให้เกิดประโยชน์ขยายออกไปทั่วทั้งชุมชน. นักวิชาการผู้ปฏิบัติงานพัฒนาตามโครงการต่าง ๆ ไม่ควรจะละเลยมองข้ามความสำคัญของกิจกรรมแม้เล็กน้อย หากจำเป็นจะต้องพิจารณาให้ลึกซึ่งรอบคอบ และละเอียดถี่ถ้วน. ให้ทราบว่า ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการนั้น จะมีขอบเขตต่อเนื่องกว้างไกลเพียงใด จักได้สามารถวางแผนงานให้สอดคล้องต้องกันทุกส่วนทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดผลเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ และประชาชนส่วนรวมให้ได้มากที่สุด. ขอให้บัณฑิตนำหลักการนี้ไปพิจารณาโดยถี่ถ้วนรอบคอบ จักได้ปฏิบัติตนปฏิบัติงานได้ถูกต้อง ให้เป็นประโยชน์แก่การพัฒนาประเทศชาติต่อไป.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสุข ความสวัสดิ์ และความสำเร็จในสิ่งอันพึงประสงค์จงทุกเมื่อทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ณ หอประชุม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันพุธ ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๓๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อีกครั้งหนึ่ง ในวาระที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้สถาปนามาครบ ๖๐ ปี และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุก ๆ ด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี มีการปรับปรุงพัฒนาทั้งทางด้านวิชาการและอาคารสถานที่ เพื่อให้เกิดประโยชน์อันพึงประสงค์แก่มหาวิทยาลัยแก่การศึกษา นักศึกษา และประเทศชาติโดยส่วนรวม.

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติพร้อมทั้งความสำเร็จในการศึกษา และขอขอบใจที่มหาวิทยาลัยให้ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า.

บัณฑิตทั้งหลายเป็นผู้มีความรู้ ความคิด และความสามารถพร้อมอยู่ ย่อมมุ่งหวังที่จะได้ประกอบอาชีพการงานเป็นหลักฐาน เพื่อสร้างสรรค์ความสำเร็จและความเจริญมั่นคงให้แก่ตนเองและชาติบ้านเมือง. การสร้างความสำเร็จดังกล่าวนี้จำต้องอาศัยปัจจัยประกอบพร้อมกันอย่างน้อยสามส่วน. ส่วนแรก ได้แก่ความรู้ความสามารถทางวิชาการ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่จะต้องนำมาใช้ปฏิบัติงาน. ส่วนที่สอง ได้แก่จิตใจที่เข้มแข็งหนักแน่นในเหตุผลความถูกต้อง ในความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และในความสัตย์สุจริต ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนพื้นฐานที่จะรองรับวิชาความรู้และความคิดทั้งปวงให้มั่นคงและเที่ยงตรงถาวร. ส่วนที่สาม ได้แก่ประสบการณ์และความรู้รอบตัวที่จะช่วยให้บุคคลมีความคิดอ่านกว้างไกล เฉลียวฉลาดทันเหตุการณ์ ทั้งคล่องแคล่วในการติดต่อสัมพันธ์กับทุกฝ่ายทุกคน ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนที่จะส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติภารกิจทุกด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ. ปัจจัยทั้งสามส่วนนี้ เมื่อประกอบกันเข้าครบถ้วนย่อมบันดาลให้การปฏิบัติงานสัมฤทธิ์ผลที่ประสงค์ได้ทุกอย่าง. บัณฑิตผู้ปรารถนาความก้าวหน้าในชีวิต ควรได้ศึกษาพิจารณาให้เห็นชัด แล้วนำมาเป็นหลักอาศัย ในการพัฒนาตนพัฒนางานต่อไป.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนมีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญาที่กล้าแข็งเพื่อสามารถปฏิบัติกิจการงานให้บรรลุผลเลิศ บังเกิดประโยชน์ตามที่มุ่งหมายทุก ๆ ประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอีกวาระหนึ่ง และได้ทราบจากรายงานว่ามหาวิทยาลัยมีโครงการที่จะขยายบทบาทด้านการศึกษาในทุกสาขาวิชาที่สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยแห่งนี้ให้เป็นสถานอุดมศึกษาที่สมบูรณ์แบบ. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้บริหารคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

บัณฑิตแห่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นนี้เป็นผู้โชคดี ที่ได้รับการศึกษาฝึกหัดมาให้มีคุณสมบัติครบถ้วน ทั้งด้านวิชาการ ทั้งด้านปฏิบัติงานกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้มีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพการงานตามแนวทางของตน. อย่างไรก็ตาม บัณฑิตทั้งหลายไม่ควรจะลืมนึกว่าการออกไปทำงานจริง ๆ นั้น ต่างกับการทำกิจกรรมในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยมาก. ข้อสำคัญ ก็คือแต่ละคนจะต้องลงมือทำงานด้วยตนเอง ด้วยความรู้ ความอดุสาหะ และความคิดวิริยอุตสาหะของตน ทั้งจะต้องรับผิดชอบอย่างจริงจังในผลสำเร็จหรือล้มเหลวของงาน โดยไม่มีครูบาอาจารย์หรือผู้อาวุโสกว่าคอยชี้แนะและติดตามช่วยเหลือ. นอกจากนี้ ยังจะต้องทำงานร่วมมือกับผู้อื่นฝ่ายอื่นอีกเป็นอันมาก. ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาปฏิบัติในมหาวิทยาลัยอันเป็นพื้นฐานอยู่ อาจไม่เพียงพอสำหรับปฏิบัติกิจการงานให้สำเร็จประโยชน์แก่ตน แก่งาน และแก่ส่วนรวมได้โดยสมบูรณ์ จึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ทุกคนจะต้องขวนขวายศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมให้แก่ตัวเองให้มาก รวมทั้งต้องรู้จักสมาคมผูกมิตรกับผู้อื่น ฝ่ายอื่น ตลอดจนบุคคลทั่วไปอย่างกว้างขวางด้วย จึงจะช่วยให้งานที่ทำดำเนินไปได้ราบรื่น และสำเร็จประโยชน์ตามที่ประสงค์.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ที่ได้รับปริญญาในวันนี้ มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงานที่จะพึงปฏิบัติต่อไป และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธี มีความผาสุกสวัสดิโดยทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ณ ศาลาอ่างแก้ว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันอังคาร ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๓๔

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในวาระนี้ และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยเจริญก้าวหน้าด้วยดีเป็นที่น่าพอใจ. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้บริหาร คณาจารย์และบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

บัณฑิตย่อมมีความหวังตั้งใจอยู่ทั่วกัน ที่จะได้ออกไปใช้ความรู้ความคิดประกอบอาชีพการงานสร้างตัวสร้างฐานะให้เจริญมั่นคง. ในการทำงานนั้น ท่านทั้งหลายคงจะต้องปฏิบัติร่วมกับผู้อื่นฝ่ายอื่นเป็นอันมาก จึงเป็นธรรมดาอยู่เอง ที่จะต้องมีปัญหาข้อขัดแย้งเกิดขึ้นบ้าง. ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น น่าจะมาจากเหตุสำคัญประการหนึ่งได้แก่การพูดจาไม่เข้าใจกัน. การพูดนี้สำคัญมาก มีอยู่สามลักษณะด้วยกันคือ พูดมาก พูดเร็ว และพูดดี. การพูดมาก คนฟังยาก ทำให้ล้าสน จับเรื่องจับประเด็นไม่ถูก. ส่วนการพูดเร็ว คนฟังไม่ทัน ทำให้ไม่เข้าใจเรื่องชัด หรือเข้าใจผิดได้. เมื่อพูดจาสื่อสารกันไม่กระจ่าง ทำให้เข้าใจยาก จึงอาจก่อให้เกิดปัญหาขึ้นได้ เพราะเข้าใจเรื่องไม่ตรงกัน. การพูดดี คือดีด้วยเนื้อหาสาระ พอดีกับกาลเทศะ เหมาะสมกับฐานะและบุคคล ไม่มากหรือน้อยเกินไป คนฟังสบาย จับเรื่องราวได้ชัด และถูกต้องตามความประสงค์. เมื่อพูดจาสื่อสารกันได้ไม่ติดขัด ก็จะมีใจเข้าอกเข้าใจกัน และสามารถร่วมมือกันทำงานสร้างสรรค์ความสุขความเจริญให้เกิดขึ้นได้. ปัญหาต่าง ๆ ก็จะไม่เกิดขึ้น หรือหากจะเกิดขึ้นบ้าง ก็สามารถพูดจาทำความเข้าใจกันได้โดยไม่ยากนัก. การพูดดีจึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ทุกคน ที่จะต้องอยู่ร่วมกัน ต้องสมาคมคบหากัน และทำงานร่วมกันเป็นหมู่เป็นคณะ. บัณฑิตทุกคนจึงควรจะได้ศึกษาพิจารณาเรื่องการพูดให้ทราบชัด และพยายามฝึกหัดให้ชำนาญ จักได้สามารถปฏิบัติงานและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่นและมั่นคง พร้อมทั้งเกียรติและความเจริญทุกอย่าง.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิตตามที่ตั้งใจปรารถนา และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา
จากสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
ณ สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ในวาระที่สถาบันแห่งนี้สถาปนามาครบ ๖๐ ปี. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา ทั้งขอขอบใจที่สภาสถาบันมอบปริญญาคุณฐิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาการวางแผน และพัฒนาชนบทแก่ข้าพเจ้า.

ทุกวันนี้ แม้ประเทศของเราจะพัฒนาด้านอุตสาหกรรมไปมากแล้วก็ตาม แต่การเกษตรก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน จะละเลยทอดทิ้งมิได้. ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องค้นหาแนวทางปฏิบัติการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพการณ์อยู่เสมอ เพื่อช่วยให้เกษตรกรของเราได้มีผลผลิตที่เพียงพอเลี้ยงตัว และมีฐานะความเป็นอยู่ที่สุขสบายพอควรแก่อัตภาพ. ทฤษฎีใหม่เป็นวิธีปฏิบัติการเกษตรอีกแนวทางหนึ่ง ที่คิดค้นขึ้นสำหรับเกษตรกรที่มีที่ดินจำนวนน้อย หรือแปลงขนาดเล็ก. มีหลักสำคัญอยู่ว่า แต่ละแปลงจะแบ่งออกเป็นสวน ๆ สมมุติว่าแปลงหนึ่งมี ๑๕ ไร่ จะปลูกข้าว ๕ ไร่ ปลูกไม้ผล พืชไร่ หรือพืชผักสวนครัว ๕ ไร่ ขุดสระน้ำ ๓ ไร่ ปลูกที่อยู่อาศัยและอื่น ๆ อีก ๒ ไร่. วิธีนี้ได้ทดลองปฏิบัติขั้นแรกมานานพอสมควร และได้ผลดีที่น่าพอใจระดับหนึ่ง คือเกษตรกรมีข้าวบริโภคเพียงพอตลอดปี และมีรายได้พอเลี้ยงตัวเองได้. ต่อไปหากจะให้ได้ผลที่ยั่งยืนยิ่งขึ้น ในขั้นที่สอง ก็จะต้องรวมกันในกลุ่มหรือสหกรณ์ ด้วยความร่วมมือของหน่วยราชการ มูลนิธิ และเอกชน เพื่อช่วยเหลือในด้านการผลิต การตลาด การเป็นอยู่ต่าง ๆ และในขั้นที่สาม จะต้องร่วมมือกับสถาบันการเงินและการพลังงาน เพื่อช่วยเหลือด้านการจัดตั้งและบริหารโรงสี ร้านสหกรณ์ รวมทั้งสนับสนุนการลงทุน. ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันแห่งนี้ ต่างได้รับการฝึกฝนอบรมให้มีความรู้ความสามารถในด้านการเกษตรมาเป็นอย่างดีแล้ว ขอให้ถือโอกาสนี้เป็นรากฐานและชีวิตสำหรับประเทศของเรา และเกษตรกรรวมในยุคปัจจุบันนี้ จำเป็นต้องได้รับการวางแผนและพัฒนาอย่างถูกต้อง. ทุกคนจึงควรจะได้ถือเป็นภาระหน้าที่ที่จะต้องช่วยกันศึกษาค้นคิดและปฏิบัติทดลอง หาวิธีการที่ดีที่เหมาะสมยิ่ง ๆ ขึ้น เพื่อให้การเกษตรในประเทศของเราได้พัฒนาก้าวหน้าไปได้อย่างมั่นคง.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทุกเมื่อทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๓๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล และได้ทราบว่ากิจการทุก ๆ ด้านของมหาวิทยาลัยเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

วันนี้ บัณฑิตทั้งหลายต่างได้รับปริญญาบัตร เครื่องรับรองวุฒิกันไปเรียบร้อยแล้ว ซึ่งนอกจากจะมีความหมายสำหรับแต่ละคน ยังนับว่ามีความหมายอย่างสำคัญต่อประเทศชาติด้วย คือทำให้ประเทศของเราได้ตัวบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถสูงในสาขาวิชาการต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอีกมาก. ในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าจึงใคร่จะปรารภกับท่านทั้งหลายว่า บ้านเมืองใดก็ตาม ถ้าประชาชนส่วนใหญ่ตกอยู่ในความเขลา ไม่มีความรู้ทั้งทางศิลปวิทยา ทั้งทางปัญญาและภูมิธรรม ยังไม่เห็นความสำคัญของประโยชน์แท้แท้ของตนเองหรือส่วนรวม บ้านเมืองนั้นย่อมจะพัฒนาให้เจริญมั่นคงได้ยากยิ่ง. เหตุนี้ประเทศของเราจึงได้พยายามจัดตั้งสถาบันการศึกษาในทุกระดับชั้นขึ้น เพื่อให้กุลบุตรกุลธิดาได้มีสถานที่อบรมสั่งสอนวิทยาการต่าง ๆ อย่างเช่นมหาวิทยาลัยมหิดลแห่งนี้ ได้ทุ่มเททุนรอนไปเป็นจำนวนเงินมิใช่น้อย ก็ด้วยจุดประสงค์ที่จะพัฒนาบุคคลให้สมบูรณ์พร้อมทั้งศิลปวิทยาและสติปัญญาไว้เป็นกำลังสร้างสรรค์ความเจริญวัฒนาให้แก่ประเทศชาติ. เพราะฉะนั้นบัณฑิตจะต้องสำเหนียกตระหนกอยู่เสมอว่าตนเองมีความรับผิดชอบอย่างยิ่ง ที่จะปฏิบัติงานของตัว ร่วมงานกับผู้อื่น และประสานประโยชน์กับทุกฝ่ายให้ได้ผลพร้อมทุกส่วน เพื่อนำพาประเทศชาติของเราให้ก้าวไปถึงความวัฒนาสถาพร อันเป็นจุดประสงค์ร่วมกันของคนไทยทุกคน.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จและความเจริญในชีวิต สามารถทำตัวให้เป็นประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติได้โดยสมบูรณ์ และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมร่วมกันในพิธีนี้ มีความสุขความสวัสดิภาพทั่วหน้ากัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันศุกร์ ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๓๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดลอีกครั้งหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกท่าน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

เมื่อวานนี้ ข้าพเจ้าได้กล่าวแก่บัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความว่า บ้านเมืองที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ทั้งทางศิลปวิทยา ทั้งทางปัญญาและภูมิธรรม ยังไม่เห็นความสำคัญของประโยชน์แท้แก่ตนเองหรือส่วนรวม ย่อมจะพัฒนาให้เจริญมั่นคงได้โดยยาก ผู้มีปัญญาและภูมิรู้สูง จึงนับเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างเอกในการพัฒนาบ้านเมือง

วันนี้ ใครจะกล่าวเพิ่มเติมแก่ที่ประชุมนี้อีกว่า ผู้มีปัญญาและความรู้ดี เพราะมีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนมากกว่าผู้อื่น ย่อมมีหน้าที่และความรับผิดชอบเป็นพิเศษที่จะต้องทำตัวทำงานให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน การที่จะกระทำให้ได้ผลเป็นประโยชน์ดังนั้น จำเป็นที่แต่ละคนจะต้องรู้ซึ่งถึงประโยชน์ที่แท้เป็นเบื้องต้นก่อน ประโยชน์ที่แท้มีอยู่ ๒ อย่าง คือ ประโยชน์ส่วนตัว ที่ทุกคนมีสิทธิที่จะแสวงหาและได้รับ แต่ต้องด้วยวิถีทางที่สุจริตและเป็นธรรม กับประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งเป็นประโยชน์ของชาติที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอยู่ การทำงานทุกอย่าง จะต้องให้ได้ประโยชน์แท้ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม ประโยชน์นั้นจึงจะสมบูรณ์และมั่นคงถาวรเป็นผลดีแก่ชาติบ้านเมืองอย่างแท้จริง

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าในการทำงานและขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ทราบรายงาน ว่ากิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยความมั่นคง. ขอแสดงความชื่นชมกับทุกคนที่ได้รับ เกียรติและความสำเร็จในการศึกษา ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก ที่ให้ปริญญาอักษรศาสตร์ดุษฎี บัณฑิตกิตติมศักดิ์และพระพุทธรูปแก่ข้าพเจ้าในโอกาสนี้ด้วย.

พิธีรับปริญญาบัตรมีความหมายสำคัญมากแก่บัณฑิตทั้งหลาย เพราะเป็นการประกาศรับรองวิทยฐานะ ของแต่ละคนให้ปรากฏ ว่าเป็นผู้มีความรู้ ความคิด ความสามารถพอเพียงที่จะยกย่องไว้วางใจ ให้ประกอบ การงานที่สำคัญ ๆ ของชาติได้. งานของชาตินั้นมีมากมายหลายด้าน ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม การเมือง การปกครอง และจำเป็นจะต้องมีผู้มีความรู้ความสามารถในแต่ละสาขาวิชา มาปฏิบัติบริหารให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีในทุก ๆ ด้าน. ถ้าจะเปรียบเทียบให้เห็นชัด ก็ขอเปรียบเหมือนวงดนตรี วงหนึ่ง ซึ่งจะต้องประกอบด้วยเครื่องดนตรีประเภทต่าง ๆ มีเครื่องดีด ลี ดี เป่า เป็นต้น และมีผู้ชำนาญใน เครื่องดนตรีนั้น ๆ เป็นผู้ปฏิบัติให้กลมกลืนไพเราะ และถูกต้องตามจังหวะจะโคน จึงจะเป็นวงดนตรีที่สมบูรณ์ได้. เพราะฉะนั้น ผู้มีปัญญาความสามารถไม่ว่าจะทำงานใดด้านใด เป็นงานเล็กหรืองานใหญ่ ง่ายยาก จะต้อง ถือว่างานทุกอย่างมีความสำคัญเท่าเทียมกัน และต้องตั้งใจกระทำให้ดีที่สุดด้วยความรับผิดชอบ และด้วยความ อุตสาหะวิริยะ โดยมุ่งถึงความสำเร็จของงานเป็นจุดหมายสำคัญ. เชื่อว่า ถ้าทุกฝ่ายทุกคนในชาติปฏิบัติได้ดังนี้ ก็ยังความเจริญก้าวหน้าให้แก่กิจการที่ทำ และบันดาลความเจริญมั่นคงให้เกิดแก่ประเทศชาติได้เป็นแน่นอน.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีกำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญาอันเข้มแข็งสมบูรณ์ และให้ประสบความสำเร็จ สุขความสำเร็จ พร้อมทั้งความเจริญรุ่งเรืองทุกประการในชีวิต ทั้งขอให้ผู้มาร่วมประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์สืบไป.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันศุกร์ ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๓๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

เมื่อวานนี้ ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความว่า งานของชาตินั้นมีมากมายหลายด้าน และจะต้องมีผู้มีความสามารถมาปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี. เปรียบเหมือนวงดนตรีจะต้องประกอบด้วยเครื่องต่าง ๆ และผู้ปฏิบัติจึงจะเป็นวงดนตรีที่สมบูรณ์. ดังนั้น ทุกคนไม่ว่าจะทำงานใดด้านใด จะต้องพยายามทำให้ดีที่สุด.

วันนี้ ใครจะกล่าวเพิ่มเติมแก่ท่านทั้งหลายว่า ผู้ปฏิบัติดนตรีนั้น แม้จะใช้เครื่องดนตรีต่างชนิด แต่ในการปฏิบัติร่วมกัน จะต้องเทียบเสียงให้ตรงกัน และประสานประสานให้สอดคล้องพอเหมาะพอดีกัน. เพลงที่ทำได้จึงจะได้รสกลมกล่อม ฟังไพเราะนุ่มนวล. ผู้ปฏิบัติงานก็เช่นเดียวกัน จะต้องคิดให้เห็นว่างานที่ตนทำนั้น เป็นเพียงงานส่วนหนึ่งของส่วนรวม และงานทุกด้านทุกสาขา ย่อมสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน เป็นปัจจัยส่งเสริมเกื้อกูลกัน และประกอบกันขึ้นเป็นงานส่วนรวมของบ้านเมือง ซึ่งต้องเจริญพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน และให้ทันเทียมกัน. ถ้างานส่วนใดส่วนหนึ่งชะงักล่าช้า อาจพาให้ส่วนอื่นเรรวนไปทั้งกระบวนการได้. ดังนั้น นอกจากจะปฏิบัติภาระหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดแล้ว แต่ละคนจะต้องพยายามทำงานของตนให้ประสานกับงานอื่น ฝ่ายอื่น และบุคคลอื่น พร้อมทั้งระมัดระวังปฏิบัติการให้สอดคล้องสนับสนุนกันให้ตลอดด้วย. งานทุก ๆ ส่วนจึงจะดำเนินไปพร้อมเสมอ กัน และทำความเจริญให้เกิดแก่บ้านเมือง ส่วนรวม และบุคคลได้สมบูรณ์.

ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญก้าวหน้าในการทำงาน และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความสุขความสวัสดิ์โดยทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันเสาร์ ที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๓๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิต ผู้ได้รับรางวัล และทุนการศึกษาทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ.

เมื่อวานนี้ ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความว่า ผู้ปฏิบัติดนตรีนั้นแม้จะใช้เครื่องมือต่างชนิดกัน ก็ต้องปฏิบัติให้ประสานกัน เพลงที่แท้จริงจะไพเราะนุ่มนวล. ผู้ปฏิบัติงานก็เช่นเดียวกัน นอกจากจะทำงานของตนให้ดีที่สุดแล้ว ยังจะต้องประสานกับงานอื่นและบุคคลอื่นให้ได้ด้วย. งานจึงจะสำเร็จผลสมบูรณ์ เป็นประโยชน์แก่ตนแก่ประเทศชาติอย่างแท้จริง.

วันนี้ ใครจะกล่าวเสริมแก่ท่านทุกคนอีกว่า ในการปฏิบัติร่วมกันนั้น ดนตรีแต่ละชิ้นแต่ละอย่างจะต้องเทียบเสียงให้รู้ที่สูงที่ต่ำ แล้วจะต้องอยู่ในกรอบคือทางเพลงท่วงทำนอง และจังหวะอย่างเคร่งครัด. การปฏิบัติดนตรีร่วมกันจึงจะพรักพร้อม ไม่ติดขัดหรือหยุดชะงักรวนเร. การทำงานร่วมกันและการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมก็ไม่แตกต่างกันมากนัก จำเป็นต้องมีกรอบคือกฎระเบียบให้ทุกคนถือปฏิบัติ. อย่างในการทำงานร่วมกัน หากต่างคนต่างทำตามใจชอบ โดยไม่คำนึงถึงระเบียบวินัย. งานที่ทำนั้นก็ยากยิ่งที่จะบรรลุผลสำเร็จตรงตามเวลาและเป้าหมายได้. กฎระเบียบจึงเป็นเครื่องกำกับระดับระบอบให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็วถูกต้อง ทั้งทำให้บุคคลอยู่ร่วมกันในสังคมได้โดยปรกติสุข. บัณฑิตจึงควรศึกษาระบบแบบแผนของงานของสังคมให้เข้าใจชัด และปฏิบัติตามด้วยความตั้งใจและเต็มใจจึงจะทำให้งานและประเทศชาติของเราพัฒนาก้าวหน้าไปได้ตามที่มุ่งหวัง.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่เข้มแข็งสมบูรณ์ ด้วยกำลังกาย ใจ และสติปัญญา ทั้งมีระเบียบวินัยเป็นเครื่องเกื้อกูลความประพฤติปฏิบัติทุกอย่าง ให้ดำเนินก้าวหน้าไปได้โดยสวัสดิ์ และประสบความสำเร็จรุ่งเรืองในชีวิตทุก ๆ ประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๓๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในวันนี้ และได้ทราบว่าการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยความมั่นคง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก ที่ให้ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ และยกย่องการปฏิบัติงานพัฒนาของข้าพเจ้าโดยประการต่าง ๆ.

การพัฒนานั้น ได้เป็นภารกิจและนโยบายสำคัญของการปกครองบริหารประเทศของเรามาจนพอสมควรแล้ว แต่กระนั้นก็เป็นที่น่าทราบบันว่า เรายังจะต้องพัฒนาต่อไปอีกมาก. ในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าจึงใคร่จะปรารภกับทุกท่านว่า การพัฒนาประเทศจะบรรลุผลตามเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยประกอบการหลายอย่าง. อย่างแรก ต้องมีคนดี คือมีปัญญา มีความรับผิดชอบ มีความวิริยะอุตสาหะ เป็นผู้ปฏิบัติ. อย่างที่สอง ต้องมีวิทยาการที่ดี เป็นเครื่องใช้ประกอบการ. อย่างที่สาม ต้องมีการวางแผนที่ดี ให้พอเหมาะพอควรกับฐานะ เศรษฐกิจ และทรัพยากรที่มีอยู่ โดยคำนึงถึงประโยชน์อันพึงประสงค์ของประเทศและประชาชนเป็นหลักปฏิบัติ. บัณฑิตเป็นผู้มีปัญญาความสามารถสูง เพราะได้รับการศึกษาอบรมมามาก ย่อมเป็นที่หวังของ คนทั่วไป ว่าจะเป็นการกำลังสำคัญในการปฏิบัติบริหารงานของชาติ ให้วิวัฒนาการไปด้วยดีในทุก ๆ ด้าน. ดังนั้น ทุกคนจึงควรจะได้ถือเป็นการระหน้าที่ ที่จะต้องใช้ปัญญา ความรู้ ความสามารถของตนรับใช้สังคม และพัฒนาชาติ บ้านเมืองให้เกิดประโยชน์สูงสุดเท่าที่จะทำได้.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความเข้มแข็งสมบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญา เพื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่การงานให้สัมฤทธิ์ผลตามที่มุ่งหมาย และให้มีความสุขความเจริญก้าวหน้าในชีวิตทุกประการ.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ
วันศุกร์ ที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๓๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

เมื่อวานนี้ ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความว่า การพัฒนาประเทศจะสำเร็จผลมากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง คือ ต้องมีคนดีเป็นผู้ปฏิบัติ มีวิทยาการที่ดีเป็นเครื่องใช้ประกอบการ และมีการวางแผนที่ดีเป็นหลักปฏิบัติ. บัณฑิตในฐานะผู้มีปัญญาและความรู้ จึงควรจะได้ร่วมกันเป็นกำลังพัฒนาประเทศชาติ ให้วิวัฒนาการไปด้วยดีในทุก ๆ ด้าน.

วันนี้ ใครจะกล่าวเพิ่มเติมกับท่านทั้งหลายว่า ประโยชน์อันพึงประสงค์ของการพัฒนานั้น ก็คือ ความผาสุกสงบ ความเจริญมั่นคง ของประเทศชาติและประชาชน. แต่การที่จะพัฒนาให้บรรลุผลเป็นประโยชน์ดังกล่าวได้ จำเป็นที่จะต้องพัฒนาฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้ยุติกันดี เป็นเบื้องต้นก่อน เพราะฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนนั้น คือรากฐานอย่างสำคัญของความสงบและความเจริญมั่นคง. ถ้าประชาชนทุกคนมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีแล้ว ความสงบ และความเจริญ ย่อมจะเป็นผลก่อเกิดต่อตามมาอย่างแน่นอน. จึงอาจพูดได้ว่าการพัฒนา ก็คือการทำสงครามกับความยากจน เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนโดยตรง. เมื่อใดก็ตามที่ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี และประเทศชาติมีความสงบ มีความเจริญ เมื่อนั้นการพัฒนาจึงจะถือได้ว่าประสบความสำเร็จ เป็นชัยชนะของการพัฒนาอย่างแท้จริง.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสุขความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันพุธ ที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๓๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในวาระนี้ และได้ทราบจากรายงานว่ากิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมากที่ให้ปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้าถึงสองสาขาวิชา.

บัณฑิตผู้ได้รับความสำเร็จอย่างสำคัญในด้านการศึกษามาแล้ว ย่อมมุ่งหมายที่จะใช้ความรู้ความสามารถของตนสร้างสรรค์ความสำเร็จที่ยิ่งสูงขึ้นไปอีก คือการสร้างความสำเร็จมั่นคงในชีวิตและฐานะหน้าที่. ความสำเร็จดังนี้ ถึงหากจะเป็นที่พึงปรารถนาอย่างยิ่ง แต่ก็มีสิ่งที่จะทุกคนจะได้มาโดยง่าย เพราะในการดำเนินชีวิตและการประกอบกิจการงาน ย่อมจะต้องมีปัญหาต่าง ๆ เป็นอุปสรรคขัดขวางความสำเร็จอยู่เสมอ ยากที่ผู้ใดหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด จะหลีกเลี่ยงพ้นได้. คนก็มียุทธศาสตร์ของชน สังคมก็มียุทธศาสตร์ของสังคม ประเทศก็มียุทธศาสตร์ของประเทศ แม้กระทั่งโลกก็มียุทธศาสตร์ของโลก. ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตและกิจการงาน จึงเป็นเรื่องธรรมดา. ข้อสำคัญ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น จะต้องแก้ไขให้ลุล่วงไปโดยไม่ชักช้า. ผู้ใดมีสติปัญญาคิดได้ดี ปฏิบัติได้ถูก ผู้นั้นก็มีหวังบรรลุถึงเป้าหมาย มีความสำเร็จสูง. ถ้าเป็นตรงกันข้าม ก็ยากที่จะประสบความสำเร็จสมหวังได้. ท่านทั้งหลายจึงต้องเตรียมกายเตรียมใจให้พร้อมทุกเมื่อ ที่จะเผชิญกับปัญหาทุกอย่างด้วยความหนักแน่นกล้าหาญ และปฏิบัติแก้ไขให้สมกับภูมิปัญญาและความรู้ของบัณฑิต. ชีวิตและกิจการงาน จักได้ผ่านพ้นจากปัญหาอุปสรรค และดำเนินไปเ็นทางที่ถูกต้องอย่างราบรื่น จนบรรลุความสำเร็จและความเจริญที่มุ่งประสงค์.

ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมในพิธีมีความสุขสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันพฤหัสบดี ที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

เมื่อวานนี้ ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความว่า การสร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงในชีวิต และฐานะหน้าที่ มิใช่จะกระทำให้สำเร็จได้ง่าย ๆ เพราะมักจะมีปัญหาต่าง ๆ เป็นอุปสรรคขัดขวางอยู่เสมอ. ผู้ที่มีสติปัญญาคิดได้ดี ปฏิบัติแก้ไขได้ถูกจึงจะประสบความสำเร็จสมหวังได้.

วันนี้ ใครจะขยายความเรื่องการแก้ไขปัญหาแก่ท่านให้ทราบชัด. ปัญหาทุกอย่างไม่ว่าเล็กหรือใหญ่ มีทางแก้ไขได้ ถ้ารู้จักคิดได้ดี ปฏิบัติได้ถูก. การคิดได้ดีนั้น มิใช่การคิดได้ด้วยลูกคิดหรือด้วยสมองกล เพราะถึงโลกเราในปัจจุบันจะวิวัฒนาการไปมาเพียงใดก็ตาม ก็ยังไม่มีเครื่องมืออันวิเศษชนิดใดสามารถขบคิดแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์. การขบคิดวินิจฉัยปัญหา จึงต้องใช้สติปัญญา คือคิดด้วยสติรู้ตัวอยู่เสมอเพื่อหยุดยั้งและป้องกันความประมาทพลาดผิดและอคติต่าง ๆ มิให้เกิดขึ้น ช่วยให้การแก้ปัญหาพิจารณาปัญหาต่าง ๆ เป็นไปอย่างเที่ยงตรง ทำให้เห็นเหตุเห็นผลที่เกี่ยวเนื่องกันเป็นกระบวนการได้กระจ่างชัดทุกขั้นตอน และวินิจฉัย ได้ถูกต้องว่า ปัญหาที่แท้อยู่ตรงไหนจะปฏิบัติแก้ไขได้โดยวิธีใด. ส่วนการปฏิบัติได้ถูกนั้น ก็คือปฏิบัติแก้ไขได้ ถูกต้องตามหลักการ หลักวิชา หลักเหตุผล และหลักธรรม. การคิดได้ดีปฏิบัติได้ถูกนี้ เป็นเรื่องที่เป็นเหตุเป็น ผลประกอบกัน และส่งเสริมสนับสนุนกัน เป็นปัจจัยที่สำคัญในการแก้ไขปัญหา ทั้งในการดำรงชีวิตและการ ปฏิบัติกิจการงาน. บัณฑิตผู้ปรารถนาความสำเร็จและความก้าวหน้า จึงควรฝึกฝนตนเองให้คิดได้ดีปฏิบัติ ได้ถูก ในทุกเรื่องทุกกรณี.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่เข้มแข็งสมบูรณ์ด้วยพลานามัย มีกำลังกาย กำลังสติปัญญา สามารถปฏิบัติ หน้าที่การงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และดำรงตนได้สมฐานะของบัณฑิตตลอดไป.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๓๙

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในวันนี้ และได้ทราบว่าการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมากที่มอบปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า.

บัณฑิตทั้งหลายนับว่าได้ศึกษาอบรมมาสมบูรณ์รอบด้าน เป็นที่คาดหวังของคนทั่วไปว่า จะเป็นผู้นำหลักวิชาไปสร้างสรรค์ความเจริญและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้แก่สังคมได้โดยถูกต้อง. การจะนำวิชาการไปใช้ให้บังเกิดประโยชน์ตามที่ต้องการนั้นมิใช่ง่ายนัก เพราะวิชาที่เรียนรู้มาเป็นความรู้ที่หนักไปทางหลักทฤษฎี ยังไม่อาจนำมาใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพทันที. นอกจากนี้ วิชาการหรือทฤษฎีบางอย่างที่เรียนมาส่วนมากเป็นของต่างประเทศ ไม่อาจใช้กับกิจการและสภาพการณ์ในบ้านเมืองเราได้ทั้งหมด. ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาเพิ่มเติมให้กว้างขวาง และแก้ไขดัดแปลงให้เหมาะสมตามสภาพการณ์. จะทำการอันใด ควรคิดพิจารณาให้ถ่วงถี่และทั่วถึงว่างานที่จะทำนั้นมีจุดมุ่งหมายอย่างไร มีขอบเขตเพียงไหน ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและเหตุปัจจัยอะไรบ้าง และเมื่อทำไปแล้วจะก่อให้เกิดประโยชน์หรือโทษเสียหายประการใด. ถ้าแต่ละคนได้คิดให้รอบคอบ คิดให้กว้างขวาง และคิดให้ครบถ้วนดังนี้ ก็เชื่อว่าจะสามารถนำหลักวิชามาใช้ปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้บรรลุประโยชน์ที่พึงประสงค์ และสามารถนำพาตนเองและประเทศชาติให้ก้าวหน้าไปสู่ความเจริญและมั่นคงได้อย่างแน่นอน.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสุขความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์ทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันศุกร์ ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในวาระนี้ และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก ที่มอบปริญญาวิศวกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า.

ตลอดระยะเวลาอันยาวนานที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้มีบทบาทอย่างสำคัญในการพัฒนาประเทศ ในด้านการพัฒนากำลังคน ดังจะเห็นได้จากการที่บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันแห่งนี้ มีส่วนเข้าร่วมและรับช่วงดำเนินงานสำคัญระดับชาติอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าในภาครัฐบาลหรือภาคเอกชน. ข้าพเจ้าจึงใคร่จะปรารภกับท่านทั้งหลายว่า การพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญยิ่งขึ้นไปนั้น ย่อมต้องพัฒนาบุคคลก่อน เพราะถ้าบุคคลอันเป็นองค์ประกอบของส่วนรวม ไม่ได้รับการพัฒนาแล้ว ส่วนรวมจะเจริญและมั่นคงได้ยากยิ่ง. การที่บุคคลจะพัฒนาได้ก็ด้วยปัจจัยประการเดียวคือการศึกษา. การศึกษานั้นแบ่งเป็นสองส่วน คือการศึกษาด้านวิชาการ ส่วนหนึ่ง กับการอบรมบ่มนิสัยให้เป็นผู้มีจิตใจใฝ่ดีใฝ่เจริญ มีปรกติละอายชั่วกลัวบาป ส่วนหนึ่ง. การพัฒนาบุคคลจะต้องพัฒนาให้ครบถ้วนทั้งสองส่วน เพื่อให้บุคคลได้มีความรู้ไว้ใช้ประกอบการ และมีความดีไว้เกื้อหนุนการประพฤติปฏิบัติทุกอย่าง ให้เป็นไปในทางที่ถูก ที่ควร และอำนวยผลเป็นประโยชน์ที่พึงประสงค์. ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิต จัดได้ว่าเป็นบุคคลที่ได้รับการพัฒนาแล้ว ควรจะได้ตั้งใจฝึกฝนอบรมบ่มนิสัยให้ถึงพร้อมทั้งความรู้และความดี เพราะสองสิ่งนี้เป็นแม่บทใหญ่ ที่จะใช้วัดคุณภาพของบัณฑิต พร้อมทั้งผลสำเร็จในการให้การศึกษาของมหาวิทยาลัย.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ ตลอดจนทุกท่านที่มาร่วมประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์ตลอดกาลทุกเมื่อไป.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล และได้ทราบว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีในทุก ๆ ด้าน. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก ที่มอบปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์สาขาฟิสิกส์ แก่ข้าพเจ้า.

ความสำเร็จทางการศึกษาของบัณฑิตในครั้งนี้ ถือได้ว่าเป็นความสำเร็จที่สำคัญอีกขั้นหนึ่งของชีวิต. ในโอกาสนี้ข้าพเจ้าจึงใคร่จะปรารภกับทุกท่านว่า ความสำเร็จทุกอย่างในชีวิตของคนเรานั้น มิใช่จะเกิดมีขึ้นในครั้งหนึ่งคราวเดียวได้ หากจะต้องค่อย ๆ สร้างเสริมต่อเติมมาเป็นลำดับ. ดังที่ท่านทั้งหลายศึกษาสำเร็จเป็นบัณฑิตอยู่ในบัดนี้ ก็ต้องสำเร็จการศึกษาในระดับประถมและมัธยมเป็นขั้นเป็นตอนมาก่อน. ต่อไปเมื่อออกไปประกอบอาชีพการงาน ท่านก็จะต้องใช้ความรู้ความสามารถทั้งปวงที่ได้ศึกษาเรียนรู้มาเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติ เพื่อความสำเร็จในการสร้างสรรค์อนาคตที่มั่นคงให้แก่ตนและส่วนรวม. ดังนั้น ผู้ปรารถนาความก้าวหน้าเมื่อประสบความสำเร็จในกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง จึงไม่ควรหยุดยั้งพอใจอยู่เพียงเท่านั้น แต่ชอบที่จะยึดถือความสำเร็จทั้งนั้นเป็นรากฐานอันมั่นคง ที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จที่ยิ่งสูงขึ้น และเป็นประโยชน์กว้างขวางขึ้น. ถ้าบัณฑิตจะมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของตนดังที่กล่าว แล้วยึดถือปฏิบัติแต่บัดนี้ ก็เชื่อว่าความเจริญก้าวหน้าจะเกิดมีขึ้นทั้งแก่ตัวท่านเองและประเทศชาติต่อตามกันไปโดยไม่มีที่สิ้นสุด.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมชุมนุมในพิธีนี้มีความผาสุกสวัสดิ์จงทุกเมื่อทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันศุกร์ ที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดลอีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก ที่มอบปริญญาทันตแพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า.

เมื่อวานนี้ ข้าพเจ้าได้กล่าวแก่บัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความว่า ผู้ปรารถนาความก้าวหน้า เมื่อประสบความสำเร็จในกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่ควรหยุดยั้งพอใจอยู่เพียงเท่านั้น แต่ชอบที่จะยึดถือความสำเร็จทั้งนั้น เป็นรากฐานในการสร้างสรรค์ความสำเร็จที่ยิ่งสูงขึ้น และเป็นประโยชน์กว้างขวางขึ้น.

ในวันนี้ ใครจะกล่าวแก่ท่านทั้งหลายว่า การงานทุกอย่างทุกอาชีพ ย่อมจะมีจรรยาบรรณของตนเอง. จรรยาบรรณนั้นจะบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ตามแต่ก็เป็นสิ่งที่ยึดถือกันว่าเป็นความดีงาม ที่คนในอาชีพนั้นพึงประพฤติปฏิบัติ. หากผู้ใดล่วงละเมิดก็อาจก่อให้เกิดความเสียหายทั้งแก่บุคคล หมู่คณะ และส่วนรวมได้. เหตุนี้ ผู้ปฏิบัติงานในทุกสาขาอาชีพ นอกจากจะต้องมีความรู้ในสาขาของตนอย่างลึกซึ้ง จัดเจนและศึกษาให้ก้าวหน้าอยู่เสมอแล้ว ยังจะต้องยึดมั่นในจรรยาบรรณในวิชาชีพของตน ทั้งข้อที่ควรปฏิบัติและไม่พึงปฏิบัติอย่างเคร่งครัดด้วย จึงจะสามารถประพฤติตนปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ ได้รับความเชื่อถือยกย่องในเกียรติ ในศักดิ์ศรี และในความสามารถด้วยประการทั้งปวง.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญยั่งยืนในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาพร้อมประชุมพร้อมกันในวันนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์ถึงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพุธ ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ทราบรายงาน ว่ากิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยเจริญก้าวหน้ามาด้วยดี. ขอแสดงความชื่นชมกับทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จได้เป็นบัณฑิตในสาขาวิชาต่าง ๆ สมตามที่ตั้งใจปรารถนา.

ความเป็นบัณฑิต นอกจากจะหมายถึงได้ที่ความรู้ความฉลาดสามารถในหลักวิชาแล้ว ยังสั่งเกตทราบ ได้ที่ความคิด คำพูด และการกระทำ อีกทางหนึ่ง. ความคิดนั้นสำคัญมาก ถือได้ว่าเป็นแม่บทใหญ่ของคำพูด และการกระทำทั้งปวง. กล่าวคือ ถ้าคนเราคิดดี คิดถูกต้อง ทั้งตามหลักวิชาและคุณธรรม คำพูดและการกระทำก็เป็นไปในทางที่ดีที่เจริญ. แต่ถ้าคิดไม่ดีไม่ถูกต้อง คำพูดและการกระทำก็อาจก่อให้เกิดความเสื่อมเสียหาย ทั้งแก่ตัวเองและส่วนรวมได้. ด้วยเหตุนี้ ก่อนที่บุคคลจะพูดจะทำสิ่งใด จำเป็นต้องหยุดคิดเสียก่อนว่า กิจที่จะทำ คำที่จะพูดนั้น ผิดหรือถูก เป็นคุณประโยชน์หรือเป็นโทษเสียหาย เป็นสิ่งที่ควรพูด ควรกระทำ หรือควรงดเว้น. เมื่อคิดพิจารณาได้ดังนี้ก็จะสามารถยับยั้งคำพูดที่ไม่สมควร หยุดยั้งการกระทำที่ไม่ถูกต้อง พูดและทำแต่สิ่งที่จะ สัมฤทธิ์ผลเป็นคุณ เป็นประโยชน์ และเป็นความเจริญ. บัณฑิตจึงควรฝึกหัดปฏิบัติตนให้เป็นคนคิดก่อนพูด คิดก่อนทำ จนเป็นปรกตินิสัย จึงจะได้ชื่อว่าประพฤติปฏิบัติตนสมกับความเป็นบัณฑิต ที่คนเขายกย่องเชื่อถือ.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคน มีความสุขสวัสดิ์ในชีวิต และมีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ ถึงพร้อมด้วยความวัฒนาผาสุกทุกประการ.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงกิตติคุณและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

เมื่อวานนี้ ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความว่า ความคิดนั้นเป็นแม่บทใหญ่ของคำพูดและการกระทำ เพราะกิจที่จะทำคำที่จะพูดทุกอย่างล้วนสำเร็จมาจากความคิด การคิดก่อนพูดและคิดก่อนทำ จึงช่วยให้บุคคลสามารถยับยั้งคำพูดที่ไม่สมควร หยุดยั้งการกระทำที่ไม่ถูกต้อง พูดและทำแต่สิ่งที่จะสัมฤทธิ์ผล เป็นประโยชน์และเป็นความเจริญ.

วันนี้ ใครจะกล่าวเสริมแก่ท่านทั้งหลายว่า คำพูดที่กล่าวออกไป หลังจากที่ได้พิจารณาไตร่ตรองอย่างกว้างขวางและรอบคอบแล้ว ย่อมถือเป็นสัจวาจา ที่แสดงถึงความตั้งใจจริงที่บุคคลตั้งไว้แก่ตัวและผู้อื่น. ผู้พูดจึงผูกพันบังคับตัวเองให้มั่นอยู่ในสัจวาจานั้น. สิ่งใดที่พูดว่าจะทำหรือจะงดเว้น ต้องทำให้ได้โดยเคร่งครัดและครบถ้วน. หากไม่กลายเป็นคนกลับกลอก ไม่มีความมั่นคงในคำพูดและการกระทำ ทำให้ไม่มีผู้ไว้วางใจ ไม่อาจทำให้งานให้ตนเองประสบผลสำเร็จที่ดีได้. ผู้หนักแน่นในสัจจะ พูดอย่างไร ทำอย่างนั้น จึงจะได้รับความสำเร็จพร้อมทั้งความศรัทธาเชื่อถือ และความยกย่องสรรเสริญจากคนทุกฝ่าย. การพูดแล้วทำ คือพูดจริงทำจริง จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมเกียรติคุณของบุคคลให้เด่นชัด และสร้างเสริมความดี ความเจริญ ให้เกิดขึ้นทั้งแก่บุคคลและส่วนรวม.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จทุกประการในชีวิต มีความเจริญมั่นคงในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมในพิธีนี้มีความสุขสวัสดิ์โดยทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันศุกร์ ที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิต ผู้ได้รับรางวัล และทุนการศึกษาทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ.

เมื่อสองวันก่อน ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความว่า บุคคลจะต้องคิดให้ดีให้รอบคอบเสียก่อนที่จะพูดจะทำ และเมื่อพูดสิ่งใดไปแล้วต้องทำให้ได้จริง จึงจะได้รับความสำเร็จ พร้อมทั้งความศรัทธาเชื่อถือ และความสรรเสริญยกย่องจากคนทุกฝ่าย.

วันนี้ ใครจะกล่าวเพิ่มเติมแก่ทุกท่านว่า งานที่ทำหลังจากที่ได้คิดพิจารณาอย่างรอบคอบ และวางแผนปฏิบัติทุกขั้นตอนอย่างถูกถ้วนตามหลักวิชาแล้ว ก็ไม่แน่ว่าจะได้ผลเลิศตามเป้าหมายที่ตั้งไว้เสมอไป. ดังนั้นไม่ว่างานที่ทำจะได้ผลมากน้อยประการใด สำเร็จหรือล้มเหลวก็ตาม. นักปฏิบัติงานผู้ยึดมั่นในความจริง จะต้องยอมรับความจริง และต้องกล้าที่จะบอกกล่าวให้ทราบทั่วกัน โดยไม่ปิดบังหรือบิดเบือน. ถ้าไม่ได้อะไร คนอื่นจะได้ถือเป็นบทเรียน ไม่เสียแรงเสียเวลาไปปฏิบัติโดยเปล่าประโยชน์อีก. ถ้าได้ผลดี ผู้อื่นก็จะยึดถือปฏิบัติตาม และขยายผลให้ได้ประโยชน์กว้างขวางขึ้น. บัณฑิตผู้จะออกไปปฏิบัติหน้าที่การงานสร้างเกียรติยศชื่อเสียงและความเจริญมั่นคงให้แก่ตนและบ้านเมือง จึงควรจะได้พิจารณาศึกษาในเรื่องการคิด การพูด การกระทำ ทั้งก่อนหลัง ที่กล่าวมานี้ให้ทราบชัด แล้วนำมาไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อไป.

ขออวยพรให้ทุกคนประสบแต่ความสุขความสวัสดิ์ พร้อมด้วยความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรืองทั้งในชีวิตและหน้าที่การงานตามที่ตั้งใจปรารถนาทุกประการ.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในวันนี้ และได้ทราบ รายงานว่ากิจการทุก ๆ ด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาอย่างน่าพอใจ. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ.

ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิต ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีภูมิรู้และสติปัญญาสูง. ในโอกาสนี้ข้าพเจ้าจึงใคร่จะปรารภ กับทุกท่านถึงเรื่อง ปัญญา. ปัญญา แปลว่าความรู้ทั่ว มีอยู่ ๒ ลักษณะด้วยกัน คือปัญญาที่เกิดจากการเล่าเรียน จดจำมาอย่างหนึ่ง กับปัญญาที่เกิดจากการศึกษาสังเกตและนำมาขบคิดพิจารณาจนรู้ชัดอย่างหนึ่ง. บัณฑิตแต่ละ คนในที่นี้ เชื่อว่าต่างได้รับการศึกษาอบรมมาแล้วเป็นอย่างดี แต่ในด้านการศึกษาสังเกตนั้นอาจยังย่อหย่อนอยู่บ้าง เพราะมีประสบการณ์ในชีวิตไม่มากนัก. ทุกคนจึงควรจะได้สนใจสังเกตศึกษาเรื่องราว บุคคลและสิ่งต่าง ๆ ที่ แวดล้อมและเกี่ยวข้องกับตัวเองให้มาก. อย่าละเลยหรือมองข้ามแม้สิ่งเล็กน้อย เช่น ต้นหญ้า ซึ่งถ้าพิจารณาให้ดี ก็จะทำให้เกิดปัญญาได้. หญ้านั้นมีทั้งหญ้าที่เป็นวัชพืชซึ่งเป็นโทษ และหญ้าที่มีคุณอย่างหญ้าแฝก ซึ่งเป็น ประโยชน์อย่างยิ่งแก่การอนุรักษ์ดินและน้ำ เพราะมีรากที่ยังลึกแผ่กระจายลงไปตรง ๆ ทำให้อุ้มน้ำและยึดเหนี่ยว ดินได้มั่นคง และมีลำต้นชิดติดกันแน่นหนา ทำให้ดักตะกอนดินและรักษาหน้าดินได้ดี. คนเราก็เช่นเดียวกัน มีทั้ง บุคคลที่มีชีวิตอยู่โดยเปล่าประโยชน์และบุคคลที่มีชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่า. ต้นหญ้าจึงเป็นบทเรียนได้อย่างดีเลิศ สำหรับนำมาพิจารณาเทียบเคียงให้เป็นคติในการดำเนินชีวิตของบุคคล ว่าควรจะประพฤติปฏิบัติตนอย่างวัชพืช ซึ่งอยู่ ณ ที่ใดก็มีแต่สร้างปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ที่นั้น หรือควรจะประพฤติปฏิบัติตนอย่างหญ้าแฝก ซึ่งแต่ สร้างสรรค์ประโยชน์และความมั่นคงเป็นปึกแผ่นให้แก่ตนและแก่แผ่นดินอันเป็นที่อยู่อาศัย.

ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนมีความเจริญมั่นคงในหน้าที่การงานและในการครองชีวิต ทั้งขอให้ทุกท่านที่มา ชุมนุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์ทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ
วันศุกร์ ที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

เมื่อวาน ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความว่า ปัญญานั้นมีอยู่ ๒ ลักษณะ คือปัญญาที่เกิดจากการเล่าเรียนจดจำอย่างหนึ่ง กับปัญญาที่เกิดจากการศึกษาสังเกตและพิจารณาจนรู้ชัดอย่างหนึ่ง. บัณฑิตเป็นผู้ได้รับการศึกษาอบรมมาดีแล้ว จึงควรจะได้พยายามสังเกตศึกษาให้มาก ไม่มองข้ามแม้สิ่งเล็กน้อยอย่างต้นหญ้า ก็สามารถนำมาพิจารณาเทียบเคียงให้เป็นประโยชน์แก่การดำเนินชีวิตได้.

ในวันนี้ ใครจะกล่าวเพิ่มเติมแก่ท่านทั้งหลายว่า สิ่งที่ดีมีประโยชน์นั้น จะต้องใช้ให้ถูกต้องตามหลักวิชา และเหมาะสมแก่สภาพการณ์ทั่วไปด้วย จึงจะได้ผลที่พึงประสงค์. อย่างเช่นการปลูกหญ้าแฝก จะต้องปลูกให้ชิดติดกันเป็นแผง และวางแนวให้เหมาะสมกับลักษณะของภูมิประเทศ. เป็นต้นว่า บนพื้นที่สูงจะต้องปลูกตามแนวขวางของความลาดชันและร่องน้ำ. บนพื้นที่ราบ จะต้องปลูกรอบแปลงหรือปลูกตามร่องสลับกับพืชไร่. ในพื้นที่เก็บกักน้ำ จะต้องปลูกเป็นแนวเหนือแหล่งน้ำ. หญ้าแฝกที่ปลูกโดยหลักวิธีดังนี้ จะช่วยป้องกันการพังทลายของหน้าดิน รักษาความชุ่มชื้นในดิน เก็บกักตะกอนดินและสารพิษต่าง ๆ ไม่ให้ไหลลงแหล่งน้ำ ซึ่งจะอำนวยผลเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่การอนุรักษ์ดินและน้ำ ตลอดจนการฟื้นฟูดินและป่าไม้ให้สมบูรณ์ขึ้น. บัณฑิตผู้จะออกไปเริ่มต้นชีวิตการทำงานต่อไป จึงควรจะได้ศึกษาพิจารณาเรื่องความถูกต้องเหมาะสมที่กล่าวนี้ให้ทราบชัดแล้วกำหนดเป็นหลักปฏิบัติให้แก่ตัวเองว่า ในการปฏิบัติกิจการงานทุกอย่างนั้น นอกจากต้องมีความรู้ความคิดที่ดีมีประโยชน์แล้ว จะต้องใช้ความรู้ความคิดให้ถูกต้องพอเหมาะพอดีแก่งาน แก่สถานการณ์ แก่บุคคล และท้องถิ่นด้วย จึงจะหวังผลตอบแทนที่สมบูรณ์คุ้มค่าได้.

ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาชุมนุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความเจริญสวัสดิ์ทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันพฤหัสบดี ที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในวันนี้ และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุก ๆ ด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้าไปด้วยดีอย่างน่าพอใจ. ขอขอบใจสภามหาวิทยาลัยที่มอบปริญญาบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า และขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติพร้อมทั้งความสำเร็จในการศึกษา.

ท่านทั้งหลายที่ศึกษาสำเร็จแล้ว ย่อมมุ่งหมายที่จะทำงานให้ก้าวหน้า เพื่อสร้างความเจริญมั่นคงให้แก่ฐานะและชีวิต. การปฏิบัติงานทั้งปวงนั้น กล่าวโดยหลักการ ต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐานประกอบกันสองอย่าง คือความรู้ความฉลาดสามารถของผู้ปฏิบัติอย่างหนึ่ง กับระเบียบแบบแผนและวิธีการที่กำหนดไว้ให้ใช้ในการปฏิบัติงานนั้น ๆ อย่างหนึ่ง. เมื่อใดปัจจัยทั้งสองประกอบพร้อมกัน เมื่อนั้นงานก็ดำเนินไปได้. แต่โดยความจริงที่ปรากฏ งานที่อาศัยเฉพาะปัจจัยสองประการนั้น ไม่แน่ว่าจะสำเร็จผลดีได้เสมอไป. ทั้งนี้เพราะงานทุกอย่างมีบุคคล ซึ่งมีชีวิตจิตใจ มีความนึกคิด เป็นผู้กระทำ ถ้าผู้ทำไม่ศรัทธาในงาน ไม่เข้าใจซึ่งถึงประโยชน์ของงาน งานที่ทำก็ยากที่จะได้ผลครบถ้วนตามเป้าหมาย. ดังนั้น ในการปฏิบัติงานทุกอย่าง จึงจำเป็นต้องสร้างศรัทธาให้มีขึ้นก่อน เพราะศรัทธาหรือความเชื่อมั่นในประโยชน์ของงานเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิบัติ คือทำให้มีการปฏิบัติด้วยใจในทันที แมื่อก่อนที่จะลงมือกระทำและน้อมนำให้เกิดความกระตือรือร้น ความพากเพียรอดทน ที่จะทำงานให้ต่อเนื่องกันไปได้อย่างตลอดซึ่งเป็นพลังส่งเสริมให้งานที่ทำดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลตามจุดประสงค์อย่างสมบูรณ์.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในการงาน มีความเจริญก้าวหน้า และความรุ่งเรืองในชีวิต ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาประชุมกันในพิธีนี้ มีความสุขความเจริญโดยทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันศุกร์ ที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

เมื่อวานนี้ ข้าพเจ้าได้กล่าวแก่บัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความว่า การปฏิบัติงานทั้งปวง นอกจากจะอาศัยความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติและระเบียบแบบแผนของงานที่กำหนดไว้แล้ว ยังต้องอาศัยศรัทธา ความเชื่อมั่นในงานด้วย จึงจะช่วยให้งานที่ทำดำเนินไปอย่างราบรื่นและบรรลุผลที่สมบูรณ์ตามประสงค์.

วันนี้ ใครจะกล่าวเพิ่มเติมแก่ท่านถึงศรัทธาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ได้แก่ศรัทธาความเชื่อมั่นในความดี. ศรัทธาส่วนนี้ จะส่งเสริมให้บุคคลเกิดความมุ่งมั่นที่จะทำตัวทำงานให้สูงขึ้น ไม่ยอมให้ตกต่ำ. ผู้เชื่อมั่นในความดี จะมีความรู้สึกผิดชอบ มีความขมใจ ไม่ปล่อยให้ตัวเองให้เป็นไปตามอำนาจคิดและความเห็นแก่ประโยชน์เฉพาะตัว. จะประพฤติปฏิบัติการใด ก็พิจารณาถ่วงทวนอย่างรอบคอบจนเห็นชัดแล้วว่า การนั้น ๆ เป็นสิ่งที่ดี ที่ถูกต้อง เป็นสุจริตธรรม และเป็นประโยชน์แท้ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม. การที่ทำความดีปราศจากโทษ ก่อให้เกิดประโยชน์ สร้างสรรค์เป็นความเจริญสวัสดิ์แต่อย่างเดียว. ผลดีอีกประการหนึ่งของการปฏิบัติก็คือเมื่อผลของการทำดีเป็นที่ประจักษ์ชัด คนที่ไม่เคยทำความดีเพราะไม่เคยเห็นผล ก็จะได้เห็นและหันมานิยมศรัทธาในความดี. บุคคลเหล่านั้นย่อมจะรับเอาความคิดจิตใจ และการกระทำของผู้ปฏิบัติดีเป็นแบบอย่าง แล้วน้อมนำมาประพฤติปฏิบัติด้วยตนเอง. บ้านเมืองของเราก็จะมีผู้ที่ศรัทธาในความดี ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ. สิ่งของแต่ละคนปฏิบัติก็จะประกอบส่งเสริมกันขึ้น เป็นความเจริญมั่นคงโดยส่วนรวมของชาติในที่สุด.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความสุขสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบว่าการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีในทุก ๆ ด้าน. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัย ที่ได้มอบปริญญาคุณวุฒิตักษัตถิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า.

บัณฑิตที่สำเร็จใหม่ อาจรู้สึกไม่มั่นใจว่าจะสามารถสร้างฐานะความเจริญมั่นคงของตนให้ประสบความสำเร็จได้ ด้วยขณะนี้โอกาสในการทำงานไม่เปิดกว้างดังแต่ก่อน. ข้อนี้เป็นปัญหาที่น่าหนักใจก็จริง แต่ไม่ควรวิตกกังวลให้เกินไป จนกลายเป็นความท้อแท้สิ้นหวัง. ทางที่ถูก แต่ละคนจะต้องตั้งตัวตั้งใจให้หนักแน่นและมุ่งมั่นยิ่งขึ้น อย่ายอมถดถอยพ่ายแพ้แก่อุปสรรคและปัญหา เพราะคนเราเมื่อมีความรู้ความสามารถที่ดีเป็นทุนรอนอยู่ จะไม่มีความอับจน ย่อมหาทางสร้างตัวสร้างฐานะให้ก้าวหน้าได้เสมอ. ข้อสำคัญ ในการสร้างตัวสร้างฐานะนั้นจะต้องถือหลักค่อยเป็นค่อยไป ด้วยความรอบคอบระมัดระวังและความพอเหมาะพอดี ไม่ทำเกินฐานะและกำลัง หรือทำด้วยความเร่งรีบ เมื่อมีพื้นฐานแน่นหนาพร้อมแล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญก้าวหน้าในระดับที่สูงขึ้น ตามต่อกันไปเป็นลำดับ. ผลที่เกิดขึ้นจึงแน่นอน มีหลักเกณฑ์ เป็นประโยชน์แท้และยั่งยืน. จึงขอให้บัณฑิตทุกคนได้ตั้งความปรารถนาอันสูงไว้ ให้เป็นพลังอันแข็งแกร่งมั่นคง สำหรับแผ้วถางอุปสรรคและปัญหายุ่งยากทั้งปวง เพื่อเปิดทางให้แต่ละคนได้ใช้ความสามารถ ปฏิบัติงานทุก ๆ อย่างโดยเต็มภาคภูมิ และดำเนินถึงจุดมุ่งหมาย คือความเจริญมั่นคงของตนของชาติ ได้ดังประสงค์.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่และทุกคนที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ สมบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังความคิด สามารถดำเนินชีวิตและกิจการงานทุกอย่าง ให้บรรลุความสำเร็จและความเจริญ ทั้งให้มีความสุขความสวัสดิ์ทุกเมื่อตลอดไป.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันเสาร์ ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในวาระนี้ และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุก ๆ ด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินมาด้วยความมั่นคงและก้าวหน้า เป็นที่น่าพอใจ. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ.

บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแล้ว ต้องถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ ที่จะออกไปดำเนินชีวิตและประกอบกิจการงานสร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงให้แก่ตนเองและส่วนรวมได้. การสร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงนี้ นอกจากจะอาศัยความรู้ความสามารถในเชิงวิชาการแล้ว ยังจะต้องมีรากฐานที่ดีหลายอย่าง ประกอบพร้อมกันด้วย จึงจะสัมฤทธิ์ผลที่แน่นอน. รากฐานส่วนสำคัญที่สุดประการหนึ่ง ก็คือใจ. ทั้งนี้ เพราะใจเป็นตัวต้นเหตุแท้ ที่จะนำให้เรากระทำการต่าง ๆ. ด้วยเหตุนี้ ท่านจึงกล่าวว่า ทุกสิ่งทุกอย่างมีใจเป็นใหญ่ เป็นประธาน มีใจประเสริฐสุด และสำเร็จได้ด้วยใจ. ถ้าบุคคลมีใจดีแล้ว ความสุขความเจริญย่อมเป็นอันหวังได้. แต่อย่างไรก็ดี ในชีวิตของคนเรานั้น ไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดจะอยู่เป็นปรกติสุขอย่างเดียวได้ ย่อมจะมีทั้งภัย ทั้งอุปสรรค ทั้งเคราะห์ร้าย ผ่านเข้ามาบ้าง อย่างยากที่จะหลีกเลี่ยงพ้น. ข้อสำคัญ เมื่อต้องประสบเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งที่บางครั้งทำให้ใจหายใจได้ว่า จะต้องไม่ใจเสีย เพราะจะทำให้เสียขวัญเสียกำลังใจ ทำให้จนปัญญา คิดไม่ออก ทำไม่ถูกและที่สุดก็อาจผิดพลาดเสียหายได้ต่าง ๆ. ทางที่ถูก จะต้องพยายามสงบใจ ทำใจให้ดี หายใจยาว เผชิญหน้ากับสถานการณ์ อย่างที่เรียกว่าทำใจดีสู้เสือ ก็จะทำให้เกิดสติรู้เท่าทัน สามารถใช้ปัญญาพิจารณา เห็นเหตุเห็นผลได้กระจ่างชัด หาทางปฏิบัติได้ถูกต้อง พอเหมาะพอดี ไม่มีอับจน. บัณฑิตจึงควรอย่างยิ่งที่จะฝึกฝนอบรมตนเอง ให้เป็นผู้มีใจดี มีใจที่สงบ และหนักแน่นมั่นคง ในกาลทุกเมื่อ.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีกำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญาเข้มแข็งสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะทำการงานสร้างสรรค์ความดีความเจริญได้ทุกเมื่อ และขอให้ประสบความสุข ความสำเร็จ ความก้าวหน้ารุ่งเรืองในชีวิต ตามที่ปรารถนาทุกประการ.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๔๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดลในวาระนี้. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมากที่มอบปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า.

บัณฑิตทั้งหลายได้ฟังรายงานของมหาวิทยาลัยแล้ว คงจะทราบชัดว่ากิจการของมหาวิทยาลัยนี้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และขยายให้ก้าวหน้า โดยสอดคล้องกับสถานการณ์ ความต้องการ และความจำเป็นอยู่เสมอ เพื่อให้บังเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักศึกษา ตลอดจนท้องถิ่นและประเทศชาติโดยส่วนรวม. ข้อนี้ น่าจะเป็นบทเรียนและตัวอย่างสำหรับทุกคนได้อย่างดีเลิศ ว่าการดำเนินชีวิตและกิจการงานก็เช่นเดียวกัน จะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงอยู่เสมอ จึงจะประสบผลสำเร็จที่ดีและก้าวหน้าได้. ดังนั้น เมื่อออกไปปฏิบัติหน้าที่การงาน จะเป็นงานใด สาขาใด เป็นงานเล็ก หรืองานใหญ่ อยู่ ณ ที่ใดก็ตาม ควรจะได้ศึกษาถึงพื้นฐานของงาน ของสังคม ตลอดจนสภาวะแวดล้อม ให้เข้าใจสภาพความเป็นจริงอย่างกระจ่างและทั่วถึง จักได้สามารถเลือกสรรหลักวิชาและวิธีการปฏิบัติให้ถูกต้องพอเหมาะพอดีกับงาน กับสถานการณ์และความจำเป็น เพื่อให้งานที่ทำดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลดีอันพึงประสงค์ทั้งส่วนตนและส่วนรวมได้เต็มที่. จึงขอฝากข้อคิดนี้ไว้แก่ท่านทุกคน เพื่อนำไปพิจารณาให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติตนปฏิบัติงานต่อไป.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความรุ่งเรืองก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ มีความเจริญสวัสดิ์ทุกเมื่อไป.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในวาระนี้ และได้ทราบว่าการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีในทุก ๆ ด้าน. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก ที่มอบปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า.

ท่านทั้งหลายต่างศึกษาสำเร็จ ได้รับปริญญาเป็นบัณฑิตสมความตั้งใจแล้วย่อมปรารถนาความสำเร็จที่สูงขึ้นไปอีก คือการสร้างความสำเร็จมั่นคงในชีวิตและฐานะหน้าที่. จึงอยากจะฝากข้อคิดไว้ในโอกาสนี้ว่า การที่บุคคลจะทำการสิ่งใดให้สำเร็จผลได้มากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเองเป็นสำคัญ. ข้อนี้อธิบายได้ว่า คนเราแต่ละคนย่อมมีความรู้ ความสามารถ และความถนัด แตกต่างกันไป สูงต่ำไม่เท่ากัน. ดังนั้น เมื่อจะทำการสิ่งใดจึงควรต้องรู้จักประมาณตน คือต้องรู้ว่าตนมีภูมิปัญญาและความสามารถด้านไหนเพียงใด และควรจะทำงานด้านไหน อย่างไร. เมื่อประมาณตนได้ดังนี้ ก็จะทำให้ใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ได้ถูกต้องเหมาะสมกับงาน และได้ประโยชน์สูงสุดเต็มตามประสิทธิภาพ. นอกจากนี้ การรู้จักประมาณตนยังจะทำให้คนเราหวนขยายศึกษาหาความรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์อยู่เสมอ เพื่อปรับปรุงส่งเสริมศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองให้ยิ่งสูงขึ้น. ผู้รู้จักประมาณตน จึงสามารถทำงาน ให้ประสบความสำเร็จและก้าวหน้าได้ดีกว่าคนอื่น ผู้ที่แม้จะมีความรู้ความสามารถมากกว่า แต่ไม่รู้จักประมาณตน.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ และทุก ๆ ท่านที่มาร่วมชุมนุมในพิธีนี้ มีความสุขสวัสดิ์ พร้อมทั้งความสำเร็จในหน้าที่การงาน สมตามที่ตั้งใจปรารถนาทุกประการ.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันศุกร์ ที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงกิตติคุณและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความว่า การรู้จักประมาณตน ทำให้คนเรารู้จักใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ได้พอเหมาะพอดีกับงาน และได้ประโยชน์สูงสุดเต็มตามประสิทธิภาพ ทั้งยังทำให้รู้จักขวนขวายศึกษาหาความรู้เพิ่มพูนประสบการณ์อยู่เสมอ เพื่อปรับปรุงส่งเสริมศักยภาพในตนเองให้ยิ่งสูงขึ้น. ผู้รู้จักประมาณตนจึงสามารถทำงานได้ผลดีกว่าคนอื่น ผู้ที่แม้จะมีความรู้ความสามารถมากกว่า แต่ไม่รู้จักประมาณตน. วันนี้ ใครจะกล่าวกับท่านถึงเรื่อง การรู้จักประมาณสถานการณ์.

การรู้จักประมาณสถานการณ์ ได้แก่การรู้จักพิจารณาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นให้เห็นชัดถึงความเป็นมาและที่เป็นอยู่ แล้วคาดว่าจะเป็นไปอย่างไรในอนาคต. อย่างเช่นเมื่อเกิดน้ำท่วม ณ ที่ใดที่หนึ่ง ก็จะต้องศึกษาสถานการณ์ต่าง ๆ ให้รู้กระจ่างทั่วถึงเริ่มแต่น้ำท่วมนั้นเกิดขึ้นมาอย่างไร ในพื้นที่นั้นมีสภาพเป็นอย่างไร เคยมีน้ำท่วมมาแล้วกี่ครั้ง มีระยะห่างอย่างไร แต่ทุกครั้งก่อให้เกิดความเสียหายมากน้อยเพียงใด และในปัจจุบันมีลักษณะอย่างไร เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร. เมื่อรู้สถานการณ์ที่เป็นมาและที่เป็นอยู่แน่ชัด ก็ควรประมาณสถานการณ์ได้ว่าในอนาคตจะเป็นอย่างไร และจะเกิดขึ้นอีกเมื่อใด. การแก้ไขป้องกันก็จะสามารถกำหนดวิธีการได้ถูกต้องตรงกับปัญหาและสภาพพื้นที่ ทั้งสามารถกำหนดเวลาปฏิบัติได้ว่า การใดควรจะทำก่อนหลัง และการใดเป็นการด่วน ที่จะต้องเร่งทำให้แล้วเสร็จทันการณ์ทันเวลา เพื่อป้องกันความเสียหายไม่ให้เกิดมีขึ้นอีก. การรู้จักประมาณสถานการณ์จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการปฏิบัติงานยิ่งประมาณสถานการณ์ได้ถูกต้องเพียงใด ก็จะทำงานที่ทำสำเร็จผลสมบูรณ์ และได้ประโยชน์คุ้มค่ามากขึ้นเพียงนั้น.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จสมบูรณ์ด้วยความดีงามความรุ่งเรืองตามที่ปรารถนาทุกประการ และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความสุขสวัสดิ์ดีจงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
พระราชทานเพื่อเชิญไปอ่าน
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันเสาร์ ที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑

ขอแสดงความยินดีด้วยกับผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จอันควรแก่การภูมิใจในครั้งนี้.

เมื่อสองวันก่อน ข้าพเจ้าได้พูดในที่ประชุมนี้ถึงเรื่องการรู้จักประมาณตน และการรู้จักประมาณสถานการณ์ว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับผู้ปรารถนาความสำเร็จและความก้าวหน้า. ในวันนี้ ใครจะทบทวนให้ท่านได้พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง.

การรู้จักประมาณตน ได้แก่การรู้จักและยอมรับว่าตนเองมีภูมิปัญญาและความสามารถในด้านไหนเพียงใด และควรจะทำางานด้านไหน อย่างไร. การรู้จักประมาณตนนี้ จะทำให้คนเรารู้จักใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ได้ถูกต้องเหมาะสมกับงาน และได้ประโยชน์สูงสุดเต็มตามประสิทธิภาพ ทั้งยังทำให้รู้จักขวนขวายศึกษาหาความรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์อยู่เสมอ เพื่อปรับปรุงส่งเสริมศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองให้ยิ่งสูงขึ้น. ส่วนการรู้จักประมาณสถานการณ์นั้น ได้แก่การรู้จักพิจารณาสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ทราบชัดถึงความเป็นมา และที่เป็นอยู่ รวมทั้งที่คาดว่าจะเป็นไปได้ในอนาคต. การรู้จักประมาณสถานการณ์ได้นี้ จะทำให้สามารถวางแผนงานและปฏิบัติการได้ถูกต้องตรงกับปัญหา ทันท่วงทีสถานการณ์ และความจำเป็น อันจะทำให้งานที่ทำได้ประโยชน์ที่สมบูรณ์คุ้มค่า. การรู้จักประมาณตนและรู้จักประมาณสถานการณ์ จึงเป็นอุปการะอย่างสำคัญที่จะเกื้อกูลให้บุคคลดำเนินชีวิตและกิจการงานไปได้อย่างราบรื่นและก้าวหน้า โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบันที่ประเทศของเรากำลังประสบกับภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ หากไม่รู้จักประมาณตนประมาณสถานการณ์ให้ดีแล้ว ก็ยากที่จะนำพาตัวนำพาชาติให้ผ่านพ้นและก้าวต่อไปโดยสวัสดิ์ได้.

ขออวยพรให้ทุกคนประสบแต่ความสุข ความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรือง ทั้งในชีวิตและในหน้าที่การงานตลอดกาลทุกเมื่อไป.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในวาระนี้ และได้ทราบว่าการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก ที่มอบปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาอุตสาหกรรมเกษตร แก่ข้าพเจ้า.

การเกษตรนั้นถือได้ว่าเป็นทั้งรากฐานและชีวิตสำหรับประเทศของเรา เพราะคนไทยเราส่วนใหญ่เป็นผู้มีอาชีพทางเกษตรกรรม. ข้าพเจ้าจึงมีความเห็นเสมอมาว่า วิธีการพัฒนาที่เหมาะสมแก่ประเทศเราอย่างยิ่ง ก็คือ จะต้องทำนุบำรุงเกษตรกรรมทุกสาขาให้พัฒนาก้าวหน้า เพื่อยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรทุกระดับให้สูงขึ้น. เริ่มต้นตั้งแต่การลงมือผลิต โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด ด้วยการดัดแปลงปรับปรุงนำสิ่งที่มีอยู่ โดยธรรมชาติมาใช้ ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรของเราได้ผลผลิตเพียงพอแก่การเลี้ยงตัว คือพอกิน พอกิน เป็นเบื้องต้นก่อน. ต่อไป เมื่อเหลือจึงจำหน่ายหารายได้ ซึ่งหากจะให้ได้ผลที่สมบูรณ์ ก็จะต้องมีการจัดการเรื่องการตลาดอย่างดี รวมทั้งมีการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ อันจะทำให้ผลิตผลทางการเกษตรมีมูลค่าสูงขึ้น. โดยนัยนี้ เกษตรกรของเราก็จะมีฐานะความเป็นอยู่ที่มั่นคงพึ่งตนเองได้ อันจะส่งผลให้ฐานะทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศมีความเข้มแข็งตามไปด้วย. บัณฑิตทุกคนจึงควรจะได้พิจารณาหลักการดังกล่าวให้เข้าใจชัด เมื่อออกไปปฏิบัติหน้าที่การงาน ไม่ว่าจะเป็งานราชการ หรือทำงานส่วนตัว ขอให้ตั้งใจพยายามสร้างพื้นฐาน คือความพอกิน พอกิน และพอใช้ ให้ได้ก่อน. ถ้าทำได้ดังนี้ ก็เชื่อว่าแต่ละคนจะประสบความสำเร็จ และความเจริญในขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไปได้เป็นแน่นอน.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความสุข และความก้าวหน้าพร้อมทุกประการ ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาร่วมพิธีในวันนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ
วันศุกร์ ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อีกวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัย เป็นอย่างมาก ที่มอบปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวนศาสตร์ แก่ข้าพเจ้าอีกปริญญาหนึ่ง.

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความว่า การพัฒนาที่เหมาะสมกับประเทศของเรา ก็คือจะต้องทำนุบำรุงเกษตรกรรมทุกสาขาให้พัฒนาก้าวหน้า เพื่อยกระดับฐานะของเกษตรกรซึ่งเป็นประชาชน ส่วนใหญ่ของประเทศให้สูงขึ้น อันจะส่งผลให้ฐานะทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศมีความเข้มแข็งมั่นคง ขึ้นด้วย.

วันนี้ ใครจะกล่าวเพิ่มเติมแก่ท่านทั้งหลายว่า ในประเทศของเราเท่าที่เป็นอยู่บัดนี้ ยังมีเกษตรกรอีกมาก ที่ขัดสนและพึ่งตนเองไม่ได้. ความขัดสนของเกษตรกรดังกล่าว เกิดเพราะการขาดแคลนทุนรอน และไม่สามารรถ ใช้กำลังแรงกำลังความคิดที่มีอยู่ ไปปฏิบัติให้ได้ผลผลิตเต็มเม็ดเต็มหน่วย ทั้งยังไม่ได้รับความสะดวกเพียงพอ ในการค้าขายแลกเปลี่ยน ทำให้ไม่ได้รับรายได้จากผลผลิตอย่างคุ้มค่า. เกษตรกรเหล่านั้นจำเป็นต้องได้รับการ ช่วยเหลือ เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้. การช่วยเหลือนี้เป็นงานใหญ่ จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงาน ทั้งของรัฐและเอกชน และอาศัยกำลังความรู้ความสามารถของนักวิชาการทุกฝ่าย มาช่วยกันให้ความรู้ความคิด และวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักวิชา รวมทั้งจัดทำโครงการต่าง ๆ เป็นต้นว่าการจัดหาแหล่งน้ำ และแหล่งเงินทุน มาสนับสนุน. ข้าพเจ้ามีความหวังอยู่เสมอ ในทุกครั้งที่ได้มามอบปริญญาบัตร ว่าผู้มีความรู้ความสามารถสูง ในหลักวิชาสาขาต่าง ๆ อย่างบัณฑิตที่ศึกษาสำเร็จจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ จะได้เป็นหลักเป็นกำลังสำคัญในการ ช่วยเหลือเกษตรกรของเราต่อไป.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์ทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันพฤหัสบดี ที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในวาระนี้ และได้ทราบว่ามีมหาวิทยาลัยได้พยายามอย่างเต็มที่ ในอันที่จะดำเนินงานทุกด้านให้ก้าวหน้าไปด้วยดี. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก ที่มอบปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า.

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาแล้ว ย่อมมีความรับผิดชอบอย่างยิ่ง ที่จะต้องใช้วิชาความรู้ปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์. ความรู้ที่ใช้ได้ผลเป็นประโยชน์แท้จริงนั้นต้องเป็นความรู้ที่ถูกต้อง แน่นหนา และแม่นยำชำนาญ ซึ่งนำมาใช้การได้ทันที. ด้วยเหตุนี้ บัณฑิตแต่ละคนจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้า เพิ่มพูนความรู้ความสามารถของตนอยู่ตลอดเวลา. กล่าวคือจะต้องศึกษาฝึกฝนวิชาเฉพาะของตน ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการปฏิบัติงาน ให้ยิ่งแตกฉานลึกซึ้งและก้าวหน้าทันการณ์ทันสมัย พร้อมกันนั้นก็ต้องพยายามเรียนรู้ถึงวิทยาการสาขาอื่น ๆ ตลอดจนความรู้รอบตัวเกี่ยวกับสภาวะและวิวัฒนาการของบ้านเมืองและของโลกในทุกแง่มุมเพื่อช่วยให้มองเห็นให้เข้าใจปัญหาต่าง ๆ อย่างชัดเจน จักได้สามารถนำวิชาการเฉพาะด้านของตน ประสานเข้ากับวิชาการด้านอื่น ๆ ได้โดยสอดคล้อง ถูกต้อง และเหมาะสม. ในวาระสำคัญ ที่ท่านทั้งหลายจะออกไปเริ่มต้นชีวิตการทำงานนี้ จึงขอฝากข้อแนะนำตามที่กล่าว ให้นำไปคิดพิจารณาและปฏิบัติให้บังเกิดประโยชน์อันพึงประสงค์ ทั้งแก่ตน ทั้งแก่ชาติบ้านเมือง โดยส่วนรวมต่อไป.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญยั่งยืนในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาพร้อมประชุมในพิธีนี้ มีความผาสุกสวัสดิ์ถึงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันศุกร์ ที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อีกรวาระหนึ่ง. ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความว่า ความรู้ที่จะใช้ปฏิบัติงานให้ได้ผลนั้น ต้องเป็นความรู้ที่ถูกต้อง แน่นหนา และแม่นยำชำนาญ บัณฑิตจึงต้องศึกษาค้นคว้าพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ให้มีความรู้ที่ยั่งยืนซึ่ง กว้างขวาง และก้าวหน้า เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานสร้างสรรค์ความสำเร็จและความเจริญ ทั้งส่วนตนและส่วนรวมได้.

วันนี้ ใครจะกล่าวเพิ่มเติมแก่ท่านทั้งหลายว่า วิชาการนั้นเป็นปัจจัยหรืออุปกรณ์สำหรับใช้ปฏิบัติงาน แต่โดยเหตุที่งานแต่ละอย่างไม่เหมือนกัน เมื่อนำหลักวิชาออกใช้ให้ได้ผล จำเป็นจะต้องพิจารณาประเภท ลักษณะ และความสำคัญของงานที่ทำ พร้อมทั้งจุดหมายและประโยชน์ที่พึงประสงค์ ให้เห็นแน่ชัดก่อน เพื่อให้ทราบว่า ควรจะใช้วิชาการระดับไหน ละเอียดเฉพาะด้านเพียงใด หรือจะต้องประกอบกับวิชาสาขาอื่น ให้สอดคล้องกันอย่างไรบ้าง. การพิจารณาจนรู้ชัดถึงรายละเอียดทุกขั้นตอนดังนี้จะช่วยให้สามารถเลือกสรรหลักวิชา และวิธีการที่ถูกต้อง มาใช้ให้พอเหมาะพอดีแก่งานที่ทำ และอำนวยความสะดวกที่ต้องการได้อย่างคุ้มค่า. บัณฑิตจึงควรอย่างยิ่งที่จะฝึกหัดตนให้รู้จักคิด รู้จักสังเกต ในเรื่องความถูกต้องพอเหมาะพอดีตามที่กล่าว จักได้มีทาง นำเอาความรู้ความสามารถที่มีอยู่ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลอันเลิศตามเป้าหมายทุกอย่าง.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้า ในชีวิตและหน้าที่การงานสมตามที่ตั้งใจปรารถนา และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมในพิธีนี้ มีความสุขสวัสดิ์ถ้วนหน้ากัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และได้ทราบว่าการ
ของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้าไปด้วยดีทุกด้าน. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้
รับเกียรติและความสำเร็จ ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก ที่มอบปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต
กิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า.

เมื่อครั้งที่บัณฑิตยังศึกษาเล่าเรียนอยู่นั้น ย่อมคุ้นเคยกับการมีอาจารย์เป็นที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำ
ช่วยเหลือ แต่เมื่อศึกษาสำเร็จและออกไปปฏิบัติหน้าที่การงานด้วยตนเอง บางคนอาจรู้สึกว่าจะอยู่บ้าง ที่ไม่มี
ครูบาอาจารย์คอยประคับประคองชี้แนะ. ความจริงข้อนี้มิใช่เรื่องที่ควรวิตกกังวลให้มากเกินไป เพราะงานที่ท่าน
จะไปทำนั้นปรกติมิใช่งานที่จะทำคนเดียว หากจะต้องร่วมมือกับผู้อื่นฝ่ายอื่นอีกมาก. บรรดาผู้ร่วมงานเหล่านั้น
ย่อมมีทั้งผู้มีความรู้ความสามารถมากกว่า และผู้มีความรู้ด้อยกว่าแต่มาด้วยประสบการณ์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้มีอาวุโส
ที่ท่านจะนับถือเป็นครูในอันที่จะเรียนรู้และขอคำปรึกษาได้เป็นอย่างดี. อีกอย่างหนึ่ง การทำงานร่วมกับผู้อื่น
ที่จะให้เป็นไปโดยราบรื่น ปราศจากปัญหาข้อขัดแย้งย่อมเป็นไปได้ยาก เพราะคนจำนวนมากย่อมมีความคิด
ความต้องการที่แตกต่างกันไป มากบ้าง น้อยบ้าง. ท่านจะต้องรู้จักอดทนและอดกลั้น ใช้ปัญญา ไม่ใช่อารมณ์
ปรึกษากัน และโอนอ่อนผ่อนตามกันด้วยเหตุผล โดยถือว่าความคิดที่แตกต่างกันนั้น มิใช่เหตุที่จะทำให้เป็น
ข้อขัดแย้งโต้เถียงเพื่อเอาแพ้เอาชนะกัน แต่เป็นเหตุสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความกระจำเริญทั้งในวิถีทางและวิธี
การปฏิบัติงาน. ถ้าบัณฑิตจะมีความคิดเห็นและปฏิบัติได้ดังที่กล่าวนี้ ก็เชื่อว่าจะสามารถดำเนินชีวิตและกิจการ
ทุกอย่างให้ราบรื่นและมั่นคง จนบรรลุความสำเร็จพร้อมทั้งความเจริญก้าวหน้าได้ดังที่มุ่งหวัง.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคน และผู้มาร่วมประชุมทุกท่าน ประสบความสุขความสำเร็จ และความสวัสดิ
โดยทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๒

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบว่าการกิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ ทั้งขอขอบใจมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก ที่มอบปริญญา ทันตแพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า.

บัณฑิตผู้ได้รับความสำเร็จในด้านการศึกษามาแล้ว ย่อมปรารถนาความสำเร็จที่สูงขึ้นไปอีก คือการสร้างความสำเร็จมั่นคงในชีวิตและฐานะหน้าที่. ความปรารถนาดังนี้แม้จะเป็นสิ่งที่พึงประสงค์อย่างยิ่ง แต่ก็มีสิ่ง ที่ทุกคนจะได้มาโดยง่าย เพราะการสร้างตัวสร้างฐานะที่รุ่งเรืองมั่นคงนั้น มิใช่สำเร็จด้วยเพียงคิดเท่านั้น แต่สำเร็จได้ด้วยการกระทำ. กล่าวคือ คนเราถึงจะมีความรู้ความคิดดีสักเพียงใด ถ้าไม่ลงมือทำ ก็มีแต่พาตัว ให้พังเฟื่องไปต่าง ๆ โดยปราศจากประโยชน์และความสำเร็จ. เมื่อลงมือทำ ประโยชน์และความสำเร็จจึงจะเกิด มีขึ้น. ข้อสำคัญ การสร้างตัวสร้างฐานะนี้เป็นงานที่ยิ่งใหญ่และยืนยาว ทั้งไม่อาจเห็นผลได้ในเร็ววัน. จำเป็น จะต้องมีความตั้งใจที่มั่นคงแน่วแน่ มีความเพียรพยายามอย่างต่อเนื่องไม่ขาดสาย แม้จะต้องเหนื่อยยาก หรือ มีอุปสรรคขัดขวางมากมายเพียงใด ก็ต้องไม่ย่อท้อถอยหลัง หากบากบั่นมุ่งหน้ากระทำไปจนบรรลุตามที่มุ่งหมาย. จึงขอให้ท่านทั้งหลายผู้มีความรู้และความคิดพร้อมอยู่ ได้พิจารณาสิ่งที่พูดนี้ให้เข้าใจชัด แล้วนำไปปฏิบัติให้เป็น ประโยชน์ในการสร้างสรรค์อนาคตที่มั่นคงวัฒนาให้แก่ตนเองและชาติบ้านเมืองต่อไป.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต และมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สมตามปณิธานปรารถนา ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความสุขสวัสดิ์จงทั่วกัน.

